

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

αντι

Περίοδος Β', τεύχος 365, Παρασκευή 29 Ιανουαρίου 1988

Δρχ. 100

- Όταν ο ΜΑΓΚΑΚΗΣ ανακάλυψε τον «κουτσογιωργισμό»
- Οι «δικαστικοί κώδικες» θα αμνηστεύσουν τα σκάνδαλα
- Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ μας είναι αεροπλανάκι
- ΕΣΥ: το ΠΑΣΟΚ δεν θεραπεύεται
- ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: ΝΑΙ στα απορριματοφόρα, ΟΧΙ στις μπουλντόζες
- Πολιτιστικοί τραγέλαφοι με τα αρχαία της Μελίνας
- Το ΚΚΕ ανακάλυψε τους «καντέ» και η ΕΑΡ αερίζεται...

ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ
ΜΑΤΑΦΙΑ

ΦΑΚΕΛΟΣ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

- Τι συζητήσε ο Ανδρέας με τον Χόνεκερ;
- Ποια θέματα θα συζητηθούν στο Νταβός;
- Υπάρχουν λύσεις για την υφαλοκρηπίδα;
- Έχει στρατηγική για την ΕΟΚ η Τουρκία;
- Τι μπορεί να γίνει με τα χωρικά ύδατα;
- Πώς η τουρκική Αριστερά κρίνει την προσέγγιση;

DAVOS

Μπρρρρ... κρυο...

Βιβλία που καλύπτουν τα ενδιαφέροντα και τους προβληματισμούς του σύγχρονου πολίτη

ΣΕΙΡΑ: «ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ ΛΟΓΟΣ»

- CHARLES KAHN:
Ο Αναξιμανδρος και οι απαρχές της ελληνικής κοσμολογίας
- ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΟΥ: Περί μυστικής θεολογίας
- G.S. KIRK:
Ηράκλειτος: τα κοσμολογικά αποσπάσματα
- ΠΡΟΚΛΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ: Στοιχείωσις Θεολογική

ΣΕΙΡΑ: «ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ»

- ΝΙΚΟΣ ΠΟΥΛΑΝΤΖΑΣ:
Για τον Γκράμσι. Μεταξύ Σαρτρ και Αλτουσέρ
Παρεμβάσεις
- ΛΟΥΪ' ΑΛΤΟΥΣΕΡ:
Στοιχεία αυτοκριτικής
- ΡΑΛΦ ΜΙΛΙΜΠΑΝΤ:
Το Κράτος στην καπιταλιστική κοινωνία
- ΤΣ. ΛΟΥΠΟΡΙΝΙ — Ε. ΜΠΑΛΙΜΠΑΡ — Α. ΤΟΖΕΛ:
Η κριτική της πολιτικής στον Μαρξ
- ΠΙΕΤΡΟ ΙΝΓΚΡΑΟ:
Η κρίση και ο τρίτος δρόμος

ΣΕΙΡΑ: «ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΨΗΦΙΔΕΣ»

- Μ.Ζ. ΚΟΠΙΔΑΚΗΣ:
«ΑΡΙΑΔΝΗ». Μία σπουδή στον ερωτικό Σεφέρη
- ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΕΧΑΓΙΟΓΛΟΥ:
«Εις την οδόν των Φιλελλήνων»
- ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΙΟΡΗΣ:
Ο γλωσσικός αφελληνισμός
Πέραν του μισοξενισμού και της υποτελείας
- ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΕΧΑΓΙΟΓΛΟΥ:
«Ο έρωτας στα χιόνια» του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη
- ΔΑΝΙΗΛ Ι. ΙΑΚΩΒ:
Η αρχαιογνωσία του Οδυσσέα Ελύτη
- ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΡΓΥΡΙΟΥ — ΓΙΩΡΓΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ
— ΣΤΡΑΤΗΣ ΤΣΙΡΚΑΣ — ΝΤΙΝΟΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
Επτά κείμενα για τον Καβαδία

ΔΟΚΙΜΙΑ • ΜΕΛΕΤΕΣ

- Γ. Δ. ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΗΣ:
Πολιτικό σύστημα και Πολιτική
- ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΙΝ ΜΑΡΤΕΝ:
Λαμπράκηδες. Ιστορία μιας γενιάς
- ΥΓΕΙΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΑ - ΠΟΛΙΤΙΚΗ:
Το συμπόσιο για το ΕΣΥ
- ΑΛΚΗΣ ΡΑΦΤΗΣ:
Δημοκρατική διοίκηση επιχειρήσεων
- ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ:
Η Αδιαχώρητη Κοινωνία
- ΜΗΤΣΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ:
Μια συνάντηση. Σεφέρης - Μακρυγιάννης
- ΠΕΤΡΟΣ ΜΑΡΤΙΝΙΔΗΣ:
Συνηγορία της παραλογοτεχνίας
- ΑΛΚΗΣ ΡΑΦΤΗΣ:
Ο Κόσμος του Ελληνικού χορού

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

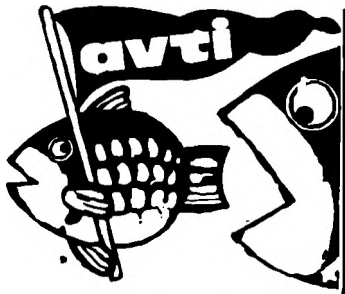
- ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ:
Μεροληπτική κατάθεση
- ΜΗΤΣΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ:
Φύλλα - φτερά
- ΣΠΥΡΟΣ ΚΑΒΟΥΝΙΔΗΣ:
Λεπτομέρειες
- ΑΛΚΗΣ ΡΑΦΤΗΣ:
Η εργασία στην ποίηση

ΛΕΥΚΩΜΑΤΑ

- «ΚΑΤΙ ΤΟ ΩΡΑΙΟΝ»
Το βιβλίο που εντόπισε και ανέλυσε ένα φαινόμενο:
το κιτς στη σύγχρονη Ελλάδα:
- ΑΡΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ:
Τα παλιά αθηναϊκά σπίτια
- ΓΙΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΟΥ:
Ο Τρίτος Δρόμος
- ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΑΪΤΖΗΣ:
Τσιγγάνικη Ορχήστρα

ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

- ΜΙΑΤΟΣ ΣΚΟΥΡΑΣ: Ιστορία μιας γραμμής
Ένα ευρηματικό, παιδαγωγικό βιβλίο για παιδιά προσχολικής ηλικίας με ωραία σχέδια - αφετηρίες για την περιπέτεια της φαντασίας

Περίοδος Β'
• Χρόνος 15ος
• Τεύχος 365
Παρασκευή 29 Ιανουαρίου 1988
δρχ. 100

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 72.32.713 - 72.32.819

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Β. ΖΗΣΗΣ	
Ο Ματαφιάς παραιτήθηκε	11
Δ. ΑΝΤΙΔΙΚΟΣ	
Ο «Κουτσογιωργικός Κώδικς»	12
Δ. ΚΑΛΑΙΤΖΟΓΛΟΥ	
ΠΑΣΟΚ: Ανασυγκροτήσεις στην μπάντα των FM	14
ΡΕΠΟΡΤΕΡ	
Το ΚΚΕ και οι «καντέ»	16
Γ.Κ. ΦΙΛΙΠΠΟΥ	
ΕΑΡ-ινές Α-συμφωνίες	18
Π. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ	
Η συνάντηση Καραμανλή - Μητσοτάκη	20
Μ. ΑΒΔΕΛΑΣ	
Τοπική και όχι μόνο T.V.	24
ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	
Επιμέλεια - Σύνταξη: Β. ΖΗΣΗΣ - ΣΩΚΡ. ΤΡΑΓΟΤΣΗΣ	25-35
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ	
100.000 προσλήψεις στο δημόσιο	38
Β. ΓΙΑΧΝΗΣ	
Συνέχεια φοροδιαφυγής	39
Κ. ΔΕΔΕΣ	
Ένα «αεροπλανάκι» θα μας σώσει	40
Γ. ΦΛΩΡΟΣ	
ΓΣΕΕ: Δρόμος μετ' εμποδίων	41
ΥΕΘΑ:	
Απάντηση για το ΚΕΑ	42
ΙΠΠ. ΦΙΛΑΣΘΕΝΟΣ	
Ο καυγάς για το ΕΣΥ	44
Κ.Β. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ	
Το Όνομα του Ρόδου των «Αγίων»	45
ΜΝΗΜΩΝ ΟΙΩΝΟΣΚΟΠΟΣ	
Εξαγωγή αρχαίων τότε και τώρα	48
ΗΛΙΑΣ ΚΑΝΕΛΛΗΣ	
«Κατεδαφίζοντας» τη γυναίκα - φετιχ	52
ΑΛ. ΞΥΔΗΣ	
Εναισθησίας δυο είδη	53
ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ	
ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ	
ΑΝΤΗΝΩΡ	
Όθων, Προεδρία και Νταβός	4
ΗΜΕΡΟΔΗΚΤΗΣ	6
ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ	8
ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑ	
Γ. ΙΩΑΝΝΟΥ	10
ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ	22
ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ	36
ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ	46
ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ	54
ΔΙΑΛΟΓΟΣ	56

ΚΑΙΣΑΡ ΚΑΙ ΠΡΑΙΤΩΡΙΑΝΟΙ

ΑΝΤΙΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥΣ άσους στο μανίκι για τους «Νοεμβριανούς», ο κ. Δροσογιάννης· αντιρρυπαντικό ντήζελ για τα λεωφορεία, ο κ. Πεπονής· «αντι-ΣΕΒ ΑΤΑ» για τους εργαζόμενους, ο κ. Γεννηματάς· αντιπολεμικές ημέρες για το πανελλήνιο, ο κ. Παπανδρέου, από το ήμερο, αποστειρωμένο Νταβός· όποιος στοχάστηκε ότι «η Ελλάς δεν κινείται», πλανήθηκε πλάνην οικτράν· «η διοίκησης δρα», και δρα αποφασιστικά, με τόλμη περισσή, θάρρος ανεπανάληπτο και, προπαντός, πυγμή χαλύβδινη. Προπαντός πυγμή, για να προχωρήσει το έργο της δεύτερης τετραετίας της «Αλλαγής», να ανοίξει ο δρόμος της τρίτης της τέταρτης τετραετίας της...

ΓΙΑΤΙ ΑΥΤΗ η Αλλαγή είναι σύμβολο αδιαπραγμάτευτο, πύρινο όραμα που οπλίζει την σιδηρά χείρα μόνον εκείνων των δημοσίων ανδρών που έχουν τη δύναμη να αρνούνται τα πεζά, τετριμμένα μέτρα του θνητού πολίτη και της πολιτείας του· τα μέτρα του δικαίου και του αδίκου, της ηθικής του μέσου και του σκοπού, του νόμιμου και του άνομου, της ελευθερίας και της αρμονίας. Το πύρινο όραμα της «Αλλαγής» που φέρεται στους ώμους τέτοιων κυβερνητών, αποστρέφεται, δεν αναγνωρίζει κανένα από αυτά τα μέτρα, γιατί το ίδιο είναι το μέτρο των πάντων —υπεράνω αξιών, θεσμών, κριτηρίων, κανόνων· το μόνο μέτρο του είναι το πρόσωπο του φορέα του: αρρενωπό, αδρό, αμείλικτο, χλευαστικό.

ΟΙ ΤΩΡΙΝΟΙ καιροί της «Αλλαγής» φέρνουν τα πάντα στα μέτρα της αρχήθεν δίκαιης πυράς της και του μεγάλου «μάγου» τελετάρχη της, του κατά κόσμον Αγαμέμνωνος Κουτσόγιωργα. Θύοντας στο βωμό του οράματος και του «Κινήματος» ορίζει τους δικαστές να είναι έωλα ανθρωποειδή, αθύρματα, μάζα χειρισμών στα στιβαρά χέρια εκείνων που οι βουλές τους δεν γνωρίζουν παρά τα όρια του οίκου της εξουσίας και του εφιαλτικά ογκούμενου ίσκιου της· βεβαιώνει ότι ο νόμος δεν εκπορεύεται από τη λαϊκή αντιπροσωπεία, ότι αυτή είναι το πρόσχημα, το όχημα που διαμεσολαβεί τον ύστατα κυρίαρχο του παιχνιδιού, το «εκτελεστικόν» και τον στενό «εσωτερικό κύκλο» του· κάνει να «αναγεννηθεί» το «Κίνημα», ανασυγκροτώντας το κράτος —~~λεβιάθαν~~ —εκεί όπου η διάκριση των εξουσιών είναι ο ρακένδυτος πια μύθος του Ντιντερώ, συντριβόμενος μέσα στον ευτελισμό του βουλευτικού και του δικαστικού ως μισθοφόρων των «νοσηρών εγκεφάλων», άλλως πηδαλιούχων του πύρινου οράματος.

ΚΑΤΩ ΑΠΟ αυτή τη λογική, ο όποιος Μαγκάκης εξορίζεται στην κόλαση των «αποστατών», αυτών που είναι οι «εφιάλτες» για τον «κόσμο του ηλίου»· το πύρινο όραμα της «Αλλαγής» και η σιδηρά χείρ του Α. Κουτσόγιωργα επιτάσσει τη σύσφιξη των γραμμών, την άνευ όρων και ενδοιασμών αναδιάταξη των «μαλθακών» δυνάμεων του «Κινήματος» σε σχηματισμό λόχου· ο «εχθρός» που παραμονεύει παντού να πλήξει τους παραστάτες του «δημοκρατικού στρατόπεδου», του πολύτροπου εθνικού «αλυτρωτισμού», αντιμετωπίζεται μόνον με φρουρές πραιτωριανών: αυτών που είναι έτοιμοι να δείξουν πόσο έχει εκπέσει το αξίωμά τους, αφού το πορφυρό χρώμα της χλαμύδας τους αλλάζει δια μιας σε πράσινο, κυανό, ή σε ό,τι άλλο βουλευθεί ο εκάστοτε αρχηγός τους.

ΠΙΣΩ ΑΠΟ τον αρχηγό των πραιτωριανών, ο μονίμως παρών - απών Καίσαρ των δημοκρατικών, ο καθ' ημάς Πρωθυπουργός, Πρόεδρος του «Κινήματος», Πάππας της ειρήνης, Σωτήρας του λαού, μέγας Ιερεύς της σουμελικής ορθοδοξίας, αξεπέραστος τζογαδόρος και ασυναγώνιστος Τιμονιέρης Α. Παπανδρέου. Αντίκρυ του έχει ένα στρατηγό ανάπηρο από μια συλλογική μνήμη, ανίκανη να βγει από το αγκυλωμένο παρελθόν της και να δει την ιστορία ως σήμερα.

ΕΙΝΑΙ ΑΡΑΓΕ αρκετοί αυτοί που έμειναν αλώβητοι από το πύρινο όραμα των πραιτωριανών για να καταλογίσουν, όταν έρθει το πλήρωμα του χρόνου, τα του Καίσαρος τω Καίσαρι; Για να του θυμίσουν τα δάνεια που χρωστάει στο όραμά τους —αυτό φοβήθηκε και το βρυκολάκισσε σε πυρά επί δικαίων και αδίκων;

αντί

Όθων, Προεδρία και Νταβός

ΓΙΑΤΙ προκρίθηκε η Ελβετία (το Νταβός) για τη συνάντηση Παπανδρέου - Οζάλ; Προκρίθηκε διότι, πρώτον, η χώρα αυτή είναι «υπεράνω πάσης υποψίας»... Διότι, δεύτερον, ελάχιστοι άνθρωποι πιστεύουν στη «φάρσα της ελβετικής ψευτο-ουδετερότητας» — φάρσα που κατέπλησσε, πάντοτε, τον (καθηγητή Κοινωνιολογίας, στο Ινστιτούτο Αναπτυξιακών Σπουδών της Γενεύης) Ζαν Ζιγκλέρ... Διότι, τρίτο, την Ελβετία είχαν επιλέξει και δύο άλλοι πρωθυπουργοί, ο Κ. Καραμανλής και ο Μπουλέντ Ετζεβίτ, όταν συναντήθηκαν — πάνε δέκα χρόνια από τότε... — στο Μοντραί... Διότι, τέταρτο, στο Νταβός είχαν συναντηθεί ο Α. Παπανδρέου και ο Τ. Οζάλ, πριν από δύο χρόνια, και είχαν συμφωνήσει να ξανασυναντηθούν... (Αν θέλαμε να θυμηθούμε τα «αριστερά μας», θα μπορούσαμε, βέβαια, να πούμε ότι, στην Ελβετία, ο Λένιν έζησε, συνολικά, επτά χρόνια και ότι, κάπου γύρω στα 1870, λειτουργούσε, επί ελβετικού εδάφους, ρωσικό τμήμα της 1ης Διεθνούς... Αλλά αυτά όλα είναι μια άλλη ιστορία!).

ΓΙΑ ΤΗ συνάντηση του Νταβός πολλά έχουν γραφεί: Ότι η ελληνική θέση για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας παραμένει «αμετάβλητη»... Ότι η ατζέντα είναι ανοιχτή ή σχεδόν ανοιχτή... Ότι ναι μεν η ελληνική πλευρά επικεντρώνει την προσοχή της στο θέμα του «συνυποσχετικού», πλην δεν είναι δυνατόν να εμποδίσει την τουρκική πλευρά να θέσει, στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων, τα δικά της θέματα... Ότι, και αν ακόμα η συνάντηση «ουδέν αποδώσει» (από πλευράς κοινής προσφυγής στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης), αποτελεί θετική εξέλιξη, εφόσον εκ των πραγμάτων δημιουργεί ένα νέο κλίμα στις σχέσεις Αθήνας - Άγκυρας.

ΟΛΕΣ ΟΙ διατυπώσεις αυτές, δεν αναιρούν, ωστόσο, το αναντίρρητο γεγονός ότι, με τη συνάντηση του Νταβός (αύριο Σάββατο και μεθαύριο Κυριακή) εγκαινιάζεται ο ελληνοτουρκικός διάλογος, χωρίς εκ προοιμίου όρους ή δεσμεύσεις — κάτι αδιανόητο πριν από τον Μάρτιο του 1987. (Μέχρι τότε, κάθε αναφορά στον ελληνοτουρκικό διάλογο, ταυτιζόταν περίπου με την «εθνική προδοσία»). Έμελλε, ωστόσο, η κρίση αυτή του Μαρτίου (το «ολίγου δειν» πόλεμος) να ρίξει τις πρώτες γέφυρες, με

την γνωστή «ανταλλαγή μηνυμάτων» μεταξύ των πρωθυπουργών Ελλάδας και Τουρκίας. Είχε προηγηθεί, βέβαια — για όσους θυμούνται τα γεγονότα — ο περίφημος κυβερνητικός «προβληματισμός», αν έπρεπε, δηλαδή, ή δεν έπρεπε η κυβέρνηση να εκμεταλλευθεί τον θετικό τρόπο με τον οποίο αντιμετώπισε την πρόκληση του «Σισμίκ» και να προκηρύξει πρόωρες εκλογές! Είναι γνωστό ότι ανώτατα κυβερνητικά στελέχη (Αλευράς, Χαραλαμπίδης, Λιβάνης κ.ά.) είχαν εισηγηθεί στον πρωθυπουργό να αξιοποιήσει το «ευνοϊκό υπέρ του ΠΑΣΟΚ κλίμα» — το αίσθημα εφήμερης ευφορίας που είχε δημιουργηθεί στην κοινή γνώμη από την εκτόνωση, κλπ. — και να προσφύγει στις κάλπες. Και ο μεν πρωθυπουργός απέρριψε, τελικά, ύστερα από δεκαήμερη ταλάντευση, την εισήγηση των επιτελών του. Όμως οι επινίκιοι τόνοι κράτησαν επί μήνες, με αναφορές όχι μόνο στην «υπερήφανη ελληνική εξωτερική πολιτική», αλλά και στο «σήμα» που εστάλη στους Αμερικανούς, για να κλείσουν αυθωρεί τη βάση της Νέας Μάκρης! (Το σήμα είχε κατενθυσίσει και την ηγεσία του ΚΚΕ, πλην η βάση της Νέας Μάκρης δεν ανέστειλε τη λειτουργία της ούτε για ένα λεπτό!).

Το αμερικανικό ενδιαφέρον

ΩΣΤΟΣΟ οποιαδήποτε αναφορά στην κρίση που αντιμετώπισαν οι ελληνοτουρκικές σχέσεις τον Μάρτιο του 1987, δεν μπορεί να αγνοήσει τον ρόλο που διαδραμάτισαν (τότε) οι Αμερικανοί, για την εκτόνωση της κρίσης. Ο πρωθυπουργός επιμένει, βέβαια, ότι «κανείς Αμερικανός αξιωματούχος δεν ήρθε σε επαφή μαζί μας» (τις ημέρες εκείνες), όμως εγκυρότατα όργανα της διεθνούς κοινής γνώμης υποστηρίζουν ακριβώς το αντίθετο: Ότι, τελικά, «ήταν η παρέμβαση της Ουάσιγκτον που συγκράτησε την κρίση»... Ότι, από το μεσημέρι της Τρίτης 24 Μαρτίου, ο εδώ Αμερικανός πρέσβης Ρόμπερτ Κήλυ διαμνημούσε στους προϊσταμένους του την «πιστική αξίωση της ελληνικής κυβέρνησης να παρέμβει η Ουάσιγκτον στην Άγκυρα», ενώ, την ίδια στιγμή περίπου, ο Έλληνας πρέσβης στην Ουάσιγκτον, Γ. Παπούλιας, ζητούσε — επειγόντως — να γίνει δεκτός στο Στέιτ Ντιπάρτμεντ, για να εκθέσει «την επικίνδυνη κατάσταση που δημιουργεί η τουρκική προκλητικότητα».

Η ΥΠΟΜΝΗΣΗ των περιστατικών αυτών είναι, οπωσδήποτε, χρήσιμη, καθώς συγκλίνουσες πληροφορίες αναφέρουν ότι η Ουάσιγκτον εκδηλώνει ενεργό ενδιαφέρον για τη συνάντηση Παπανδρέου - Οζάλ, χωρίς να αποκρύπτει, ταυτόχρονα, την ανησυχία της για τις πιθανές επιπτώσεις που μπορεί να έχει η διαγραφόμενη ελληνοτουρκική προσέγγιση στις ελληνοαμερικανικές διαπραγματεύσεις για τις βάσεις. Πιο συγκεκριμένα, οι Αμερικανοί φοβούνται μήπως, η προσέγγιση αυτή, οδηγήσει σε «σκληρύνηση» της ελληνικής διαπραγματευτικής θέσης, στο θέμα των βάσεων, και μήπως η προσπάθεια της Άγκυρας να επιτύχει την ένταξη της στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (με τη συναίνεση, σε κάποιο στάδιο, και της Ελλάδας) εξασθενήσει, γενικότερα, την αμερικανική επιρροή στη νοτιοανατολική πτέρυγα του ΝΑΤΟ. Ορισμένοι σκληροπυρηνικοί του Πενταγώνου, μάλιστα, που ενίστανται στη συμφωνία Ρέγκαν - Γκορμπατσόφ, παραμένουν διβουλοί απέναντι στην πρωτοβουλία του Αμερικανού προέδρου να συγκαλέσει, τον ερχόμενο Μάρτιο, στις Βρυξέλλες σύνοδο κορυφής των ηγετών των κρατών-μελών της Συμμαχίας, για να εξετασθεί το όλο θέμα της αμερικανικής στρατιωτικής παρουσίας στην Ευρώπη. Βαίνουμε προς

νηπιαγωγείο
το αστεράκι

- Κοντά στο σπίτι σας και δίπλα στο Λυκαβηττό λειτουργεί τό νηπιαγωγείο. «Τό άστεράκι».
- Μιά μικρή δασή μέσα στο τσιμέντο.
- Πρόγραμμα μελετημένο - Διδασκαλία και επίδλεψη από έμπειρο προσωπικό.
- Παιχνίδι και μάθηση σ' ένα περιβάλλον φροντίδας και αγάπης για τό παιδί.
- Έλάτε νά γνωριστούμε και νά συζητήσουμε για τό παιδί σας.

Γκόλφω Τζελετοπούλου
Βαλαμάνος 4 και Ασκληπιού τηλ. 6447830 - 3635419.

μετατροπή των αμερικανικών βάσεων σε βάσεις του ΝΑΤΟ; — διερωτώνται οι σκληροπυρηνικοί αυτοί.

Πού είστε Βαυαροί; Πού είσαι Όθων;

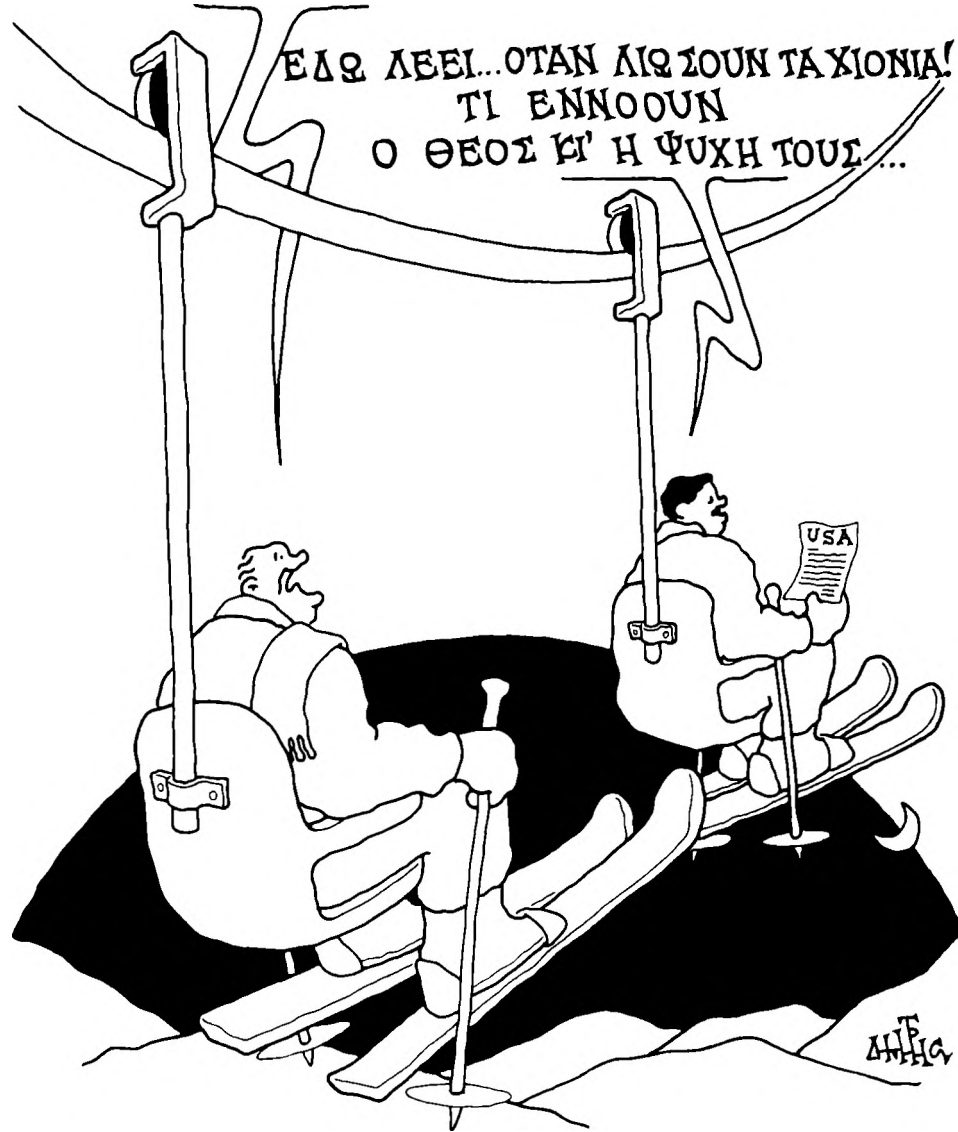
ΠΕΡΑ από την επί θύραις συνάντηση των πρωθυπουργών Α. Παπανδρέου και Τ. Οζάλ στο Νταβός, «το» γεγονός του δεκαπενθήμερου ήταν, ασφαλώς, η ανοιχτή αντιπαράθεση Μένιου Κουτσόγιωργα - Γ.Α. Μαγκάκη, με αφορμή το νομοσχέδιο περί δικαστικών κωδίκων. Το νομοσχέδιο —είπε ο πρώην υπουργός Δικαιοσύνης, απευθυνόμενος προς τον νυν υπουργό Δικαιοσύνης (και αντιπρόεδρο της κυβέρνησης), από το βήμα της Βουλής — *μας φέρνει πίσω στην εποχή του Όθωνα και των Βαυαρών... Περιέχει διατάξεις που είναι σαφώς αντισυνταγματικές... Νομιμοποιεί την παρέμβαση της εκτελεστικής εξουσίας στη δικαστική... Διατηρεί το σύστημα του «άνωθεν διοριζόμενου» προϊσταμένου των ανωτάτων δικαστηρίων... Πού είναι η δημοκρατικότητα στη λειτουργία της δικαιοσύνης που επαγγελλόμαστε; Ποιος νοσηρός εγκέφαλος εισηγήθηκε ένα τέτοιο νομοσχέδιο;*

ΠΡΟΤΟΥ ΑΝΕΒΕΙ στο βήμα της Βουλής για να πει, τελικά, «θα καταψηφίσω», ο Γ.Α. Μαγκάκης είχε φροντίσει να μοιράσει περίληψη της ομιλίας του στους κοινοβουλευτικούς συντάκτες, βέβαιος ότι οι μηχανισμοί πιέσεων ή «συστάσεων» θα επιχειρούσαν να τον μεταπείσουν! Οι μηχανισμοί τέθηκαν, πράγματι, σε κίνηση: *Χάριν της ενότητας του κόμματος, Γιώργο μου, θα πρέπει να μην επιμένεις στις απόψεις σου*— του είπε ο διευθυντής του Πολιτικού Γραφείου του πρωθυπουργού Γ.Α. Λιβανής, παρουσία του ίδιου του Μ. Κουτσόγιωργα και του υπουργού Προεδρίας Απ. Κακλαμάνη. Αλλά ο «Γιώργος» (Μαγκάκης) είχε φερθεί πολύ εντάξει: Μόλις έμαθε την τελική μορφή του νομοσχεδίου, επισκέφθηκε τον πρωθυπουργό Α. Παπανδρέου, για να του πει ότι το νομοσχέδιο όχι μόνο δεν έχει καμιά σχέση με τον εκδημοκρατισμό της δικαιοσύνης, αλλά είναι «*βήμα προς τα πίσω*». Ότι όλος ο νομικός και δικαστικός κόσμος δεν πρόκειται να το ανεχθεί. Και ότι ο ίδιος που επί χρόνια, «*μαζί με το ΠΑΣΟΚ αγωνίσθηκε για ένα νέο Οργανισμό Δικαστηρίων, που να πρωθεί τη δημοκρατικότητα στην εσωτερική λειτουργία της δικαιοσύνης*», αδυνατεί να συνθηκολογήσει με τη συνείδησή του και να το ψηφίσει.

ΚΑΙ ο πρωθυπουργός; Ο πρωθυπουργός, αφού άκουσε με προσοχή τον Γ.Α. Μαγκάκη απεφάνθη: «*Έχεις δίκιο Γιώργο... Μόνο φρόντισε να κοινοποιήσεις τις απόψεις σου αυτές στον Μένιο*». Και ο «Γιώργος» —που είχε ήδη καταστήσει γνωστές τις απόψεις του στον «Μένιο», για να μην του πει κανείς ότι «φραξιονίζει» σε βάρος του αντιπρόεδρου— ενημέρωσε και πάλι τον αντιπρόεδρο και υπουργό Δικαιοσύνης...

ΑΛΛΑ, ΤΟΤΕ, πώς δεν τα βρήκαν ο πρώην υπουργός Δικαιοσύνης Γ.Α. Μαγκάκης και ο νυν υπουργός Δικαιοσύνης (και αντιπρόεδρος) Μ. Κουτσόγιωργας; Και πώς ο πρωθυπουργός επέτρεψε να εκδηλωθεί αυτή η «ανταρσία Μαγκάκη κατά Κουτσόγιωργα»; Μήπως έκρινε ο πρωθυπουργός ότι έπρεπε να «ψαλιδισθούν» κατά τι τα φτερά του αντιπρόεδρου, που το παίζει πρωθυπουργός ή πρωθυπουργεύων, επί όλων των εσωτερικών, τουλάχιστον, θεμάτων; Μήπως το «*έχεις δίκιο Γιώργο*», ήταν απλώς ένα σχήμα λόγου (από αυτά που πολύ αγαπά ο πρωθυπουργός Α. Παπανδρέου), ενώ, στην ουσία, συμφωνούσε —και συμφωνεί— με τις διατάξεις του οθωνικού αυτού νομοσχεδίου; Όπως και αν έχει το πράγμα, ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης όχι μόνο δεν το έβαλε κάτω, αλλά, στην αντεπίθεσή του, επέρριψε ευθύνες σε όλους τους προκατόχους του υπουργούς Δικαιοσύνης — Κακλαμάνη, Μαγκάκη, Βερυβάκη... Όσο για τον Γ.Α. Μαγκάκη —είπε ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης— το μόνο που επέτυχε, με τη διαφοροποίησή του, είναι να επιτρέψει στη Νέα Δημοκρατία να εμφανισθεί ως *προστάτης της ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης!*

ΤΟΥΡΚΟΥΤ... ΠΟΤΕ
ΘΑ ΜΑΣ ΚΑΤΕΒΑΣΟΥΝ;

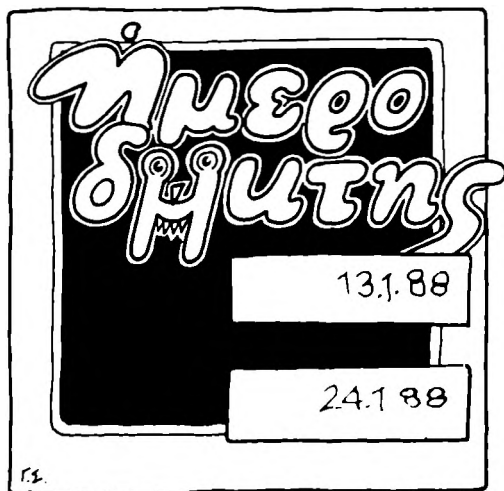

ΑΥΤΑ ΟΛΑ συνέβησαν το βράδυ της Δευτέρας (συζήτηση στη Βουλή) και το μεσημέρι της Τρίτης (συνάντηση του Μ. Κουτσόγιωργα με τους δημοσιογράφους). Το βράδυ της Τρίτης, όμως, έφταναν στα γραφεία των εφημερίδων δύο ανακοινώσεις (αντιπερισπασμού), για δύο συσκέψεις που είχαν γίνει την ίδια μέρα και στις οποίες είχε προεδρεύσει ο αντιπρόεδρος. Στην πρώτη σύσκεψη εξετάσθηκε η «*εκτροπή του Αχελώου*» (ποιος είπε ότι δεν γίνονται μεγάλα έργα;) και η βελτίωση της ποιότητας των καυσίμων, ενώ, στη δεύτερη, δόθηκαν κατευθύνσεις για την προώθηση της εισοδηματικής πολιτικής. Και η ζωή προχωρεί!

Τα συμβαίνουντα στην Ηρώδου του Αττικού...

ΕΝΑ ΑΛΛΟ γεγονός του δεκαπενθήμερου που έμελλε, ξαφνικά, να απαλειφθεί από τις στήλες όλων σχεδόν των εφημερίδων (εξαιρέση αποτέλεσε η «Αυγή») ήταν η αποκάλυψη του «Ποντικιού» ότι ο πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Σαρτζετάκης ζήτησε ως διευθυντή του διπλωματικού του γραφείου τον προσωπάρχη του υπουργείου Εξωτερικών Απ. Παπασλιώτη, τέως αυλάρχη του «αντιβασιλέως» Γ. Παπαδόπουλου.

ΠΟΣΑ ΧΡΟΝΙΑ πέρασαν από την κατάρρευση της δικτατορίας, ώστε προσωπάρχης στο υπουργείο Εξωτερικών να είναι ένας άνθρωπος που διατέλεσε διευθυντής του «Γραφείου του πρωθυπουργού Γ. Παπαδόπουλου» και, εν συνεχεία, «*διευθυντής εθιμοτυπίας του αντιβασιλέως Γ. Παπαδόπουλου*»; Τι έγινε η κάθαρση, η αποχουντοποίηση; Αλλά και ποια αόρατα νήματα να συνδέουν την Προεδρία της Δημοκρατίας με τα κατάλοιπα της επτάχρονης τυραννίας, ώστε ο «αντιδικτατορικός Σαρτζετάκης» να προκρίνει, ως στενούς συνεργάτες, αξιωματούχους όπως τον Παπακαρυά ή τον Παπασλιώτη; Ποιος θα δώσει μια πειστική εξήγηση για τα συμβαίνοντα, σήμερα, στην Ηρώδου του Αττικού;

ΤΕΤΑΡΤΗ 13.1.88

Οι μάρτυρες Ερμούλος και ο Στρατονίκης, που τη μνήμη τους τιμάμε σήμερα, δεν βοήθησαν περισσότερο από την Αγία Δήμητρα: ο κ. Φλωράκης δεν πήρε απάντηση για το θέμα της απλής αναλογικής κατά τη σημερινή του συνάντηση με τον κ. Παπανδρέου —ο οποίος πάντως τον διαβεβαίωσε ότι τον τιμά.

Ούτε από την πίτα της κοινοβουλευτικής ομάδας του ΠΑΣΟΚ βγήκε είδηση: το φλουρί έπεσε ξανά στον κ. Παπανδρέου...

Ο Βασίλης Ζ. βρίσκεται πάντα στην Πόλη στα ίχνη της Α.Β.

Κατέβασαν τα ρολά των καταστημάτων τους: μικρομεσαίοι επαγγελματιοβιοτέχνες συνεπικουρούμενοι από ορισμένους εμποροϋπαλλήλους. Όλοι οι υπόλοιποι περιμένουμε αμάν και πώς να επικυρωθεί επιτέλους το συνεχές ωράριο.

Η δίκη Κοσκωτά-«Έθνους» συνεχίζεται. Η σύζυγος του υφυπουργού (που όπως θυμούνται οι αναγνώστες του Ημεροδραμής βρίσκεται συνεχώς εκεί) θεάται στις τουαλέτες του Εφετείου να συνομιλεί με Αρεοπαγίτη.

Με τον Πάπα και τον Ιταλό πρωθυπουργό Γκορία συναντήθηκε στην Ιταλία ο κ. Μητσοτάκης.

20 εκατ. διεκδικεί ο κ. Μάνος από την «Αυριανή» επειδή τον αποκάλυψε κλέφτη. Αν τα πάρει, θα πληρώσει άραγε η «Αλλατίνη» το στάρι της ΚΥΔΕΠ;

23% τόκο θα παίρνει ο ΟΤΕ από όσους καθυστερούν τους λογαριασμούς. Ο Γούκος από τη φυλακή διαμαρτύρεται για αθέμιτο ανταγωνισμό.

Τελευταία στιγμή: επιβεβαιώνεται η φήμη πως παρούσα στη συνάντηση Παπανδρέου-Φλωράκη ήταν και η γνωστή σας ερωμένη του γ.γ. του υπουργείου του γνωστού υφυπουργού!

ΠΕΜΠΤΗ, 14.1.88

Μελετάται η κατάργηση των γενικών εξετάσεων για τα ΑΕΙ ανακοίνωσε ο κ. Τρίσης. Ό,τι θυμάται χαιρείται αυτός ο άνθρωπος.

Η καταπληκτική Ντεν Μπος έχασε 99-120 εξαιτίας του διαιτητή και των χούλιγκανς που υποστήριζαν τον αντίπαλό της Άρη.

Τηλεγράφημα του Βασίλη Ζ. από την Πόλη:

A.B. XOREYEI KATAPLIKTIKO XORO KOILIAS STOP VOSPOROS KAI KERATIOS ME KANOUN PLANTAZO STOP PAGOKOLONA ME AIMA A.B. KLEIDI MYSTIRIOU STOP ANAGI

Η έκπληξη της συνάντησής Φλωράκη-Μητσοτάκη ήταν το ξυρισμένο μουστάκι του γ.γ. του ΚΚΕ.

ΠΑΡΑΤΙΝΟ PARAMONI ΜΟΥ ΕΝΔ

21 παιδιά με Έιτς στην Αθήνα. Τα 18 από μεταγγίσσεις αίματος. Αμαρτίαι μεγάλων παιδεύουσι μικρούς.

Τα «βρίσκουν» φαίνεται μεταξύ τους ΠΑΣΚΕ-ΕΣΑΚ και μάλλον θα γίνει το 24ο Συνέδριο της ΓΣΕΕ την Άνοιξη. ΑΕΜ και ΣΣΕΚ δίνουν μάχες οπισθοφυλακών και εντυπώσεων. Η ΔΑΚΕ στηρίζει τις ελπίδες της στα δικαστήρια: τα τελευταία έχουν αναδείξει περισσότερες διοικήσεις της ΓΣΕΕ από τα συνέδριά της.

Μαζί θα γίνουν εκλογές και ευρωεκλογές, διαβεβαίωσε ο κ. Παπανδρέου τον κ. Μητσοτάκη, σύμφωνα με συνέντευξη του τελευταίου στα «Επίκαιρα». Επειδή αποκλείεται να του είχε αλήθεια, ξεσκονίστε τα βιβλιάρια σας.

Δεν θα καταβληθεί ΑΤΑ και διορθωτικό παρά μόνο στους δημόσιους υπαλλήλους, αποκάλυπτει η «Αυγή». Καημένη Σημίτη, άδικα πήγες.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 15.1.88

Αναστάτωση στην κοινή γνώμη και τεράστια ερωτηματικά δημιουργούν οι αποκαλύψεις του Ημεροδραμής που κυκλοφορεί σήμερα. Όλη η Ελλάδα αναρωτιέται: ποια εντοχίστηκε στο μετρό; Τι απέγινε η Α.Β.; Τι θέλει στη δίκη του «Έθνους» η σύζυγος του υφυπουργού; Μην ανησυχείται! Οι έρευνές μας συνεχίζονται.

Τέτοιος σάλος προκλήθηκε από τις αποκαλύψεις μας ώστε «πέρασαν ντούκου» οι αποκαλύψεις της «Ελευθεροτυπίας» για το αρχείο υποκλοπών της περιόδου 1976-1986 που βρέθηκε στον ΟΤΕ. Το σημειώνουμε για να μην την αδικήσουμε. Μπορεί το κόλπο με τη βόμβα την περασμένη εβδομάδα να απέτυχε, αλλά αυτή τη φορά η σύζυγος του υφυπουργού τα κατάφερε! Η δίκη Κοσκωτά-«Έθνους» διακόπτεται διότι δήθεν συγγενής δικαστή εφέτη ήταν υπάλληλος του κ. Κοσκωτά. Στην πραγματικότητα, χωρίς τη γνωστή σας «συνομιλία» στις τουαλέτες, η δίκη θα συνεχιζόταν.

Επιβεβαιώθηκαν οι χθεσινές μας πληροφορίες. Όλες οι παρατάξεις πλην ΔΑΚΕ τα βρήκαν σήμερα και πάνε για συνέδριο της ΓΣΕΕ στα μέσα Απριλίου. Φεύγουν τα αμερικανικά αε-

ροπλάνα από την ισπανική βάση Τορεχόν κοντά στη Μαδρίτη. Λέτε να μας έρθουν εδώ;

Εκτός από το «Αντί» και τον «Ημεροδραμής» κυκλοφόρησαν σήμερα και τα ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ του Ιανουαρίου.

Τηλεγράφημα από την Πόλη: A.B. EPANERXETAI SYNTOMOS STOP LOGOI YPSISTOU ETHNIKOU SYMFERONTOS EPIBALLOUN PARAMEINO EDO STOP ANAZITISATE TO MORO TIS A.B. STOP MATIA A.B. YGRA KAI MYSTIRIA OPOS O VOSPOROS END.

Και το τηλέφωνο του Χρ. Παπουτσάκη, μέλους της συντακτικής επιτροπής του «Αντί» παρακολουθούσαν, γράφει η «Ελευθεροτυπία». Κατόπιν αυτού αναμένεται προαγωγή του σε διευθυντή.

ΣΑΒΒΑΤΟ, 16.1.88

Ο δαιμόνιος συντάκτης μας Τάκης Κ. λυνει το μυστήριο. Το μωρό της τραγικής Α.Β. ο καρπός των παράνομων ερώτων μικρός Αντρέας εντοχίστηκε στη

Γιατί τέτοια χαρά; Μήπως είναι καθολικοί και δεν το ξέραμε;

σήραγγα του μετρό... Η ατυχή μάνα ούτε να μοιρολογήσει δεν πρόλαβε: η ΚΥΠ την έστειλε αμέσως αποστολή στην Πόλη. Στην απελπισία της, αποπειράθηκε ν' αυτοκτονήσει κόβοντας τις φλέβες της. Την πρόλαβαν, ευτυχώς, κι άδειασαν τα αίματα μαζί με τα νερά του νιπτήρα: πάγωσαν λόγω του ύψους, εξ ου και η παγοκόλωνα στον Ωρωπό...

Τηλεγράφημα από την Πόλη: ALLAGI PROGRAMMATOS STOP A.B. FENGEI GIA SOUIDIA STOP ANAGI AKOLOURTHISO STOP APOSTILATE XRMATA STOP KAI PROPANTOS STAMATISTE SYKOFANTIES ENANTION GLIKITATIS A.B. END.

Τηλεγράφημα από Αθήνα, προς την Πόλη. ΧΕΚΟΥΜΠΙΣΟΥ GYRNA AMESOS PISO END.

Πέθανε στη Βοστώνη ο διαβόητος Τομ Πάπας. Στήριξε τη Χούντα, μας έφερε την Κόκα-Κόλα και την Έσσο.

ΚΥΡΙΑΚΗ, 17.1.88

Αντώνη κι Αντωνία, Χρόνια σας πολλά!

Και με τον Λ. Κύρκο ακόμη θα έκανε κυβέρνηση, δήλωσε ο κ. Μητσοτάκης. Ο Λ. Κύρκος ερωτηθείς σχετικώς από τηλέφωνου, δήλωσε, ότι προτιμά καλύτερα να μείνει στο Πεκίνο όπου βρίσκεται αυτές τις ημέρες.

Πωλείται το 50% των μετοχών της «Απογευματινής», αποκάλυπτει η «Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία».

Φάρμακο κατά του ροχαλιτού ανεκαλύφθη στη Γιουγκοσλαβία. Επιτέλους οι βουλευτές μας θα μπορούν να κοιμούνται χωρίς να ενοχλούν τους διπλανούς τους.

Ανήλικος γιός αστυφύλακα σκοτώθηκε παίζοντας με το υπηρεσιακό όπλο του πατέρα του. Τι θα γίνει; Θα τους μαζέψετε καμιά φορά τα όπλα;

Κι ενώ η Α.Β. φεύγει από την Πόλη, ετοιμάζεται να βγει το «Πίρι-Ρέις» στο Αιγαίο και στο Νταβός θα κουβεντιάσουν υφαλοκρηπίδα. Όλα αυτά δεν είναι άσχετα μεταξύ τους, βεβαιώνει ο Βασίλης Ζ. που επιτέλους γύρισε από την αποστολή του κι αποφεύγει να μας κοιτάξει στα μάτια.

Μεθοριακά επεισόδια Βορείων-Νοτίων στην κοιλάδα των Τερπών κέρδισαν οι Βόρειοι Παοκτζήδες με 4-0 τραυματίες. Για αντεκδίκηση οι Νότιοι ΑΕΚκτζήδες επιτέθηκαν σε άοπλο θεσσαλονικιό πούλμαν.

ΔΕΥΤΕΡΑ, 18.1.88

Θανάση κι Αθανασία, σπολλάτη σας!

Πρώτη ημέρα των νέων μέτρων και ταξιτζήδες πολιορκούν τον δακτύλιο, αρνούμενοι να μπουν μέσα. Όσοι θέλουν να μπουν δέρνονται ανηλεώς από φανατικούς αντιμετρικούς συναδέλφους τους.

Συνάντηση των κκ. Παπανδρέου-Στεφανόπουλου. Άνευ ενδιαφέροντος για τους άλλους —αλλά οι αναγνώστες του Ημεροδραμής αναρωτιούνται: τι ήθελε εκεί η ερωμένη του γ.γ.; Η δίκη «Έθνους» Κοσκωτά θα ξαναρχίσει από την αρχή στις 2 Φεβρουαρίου. Αιφνιδίως, η σύζυγος του υφυπουργού αναχωρεί για Σουηδία.

24ωρη γενική απεργία για τις 28 Φεβρουαρίου αποφάσισε η ΓΣΕΕ. Γιατί όχι στις 29 που έτσι κι αλλιώς μας περισσεύει εφέτος;

Πρώτη δίκη του Γούκου στα Γιάννενα. Καταδικάζεται σε πέντε χρόνια φυλακή. Να μη δουν άνθρωπο να προκόψει σ' αυτόν τον τόπο.

Τι ήθελε νυχτιάτικα στο Προεδρικό Μέγαρο η ερωμένη του γ.γ. του υπουργείου του πασίγνωστου υφυπουργού;

ΤΡΙΤΗ, 19.1.88

Αιφνίδια άφιξη του κ. Γιάσερ Αραφάτ στην Αθήνα. Συγκινημένος ο κ. Τρίτσης αντί να καταργήσει τις εξετάσεις βάζει βάσεις κι αλλάζει τη βαθμολογία.

Συνάντηση Μητσοτάκη-Φλωράκη καταλήγει σε αδιέξοδο: ο ένας τα έλεγε κρητικά, ο άλλος ρουμελιώτικα, πού να συνεννοηθούν. Πρώτη δημόσια εμφάνιση του κ. Φλωράκη με ξυρισμένο μουστάκι.

Πέθανε χθες, σε ηλικία 84 ετών, η Ντόρα Στράτου.

Ανθυπαστυνόμος και αστυφύλακας ήθελε 200.000 δρχ. για να κάνου στραβά μάτια σε παράβαση βενζινάδικου στη Θεσσαλονίκη. Ο ενδιαφερόμενος, προτίμησε να τους τα βγάλει, καρφώνοντάς τους στους προϊσταμένους τους.

35.000 εργατικά ατυχήματα σε παιδιά κάτω των 14 ετών έγιναν το 1986 στη Σοβιετία, μεταδίδει το πρακτορείο ΤΑΣΣ. Χωρίς να συνυπολογιστούν αυτά που εντοιχίζονται στα μεγάλα δημόσια έργα.

Επιδεινώθηκε το έλλειμμα του ισοζυγίου εξωτερικών συναλλαγών και έφθασε τα 396 εκατ. δολάρια το Νοέμβριο.

Ο Σοβιετικός πρέσβης κ. Στουκάλιν παρέδωσε στον κ. Παπανδρέου αντίτυπο της ελληνικής έκδοσης του βιβλίου του κ. Γκορμπατσόφ «Περestroika». Ο κ. Πρωθυπουργός, κολακευμένος, δήλωσε πως θα αποσύρει τη μήνυση που είχε καταθέσει για κλοπή πνευματικής ιδιοκτησίας.

Όπως μεταδίδει ο ανταποκριτής μας από τη Στοκχόλμη η γνωστή σας Α.Β. φιλοξενείται στην οικία της κ. Ράγκνια Νίμπλουμ.

Το υποθέσατε ήδη και το επιβεβαιώνουμε: η ερωμένη του γ.γ. ήταν παρούσα και στη συνάντηση Μητσοτάκη-Φλωράκη! Το ανακάλυψε ο άλλος δαιμόνιος ρεπόρτερ μας Γιάννης Φ.

ΤΕΤΑΡΤΗ, 20.1.88

Με πρόσχημα τη συνάντηση των «έξι», αναχώρησε για τη Στοκχόλμη και ο κ. Παπανδρέου. Από την Πράγα εξ άλλου κατέφυγε εκεί και η κ. Μαργαρίτα Παπανδρέου. Ήταν δυνατόν να απουσιάσει ο συντάκτης μας Τάκης Κ.;

Η εκτός δακτυλίου απεργία των ταξί συνεχίζεται. Ειδυλλιακή η εικόνα στο κέντρο, εφιαλτική στην περίμετρο του δακτυλίου.

Με το χέρι είχε προστεθεί στο γνωστό τέλεξ το όνομα του Λούβαρη. Η υπόθεση ανατέθηκε σε γραφολόγο.

Χρειάζεται επείγοντως 50 δις ο κ. Τσοβόλας και καλεί 7.000.000 φορολογούμενους να «κλείσουν» τις υποθέσεις τους. Τρέξτε τυφλοί να ελεήστε τον ανοιχτομάτη...

Συγγενείς του υπουργού κ. Βάλβη ξυλοκόπησαν γιατρούς σε νοσοκομείο γιατί δεν ενδιαφέρθηκαν επαρκώς για τη μητέρα του κ. υπουργού. Μάνα είναι μόνο μία, γιατροί υπάρχουν πολλοί.

Ακολουθώντας το παράδειγμα του κ. Φλωράκη, ξύρισε και ο κ. Ανδρουλάκης το μουστάκι του. Εικάζεται ότι πρόκειται για επιτάχυνση των διαδικασιών της ποιοτικής στροφής, που ως τώρα καρκινοβατούσε.

Τι ήθελε στο υπουργείο Εξωτερικών η ερωμένη του γ.γ. του υπουργείου του γνωστού υφυπουργού;

Με την κυρία και τον κύριο Σημίτη συνέφαγαν σήμερα στο κέντρο «Ταμπού» η Κυρία και ο Κύριος Σαρτζετάκης. Για αρκετή ώρα κάθησε στο τραπέζι τους και η ερωμένη του γ.γ. του υπουργείου του γνωστού υφυπουργού. Τα ταμπού σιγά-σιγά πέφτουν.

Και οι Κουρήδες έχουν συναισθήματα. Η λύπη για την τύχη του μικρού Αντρέα είναι έκδηλη στο πρόσωπο του Μάκη...

Έσπασαν την πόρτα του υπουργείου Παιδείας για να μπουν μέσα εκπρόσωποι φοιτητικών συλλόγων που ελέγχονται από την ΚΝΕ. Ο κ. Τρίτσης δεν πρόφτασε ούτε να τους φωτογραφήσει ούτε να τους μαγνητοφωνήσει.

Αναδομήθηκε ο κ. Σκανδαλίδης και τη θέση του στο Οργανωτικό Γραφείο του ΠΑΣΟΚ πήρε ο κ. Σωτηρλής.

Τηλεοπτικό σταθμό θα φτιάξει ο Δήμος Αθηναίων, ανακοίνωσε ο κ. Έβερετ. Κύριε Δήμαρχε θυμηθείτε ότι «καλύτερα να μας ακούνε, παρά να μας βλέπουνε».

ΠΕΜΠΤΗ, 21.1.88

Μιάμιση ώρα συζητούσαν κατά τη συνάντησή τους οι κ. Καραμανλής και Μητσοτάκης. Ο ισχυρισμός ότι η ερωμένη του γ.γ. ήταν παρούσα για να εξηγή με νοήματα στον κ. Καραμανλή, που δεν ακούει, αυτά που έλεγε ο κ. Μητσοτάκης δεν έπεισε κανέναν.

Καταπληκτική αλλά άτυχη η Τρέισερ έχασε άδικα από τον Άρη 95-120.

Αντί να τα σπάσουν, επτανη-

σιακή καντάδα έκαναν οι φοιτητές της Γερμανικής Φιλολογίας στον κ. Τρίτση. Επρόκειτο για το μεγαλύτερο μαρτύριο που υπέστη ποτέ.

Αλλαγές στο ΕΣΥ συναποφάσισαν ο υπουργός κ. Φλώρος και ο Κοινοβουλευτικός Τομέας Υγείας του ΠΑΣΟΚ. Ράβε-ξύλωνε, δουλειά να μη σου λείπει.

Ενώ οι συγκρούσεις μεταξύ ταξιτζήδων συνεχίζονται στην περίμετρο του δακτυλίου, οι Αθηναίοι απολαμβάνουν τους ήσυχους δρόμους της Αθήνας.

Χορηγεί εν τέλει το διορθωτικό 4,3% η κυβέρνηση και στον ιδιωτικό τομέα.

Μάταια προσπαθούσαν να παρηγορήσουν την τραγική Α.Β. για το χαμό του μικρού Ανδρέα, ο μεγάλος, η σύζυγος του υφυπουργού, η Μαργαρίτα, η Ράγκνια, η Αιμιλία-Ανδρέα, στη στενή οικογενειακή συγκέντρωση που έγινε σε προάστιο της Στοκχόλμης και δεν διέλαθε βέβαια της προσοχής του απεσταλμένου μας Τάκη Κ.

Εντατικό φροντιστήριο άλγεβρας και τριγωνομετρίας άρχισε ο κ. Τσουκαλός μετά την ανακοίνωση του κ. Τρίτση ότι όχι μόνο στο εξής τα μαθηματικά θα είναι η βάση για τις σχολές της κοινωνιολογίας, αλλά και ότι θα επανεξεταστούν όλοι οι υπάρχοντες κοινωνιολόγοι.

Τον χουντικό Παπασλιώτη του υπ. Εξωτερικών θέλουν στην Προεδρία οι κ. Σαρτζετάκης και Παπακαρυάς, αποκαλύπτουν τα ΝΕΑ. Έχει άραγε αυτό κάποια σχέση με τις επισκέψεις της ερωμένης του γ.γ. που εντοπίσαμε;

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 22.1.88

Τηλεγράφημα από Στοκχόλμη: SYNANTISA A.B. STOP MATIA TIS DEN MOIAZOUN VOSPORO ALLA FIORD SOUIDIAS STOP LAMPOUN YGRA STON ILIO TOY MESONIKTIΟΥ STOP SOMA TIS THERMO SAN SAOUNA STOP DERMA TIS LEFKO SAN HIONI STOP TAKIS K. THE END.

Απεχώρησε η Ν.Δ. από την επιτροπή για τις υποκλοπές. Το έκανε για να κρύψει μόνο τις δικές της πομπές ή για να διευκολύνει την κυβέρνηση να κρύψει και τις δικές της;

Πρωτιά στον πληθωρισμό σε όλη την ΕΟΚ για το μήνα Δεκέμβριο: 1,2% η Ελλάς, 0,1% όλες οι άλλες χώρες μαζί.

Βόμβα της 17 Νοέμβρη κατά αξιωματικού της ΣΙΑ-ΝΤΙΑ δεν έσκασε. Αποδείχθηκε ότι ο πυροκροτητής ήταν ελληνικής κατασκευής.

Τη μισή επιχείρηση Μπίλλυ-Μπο διεκδικεί η οικογένεια του θανόντος σχεδιαστή μόδας. Δεν διευκρινίστηκε αν θέλουν το Μπίλλυ ή το Μπο.

Απεργία για τις 28 Ιανουαρίου κηρύσσουν Ομοσπονδίες, Εργατικά Κέντρα, Συνδικάτα. Μαζί με τη «δοτή» ΓΣΕΕ —αλλά δεν το λένε.

«Μονά-ζυγά και στα υπουργικά», απαιτούν οι ταξιτζήδες σε συγκέντρωσή τους έξω από τη Βουλή. Καλή ιδέα. Αλλά θα την πληρώσουμε με άλλες τόσες λιμουζίνες.

Τηλεγράφημα από Αθήνα προς Στοκχόλμη:

ALITI STOP GYRNA AMESOS PISO NA SOU SPASO TA MOUTRA STOP VASSILIS Z THE END.

Σαν σήμερα, πριν από 200 χρόνια γεννήθηκε ο Λόρδος Βύρων. Σαν σήμερα, μετά από 200 χρόνια, θα λένε πως «Σαν σήμερα, πριν από 200 χρόνια, ο Ημεροδότης έγραψε πως "Σαν σήμερα πριν από 200 χρόνια γεννήθηκε κάποιος Λόρδος Βύρων"».

Σύμφωνα με έγκυρες πληροφορίες, ο κ. Φαράκος αφήνει μουστάκι!

ΣΑΒΒΑΤΟ, 23.1.88

Επιτέλους, ο αξεπέραστος ρεπόρτερ Γιάννης Φ. έλυσε το μυστήριο της ερωμένης του γ.γ. του υπουργείου του γνωστού υφυπουργού! Η άπληστη γυναίκα είναι επιβάτης σε πέντε-έξι αεροπλάνα του ενός εκατ. το καθένα και ψάχνει για νέους επιβάτες, ώστε να γίνει αεροσυνοδός!

Τώρα ψάχνουν οι νέοι. Αναμένοντας νέες πολύπλευρες συναντήσεις των πολιτικών αρχηγών.

Βαρύθυμος ο κ. Παπανδρέου, έφυγε από τη Στοκχόλμη κι έφτασε στο Βερολίνο. Μάταια τον παρηγορεί ο κ. Χόνκερ διαβεβαιώνοντάς τον ότι του χρόνου το Νόμπελ το έχει σίγουρο.

Τηλεγράφημα από Στοκχόλμη:

GYNAIKA YFYPOURGOY PAEI AMERIKI STOP MARGARITA ERHETAI ATHINA STOP ANDREAS PAEI VEROLINO STOP RAGNIA KAI AIMILIA-ANDREA MENOUN EDO STOP A.B. KAI EGO PAME DAVOS ELVETIAS STOP VASSILIS EINAI ALITIS STOP TAKIS K. THE END.

Τηλεγράφημα από Αθήνα για Στοκχόλμη:

GYRNA AMESOS PISO GIATI ALLIOS ERHOMAI EGO STOP IMERODIKTIS THEEND.

ΚΥΡΙΑΚΗ, 24.1.88

Ιούλιο ή Σεπτέμβριο θα μας επισκεφθεί ο κ. Γκορμπατσόφ, γράφει ο «ΡΙζοσπάστης». Κάτι θα ξέρει.

...Μελαγχολικοί και κατηφείς στα γραφεία του Ημεροδότη κι ο Βασίλης κι ο Τάκης δεν μιλούν. Αγριοκοιτάνε τον Γιάννη που ψιθυρίζει πως μπορεί να τους βάλει σ' ένα καλό αεροπλάνο με δικά του έξοδα. Ο νους τους τρέχει μακριά: στο Νταβός, στις υπώρειες των αιώνια χιονισμένων Άλπεων. Εκεί που βρίσκεται η Α.Β., η μεγαλοφυής πράκτωρ της ΚΥΠ και τραγική μητέρα, με τα υγρά μάτια, το λευκό δέρμα, το θερμό σώμα...

Η Α.Β., χορεύοντας παραδοσιακούς τουρκικούς χορούς στην Πόλη.

Σκάνδαλο υποκλοπών και αναισθησίας

Οι υποκλοπές τηλεφωνημάτων μετά και τις αποκαλύψεις της «Ελευθεροτυπίας», για το αρχείο από το οποίο προκύπτει ότι από τη μεταπολίτευση μέχρι τώρα ουδέποτε έχουν σταματήσει να γίνονται σε κόμματα, πολιτικούς, δημοσιογράφους, εφημερίδες και πολίτες, δημιουργούν ένα τεράστιο πολιτικό σκάνδαλο, που πλέον έχει υπερβεί σε πολλά και αυτή την εξεταστική επιτροπή.

Βέβαια η κυβέρνηση κυρίως, αλλά και η ΝΔ, δεν έδειξαν ούτε καν την αναγκαία πολιτική ευαισθησία για να υπάρξει τουλάχιστον κάποιο συμπέρασμα από την Επιτροπή που να απαντά σε προφανή ερωτήματα. Μετά τα όσα έγιναν μάλιστα διαψεύστηκαν και οι ελάχιστες ελπίδες ότι το πόρισμα της Επιτροπής θα έδειχνε ένα ελάχιστο δείγμα ελέγχου του Κοινοβουλίου για την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών.

Η κυβέρνηση προτίμησε να αφαιρέσει κάθε δυνατότητα πολιτικού ελέγχου από τη Βουλή και μη δίνοντας αρμοδιότητες για έλεγχο και στην ΕΥΠ και μη προχωρώντας, μετά τις αποκαλύψεις της «Ελευθεροτυπίας», στα αναγκαία βήματα. Έτσι έμεινε ο κ. Μπάφας, μέλος της επιτροπής των εμπειρογνομόνων, να δηλώνει: «Κανείς μας δεν νιώθει άνετα...». Βέβαια αυτό λέγεται υπονοώντας πιέσεις από πολλούς και ποικίλους μηχανισμούς, αλλά από την άλλη κανείς πράγματι δεν μπορεί να νιώθει άνετα όταν γνωρίζει ότι παρακολουθείται το τηλέφωνό του.

Υπάρχει όμως και μια άλλη διάσταση, «ευαίσθητων ισορροπιών» μηχανισμών, που συντελεί και αυτή στην επιβολή της σιωπής. Με την αποκάλυψη της ύπαρξης του αρχείου η δημοσίευσή του φαίνεται να μη συμφέρει κανέναν και ο κ. Τόμπρας να μπορεί έτσι να προβάλλει ότι ο ΟΤΕ είναι «καθαρός» και τις «βρωμοδουλειές» τις κάνει η ΕΥΠ.

Η αποκάλυψη όμως του αρχείου θα περίμενε κανείς να ευαισθητοποιήσει επιπλέον τον Τύπο και τα κόμματα και να επιμείνουν αφού ανώτερα στελέχη του ΟΤΕ δηλώνουν ότι «έχει τη δυνατότητα για υποκλοπές, αν θελήσει να κάνει» και επειδή η ύπαρξη αρχείου υποκλοπών θεμελιώνει την επέκταση της έρευνας.

Γιατί αυτή η σιωπή από την κυβέρνηση, που τώρα πλησιάζει την αναισθησία;

Χοντρά τζάμια: Προσοχή!

Είναι κάτι αυτοκίνητα που έχουν χοντρά τζάμια· λοιπόν, όταν προχωράτε στους δρόμους από εδώ και πέρα, στο πρώτο πράγμα που θα πρέπει να έχετε στραμμένα τα μάτια σας δεν είναι οι σηματοδότες, τα αυτοκίνητα, τα πόδια και τα χέρια του διπλανού σας (προς αποφυγήν κλοπών, κλωτσιών, αγκωνιών κτλ.) τα δεντράκια και τα μηχανάκια· θα πρέπει να ψάχνετε εναγωνίως ποιο αυτοκίνητο είναι αυτό που τυχαίνει να έχει χοντρά τζάμια και βρίσκεται σε μικρή απόσταση από σας.

Γιατί, χοντρά τζάμια σημαίνει θωρακισμένο αυτοκίνητο· θωρακισμένο αυτοκίνητο σημαίνει αυτοκίνητο ασφαλείας για τον επιβάτη του· επιβάτης αυτοκινήτου ασφαλείας σημαίνει «πράχτορας ιμπεριαλισμού», ή κάτι τέτοιο· πράχτορας ιμπεριαλισμού σημαίνει κίνδυνος - θάνατος όχι για τα εθνικά συμφέροντα της Ελλάδας αλλά για τη ζωή σας την ίδια. Ιδού η απόδειξη:

«Θα πρέπει ο καθένας να αποφεύγει να

βρίσκεται ακριβώς δίπλα σε αυτοκίνητα με χοντρά τζάμια... γιατί πάντα υπάρχει ένα πολύ μικρό ρίσκο, παρ' ότι εμείς παίρνουμε όλα τα δυνατά μέτρα για να μη χτυπηθεί σοβαρά κάποιος τρίτος».

Αυτά μας συμβουλεύει η «17N» μετά την πρόσφατη πρώτη ματαίωση «επαναστατικής πράξης» της με στόχο τον Τζορτζ Κάρος (αυτός, είπε μετά «δεν φοβάμαι»). Η συμβουλή αυτή έχει δυο πολύτιμα στοιχεία: πρώτον έχει χιούμορ—που τόσο έχει λείψει από τους «φρόνιμους πολιτικούς» μας—αφού δείχνει πως μια τρομοκρατική οργάνωση ασκεί πολιτική κοινωνικής πρόνοιας· δεύτερον δεν δίνει το δικαίωμα σε κανένα συγγενή μελλοντικού αθώου θύματος να ζητήσει τα ρέστα από το Δροσογιάννη, αφού ο στρατηγός μπορεί άνετα πια να πει: «ας πρόσεχε· δεν είδε ότι πέραγε δίπλα από αυτοκίνητο με χοντρά τζάμια;».

Έτος 1988. 13ος χρόνος της 17N· γρουσουζίκος, αλλά και με δείγματα ρεαλισμού με κατάμαυρο χιούμορ.

Οι βασανιστές ΤΩΡΑ προάγονται και συνεργάζονται

Τελικά ο Τζωρτζ Κάρος που έγινε γνωστός πλατειά μετά την αποτυχημένη απόπειρα της «17 Ν» εναντίον του δεν είναι υπεύθυνος της υπηρεσίας δίωξης ναρκωτικών της αμερικάνικης πρεσβείας στην Αθήνα. Πληροφορίες διαβεβαιώνουν ότι είναι εντεταλμένος συντονιστής της ΔΙΑ για τον αντιτρομοκρατικό αγώνα. Συνεργάζεται μάλιστα με την αντίστοιχη υπηρεσία του ελληνικού υπουργείου Δημόσιας Τάξης. Η δίωξη ναρκωτικών είναι απλώς η «κάλυψή» του.

Ο κ. Δροσογιάννης βέβαια που δήλωσε ότι δεν είναι υπεύθυνος για τη δίωξη των ναρκωτικών δεν είπε λέξη για τις άλλες του δραστηριότητες, ούτε αν μαζί με πληροφορίες για λαθρεμπόρους ναρκωτικών ο Κάρος «περνούσε» και άλλες.

Με την ευκαιρία πάντως ξαναρωτάμε αν κανείς ασχολήθηκε με το βασανιστή Σουλιώτη που όπως αποκάλυψε το «Αντί» είναι στο επιτελείο του κ. Δροσογιάννη στον «αντιτρομοκρατικό αγώνα»; Το ξαναθυμηθήκαμε ακούγοντας ένα σχόλιο του «Δίαυλου 10» σύμφωνα με το οποίο ένας άλλος βασανιστής, στη Θεσσαλονίκη αυτός, ο Οικονόμου είναι τώρα επικεφαλής της δίωξης ναρκωτικών. Αυτόν μάλιστα τον παρουσίασε και η τηλεόραση να συνεντευξιάζεται. Τι λέει για αυτά ο κ. Δροσογιάννης;

Κάλοι και καλώδια

Αποφασισμένη η κυβέρνηση μετά ρώμης περισσής, αναθαρруμένη μετά από τη νικηφόρα έκβαση της μάχης στην κοιλάδα του Σέιχ-Σου (άλλοτε τοποθεσία της Ιερισσού), ετοιμάζεται να αποδυθεί σε μια άλλη εκστρατεία, στο Θριάσιον πεδίο: αντιμέτωποι αυτή τη φορά θα είναι ο Μένιος και ο Μίλτος — παραδίπλα ο «ψηλός» με το «χοντρό», ο Κώστας κι ο Ανδρέας, ο «ξεφτισμένος» βασιλεύς κι ο «φτυσμένος» εκατόνταρχος.

Θα περάσουν τα καλώδια της δορυφορικής μέσα από την εξουσία της των Αθηναίων Πολιτείας ή θα τα κρατάνε οι λοιποί «Έλληνες πλην των αλλοφύλων»; Ιδού το μέγα ερώτημα της μέλλουσας μάχης.

Κατά τον παραστάτη του βασιλέως κ. Σ. Κωστόπουλο, το καλώδιο ανήκει στους Έλληνες, δηλαδή στην Ελλάδα, δηλαδή στο βιλαέτι του «Κινήματος» που αποκαλείται κατ' ευφημισμόν «Επικράτεια». Κατά τον άρχοντα της πόλεως των Αθηνών το καλώδιο θα περάσει από τους Αθηναίους πολίτες, δηλαδή από την Αθήνα, δηλαδή από την εξουσία του Δήμου, ή των άλλων Δήμων της επικράτειας.

Για να σοβαρευτούμε: το καλώδιο της δορυφορικής έχει μέσα του τη σοφία του ανθρώπου του 2000. Η μόνη του συγγένεια με τον «κάλο» (όπως λέμε «κάλος στον εγκέφαλο»;) είναι στο θέμα, και αυτή μόνο κατά τη φωνητική εκφορά των λέξεων.

Ρωτάμε, λοιπόν: είναι δυνατόν να υπάρχουν τόσοι κάλοι στο βασιλικό στρατόπεδο; Είναι δυνατόν να δίνονται μάχες στους Σέιχ-Σου, για κάτι που, εκτός των άλλων, είναι πέραν του ορθού ή του λάθους, του καλού ή του κακού, για κάτι που έχει την τρομακτική δύναμη του αναπόφευκτου;

Η νοθεία στη ΔΗΣΚ του ΠΑΣΟΚ

Η νοθεία και η κλοπή της κάλπης στην καταμέτρηση των ψηφοδελτίων της συνδικαλιστικής παράταξης ΔΗΣΚ (ΠΑΣΟΚ) μετά τις εκλογές στο σύλλογο της Ιονικής Τράπεζας και η διαμάχη που ξέσπασε στο συνδικαλιστικό τομέα των Τραπεζών του ΠΑΣΟΚ είναι χαρακτηριστική νέων «ηθών» και μεθοδεύσεων.

Καταγγέλλθηκε ότι προστέθηκαν σταυροί σε υποψήφιους, ότι ο αριθμός των σταυρών που έχουν πάρει ορισμένοι υποψήφιοι δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, ότι άλλοι υποψήφιοι έπρεπε να εκλεγούν και άλλοι εξελέγησαν.

Όλα αυτά προφανώς έγιναν για να ελέγχονται οι σύμβουλοι της ΔΗΣΚ και να βγουν τελικά στο Δ.Σ. οι αρεστοί σε κάποιο άτομο ή κάποιο μηχανισμό.

Η όλη υπόθεση απασχολεί και το συνδικαλιστικό του ΠΑΣΟΚ και λέγεται ότι θα φθάσει και στη δικαιοσύνη. Ποιοι όμως ευθύνονται για τέτοιες πράξεις; Ιδιαίτερα όταν θυμίζουν κάποιες άλλες εποχές που οι κάλπες σε εκλογές έκαναν φτερά και η νοθεία ήταν στην ημερήσια διάταξη;

Τι να πρωτοθαυμάσει κανείς, τη συναγωνιστικότητα, την αλληλεγγύη, ή τις δημοκρατικές διαδικασίες των συνδικαλιστών της ΔΗΣΚ;

Πρωτοβουλίες και πρακτική

Κανείς, βέβαια, δεν αντιλέγει ότι στη σημερινή διεθνή συγκυρία πρωτοβουλίες όπως αυτή των «έξι» αποτελούν πολύτιμη συνεισφορά στην υπόθεση της ύφεσης και της ειρήνης. Πολύ φοβούμαστε, όμως, ότι η γνωστή «πρωτοβουλία» στην οποία συμμετέχει, και ο κ. Α. Παπανδρέου έχει γίνει στόχος ειρωνικών επικρίσεων από μέρους του διεθνούς Τύπου. Βέβαια αυτό δεν σημαίνει ότι κάθε τι που ειρωνεύεται μερίδα του Τύπου δεν έχει ουσιαστικό περιεχόμενο όταν όμως συνοδεύεται με θέσεις που το ενισχύουν.

Αιτία των ειρωνικών σχολίων δεν υπήρξαν φυσικά οι προτάσεις της «πρωτοβουλίας» για τη διεθνή ειρήνη, αλλά, δυστυχώς, η προσωπική ζωή των ιδρυτών της και τα διεθνή σκάνδαλα στα οποία έχουν αναμειχθεί οι τρεις από τις έξι συμμετέχουσες χώρες. «Η γυναίκα του Καίσαρα δεν φτάνει να είναι τίμια, πρέπει και να δείχνει τίμια».

Εμάς δεν μας αφορά, σε σχέση με το ειρηνιστικό κίνημα, η προσωπική ζωή και τα «αισθηματικά» των διάφορων πρωθυπουργών. Μας αφορούν, όμως, τα σκάνδαλα, όπως αυτό που ξέσπασε με αφορμή την

Εμπειρογνώμονες για τα πανηγύρια

Ξαφνικά οι «αρμόδιοι φορείς» (ναι δεν πρόκειται να απαλλαγούμε εύκολα από αυτούς και βρίσκονται πλέον παντού) αποφάσισαν ομόφωνα (!) τη σμίκρυνση της διάρκειας της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης (ΔΕΘ) από 15 σε 10 μέρες για να αποβάλει τον πανηγυριώτικο χαρακτήρα και να γίνει έτι εμπορικότερη. Έτσι ακριβώς αποφάνθηκαν οι «εμπειρογνώμονες» για τα πανηγύρια! Οι πέντε επιπλέον μέρες είναι υπεύθυνες για την πανηγυριώτικη συμπεριφορά των Θεσσαλονικιών και των Βορειοελλαδιτών και όχι η πολιτιστική ένδεια και κακομοιριά. Αν το θέμα δεν είχε σοβαρότερες διαστάσεις, ασφαλώς θα γελούσαμε και μεις με τα καμώματα της γραφειοκρατικής στενοκεφαλιάς που θέλει να μετατρέψει, εν μια νυκτί, τη Θεσσαλονίκη σε Αμβούργο καταργώντας απλώς μερικές μέρες από τη διάρκεια της ΔΕΘ.

Έγκυρες πληροφορίες όμως αναφέρουν ότι πίσω από την προσφερόμενη για ειρωνικά σχόλια απόφαση, βρίσκονται κύκλοι οικονομικοί και πολιτικοί της Αθήνας, που βυσσοδομούν για να φέρουν και την Έκθεση (σαν να μην έφταναν τα υπουργεία, οι ποικιλώνυμες υπηρεσίες κ.λπ.) στα πόδια τους. Αλλά, τι θα απομείνει σ' αυτή την πόλη που κατά τους πανηγυρικούς των κρατούντων είναι άλλοτε «συμπρωτεύουσα» και άλλοτε «ακριτικό προπύργιο της εθνικής μας κληρονομιάς»;

Όλη κι όλη η σημερινή Θεσσαλονίκη είναι η Έκθεση, τα φεστιβάλ και ο Άρης...

«Μπώφορς» ανάμεσα στην Ινδία και τη Σουηδία. Όπως το «Ιρανγκαϊντ», στο οποίο πρωταγωνίστησε πάλι η Σουηδία, αλλά και η Ελλάδα. Για να μην μιλήσουμε για τη διαφθορά της δημόσιας ζωής του Μεξικού του κ. ντε λα Μαντρίτ. Δεν είναι επίσης τυχαίο, ότι κάτω από τη φωτογραφία του Σουηδού πρωθυπουργού και του Ινδού ομολόγου του ο σουηδικός Τύπος δημοσίευσε σχόλια, όπως αυτό: «Τι να συζητούν άραγε οι δυο ηγέτες; Την ειρήνη ή τις πωλήσεις όπλων της Μπώφορς»;

Αν όμως χώρες που πρωταγωνιστούν σε ένα κίνημα ειρήνης βρίσκονται σε αδυναμία, εξαιτίας της δικής τους πολιτικής, να υπερασπίσουν τις θέσεις τους τότε υπάρχει ο κίνδυνος τέτοιες πρωτοβουλίες να καταλήγουν σε μια μορφής θέατρο του παραλόγου. Γιατί τι άλλο συμβαίνει όταν εμφανίζεται μια χώρα στη διεθνή κοινή γνώμη να πουλάει και όπλα και ειρήνη; Πώς μπορεί να εμπιστευθούν τα ειρηνιστικά κινήματα ηγέτες που οι χώρες τους είναι εμπλεγμένες σε πωλήσεις όπλων και αυτοί όντας γνώστες του γεγονότος να μιλούν για ειρήνη;

ΧΘΕΣ ΕΛΕΓΕΣ,
"Η ΣΥΜΠΑΘΗΣΤΑΞΗ
ΤΩΝ ΤΑΞΙΤΖΗΔΩΝ",
ΣΗΜΕΡΑ ΜΟΥ ΛΕΣ,
"Η ΣΥΜΠΑΘΗΣ ΤΑΞΗ
ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ".....

ΟΣΕ ΠΟΥ ΘΑ ΦΤΑΣΕΙ
ΑΥΤΟ ΣΟΥ ΤΟ ΜΙΣΟΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΣΟΚ;

ΟΧΙ ΣΤΟΥΣ
ΚΟΔΙΚΕΣ

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

26.1.88
1988

του Γιάννη Ιωάννου

«Θα μιλήσω όταν έρθει η ώρα»

του Βασίλη Ζήση

Σύμφωνα με αποκλειστικές πληροφορίες του «ΑΝΤΙ», ο στρατηγός κ. Δημήτρης Ματαφιάς υπέβαλε προσωπικά στον πρωθυπουργό Α. Παπανδρέου την παραίτησή του από τη θέση του γενικού γραμματέα του υπουργείου Αιγαίου. Η παραίτηση αυτή απασχολεί, σήμερα, το περιοδικό, επειδή ξεφεύγει από τα στενά πλαίσια της παραίτησης ενός απλού γενικού γραμματέα υπουργείου και αποκτά ευρύτερες διαστάσεις, επειδή μαζί της φαίνεται να κλείνει ένα ολόκληρο κεφάλαιο στην πρόσφατη εξωτερική πολιτική της Ελλάδας. Υποβλήθηκε, άλλωστε, λίγες ημέρες πριν από το Νταβός.

Ο στρατηγός Ματαφιάς, ως αρχηγός της Κυπριακής Εθνοφρουράς στην αρχή και υπεύθυνος για την Παλλαϊκή Άμυνα των νησιών του Αιγαίου στη συνέχεια, εξέφρασε με τον πιο χαρακτηριστικό τρόπο τη «δυναμική» πολιτική στην αντιμετώπιση των εθνικών μας θεμάτων, που εφαρμόζε τον πρώτο καιρό ο κ. Α. Παπανδρέου.

Σήμερα, η «δυναμική» αυτή πολιτική έδωσε τη θέση της στο διάλογο με την Τουρκία και στην απειλή επικράτησης των ενδοτικών δυνάμεων στην Κύπρο, χωρίς κανένα ουσιαστικό αντάλλαγμα. Μπορούμε, λοιπόν, να πούμε ότι η προσωπική τραγωδία του κ. Ματαφιά θα γραφτεί στην ελληνοκυπριακή ιστορία στο ίδιο κεφάλαιο με τους επαμφοτερισμούς στην εξωτερική πολιτική του κ. Α. Παπανδρέου.

Η σταγόνα που ξεχείλισε την απογοήτευση του κ. Ματαφιά ήταν η προσωπική επίθεση που δέχθηκε πρόσφατα από τη ΔΗΚΟ το κόμμα του Κύπριου Προέδρου κ. Σπύρου Κυπριανού. Μιλώντας ο εκπρόσωπος του ΔΗΚΟ κ. Χάρης Κυριακίδης σε προεκλογική συγκέντρωση δήλωσε τα εξής, απαντώντας σε ερώτηση ακροατού:

«Ο στρατηγός Ματαφιάς επροτίθετο να δημιουργήσει επικίνδυνες για την Κύπρο καταστάσεις στην περιοχή Αγίου Κασσιανού που πιθανόν να μας οδηγούσαν σε πόλεμο με την Τουρκία. Ο Ματαφιάς ήταν επικίνδυνος για την Κύπρο γι' αυτό και ζητήθηκε η ανάκλησή του».

Η δήλωση αυτή του κ. Κυριακίδη προκάλεσε φυσικά σάλο στον κυπριακό Τύπο —ο ελληνικός βλέπεται δεν ασχολείται με παρόμοιες «λεπτομέρειες»— το ΔΗΚΟ αναγκάστηκε να την ανακαλέσει, χωρίς όμως να αναφερθεί επί της ουσίας, και ο κ. Ματαφιάς αναγκάστηκε να στείλει, την Τρίτη, προσωπική επιστολή στον κ. Κυπριανού. Σύμφωνα με πληροφορίες του «ΑΝΤΙ» στην επιστολή του ο πρώην αρχηγός της Εθνοφρουράς λέει, μεταξύ άλλων, στον Κύπριο Πρόεδρο:

«Εσύ γνωρίζεις γιατί έφυγα από την Κύπρο. Γνωρίζεις επίσης, ότι κράτησα το στόμα μου ερμητικά κλειστό. Σε παρακαλώ πολύ να πάρεις θέση».

Ο κ. Κυπριανού απέφυγε βέβαια μέχρι στιγμής να πάρει θέση και τα ερωτήματα θα αιωρούνται στο Αιγαίο και την Κύπρο μέχρι ο στρατηγός Ματαφιάς να αποφασίσει «να ανοίξει το στόμα του».

Τι έγινε όμως στον Άγιο Κασσιανό; Την εποχή που ο κ. Ματαφιάς ήταν αρχηγός της Εθνοφρουράς, μια μέρα οι τουρκικές δυνάμεις κατοχής ύψωσαν τη σημαία τους σε ένα ελληνικό σχολείο που βρισκόταν μέσα στη νεκρή ζώνη, στην ομώνυμη περιοχή. Προώθησαν δηλαδή, τις δυνάμεις τους, διευρύνοντας τα κατεχόμενα. Η κυπριακή κυβέρνηση προσπάθησε αμέσως να υποβαθμίσει το γεγονός —επιβάλλοντας τη σιωπή στον Τύπο. Όμως ο στρατηγός αντιμετώπισε το επεισόδιο δυναμικά και απαίτησε από τον ΟΗΕ να διώξει τους Τούρκους από το σχολείο, πράγμα που έγινε τελικά. Φαίνεται, όμως, ότι η αντίδραση του στρατηγού θεωρήθηκε «πέραν του δεόντος δυναμική» από το κυπριακό κατεστημένο, που φοβήθηκε μήπως και τους χαλάσει το «κλίμα» για αυτό και «τη φύλαγαν» στον κ. Ματαφιά.

Δεν είναι όμως, τα γεγονότα του Αγίου Κασσιανού ο λόγος για τον οποίο ο κ. Ματαφιάς αναγκάστηκε να στείλει, πριν από 15 μήνες, ένα τηλεγράφημα στον υπουργό Άμυνας της Ελλάδας όπου του έλεγε «ξερά»: «Φεύγω τώρα, από την Κύπρο».

Όπως και δεν είναι η δήλωση του ΔΗΚΟ αυτή που ανάγκασε το στρατηγό να στείλει προσωπικές επιστολές στον κ. Α. Παπανδρέου και στον κ. Κυπριανού όπου, ούτε λίγο ούτε πολύ, θεωρεί ότι «κάποιοι τον δουλεύουν». Είναι «ο αφελληνισμός της Κύπρου, η αποτελμάτωση των εθνικών μας θεμάτων η πλήρης μεταστροφή στην εξωτερική πολιτική, η καθημερινή απώλεια της εθνικής ταυτότητας των Κυπρίων», αυτά που τον ανάγκασαν να φύγει από την Κύπρο και να υποβάλλει την παραίτησή του και από το υπουργείο Αιγαίου. «Δεν μπορεί να ζητάνε από την Ελλάδα να στείλει πάλι μια μεραρχία στην Κύπρο, όταν αυτοί αρνούνται να πολεμήσουν».

Δεν μπορούμε επίσης, παρά να επισημάνουμε ότι η δήλωση του ΔΗΚΟ κατά του Ματαφιά έγινε όταν η προεκλογική περίοδος βρίσκεται σε πλήρη ανάπτυξη και όταν είναι γνωστό ότι η μάχη για την κυπριακή Προεδρία δίνεται στην ουσία μεταξύ των «ενδοτικών» και των «άλλων» δυνάμεων. Μήπως, λοιπόν, ο κ. Κυριακίδης θέλησε να διαφοροποιήσει και

Αποκλειστική δήλωση του στρατηγού Δ. ΜΑΤΑΦΙΑ στο «Αντί»:

Κατορθώσαμε να συνομιλήσουμε με τον κ. Ματαφιά μόνο από τηλεφώνου και του υποβάλαμε την εξής ερώτηση:

«Στην απάντηση προς τη δήλωση του ΔΗΚΟ που στείλατε στις κυπριακές εφημερίδες, αναφέρετε ότι το κόμμα αυτό προσπαθεί να υποκρύψει τους πραγματικούς λόγους της αποχώρησής σας από την Κύπρο. Ποιοι είναι αυτοί οι λόγοι;».

Στρατηγός Ματαφιάς:

«Δυστυχώς στην παρούσα περίοδο δεν μπορώ να τους αναφέρω. Όπως αντιλαμβάνεστε, με την προεκλογική περίοδο στο φόρτε της στην Κύπρο, θα εθεωρείτο ότι παίρνω θέση υπέρ του ενός ή του άλλου κόμματος, πράγμα που σε καμιά περίπτωση δεν επιθυμώ. Ομολογώ πως με ξάφνιασε η δήλωση Κυριακίδη που δημιούργησε τόση αναστάτωση. Θα μιλήσω όταν έρθει η στιγμή».

άλλο τη θέση του ΔΗΚΟ και να πει ότι «είναι κατά των τυχοδιωκτισμών» ενώ στην πραγματικότητα ήθελε να πει ότι «η υπόθεση έληξε, τα τετελεσμένα είναι τετελεσμένα, ας βρούμε επιτέλους μια λύση».

Υπάρχει βέβαια και άλλο παρασκήνιο στην υπόθεση Ματαφιά: Όπως η σύγκρουσή του με τον υπουργό Άμυνας κ. Ηλιάδη για τον οποίο έχουν γραφεί πολλά, όπως αυτά που αφορούν την αγορά μεταχειρισμένων γαλλικών αρμάτων για καινούργια. Ή το γεγονός ότι ο ίδιος ο υπουργός δεν ενέκρινε στον κ. Ματαφιά έξοδα πυρομαχικών προκειμένου να διεξαχθούν ασκήσεις με πραγματικά πυρά, με τη δικαιολογία ότι «πρέπει να γίνει οικονομία». Ή κάποιες «γυναίκες αξιωματικών» που κυκλοφορούσαν ανακοινώσεις κατά του κ. Ματαφιά. Και άλλα πολλά που θα χρειάζονταν σελίδες ολόκληρες για να τα περιγράψουμε. Αν και δεν θα είχε, πλέον, κανένα νόημα.

Αυτοί που πίστεψαν στη «δυναμική λύση» των «εθνικών θεμάτων» είναι πλέον «τυχοδιώκτες» και δακτυλοδεικτούμενοι ως ανήμποροι να «προσαρμοστούν» στην πραγματικότητα, να γίνουν «ρεαλιστές». Και ακόμα χειρότερα, σε λίγο θα τους περιφέρουν και θα τους εκθέτουν ως απαραίτητο συστατικό του ελληνοκυπριακού «κουλέρ λοκάλ».

Ο Κουτσογιωργικός «κώδιξ», γνήσιος σοσιαλμωραϊτικός νόμος

του Δ. Αντιδίκου

Ο Όθων ποτέ δεν φανταζόταν ότι ένας Μένιος Κουτσογιωργας θα τον έκανε τόσο «δημοφιλή». Αρκετοί δικαστικοί θα νοσταλγούν τώρα τον «Βαυαρό». Και σίγουρα δεν είναι τόσο «θερμόαιμοι» υποστηρικτές μεταρρυθμίσεων...

Κουτσογιωργισμός: σοσιαλισμός - ραχάτ εν Ελλάδι και εν όψει των προκλήσεων του 2000, του 1992 κ.ο.κ.: ή μήπως «1984» α λα Όργουελ; Γιατί η σύγκρουση Κουτσογιωργα - Μαγκάκη παραπέμπει ακριβώς σε μία οξύτατη επιδείνωση εντάσεων που υπάρχει μέσα στην ίδια την εξουσία, σε ό,τι αφορά τις ανάγκες προσαρμογής της στους καιρούς. Προς τον Όργουελ ή προς τη δημοκρατία, λοιπόν;

Την ουσία της σύγκρουσης και το περιεχόμενο του επίμαχου νομοσχεδίου «περί δικαστικών κωδίκων», εξετάζει το άρθρο που ακολουθεί.

Ο κ. Κουτσογιωργας μπορεί να υπερηφανεύεται ότι επί των ημερών του θα περάσουν θεσμοθετήσεις στο χώρο της δικαιοσύνης αντίθετες με όλο το νομικό κόσμο και, κυρίως, αντίθετες με τους δικαστές όλων των πολιτικών παρατάξεων. Και συμφωνεί μόνο με διατελέσαντες ή εν ενεργεία προϊσταμένους δικαστηρίων, οι οποίοι στο τέλος οι περισσότεροι ασχολούνται με τα της καριέρας τους και αφηνιάζουν με την τάση του Δικαστικού Σώματος να διεκδικεί σταθερά και σοβαρά πλέον ανθρωπινότερους τρόπους εργασίας και ουσιαστικό περιεχόμενο στην αρχή της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης.

Με το κείμενο που ακολουθεί επιχειρείται μια περιγραφή του προβλήματος σε σχέση με το άμεσο παρελθόν του. Στο μέλλον ίσως ακολουθήσει λεπτομερής αναφορά των επίμαχων διατάξεων.

Μετά τις εξαγγελίες του πρωθυπουργού, το 1982, για τον εκσυγχρονισμό και τον εκδημοκρατισμό της δικαιοσύνης, καταρτίστηκαν τέσσερα σχέδια δικαστικών κωδίκων, γνωστά ως σχέδια Γ.Α Μαγκάκη, τα οποία και κατατέθηκαν στη Βουλή για ψήφιση πριν από την προκήρυξη των εκλογών του 1985.

Τα σχέδια αυτά καταρτίστηκαν από επιτροπές, στις οποίες μετείχαν όχι μόνο δικαστές όλων σχεδόν των βαθμών (ακόμη και ειρηνοδίκες), αλλά και άλλοι παράγοντες του νομικού κόσμου, όπως ο Κων. Μπέης, καθηγητής της Πολιτικής Δικονομίας στη Νομική Σχολή Αθηνών (τόρα γεν. γραμματέας της Βουλής), ο αείμνηστος Παν. Κορκόβελος, αντιπρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών επί προεδρίας Μαχάιρα και ο Ανδρ. Φραγκογιάννης, διευθυντής του υπουργείου Δικαιοσύνης.

Τόσο λόγω της σύνθεσης αυτής των επιτροπών, όσο και λόγω του ευρύτερου διαλόγου που αναπτύχθηκε κατά την κατάρτιση των σχεδίων εκείνων, τα κείμενά τους είχαν μίαν αξιοζήλευτη πληρότητα στο περιεχόμενο και στη νομοτεχνική τους διατύ-

Ο πρώτος γελά (ακόμα), ο δεύτερος ακούει και ο τρίτος (επίσης γελαστός) δήλωσε ότι, ως τέως πρόεδρος του δικηγορικού συλλόγου διαφωνεί, ως οπαδός όμως της Αλλαγής υπερψηφίζει τους κουτσογιωργικούς σοσιαλμωραϊτικούς κώδικες.

πωση, ενώ με τις ρυθμίσεις τους στα θέματα των αρμοδιοτήτων του προϊσταμένου και της ολομέλειας κάθε δικαστηρίου, των αντικειμένων των κανονισμών εσωτερικής λειτουργίας των δικαστηρίων και του οργάνου πειθαρχικής δίωξης των δικαστών, υλοποιούσαν τις πρωθυπουργικές εξαγγελίες του 1982 και ικανοποιούσαν σε σημαντικό βαθμό τους δικαστές.

Όμως, με νόμο του κ. Κακλαμάνη (1649/1986), προβλέφθηκε η ενοποίηση όλων των σχεδίων κωδίκων (και του ν. 1578/1985), η επιτροπή δε που καταρτίστηκε για το σκοπό αυτό, αποτελέστηκε από ένα δικηγόρο (διορισμένο εδώ και χρόνια στη θέση του προέδρου του Οργανισμού Λιμένος Πειραιώς) και από υψηλόβαθμους μόνο δικαστικούς λειτουργούς (ο κατώτερος είχε βαθμό αντεισαγγελέα εφετών), οι περισσότεροι από τους οποίους είναι ή είχαν διατελέσει προϊστάμενοι δικαστηρίων ή εισαγγελιών.

Μέχρι το Σεπτέμβριο του 1987, που έγινε υπουργός Δικαιοσύνης ο κ. Κουτσογιωργας, η επιτροπή αυτή δεν είχε τελειώσει το έργο της, το τελείωσε δε αμέσως μετά, ύστερα από απαίτηση του υπουργού αυτού, και, προφανώς, χωρίς να έχει τη χρονική άνεση για μια πλήρη τελική επεξεργασία του κειμένου, που παρέδωσε στον νέο υπουργό.

Το σχέδιο αυτό του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών ανέτρεψε όλες τις βασικές εκείνες επιλογές των σχεδίων Μαγκάκη, αλλά και περιείχε ορισμένες επιπλέον ρυθμίσεις, που ήταν τελείως εξωφρενικές, όπως το δικαίωμα του επιθεωρητή να παρακολουθεί τις διασκέψεις των δικαστών, το δικαίωμα του προϊσταμένου κάθε δικαστηρίου να ορίζει τον αναπληρωτή του κατά παράβαση της ιεραρχίας, τη μετατροπή του δικαστή σε πρακτικογράφο της δικής, κτλ.

Για τους λόγους αυτούς προκλήθηκε αναστάτωση στο δικαστικό σώμα και εντονότερες αντιδράσεις από τα μέσα Νοεμβρίου 1987, που είχαν ως αποτέλεσμα μια σύσκεψη εκπροσώπων των δικαστικών Ενώσεων με τον κ. Κουτσόγιωργα (4-12-1987), στην οποία κατακρίθηκαν οι απαράδεκτες για τους δικαστές ρυθμίσεις του νέου σχεδίου. Ακολούθησαν κάποιες βελτιώσεις από τον υπουργό, κυρίως ως προς τις παραπάνω εξωφρενικές ρυθμίσεις και η κατάθεση του τελικού σχεδίου στη Βουλή τη νύχτα της 18-12-1987, χωρίς το τελικό αυτό σχέδιο να τεθεί υπόψη των ενδιαφερόμενων φορέων, για να το μελετήσουν και να διατυπώσουν τις απόψεις τους και τις προτάσεις τους, για παραπέρα βελτιώσεις της νομοτεχνικής του διατύπωσης, των κενών που είχε, κτλ.

Συνέπεια όλων αυτών που προαναφέρθηκαν, είναι το γεγονός ότι το σχέδιο Κουτσόγιωργα, αντίθετα με τα σχέδια Μαγκάκη, είναι ένα νομοθετικό κατασκευάσμα, που εκφράζει, μονομερώς, το συγκεντρωτικό και αυταρχικό πνεύμα της μιας πλευράς, δηλαδή, των προϊσταμένων, αγνοεί τους δικαστές που φέρουν το βάρος απονομής της δικαιοσύνης, αγνοεί την αρχή της αυτοδιοίκησης της δικαιοσύνης και παρέχει πολλές δυνατότητες εξωτερικών επεμβάσεων στο έργο του δικαστή. Πέρα όμως από αυτό, το σχέδιο Κουτσόγιωργα ανατρέπει πλήρως τις κυβερνητικές θέσεις και υποσχέσεις, που είχαν εκφραστεί με την κατάθεση στη Βουλή των σχεδίων Μαγκάκη και με την υπόσχεση του πρωθυπουργού για την ψήφιση των σχεδίων αυτών (προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησης του 1985). Το ίδιο σχέδιο, ως νομοθετικό κείμενο, είναι γεμάτο κενά, αντιφάσεις και ασάφειες, που δείχνουν ότι η βιαστική κατάθεσή του στη Βουλή ήταν μια λανθασμένη επιλογή της κυβέρνησης. Όλα αυτά εξηγούν γιατί οι δικαστές και οι άλλοι εργαζόμενοι στο χώρο της δικαιοσύνης (δικηγόροι και δικαστικοί υπάλληλοι), συνεχίζουν τις αντιδράσεις τους (ευρεία σύσκεψη στο Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών στις 22-12-1987, όμοια στις 20-1-1988, συνέντευξη Τύπου και συγκέντρωση διαμαρτυρίας στη Βουλή στις 25-1-1988, Ολομέλεια του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών στις 25-1-1988 και του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης στις 27-1-1988, γεν. συνέλευση της Ένωσης Διοικητικών Δικαστών προγραμματισμένη για τις 13-2-1988 κ.ά.) με σταθερό αίτημα να αποσυρθεί από τη Βουλή το σχέδιο του Κώδικα.

Ως αυτή τη στιγμή που γράφεται αυτό το κείμενο συνεχίζεται και κλιμακώνεται η κρίση στο χώρο της δικαιοσύνης. Μετά, μάλιστα, την παρέλευση της πρώτης ημέρας συζήτησης του Νομοσχεδίου στη Βουλή αποσαφηνίστηκε και ξεκαθαρίστηκε το σύνολο των προβλημάτων που εγείρονται και η καθολική αντίθεση του νομικού κόσμου.

Πρόκειται, κατ' αρχήν, για την οριστική φīmωση των δικαστικών, μια και το Νομοσχέδιο τους αφαιρεί το δικαίωμα σύγκλησης των ολομελειών τους — δικαίωμα που έχει μόνον ο εκάστοτε υπουργός και ο προϊστάμενος.

Δεύτερον, αφορά στις υπερεξουσίες των προϊσταμένων των πολιτικών δικαστηρίων σε σχέση με τη συγκρότηση και σύνθεση των ποινικών τμημάτων. Συγκεκριμένα, μόνον ο προϊστάμενος προτείνει τους δικαστές από τους οποίους θα γίνεται η κλήρωση των μελών της σύνθεσης του Ποινικού Δικαστηρίου.

Όλα αυτά σε συνδυασμό με την πρόσθετη εξουσία του υπουργού να τροποποιεί χωρίς όρους, τις αποφάσεις της Ολομέλειας, καθιστούν προφανές ότι το πλέγμα υπουργός - προϊστάμενος είναι το μόνο όργανο διοίκησης της Δικαιοσύνης.

Η άγνωστη, μέχρι στιγμής, έκβαση του θέματος ενισχύεται και από την απρόσμενη παρέμβαση Μαγκάκη, ο οποίος αιφνιδίως τοποθετήθηκε κατά του Νομοσχεδίου.

Είναι ενδεικτικός ο τρόπος με τον οποίο μίλησε ο Μαγκάκης: «ποιός νοσηρός νους είχε την έμπνευση...» και «επανερχόμαστε στην εποχή του Όθωνα». Και είναι δηλωτικά στοιχεία της έντασης που επικρατεί μεταξύ τέως και νυν υπουργών του ΠΑΣΟΚ.

ΑΛΚΥΟΝΗ ΠΑΠΑΛΑΚΗ

Η ΜΠΟΡΑ

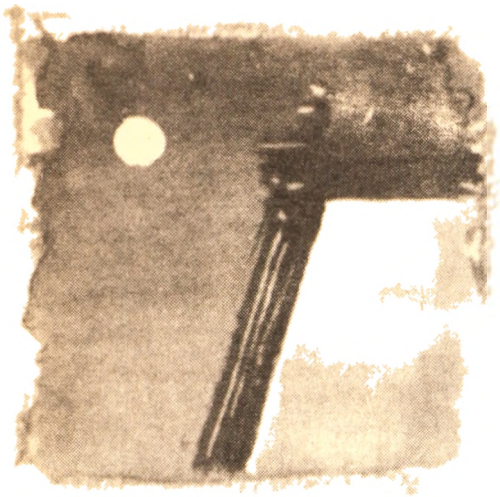
ΚΑΛΕΝΤΗΣ

«Είπα στην κουνιάδα μου να μ' αφήσει μια κότα να τρώνε τ' ανίψια της τ' αυγό, και τι γύρισε και μου 'πε η πούτανα. «Το σταματήσανε». Μ' έπιασε κι εμένα το καλό μου και της φώναξα. «Να δώσει ο Θεός και να στο σταματήσει κι εσένα ο κουρέας».

Αμπαρώθηκε μέσα και δεν έβγαλε μιλιά».

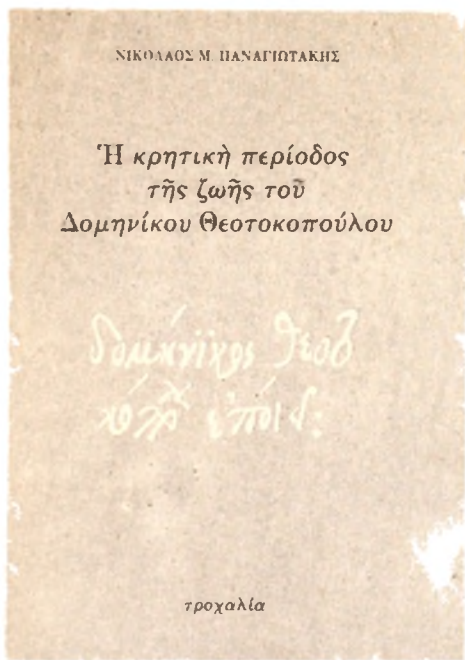
ΛΙΤΣΑ ΔΕΜΠΕΣ

Τά έτουςιώδη

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ

«Η Κρήτη του έδωσε τη ζωή και τα πινέλα»
F.H. Paravicino — 1614

- Το βιβλίο που εξετάζει το σύνολο των πληροφοριών που έχουν σωθεί για την πρώτη κρίσιμη περίοδο της διαμόρφωσης του Γκρέκο ως καλλιτέχνη πριν από την αναχώρησή του στην Βενετία σε ηλικία 27 ετών.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ τροχαλία ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ
Γριβαίων 5 (πάροδος Σκουφά 64) 106 80 Αθήνα
Τηλ.: 3646 426

ΠΑΣΟΚ: ανασυγκροτήσεις στην μπάντα των FM

του Δημ. Καλαϊντζόγλου

«Το γραμμάτιο της ανασυγκρότησης δεν εξοφλείται με την υπογραφή του Σκανδαλίδη», έλεγε στέλεχος της Χαριλάου Τρικούπη, την ημέρα που ο Πρόεδρος «αναβάθμισε» δι' επιστολής τον κ. Σκανδαλίδη, θέτοντάς τον επικεφαλής όχι στο Γρ. Τύπου ΠΑΣΟΚ (θέση που είχε μέχρι τότε) αλλά στον «Τομέα» Τύπου. Τη θέση του στο Οργανωτικό ανέλαβε το δίδυμο Σωτηρλή - Κατσανέβα αναπληρωματικοί και οι δυο στο ΕΓ, με τον δεύτερο «υπό» τον κ. Σωτηρλή, επειδή «δεν περνούσε στο κόμμα» για να τεθεί επικεφαλής της ανασυγκρότησης.

Η «αναγέννηση - ανασυγκρότηση» του κινήματος θυμίζει λίγο το ΕΣΥ: πονάει κεφάλι, κόβει κεφάλι· δεν έχουμε λεφτά για τα Κέντρα Υγείας; Δεν έχουμε ολοκληρωμένη σύλληψη και θεσμική εικόνα; Αναδομούμε τον Αυγερινό, τον Γεννηματά, τον Μαγκάκη, και όποιον άλλον δέχεται να βαδίσει μέσα στο χάος (ο κ. Φλώρος, με τον κ. Λαμπρινόπουλο από δίπλα είναι ο μόνος που δεν υπόγραψε λευκή επιταγή· ξέρει ο άνθρωπος...). Για την ανασυγκρότηση, τα πάντα είναι στον αέρα, πρώτα απ' όλα τα ίδια τα όργανά της, τα περιφέρμα Συμβούλια Ανασυγκρότησης: 70 έπρεπε να έχουν συσταθεί προ πολλού καιρού, 15 όλα κι όλα έχουν στηθεί στα πόδια τους, έρμαια κι ετοιμόρροπα να καταρρεύσουν πριν καλά - καλά αρχίσουν να λειτουργούν.

Η καθυστέρηση, ασφαλώς, δεν είναι τεχνικής φύσεως πρόβλημα· με διαλυμένο ολοκληρωτικά το κομματικό σύμπαν του «Κινήματος» — ύστερα από την πανθομολογούμενη μετάθεση του πολιτικού κέντρου βάρους, όχι απλώς στην κυβερ-

νηση αλλά στο Καστρί και τον Πρόεδρο— με μηδενικό κατά συνέπεια, δείκτη πολιτικής παρουσίας έστω —αν όχι πρακτικής— στους κοινωνικούς χώρους και με κυρίαρχη την τάση καθολικής αποστράτευσης ικανότατου ποσοστού του κρισιμότερου μεσαίου στελεχικού δυναμικού, τα Συμβούλια Ανασυγκρότησης «δεν έχουν ούτε ήχο ούτε υλικό»· η απροσδιοριστία που χαρακτηρίζει όλες τις διαστάσεις ύπαρξης και λειτουργίας τους, εκπορεύεται σε μεγάλο βαθμό από το συνολικότερο κοινωνικό κενό που πλήττει το ΠΑΣΟΚ - την τελευταία διετία τουλάχιστον· κενό το οποίο λειτουργεί αποτρεπτικά στο εγχείρημα παραγωγής μιας σαφούς και μακροπρόθεσμης στρατηγικής για την κάλυψη της πασιδηλούς ανάγκης: στη θέση του διαλυμένου κόμματος να μπει κάποια άλλη μορφή οργάνωσης, λιγότερο «ιδεολογική» και περισσότερο συγγενής στον τύπο της πολιτικής μηχανής· παράλληλη και όχι αντίθετη προς τη σταδιακή εγκατάλειψη του «Χάρτη» της 3ης Σεπτεμβρίου.

Γιώργο, έχεις δικιο...

Αν οι δυσκολίες στο «κόμμα» δεν μπορούν να υπερκεραστούν με τη δυσκίνητη κιόλας, οργανωτική γυμναστική και την ανάπηρη ρητορεία, ή κατάσταση στο κυβερνητικό στρατόπεδο επιδεινώθηκε με την πρόσφατη σύγκρουση Κουτσόγιωργα - Μαγκάκη, που ασφαλώς ανάγεται σε σύγκρουση «δύο κόσμων», μέσα στο «Κίνημα» όμως: ούτε λίγο ούτε πολύ, ο κουτσογιωργισμός — δια της εγκύρου εκφράσεώς του από τον φυσικό του φορέα Β' Αντιπρόεδρο της κυβέρνησης και τη μεσημεριανή κουριάδα — είδε πάλι στο πρό-

σωπο του κ. **Μαγκάκη** τον εφιάλτη... τον Μητσοτάκη του '65.

Από την άλλη πλευρά, όμως, η ανασυγκρότηση της Δικαιοσύνης *α λα Κουτσογιωργα*, θα μπορούσε να είναι χρήσιμος οδηγός για την ανασυγκρότηση του «Κινήματος», για το ΕΣΥ, με τη ΓΣΕΕ κ.ο.κ. — κι όποιον πάρει ο Χάρος, εννοείται.

Η διαμάχη Κουτσογιωργα - Μαγκάκη όμως έχει και άλλη διάσταση. Πληροφορίες αναφέρουν ότι ο κ. Γ.Α. Μαγκάκης είδε όχι μόνο τον **Αντ. Λιβάνη**, αλλά και τον πρωθυπουργό στον οποίο εξέθεσε τις απόψεις του για το νομοσχέδιο των Δικαστικών Κωδίκων. Ο πρωθυπουργός φεύγοντας του είπε «*Γιώργο, έχεις δίκιο*». Ο Μ. Κουτσογιωργας όμως τον κατέταξε ούτε λίγο, ούτε πολύ στο «μαύρο κόσμο» της Δεξιάς.

Ο κ. **Α. Παπανδρέου** λέγοντας αυτό στον κ. Γ. Μαγκάκη ουσιαστικά έδινε πάλι στον εαυτό του το ρόλο του «...*εγώ απλώς προήδρευα*». Έτσι και πάλι δεν θα είναι αυτός ο υπεύθυνος, αλλά σε αυτή την περίπτωση ο Κουτσογιωργας. Αυτό το «παγχνίδι», —κατά άλλες πληροφορίες— φέρεται να το παίζει και ο κ. Α. Λιβάνης στα πλαίσια των συγκρούσεων στο κυβερνητικό στρατόπεδο. Ορισμένοι πιστεύουν ότι αυτό το νέο «παιχνίδι» έχει το όνομα «ο κουτσογιωργισμός να μην πάρει παραπάνω κεφάλι...».

Στο εργατικό μέτωπο, βέβαια, ο κ. **Γεννηματάς** μεθοδικότατα κατόρθωσε να συναινέσουν οι εργοδότες στα αιτήματα της ραυτοπουλικής ηγεσίας της ΓΣΕΕ (υπάρχει κάποιο πρόβλημα, βέβαια: αυτό το 1,2% που θα πάρουν περισσότερο οι εργαζόμενοι στον ιδιωτικό σε σύγκριση με αυτούς του δημόσιου τομέα...)· ο υπουργός Εργασίας, εξ άλλου, με την επικουρία του κ. **Τζουμάκα**, πέτυχε και να μειωθεί η απόσταση με το ΚΚΕ, στο θέμα του Συνεδρίου της ΓΣΕΕ· τα προβλήματα εδώ, βέβαια, εξακολουθούν να υπάρχουν μεταξύ των «πρασίνων» αφού ο κ. Τζουμάκας δεν συμπορεύεται με τον γραμματέα του τομέα συνδικαλιστικού του ΠΑΣΟΚ κ. **Α. Αποστολίδη**: ο τελευταίος φέρεται από ορισμένους να ευνοεί μια «λύση Ραυτόπουλου», ενώ ο πρώτος διακρίνεται από πιο προωθημένες αντιλήψεις, συγγενέστερες προς τον άλλοτε «εργατούπεύθυνο» και τώρα υφ. Εμπορίου Γ. **Δασκαλάκη**.

Βορρειο-Ελλαδίτικα

Οι τριβές μεταφέρονται όμως και στη συμπρωτεύουσα. Δυο μέτωπα εκεί: η ανασυγκρότηση του «Κινήματος» και ο φορέας της ραδιοτηλεόρασης Β. Ελλάδας. Στο πρώτο μέτωπο αντιμέτωποι φέρονται ο ένας από την «τρίαινα» του ΕΓ του ΠΑΣΟΚ, ο **Κ. Λαλιώτης** του οποίου οι σχέσεις με τον Πρωθυπουργό έχουν απο-

κτήσει στοιχεία από τον παλαιότερο προνομιακό τους χαρακτήρα. Ο κ. Λαλιώτης έχει τυπικά την αρμοδιότητα να ανασυγκροτήσει την οργάνωση Θεσσαλονίκης και το όραμα να την κάνει «οργάνωση - υπόδειγμα» προς μίμηση για τις ανασυγκροτήσεις ανά την επικράτεια. Ο κ. **Τσοχατζόπουλος** όμως, δεν καταλαβαίνει και πολλά από οράματα και τέτοια· έχει το δικό του μηχανισμό στη συμπρωτεύουσα που είναι υποχρεωμένος να το συντηρεί και για λόγους ουσιαστικότερους: τον κίνδυνο επανακαθιέρωσης του «σταυρού», και τους πόντους που του εξασφαλίζει αυτός ο μηχανισμός στους ενδοκυβερνητικούς —και κατά δεύτερο λόγο ενδοκομματικούς— συσχετισμούς.

Ραδιοπόλεμος

Πολλά από τα σημεία σύγκρουσης των δυο αναμένεται να αποσαφηνιστούν στην συνεστίαση της οργάνωσης Θεσσαλονίκης σε δυο ημέρες (31-1-1988).

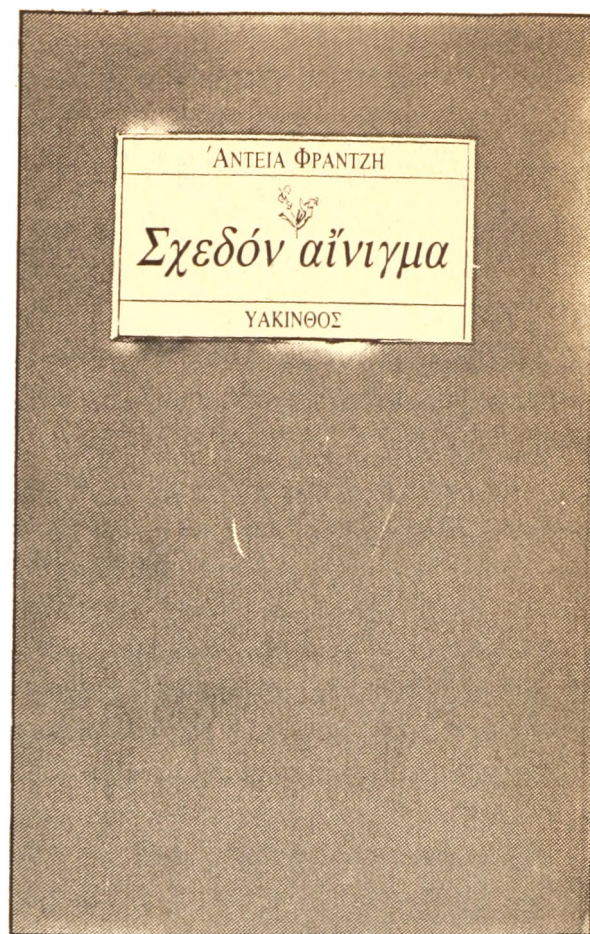
Η αντιπαλότητα των Λαλιώτη - Τσοχατζόπουλου εμφανίστηκε και στην περίπτωση της επάνδρωσης του υπό σύσταση ραδιοτηλεοπτικού φορέα Β. Ελλάδας. Εδώ, όμως, παίζουν και άλλοι:

- οι κ. **Λιβάνης** - **Καψής** προωθούν στην ηγεσία του φορέα τον κ. **Γουσιδίη**
- ο κ. **Τσοχατζόπουλος** τον κ. **Χωρομίδη** δικηγόρο της ΣΕΚΟΒΕ, του ΟΤΕ κτλ.
- ο κ. **Λαλιώτης** τον καθηγητή Πολυτεχνείου κ. **Δερμάνη** (ετών 34, με σπουδές στην Αμερική)
- ο κ. **Γ. Παπανδρέου** τον κ. **Θ. Κουλουμπή**, καθηγητή πολιτικής επιστήμης (διεθνείς σχέσεις), στην Αμερική (ίσως είναι και ο επικρατέστερος —αν μη τι άλλο τουλάχιστον επειδή υποστηρίζεται από τον Γ. Παπανδρέου).

Στο μέτωπο της κεραίας όμως εμπλέκεται και ο κ. **Κουτσογιωργας** κατά τρόπο «πλάγιο»: ενώ είναι σχεδόν έτοιμος να βγει στον αέρα κρατικός σταθμός στα FM (αντίπαλον δέος Κούβελα), ο κ. Κουτσογιωργας φέρεται να πιέζει για αναβολή σε «ευθετότερο χρόνο» ποιος είναι αυτός ο χρόνος; Αλλά, όταν θα έχει εκπέμψει πρώτα ο F.M. «Ράδιο - Θεσσαλονίκη» του **Κουρή** —που θεωρείται περισσότερο φερέγγυος προφανώς από τον κ. Κουτσογιωργα (κάτι σαν τα ΜΑΤ στο Σείχ - Σου). Πληροφορίες αναφέρουν ότι ο Κουρή αγόρασε ήδη τον ερασιτεχνικό σταθμό «*Ράδιο Θεσσαλονίκη*».

Δεν είναι γνωστό τι θα προκύψει από όλα αυτά τα ενδοκομματικά, ενδοκυβερνητικά ή όποια άλλα μέτωπα· εκείνο που μπορεί ανασφαλέστατα να διακινδυνεύσει κανείς σαν υπόθεση είναι ότι η έκβαση της μάχης θα κριθεί από εκείνον που την παρακολουθεί με κυάλια από το αθέατο παρατηρητήριό του, διαβιβάζοντας ασύρματες επιθυμίες του: τον κ. Πρόεδρο. □

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

ΑΝΤΕΙΑ ΦΡΑΝΤΖΗ
Σχεδόν αίνιγμα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΥΑΚΙΝΘΟΣ

περιπλους

Τετραδίο για τα γραμματα και τις τεχνες

ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΑΛΕΚΟΣ ΛΙΔΩΡΙΚΗΣ • ΧΑΟΥΣ ΧΑΙΝΤΣ • ΟΥΒΕ • ΝΙΚΟΣ ΣΠΑΝΙΑΣ •
ΤΖΟΡΤΖΟ ΣΤΡΕΛΕΡ • ΟΥΙΛΙΑΜ ΣΑΡΟΓΙΑΝ

Ο ΤΑΚΗΣ ΜΑΥΡΩΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ
ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΥ

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΑΖΑΝΑΣ: ΠΡΟΠΕΡΤΙΟΥ ΕΛΕΓΕΙΑ ΕΙΚΟΣΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΦΡΑΝΤΣ ΚΑΦΚΑ • ΝΤΙΝΟ ΜΠΟΥΤΖΑΤΙ

ΚΑΙ ΟΙ «ΚΑΝΤΕ»

*Θυμόσαστε τους «καντέ»;
Εκείνους τους πράκτορες των
αστών, το 1905, στη Ρωσία;
Που έτρεμαν τα σοβιέτ της
Πετρούπολης μη γίνουν σοβιέτ
σύμπασας της τσαρικής
αυτοκρατορίας;
Που έβλεπαν τους μπολσεβίκους ως
επικίνδυνα δίποδα, απροσδιόριστα
όντα;
Που τόσα και τόσα έγραψε ο Ιβάν
Ίλιτς γι' αυτούς;*

ΤΟΥΣ είχαμε κάπως ξεχάσει —μπορεί να φταίει σ' αυτό η «ελλειπή» κομμουνιστική κουλτούρα μας, οι ταλαιπωρίες της ιστορικής μας μνήμης, τα ράκη που μένουν κάποτε από κάποια συλλογική εμπειρία· φρόντισε να μας τους θυμίσει όμως ο Ν. Κοτζιάς, από το *Ριζοσπάστη* της Κυριακής 17 Ιανάρη («Ο "δεξιός κίνδυνος" στην πολιτική του ΠΑΣΟΚ»). Ο προσφάτως κινητικοτατος στην εκλαίκευση της πολιτικής του ΚΚΕ, γνωστός θεωρητικός και τακτικό πλέον μέλος της ΚΕ του Περισσού, ανέλαβε να φρεσκάρει τη μνήμη —αυτή την ιδιότυπη συλλογική μνήμη της κομματικής πατρίδας και των συμπαρομαρτούντων της— κατά τρόπο μοναδικό: θέτοντας το ΠΑΣΟΚ εκεί που πριν οκτώ δεκαετίες —στα πρόθυρα μιας επανάστασης και με το τότε «φάντασμα» να πλανιέται πάνω από την Ευρώπη— ήσαν οι «καντέ», οι φιλελεύθεροι της νεοκοπής και ιδιότυπης ρωσικής αστικής τάξης.

ΟΠΩΣ λοιπόν, οι «καντέ» γράφει ο κ. Κοτζιάς, καλούσαν τους Ρώσους να μην ψηφίσουν μπολσεβίκους γιατί θα ενίσχυαν τους αντιδραστικούς, «αναλογα» και η «ηγεσία του ΠΑΣΟΚ» καλεί τους Έλληνες να μην ψηφίσουν ΚΚΕ γιατί θα ενισχυθεί η ΝΔ. Μάλιστα!

ΔΕΝ ΛΕΜΕ, η ιστορία η προχωράει με άλματα ή γίνεται ζύμαρι· κι αφού οι επαναστάτες, πρωτοποροι, κτλ. κάθε άλλο παρα έχουν αδυναμία στα «ζύμαρια» είναι άνευ άλλου ταγμένοι υπέρ των αλμάτων - επί δικαίων και αδικών εννοείται.

ΑΛΜΑΤΑ ιστορικά, λοιπόν, και στη γραφίδα του κ. Κοτζιά. Κάπως δυσνοητά, βέβαια, αφού είναι δύσκολο να καταλάβουμε τη λογική του «οπως οι καντέ, αναλογα και το ΠΑΣΟΚ», «οπως το ΚΚΕ αναλογα και οι μπολσεβίκου» (δεν έχει σημασία ποιο μπαινει πρώτο και ποιο δεύτερο: η ιστορία στο «επαναστατικό στρατοπέδο» είναι ενιαία, «διαλεκτικά μονιστική», οπως γράφει άλλου ο κ. Κοτζιάς.

αναφερομενος στον πολυκομματισμό· τώρα, το πρόβλημα του χρονικά πρότερου, της χρονικής διαδρομής, αυτο μπορεί να λυθεί με απλή... προσθαφαιρεση).

ΜΕ ΤΗ ΛΟΓΙΚΗ της «αναλογίας», λοιπόν, ή, επί τω επιεικέστερω, του «τηρουμένων των αναλογιών», μπορείς εύκολα να εγγράψεις στη συνείδηση του κοινού «σου» δυο βασικά, για τον κ. Κοτζιά —και, εν γένει, για τη λογική αυτού του τύπου—, αξιώματα:

- **πρώτο** ότι η ομιλία του «κόμματος της εργατικής πρωτοπορίας» επί του συγκεκριμένου και επί του παρόντος διαθλάται υποχρεωτικά στα ιερά και όσια θεσφατά της ιστορίας, που γράφτηκε σχεδόν άπαξ δια παντός και εφ' όλης της ύλης από τους μακρινούς, αλλά πάντα επίκαιρους, πατέρες - μπολσεβίκους·

- **δεύτερο** ότι αυτός ο ομφάλιος ιστορικός λωρός του μπολσεβικισμού είναι και ο υπ' αριθμόν ένας όρος προκειμένου να νομιμοποιείται ένα κομμουνιστικό κόμμα στο παρόν του.

ΑΥΤΑ τα δυο αξιώματα όμως συνιστούν αυτόχρημα και μιαν από τις μεγαλύτερες δυσκολίες άσκησης πολιτικής στο παρόν. Έστω και αν δεν χαρακτηρίζουν το σύνολο των ιδεολογικών και πολιτικών στελεχών του ΚΚΕ, η έγκλησή τους είναι μια σταθερά της κομματικής φιλολογίας, σταθερά που πυκνώνει σε ένταση και επανάληψη όταν το κόμμα μετέρχεται φάση επιθετικής πολιτικής, η αντιμετώπιζει δυσκολίες στην εφαρμογή μιας ελαστικότερης πολιτικής συμμαχιών, μακρυν του βηματισμού κατά μόνας.

Η ΛΕΝΙΝΙΣΤΙΚΗ «αναλογία» του κ. Κοτζιά βρίσκει το πολιτικό της αντιστοιχο στο σημερα: είναι η αντίληψη περί ύπαρξης δυο μόνον κοινωνικών «πόλων»: της «κοινωνικής αριστεράς» και της «κοινωνικής συντήρησης», ή, αλλιώς, των «Εργαζόμενων» και των «Μονοπωλίων» (βλ. άρθρο του στο *Ριζοσπάστη* της 10ης Ιανάρη, «Δικομματισμός ή διπολισμός»). Βέβαια, η αντίληψη αυτή περί κοινωνικού δυισμού δεν είναι ούτε καινούρια (πανε 140 χρόνια απο τότε που πρωτοκυκλοφόρησε το «Κομμουνιστικό Μανιφέστο»...), ούτε μονοσήμαντη, ούτε απροβληματιστη: έχει δημιουργήσει πλείστα οσα προβλήματα ανά τις δεκαετίες του οπου γής αριστερού κινήματος, προβλήματα που αφορούν κατ' εξοχήν στα «λεπτά» ζητήματα των συμμαχιών.

ΟΠΩΣ και να το κάνουμε, αυτόν τον δυιστικό αναγωγισμό μπορεί να τον ζήλευε σαν ιδεοτύπο ακόμα και ο Βέμπερ, ελαχιστο όμως θα τον χρησιμοποιούσε ε-

νας «κατ' επαγγελμα» πολιτικός. Το ΚΚΕ μπορεί να υπορρίπτει, και εμπρακτα, τον πολυσυλλεκτικό τυπο κόμματος - παρατάξης, όμως έχει ανάγκη —και διακηρυγμένη δεκαετίες τώρα— από συμμαχίες, συνασπισμούς, μπλοκ (τα άλλοτε «μετωπα»). Και συμμαχίες σε «δίπολη» σκακιέρα είναι κάτι σαν κυνήγι φαντασμάτων: οι ενδιάμεσες τάξεις υφίστανται —ποσο μάλλον στην Ελλάδαίσα μας...— και είναι δύσκολο να τους εξηγήσεις πως γίνεται και είναι με τη μεριά των εργαζόμενων (και ποιων «εργαζόμενων» μάλιστα, στην Ελλάδαίσα μας...) γιατί «κυρίαρχος τρόπος παραγωγής είναι ο μονοπωλιακός», και τέτοια. Εξ άλλου, δεν βρίσκομαστε στην εποχή των «εργατών-αγροτών» —ούτε και «προσφύγων»— παρά μόνον ως ρητορική συμβολική, ανίκανη να παράξει λόγον ορθόν και αληθή.

ΑΝΤΙΘΕΤΑ βρίσκομαστε στην εποχή της παγκοίνως δηλούμενης ανάγκης για «Συμπαράταξη» και για το σύστοιχο της: όχι την εκγαθίδρυση του σοσιαλισμού, αλλά την ελευση της «αλλαγής με κατεύθυνση το σοσιαλισμό»· **στάδιο**, δηλαδή, εστω και σε «ενιαία διαδικασία», το οποίο πόρρω απέχει του «Οκτώβρη 1917», αφού όχι μόνον οι «ενδιάμεσοι» κοινώνιοι θα υφίστανται, αλλά και η ιδιωτική πρωτοβουλία θα είναι καλοδεχούμενη —ακόμα και το ξένο κεφάλαιο— προσανατολισμένη βέβαια στα «εθνικά αναπτυξιακά συμφέροντα».

Η ΑΠΟΦΑΣΗ της τελευταίας Ολομέλειας της ΚΕ του ΚΚΕ (*Ριζοσπάστης* 30-12-1987) θέτει περισσότερα προβλήματα απ' οσα λύνει, σε ό,τι αφορά τις οριοθετικές γραμμές του κόμματος απέναντι στα διαμορφωμένα (και μέλλοντα να διαμορφωθούν, βέβαια...) πολιτικά μέτωπα. Επισφραγίζεται, βέβαια, κατά τον πλέον εντονο τρόπο η τριετής σχεδόν αντίληψη του ΚΚΕ για την τακτική των ίσων αποστάσεων έναντι ΠΑΣΟΚ και ΝΔ όρος εκ των ουκ άνευ για την διεκδίκηση εκ μέρους του Περισσού της θέσης του τρίτου πολιτικού πόλου· διακηρύσσεται στεντόρια η ανάγκη του «διμετώπου», αφού εξομοιώνεται ο «κίνδυνος» της αυτοδυναμίας της ΝΔ με αυτόν της αυτοδυναμίας της «Αλλαγής» ή «βασική» κυβερνητική πολιτική του ΠΑΣΟΚ με την πολιτική της ΝΔ.

ΑΥΤΑ τα σημεία είναι και αφετηρίες για να γράψει ο κ. Κοτζιάς ότι το δίλημμα «ΠΑΣΟΚ ή ΝΔ» ισχύει μόνον ως «αληθοφανές» και μόνον για «οποιον αναζητούσεις στα πλαίσια του δικομματισμού» (βλ. άρθρο του στο *Ριζοσπάστη* της 13ης Ιανάρη 1987. Το δίλημμα)· με τη δεδο-

μένη κατάσταση πραγμάτων, δηλαδή, ο αρθρογράφος εννοεί απλώς ότι το δίλημμα ισχύει «μόνον» για το 70% περίπου του ελληνικού λαού! Και διαβεβαιώνει ότι όχι απλώς δεν υπάρχουν διαφορές αναμεσα στην «αμαρτωλή δεξιά» και τη «δεξιά αμαρτωλή στροφή της ηγεσίας του ΠΑΣΟΚ», αλλά και ότι —σύμφωνα πάλι με ρήση του Ιβάν Ίλιτς— «κάθε μομφή ή κατηγορία ενάντια στον ένα εταίρο περιέχει μια πιο έντονη μομφή μια ακόμα πιο βαριά κατηγορία ενάντια στον άλλο». «Γάξη κατά τάξης», λοιπόν, ανάμεσα στο «εμείς» και στο «αυτοί»; Ή μήπως η αντιστροφή όψη του «κουτσογιωργισμού», επί το λενινιστικότερον; Και πώς μπορεί κανείς να ορίσει το «ποιος, ποιον» με βάση αυτή την μανιχαϊστική σχεδόν αντίληψη του πολιτικού, της φασίς, της συγκυρίας;

ΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ παραπέμπουν ευθέως στα ζητήματα που θέτει χωρίς να λύνει και η απόφαση της Ολομέλειας του Δεκεμβρίου: παραπέμπουν και σε ζητήματα αδιασαφήνιστα που θέτουν οι ίδιοι οι ηγέτες του ΚΚΕ: παραπέμπουν σε μακροπρόθεσμες αδυναμίες του ΚΚΕ να αντιληφθεί το πώς και πού διαμορφώνονται οι σχέσεις ηγεσίας - κόμματος - οπαδών, σχέσεις που παράγουν τα συσσωματωμένα συγκροτήματα των «δυο κόσμων» —και όχι μόνο στη μεταπολίτευση: συγκροτήματα που αν δεν αλληλοτροφοδοτούνται αενάως —διατηρώντας ακριβώς αυτόν τον κοινωνικά σημαντικότερο δικομματισμό— καταγράφουν οριακές μόνον διαρροές και επισκευάσιμα ρήγματα. Κι αυτές οι διαρροές μπορεί μεν να τους στερήσουν την αυτοδυναμία, προσανατολιζόμενες σε κάποιον τρίτο πόλο: μπορεί να αλλάξουν κάπου το σκηνικό, αλλά δεν είναι επαρκείς για οποιον θέλει να βλέπει την πολιτική των συμμαχιών όχι από τη θέση του «διαιτητικού» πολού άσκησης πίεσης, αλλά στην προοπτική ενός αυτόνομου μπλοκ εξουσίας και στη βάση του «πόλεμου από τώρα» — και όχι το χειμώνα του '17...

ΤΗ ΣΤΙΓΜΗ λοιπόν που ο διακηρυσσόμενος τριπολικός «διμέτωπος» οδηγεί σε

σκέψεις του είδους «και οι δυο μονομάχοι είναι ίδιοι στην ουσία» (ποια ουσία δηλαδή; της πολιτικής τους; και η ιδεολογία πού πάει; η συμβολική; η αναπαραγωγική παράδοση ενός εκάστου συγκροτήματος;) και σε πρακτικές επιθετικές που, όμως συγκαλύπτουν αγωνιώδη αμυντικά μελήματα: τη στιγμή που η «Συμπαρατάξη» ομολογείται ότι δεν έχει μέχρι τώρα ουσιαστικά αντικρυσματα, αλλά και αποτελεί τη «μόνη λύση» που άρνησή της «διευκολύνει το δικομματικό εκβιασμό σε βάρος της Αριστεράς»: τη στιγμή που το «σοσιαλρεφορμιστικό» ΠΑΣΟΚ συμφύρεται ατάκτως με τους φιλελεύθερους «καντέ» της... προεπαναστατικής Ρωσίας: ... την ίδια στιγμή ο Γ.Γ. του ΚΚΕ «αναφέρεται» στον κ. Παπανδρέου διαμαρτυρόμενος για την «αυριανή χυδαιότητα σε βάρος του κόμματος και του προσώπου του» (λες κι ο κ. Παπανδρέου δεν το 'ξερε!): την ίδια στιγμή ο κ. Κωστόπουλος συνυπογράφει μετά του κ. Ραυτόπουλου την επανένταξη στη ΓΣΕΕ (λες κι ο κ. Ραυτόπουλος δεν συγκαταλέγεται στην «ηγεσία» του ΠΑΣΟΚ που έχει «δεδομένη δεξιά πολιτική» —ή μήπως υπάρχουν αντιφάσεις, αντιθέσεις, ανισοκατανομές ισχύος, τακτικές κινήσεις, που τα θυμόμαστε κατά το δοκούν, όταν αφήνουμε τους «καντέ» στη μακάρια ησυχία τους πλάι στον παππού Ιβάν Ίλιτς); την ίδια στιγμή ο κ. Ψαράκος δηλώνει δημοσίως την απορία του για το πώς μπορεί να συντονιστεί ο «ρεαλισμός» με την «κάθετη αντιπαράθεση»:

● να μη βγει κανείς αυτοδύναμος από τις εκλογές, αλλά και να μην υπάρξει ο «φόβος της ακυβερνησίας» που εκφράζει ο κόσμος του ΚΚΕ (λιπόψυχοι απόγονοι μπολσεβίκων γαρ...) αφού η «συνασπισμένη Αριστερά» θα «στηρίξει» ή θα «ανεχθεί» κυβερνητικές λύσεις «προοδευτικές» (βλ. *Ριζοσπάστης* 12 Γενάρη 1980, και *Ριζοσπάστης* 8 Γενάρη 1988, όπου ομιλία Χ. Φλωράκη στην Ε.Π. της ΚΟΑ).

ΑΥΤΟ το ενδεχόμενο ενός «άλλου ΠΑΣΟΚ» δεν εγγράφεται στη λογική της «τά-

ξης κατά τάξης». Είναι η ίδια η απόφαση της Ολομέλειας που νομιμοποιεί αυτή τη δυσεύρετη ισορροπία «ρήξης» - «συνπλευσης υπό όρους»: είναι η ίδια η αντίληψη περί κόμματος - ομάδας πίεσης που υπέρχει σ' αυτή τη «σταυροδρομική» θέση περί συμμαχιών, που δεν είναι παρά η σχέση κυρίου πράγματος προς οργανικό εξάρτημα, στα πλαίσια μιας θεώρησης του πολιτικού και της πολιτικής ως βαθμίδων και κινήσεων στις «κρίσιμες κορυφές του κράτους».

ΟΛΑ ΑΥΤΑ θα μπορούσαν να αιτιολογηθούν και να νομιμοποιηθούν, όχι ως ατέλειες στρατηγικού σχεδιασμού, ή ως απλές αντιθέσεις στους κόλπους; ανώτερων καθοδηγητικών οργάνων του ΚΚΕ, αλλά ως τεκμήρια μιας συνολικότερης στάσης και αντίληψης που σηματοδοτεί μια κατάσταση και πορεία «στο ενδιάμεσο»: μεταξύ της παράδοσης και της ρητορικής της και του σήμερα και της θεωρίας του: μεταξύ του «εμείς» και του «αυτοί»: μεταξύ του «μηχανισμού» και της κοινωνίας: μεταξύ πτωτικής (όχι στατικής) και διευρημένης αναπαραγωγής: μεταξύ δέοντος και είναι, ιδεολογίας και πρακτικής.

ΑΥΤΟ το «ενδιάμεσο» δεν μπορεί να διαρκέσει πολύ, ούτε να εξοικονομηθεί με «ενδιάμεσες» πολιτικές που απλώς το αντικατοπτρίζουν αναπαράγοντάς το.

ΤΟ ΔΙΛΗΜΜΑ είναι υπαρκτό: αν το ΚΚΕ δεν θέλει να συνεχίσει την ανάλωσή του σε ενδοκομματικούς χειρισμούς κορυφών —Πρόεδρος κόμματος, Αναπληρωτής Γ. Γραμματέας, αναδιάρθρωσεις, αναδιατάξεις κτλ.— και σε εξωκομματικές «σταυροδρομικές» χειρονομίες, χρειάζεται να διασαφηνίσει, με το οποιοδήποτε κόστος, το «λενινισμό» του, την «πάτρια γη» του, διαβάζοντάς τα απ' την αρχή, μέρα μεσημέρι και εις επήκοον όλων. Αλλιώς η ατμομηχανή θα βλέπει να την εγκαταλείπουν τα βαγόνια της ένα - ένα, και με ιλιγγιώδη ταχύτητα.

ΑΚΡΙΒΩΣ γιατί η «ώρα της Αριστεράς» επήλθε μεν, αλλά δεν στριμώνχεται στα ρολόγια...

Τώρα -

ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ
φθηνά ΠΟΛΥ φθηνά βιβλία

Έγκυκλοπαίδειες μισοτιμής
Ευκολίες πληρωμής

ΜΗΘΥΣΤΑΝΟΓΛΟΥ - ΓΙΑ ΤΟ ΦΘΙΝΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 92. ΠΕΙΡΑΙΑΣ ΤΗΛ. 4112258

ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΑ:
Ξενογλωσσα βιβλία τέχνης
σε προσιτές τιμές

**ΤΟ
ΚΟΥΤΙ
ΤΗΣ
ΠΑΝΔΩΡΑΣ**

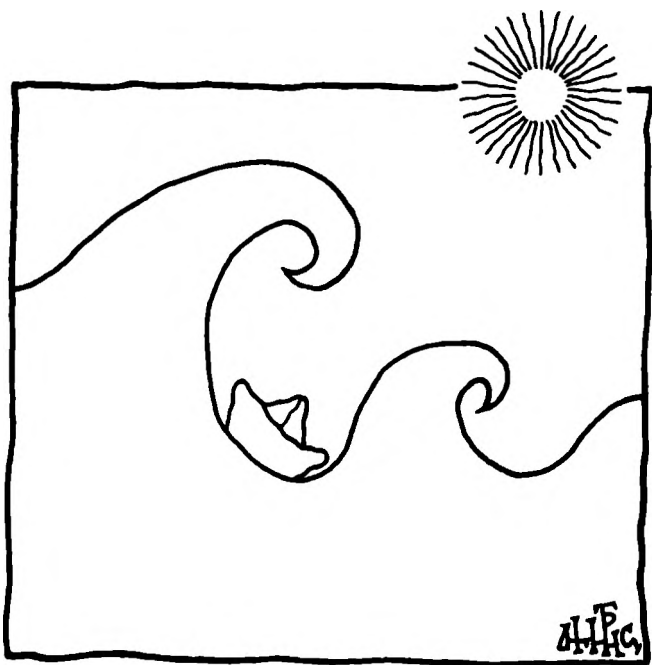

ΒΙΒΛΙΑ
Ελληνική και
ξένη λογοτεχνία
εκδόσεις τέχνης
φιλοσοφία
πολιτική
ψυχολογία
παιδικά
κινηματογράφος
θεατρο
ξενογλωσσα
τέχνες
γκραβούρες
λιθογραφίες
αφίσσες

Πλάκα • Βύρωνος 9 — τηλ. 32.22.394

ΕΑΡινές Α-συμφωνίες

του Γ.Κ. Φιλίππου

ΣΤΗΝ ΚΕ της «Ελληνικής Αριστεράς», που θα συνέλθει στις 5 Φεβρουαρίου, αναμένεται να αποσαφηνιστούν οι απόψεις της ΕΑΡ για την πολιτική που θα ακολουθήσει στα θέματα που συζητήθηκαν στο ΕΓ στις 9 Ιανουαρίου.

Η ΣΥΖΗΤΗΣΗ αυτή, που μέρος της (εισήγηση Α. Κύρκου) παρουσίασε η «Ελευθεροτυπία» (Κυριακή 17-1-88), αναμένεται να ολοκληρωθεί τις επόμενες ημέρες και τα συμπεράσματά της θα αποτελέσουν θέμα και της συζήτησης στην ΚΕ της ΕΑΡ.

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ της συζήτησης στο δημοσίευμα που ορισμένοι πιστεύουν ότι είχε σχηματικό χαρακτήρα περιελάμβανε:

- «*πρόταση Α. Κύρκου για συνεργασίες με ΚΚΕ και άλλες δυνάμεις της Αριστεράς*» διαφωνίες από δύο πλευρές:
- «*άποψη Δ. Γιατζόγλου, Γ. Γιάνναρου, Α. Μπριλλάκη*», να μην ακολουθηθεί «*σκληρή αντιΠΑΣΟΚ πολιτική*»,
- «*άποψη Α. Μανωλάκου, Στ. Πιτσιόρλα, Π. Κουνάλακη και Δ. Ψυχογιού*» για να «*προωθηθεί η εναλλακτική φυσιογνωμία της ΕΑΡ*» κλπ.

ΕΙΝΑΙ ΟΜΩΣ η πρώτη φορά που η ΕΑΡ μετά τον περασμένο Απρίλιο ασχολείται με θέματα πολιτικής γραμμής πέραν των θέσεων για «προγραμματική ανανέωση της Αριστεράς» που είχε διαμορφώσει στο ιδρυτικό της συνέδριο.

ΑΥΤΟ ακριβώς το στοιχείο, της διαμόρφωσης δηλαδή πολιτικής είναι που προκαλεί το ενδιαφέρον και γιατί αντίστοιχες διαδικασίες συντελούνται στο ΚΚΕ για τις αποφάσεις της ολομέλειας της ΚΕ του ΚΚΕ τον περασμένο Δεκέμβριο (βλέπε σχολιασμό σε διπλανές σελίδες) και γιατί αποτελεί την αρχή μιας προσπάθειας από την ΕΑΡ —πολιτικό οργανισμό με φιλοδοξίες «προγραμματικής ανανέωσης της Αριστεράς»— να παρέμ-

βει πολιτικά υπερβαίνοντας τις υπαρκτές δυσκολίες ενός νέου κόμματος της Αριστεράς.

ΑΠΟ ΑΥΤΗ την άποψη συνεπώς, η εισήγηση του Α. Κύρκου, όπως δημοσιεύθηκε στην «Πρώτη» (18-1), αν και δεν θέτει θέμα συνεργασίας με το ΚΚΕ και επιμένει «στην αυτόνομη παρουσία και αυτόνομη καθοδο του κόμματος στις επόμενες εκλογές», αλλά και η συζήτηση στο ΕΓ της ΕΑΡ συνιστούν ένα «πλαίσιο» το οποίο χωρίς να είναι σαφές οδηγεί την ΕΑΡ στο να αναπτύξει διαδικασίες παραγωγής πολιτικής γραμμής.

Το καινούριο στην εισήγηση του Α. Κύρκου δεν είναι κάποια πρόταση συνεργασίας ή συμπαρατάξης με το ΚΚΕ συμπεράσμα στο οποίο μπορεί να οδηγηθεί κανείς αναλύοντας «σχηματικά» την εισήγηση του γραμματέα της ΚΕ της ΕΑΡ. Το νέο σε ό,τι αφορά τις σχέσεις ΚΚΕ-ΕΑΡ είναι τα σημεία διαλόγου προς την ηγεσία του ΚΚΕ που έχουν ένα *ειδικό χαρακτήρα* σε σχέση με τις άλλες δυνάμεις της Αριστεράς.

ΑΠΕΝΑΝΤΙ σ' αυτή την πρόταση που συμπεριλαμβάνει στη «*γενική περί διάλογου πρόταση της ΕΑΡ*» και «*ειδικά σημεία*» προς το ΚΚΕ υπάρχουν διαφωνίες στην ΕΑΡ. Έτσι, ορισμένοι (π.χ. Γ. Τούντας) δεν συμφωνούν με μια πρόταση «ειδικών ρυθμίσεων» στο διάλογο και θεωρούν ότι οι προτάσεις της ΕΑΡ σ' αυτό το ζήτημα θα πρέπει να εντάσσονται στα πλαίσια της «προγραμματικής ανανέωσης της Αριστεράς». Από την ίδια πλευρά υποστηρίζεται η ανάγκη ενός ανοιγματος προς τις υπόλοιπες δυνάμεις της ανανεωτικής Αριστεράς (ΚΚΕ εσ.-Αν.Αρ., κλπ.) για στενότερη συνεργασία που να μην περιορίζεται μόνο στους μαζικούς χώρους, αλλά και κεντρικά (π.χ. «ΑΥ-ΓΗ»).

ΥΠΑΡΧΟΥΝ όμως και διαφοροποιήσεις τόσο στο θέμα του διαλόγου μεταξύ των δυνάμεων της Αριστεράς, όσο και της πολιτικής, που ακολουθεί η ΕΑΡ, απέναντι στο ΠΑΣΟΚ και το ΚΚΕ. Στο δεύτερο θέμα υπάρχουν αποκλίσεις και ως προς το πώς, και προς τα που οξύνεται η κριτική. Ορισμένα στελέχη υψώνουν τον τόνο της κριτικής προς το ΠΑΣΟΚ (π.χ. Αρ. Μανωλάκος, Στ. Πιτσιόρλας, Π. Κουνάλακης, Δ. Ψυχογιός), και ορισμένοι πιστεύουν ότι αυτό πρέπει να γίνει και προς το ΚΚΕ χωρίς να σημαίνει ανατροπή της κριτικής στο ΠΑΣΟΚ (Μ. Παπαγιαννάκης, Δ. Ψυχογιός).

ΠΕΡΑ όμως από τις αποκλίσεις στην «όξυνση των μετώπων» και την ανάγκη στήριξης της αυτόνομης παρέμβασης της ΕΑΡ (όπου υπάρχει συμφωνία όλων) ορι-

σμένα στελέχη (π.χ. Γρ. Γιάνναρος, Δ. Γιατζόγλου) υποστηρίζουν ότι η πολιτική που θα διαμορφώσει η ΕΑΡ θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη και τις εξελίξεις μετά τις εκλογές.

ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ που επισημαίνονται είναι οι νέες καταστάσεις που θα προκύψουν στη μετα-ΠΑΣΟΚ περίοδο και πώς η Αριστερά θα προετοιμασθεί για να παρέμβει σε εξελίξεις, οι οποίες θα αφορούν και, δυνάμεις του ΠΑΣΟΚ, που αν χάσει τις εκλογές, θα είναι υποχρεωμένες να επαναπροσδιορίσουν τη στάση τους.

ΕΤΣΙ, ΕΝΩ σε θέματα τακτικής αντιμετώπισης δεν υπάρχουν διαφορές ως προς την αυτόνομη καθοδο και ενίσχυση της φυσιογνωμίας της ΕΑΡ —για την οποία υπάρχει πλήρης ομοφωνία— αλλά και ως προς την οποιαδήποτε μετεκλογική ή προεκλογική συνεργασία με τις σημερινές συνθήκες, οι πιθανές *μετατοπίσεις* στις άλλες πολιτικές δυνάμεις είτε στο ΠΑΣΟΚ, είτε στο ΚΚΕ, στην προοπτική των μετεκλογικών εξελίξεων προκαλούν «τριβές». Αυτές όμως δεν είναι άσχετες με διαφοροποιήσεις που επηρεάζουν τελικά την πολιτική συμμαχιών και την στρατηγική ενός κόμματος.

Η ΣΥΖΗΤΗΣΗ ωστόσο μέχρι τώρα περιορίζεται στο πώς η ΕΑΡ διαμορφώνει την πρότασή της για διάλογο και τι αυτή περιλαμβάνει, καθώς και σε ορισμένα ζητήματα στρατηγικής για τα οποία επισημαίνονται εξελίξεις που πιθανόν να εμπλουτίσουν και με άλλα στοιχεία τη σημερινή διάταξη των δυνάμεων που κινούνται στο χώρο της Αριστεράς.

ΕΤΣΙ η «πρόταση διαλόγου» του Α. Κύρκου, αλλά και οι αποκλίσεις που διατυπώθηκαν αμφισβητούνται από στελέχη του ΕΓ στο βαθμό που συνδέονται αυτή την περίοδο, με στρατηγικά ζητήματα π.χ. στρατηγική ενότητας. Αυτή η αμφισβήτηση εκφράζεται κατ' αρχήν με την υποστήριξη της άποψης ότι χρειάζεται να ενισχυθεί ο χαρακτήρας της ΕΑΡ, να προωθηθεί ο διάλογος, αλλά σε επιμέρους ζητήματα με τις άλλες δυνάμεις της Αριστεράς, αποκλείοντας είτε «προνομιακές» προτάσεις προς το ΚΚΕ, είτε υποστολή της κριτικής προς το κυβερνητικό κόμμα.

ΠΑΡ' ΟΛΟ όμως που αυτή η άποψη βρίσκει τα περισσότερα στελέχη του ΕΓ της ΕΑΡ να συμφωνούν, διατυπώνονται επιφυλάξεις για την υιοθέτηση μιας τακτικής «ίσης απόστασης» ανάμεσα στο ΠΑΣΟΚ και το ΚΚΕ. Ο κίνδυνος επιπλέον «αφαιμάξης» του «ανανεωτικού χώρου» από το ΠΑΣΟΚ όπως και ο κίνδυνος «εκλογικής επέκτασης» προς τα αριστερά από το ΠΑΣΟΚ, που συνδυάζεται και με

το εκλογικό σύστημα, προβληματίζει αρκετά στελέχη της ΕΑΡ, τα οποία επισημαίνουν την ανάγκη χάραξης μιας τακτικής, που να περιορίζει αυτούς τους κινδύνους.

ΤΕΛΙΚΑ ανεξάρτητα από την προεκλογική τακτική που θα υιοθετηθεί για να αντιμετωπισθεί το ΠΑΣΟΚ και η πίεση που ασκεί το ΚΚΕ με την πρόταση «συνεργασίας των δυνάμεων της Αριστεράς» η συζήτηση που γίνεται αυτή την περίοδο στην ΕΑΡ παραπέμπει στην πολιτική γραμμή και την πολιτική συμμαχιών. Αν δηλαδή ξεπερασθεί η απλούστευση με την οποία έγινε γνωστή αυτή η συζήτηση από τον ημερήσιο Τύπο —με την παρουσίαση ως τάσεων και μάλιστα «φιλοΚΚΕ» (εισήγηση Λ. Κύρκου), «φιλοΠΑΣΟΚ» (άποψη Γρ. Γιάνναρου, Δ. Γιατζόγλου), «ριζοσπαστική» (άποψη Αρ. Μανωλάκου, Δ. Ψυχογιού)— θα δούμε ότι η ΕΑΡ πραγματοποιεί δια των «α-συμφωνιών» μια πρώτη προσέγγιση των δυνατοτήτων της να προχωρήσει στην παραγωγή πολιτικής γραμμής και σε αυτά τα προβλήματα, ουσιαστικά για την μετέπειτα πορεία της.

ΣΕ ΑΥΤΟ το σημείο όμως αρχίζουν οι δυσκολίες αυτού του πολιτικού οργανισμού, ο οποίος ακόμη δεν έχει ολοκληρώσει ένα κομματικό ιστό —εκκρεμούν τα περιφερειακά του συνέδρια— δεν έχει

απεμπλακεί από το παρελθόν της «γεννησης» του, δεν έχει μετατρέψει διακηρύξεις σε πολιτική και κοινωνική πρακτική. Στο βαθμό έτσι που οι «α-συμφωνίες», όπως εκφράστηκαν θα θεωρηθούν και ως πολιτική γραμμή, ενώ περισσότερο είναι «συμφωνίες» γενικών αρχών, η ΕΑΡ θα αναγκαστεί να αναζητά πολιτική δια μέσου των «μεγάλων δυνάμεων» αναπαράγοντας πλευρές από την πρόσφατη ιστορία του πρώην ΚΚΕ εσ.

ΑΥΤΟ βέβαια δεν σημαίνει ότι οι αποψεις που διατυπώνονται τώρα από ηγετικά στελέχη της ΕΑΡ δεν θα αποτελέσουν το πλαίσιο ή τον καμβά γύρω από τον οποίο διαμορφώνεται η πολιτική της ΕΑΡ. Κρατώντας επομένως τα πολιτικά στοιχεία της εισήγησης του Λ. Κύρκου όπως δημοσιοποιήθηκε, και τα αντίστοιχα των απόψεων που διατυπώθηκαν μενει να παρακολουθήσουμε την πρώτη απόπειρα πολιτικοποίησης των διακηρύξεων της ΕΑΡ έτσι όπως διατυπώθηκαν από το ιδρυτικό της συνέδριο.

Η ΑΠΟΠΕΙΡΑ ωστόσο αυτή —της «πολιτικοποίησης» ενός υπό διαμόρφωση ακόμα πολιτικού οργανισμού και σε θέματα πολιτικής συμμαχιών— που υποκρύπτει μια προσπάθεια παραγωγής πολιτικής γραμμής δεν μπορεί να αποτυπωθεί και κατά συνέπεια να αναλυθεί και να κριθεί εντός του πλαισίου της καταγρα-

φής που έγινε. Ούτε βέβαια να ερμηνευθεί με τον τρόπο που επιχειρήθηκε δια μέσου της ανακοίνωσης του Γραφείου Τύπου της ΕΑΡ που διευκρινίζοντας την πρόταση του Λ. Κύρκου διευκρίνισε τα «αυτονόητα».

ΑΝ ΛΟΙΠΟΝ δούμε τις «περί διαλόγου» συζητήσεις στην ΕΑΡ, αλλά και τον πληθωρισμό των «περί διαλόγων» προτάσεων σε όλους τους χώρους της Αριστεράς, σε σχέση με τη διαμόρφωση πολιτικής γραμμής και την παραγωγή πολιτικής, μάλλον θα χρειασθεί να προσεγγισθούν και από άλλους δρόμους οι αντίστοιχες συζητήσεις και στην ΕΑΡ.

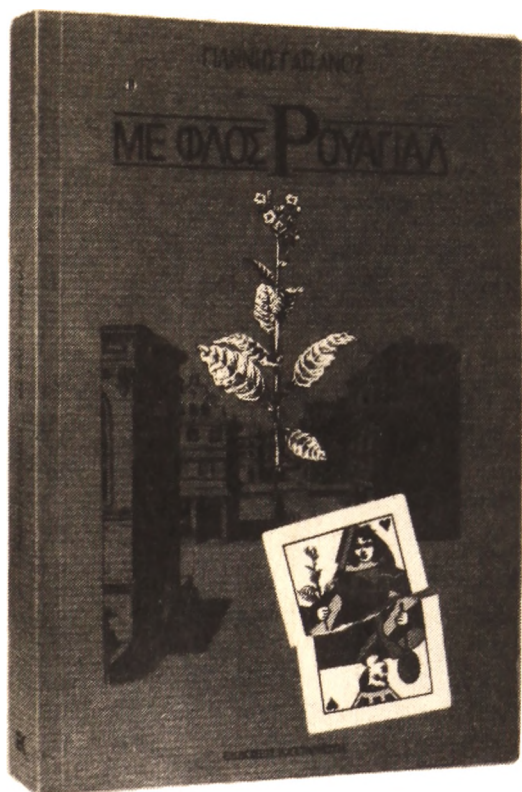
Περισσότερο πρόκειται για μια κατ' αρχήν απόπειρα διαμόρφωσης πολιτικής συμμαχιών και παραγωγής πολιτικής γραμμής, παρά για ύπαρξη «τάσεων» που έχουν ξεπεράσει ήδη αυτό το «σκόπελο» και αναζητούν μια παραπέρα προβληματική ενίσχυσης διαμορφωμένης πολιτικής και στρατηγικής.

ΜΕΝΕΙ ωστόσο να δούμε την κατάληξη αυτής της απόπειρας με τις πολλές «α-συμφωνίες» και τις περισσότερες «συμφωνίες». Ιδιαίτερα αυτή την περίοδο που η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ έφτασε στην επταετία της και τα κόμματα της Αριστεράς μοιάζει να μπαίνουν σε μια διαδικασία επαναπροσδιορισμών και αναζητήσεων.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

Ζωοδ. Πηγής 3 τηλ. 3601331

*Μόλις
κυκλοφόρησε*

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΑΪΤΑΝΟΣ «ΜΕ ΦΛΟΣ ΡΟΥΑΓΙΑΛ»

Καβάλα 1955. Το τέλος της εποχής των καπνεμπορών. Ένας νεαρός αστός παρατηρεί τα γεγονότα που οδηγούν στην ενσωμάτωσή τους με την διεθνή οικονομική τάξη πραγμάτων. Έτσι απροσδόκητα θα εισχωρήσει σε ένα θρίλλερ που θα βρει τη λύση του 30 χρόνια μετά στη Λισσαβώνα...

ΕΝΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΜΕ ΦΟΝΤΟ ΤΙΣ ΣΚΟΤΕΙΝΕΣ ΠΤΥΧΕΣ ΤΗΣ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ ΤΟΥ '50

Μήνας του μέλιτος, με ταξίδι για έναν...

του Πάνου Παναγιωτόπουλου

«Εκεί ψηλά στον Υμηττό, ...υπάρχει κάποιο μυστικό», λέει το γνωστό, παλιό, τραγούδι του Μάνου Χατζιδάκι. Τα πράγματα όμως άλλαξαν πολύ από τον καιρό που γράφτηκε.

ΚΑΙ ΤΑ «μυστικά» δεν φυλάσσονται πλέον στον αποψιλωμένο από δέντρα Υμηττό, αλλά στη «κατάφυτη» από... βίλλες πολιτεία! ΟΠΩΣ ΕΙΧΕ συμβεί και στο παρελθόν, έτσι και την Πέμπτη 21 Ιανουαρίου '88 ο ομώνυμος λόφος κράτησε ζηλότυπα «κρυφό» το περιεχόμενο της συνομιλίας που είχαν επί διώρο περίπου, ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κ. Καραμανλής, με τον αρχηγό της ΝΔ Κ. Μητσοτάκη.

ΚΑΙ ΑΝ αμφότεροι οι συνομιλητές δεν είχαν την «καλή» συνήθεια να μεταφέρουν τα διαμειφθέντα στο στενό τους περίγυρο, κανείς δεν θα είχε αποκομίσει μία αντιπροσωπευτική εικόνα για το περιεχόμενο της συνάντησης της Πέμπτης.

ΤΟ ΓΙΑΤΙ, βέβαια, οι συναντήσεις Καραμανλή-Μητσοτάκη προσλαμβάνουν αυτή την ξεχωριστή πολιτική σημασία είναι κάτι που συνδέεται άμεσα με τα εσωκομματικά της ΝΔ.

ΕΙΝΑΙ ευρύτερα γνωστό ότι ο Κ. Καραμανλής μπορεί μεν να βρίσκεται έξω από την ενεργό πολιτική, αλλά δεν παύει να παρακολουθεί από πολύ κοντά τα τεκταινόμενα στην πολιτική ζωή, μία πτυχή των οποίων αποτελούν, βέβαια, και τα συμβαίνοντα στο κόμμα το οποίο ο ίδιος ίδρυσε. Όπως επισημαίνουν άνθρωποι του στενού περιβάλλοντός του, ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας αναγνωρίζει στον εαυτό του το ηθικό και ιστορικό δικαίωμα να ενημερώνεται τακτικά από την εκάστοτε ηγεσία της ΝΔ για τα εσωκομματικά, αλλά και τις τρέχουσες πολιτικές εξελίξεις και τις άμεσες και απώτερες προοπτικές. Ταυτόχρονα δε, καταλογίζει στον εκάστοτε αρχηγό της ΝΔ την ηθική υποχρέωση να ακούει προσεκτικά και να λαμβάνει σοβαρά υπόψη, στη χάραξη της πορείας του κόμματος, τις απόψεις, που ο ίδιος του εκφράζει.

ΑΝ ΑΝΑΤΡΕΞΕΙ όμως κανείς στα όσα μεσολάβησαν από την ανάληψη της ηγεσίας της ΝΔ από τον Κ. Μητσοτάκη μέχρι σήμερα, θα διαπιστώσει ότι ο εκ Κρήτης πολιτικός προτιμάει σαφώς να ασκεί τα ηγετικά του καθήκοντα μακριά από κάθε είδους «κηδεμονία».

ΕΙΝΑΙ κοινό «μυστικό» ότι ανάλογες αντιλήψεις εξέθρεψαν κατά καιρούς, μία ψυχρότητα μεταξύ του σημερινού αρχηγού και του ιδρυτού του κόμματος και οδήγησαν αμφότερους στα να εκφράζονται με λόγια κάθε άλλο παρά κολακευτικά, στο στενό τους περιβάλλον, ο ένας για τον άλλο. Ωστόσο σύγκρουση μεταξύ τους δεν υπήρξε.

Αισθητή βελτίωση

ΤΟ ΑΝΤΙΘΕΤΟ, μάλιστα. Τον τελευταίο καιρό μία σειρά από γεγονότα συνετέλεσαν άμεσα στο να βελτιωθούν εξαιρετικά οι σχέσεις των δύο ανδρών. Μεταξύ των γεγονότων αυτών συγκαταλέγονται, οι παρασκηνιακές, αλλά δύσκολα υποκρυπτόμενες κυβερνητικές μεθοδεύσεις γύρω από το θέμα του «φακέλου της Κύπρου», καθώς και η δημοσίευση του περιεχομένου τηλεφωνικών υποκλοπών, που αφορούσαν συνομι-

λία του πρώην Προέδρου της Δημοκρατίας με φίλους και παλαιούς συνεργάτες του.

ΑΠΟ ΤΗΝ άλλη πλευρά, ο αρχηγός της ΝΔ, έχοντας περάσει μέσα στο 1987 τον ισχυρό κλυδωνισμό της αποχώρησης Ράλλη και όντας αποφασισμένος να ρίξει πλέον όλη την προσοχή του στην προετοιμασία της ΝΔ για τις εκλογές (το 1989 είναι ήδη πολύ κοντά...), θεώρησε επιβεβλημένο να διασφαλίσει τα «νώτα» του, στο εσωκομματικό πεδίο. Κάτι τέτοιο όμως μπορούσε να γίνει μόνο με τη βελτίωση των σχέσεων του με τον Καραμανλή, ο οποίος και αποτελεί το μόνιμο πόλο αναφοράς των αντιηγετικών στη ΝΔ.

ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ, λοιπόν, οι επιδιώξεις, αλλά και η επιθυμία για κάποιας μορφής συνεργασία και συνενόηση. Μέσα σε αυτό το κλίμα πραγματοποιήθηκε η συνάντηση της Πέμπτης 21.1.88.

Η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ είχε, βέβαια, προγραμματισθεί για αμέσως μετά την επιστροφή του Κ. Κ. Μητσοτάκη από τη Μ. Βρετανία. Αλλά ο Κ. Καραμανλής ζήτησε να επισπευθεί, κυρίως, λόγω των γεγονότων, που συνέβησαν γύρω από το θέμα της έρευνας της εξεταστικής επιτροπής της Βουλής, για τις υποκλοπές τηλεφώνων.

ΣΥΜΦΩΝΑ με συγκλίνουσες πληροφορίες, στη συνάντηση επιβεβαιώθηκε η καλή πορεία των σχέσεων των δύο ανδρών, στα πλαίσια των προσωπικών επιδιώξεων ενός εκάστου —όπως προαναφέραμε— ενώ, βέβαια, δεν διαμείφθηκε το παραμικρό από τους «σκληρούς» διαλόγους, για τους οποίους έκανε λόγο μερίδα του φιλοκυβερνητικού Τύπου ισχυριζόμενη ότι «ο Καραμανλής είπε στον Μητσοτάκη, να δώσει τη θέση του σε κάποιο νεώτερο, για να μη χάσει η ΝΔ τις εκλογές».

ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ ότι και οι δύο γνωρίζουν καλά τη δυναμική των ισορροπιών στην ελληνική πολιτική ζωή, αποκλείει εξ αρχής μία τέτοια πρωτοβουλία του Κ. Καραμανλή, η οποία θα έφερνε τον Κ. Μητσοτάκη «με την πλάτη στο παράθυρο». Και θα τον εξωθούσε σε «απονενομημένα» πολιτικά διαβήματα, του τύπου «αποθανέτω η ψυχή μου, μετά των αλλοφύλων».

Το περιεχόμενο της συνομιλίας

ΚΑΤΑ τις υπάρχουσες πληροφορίες στη συνάντηση:

- ο Κ. Μητσοτάκης εξέφρασε στον Κ. Καραμανλή την επιθυμία να έχουν συχνότερες συναντήσεις και ανταλλαγές απόψεων.

- ο Κ. Καραμανλής ενημερώθηκε για τη συνομιλία Μητσοτάκη με Παπανδρέου και Φλωράκη, καθώς και για το ταξίδι Μητσοτάκη στην Ιταλία. Έγινε επίσης συζήτηση για τα ελληνοτουρκικά, εν όψει της συνάντησης Παπανδρέου-Οζάλ, στο Νταβός. Καθώς και για τα προγραμματισμένα ταξίδια του Κ. Μητσοτάκη στη Μ. Βρετανία, τη Γαλλία και το Ισραήλ (τα δύο τελευταία δεν είχαν ανακατευθεί ακόμη).

- συζητήθηκε το θέμα της τακτικής της ΝΔ. Όπως λέγεται, ο Κ. Καραμανλής παρήγγειλε στον Κ. Μητσοτάκη ότι «υπερέβαλε» στην προβολή του αιτήματος για πρώτες εκλογές, μέσα στο 1987. και αυτό γιατί το «πότε θα γίνουν εκλογές, το αποφασίζει ο Αντρέας». Ο Κ. Μητσοτάκης αποδέχθηκε, εν μέρει, την παρατήρηση, αλλά αντέτεινε ότι με το αίτημα αυτό η ΝΔ «είχε την πρωτο-

βουλία των κινήσεων το 1987» και «παρέσυρε τον Παπανδρέου σε καθαρά προεκλογικές αποφάσεις». Στα πλαίσια του αντιλόγου του ο ιδρυτής της ΝΔ, λέγεται, ότι συνέστησε στον Κ. Μητσοτάκη την άσκηση «οξύτερης αντιπολίτευσης».

- συζητήθηκε το θέμα της έρευνας της εξεταστικής επιτροπής της Βουλής, για τις υποκλοπές. Και κατά τις πληροφορίες που υπάρχουν και είδαν το φως της δημοσιότητας, ήδη, στην «Αυγή» (Κυριακή 24.1.88, ρεπορτάζ Μπ. Παπαναγιώτου) ο Κ. Καραμανλής συνέστησε στον Κ. Μητσοτάκη «να αποχωρήσει η ΝΔ από την επιτροπή, για να μην παγιωθεί στις μεθοδεύσεις της κυβέρνησης». Την ίδια όμως εκτίμηση είχαν κάνει και τα ηγετικά κλιμάκια της ΝΔ για το συγκεκριμένο ζήτημα, με αποτέλεσμα οι συστάσεις Καραμανλή και οι προθέσεις Μητσοτάκη, να συμπέσουν στην κακή επιδίωξη να αποτραπεί ο θόρυβος για τις δραστηριότητες στο παρελθόν, των «γαλάζιων κοριών».

- ετέθη από τον Κ. Καραμανλή το θέμα της ενότητας της ΝΔ «όχι, όμως, κατά τρόπο που να θίγει τον Κ. Μητσοτάκη», σύμφωνα με πηγή του περιβάλλοντος του πρώην Προέδρου της Δημοκρατίας. Ειδικότερα λέγεται, ότι ο Κ. Καραμανλής συνέστησε στον Κ. Μητσοτάκη «μία ακόμη πρωτοβουλία» με ενωτικό περιεχόμενο και με αποδέκτες τους Κ. Γ. Ράλλη και Κ. Στεφανόπουλο. Και με τη λογική ότι «αν δεν δεχθούν, κακό του κεφαλιού τους».

- υπήρξε ιδιαίτερος προβληματισμός για το πώς θα προβληθεί καλύτερα ο «ευρωπαϊκός προσανατολισμός» της ΝΔ και το έργο που έχει επιτελέσει ο Κ. Καραμανλής, για την ένταξη της χώρας μας στην Κοινότητα. Όλα αυτά εν όψει της ανάληψης της Προεδρίας της ΕΟΚ από τον Κ. Α. Παπανδρέου και της αναμενόμενης συστηματικής έως και κραυγαλέας προβολής από τα μαζικά μέσα ενημέρωσης. Και οι δύο πλευρές συμφώνησαν ότι «δεν πρέπει να αφηθεί ο Παπανδρέου να εμφανίζεται με το "φωτοστέφανο" του ευρωπαϊστή». Εδώ, πρέπει να αναφερθεί ότι η ΝΔ ετοιμάζει ήδη ειδικές εκδηλώσεις, μέσα στους επόμενους μήνες (προσκήσεις Ευρωβουλευτών, επιτρόπων, κλπ.), για να εξυπηρετήσει τους στόχους που προαναφέρθηκαν.

- κατά τις υπάρχουσες πληροφορίες, ιδιαίτερο βάρος δόθηκε στη συζήτηση, στις επίσημες απόψεις που εκφράζει η ΝΔ για το εκλογικό σύστημα, με την επισήμανση ότι «πρέπει να ξεχαστούν τα περί απλής αναλογικής, γιατί στο ΚΚΕ δεν πρέπει να έχει κανείς εμπιστοσύνη».

Υπερκινητικός έως ασυγκράτητος

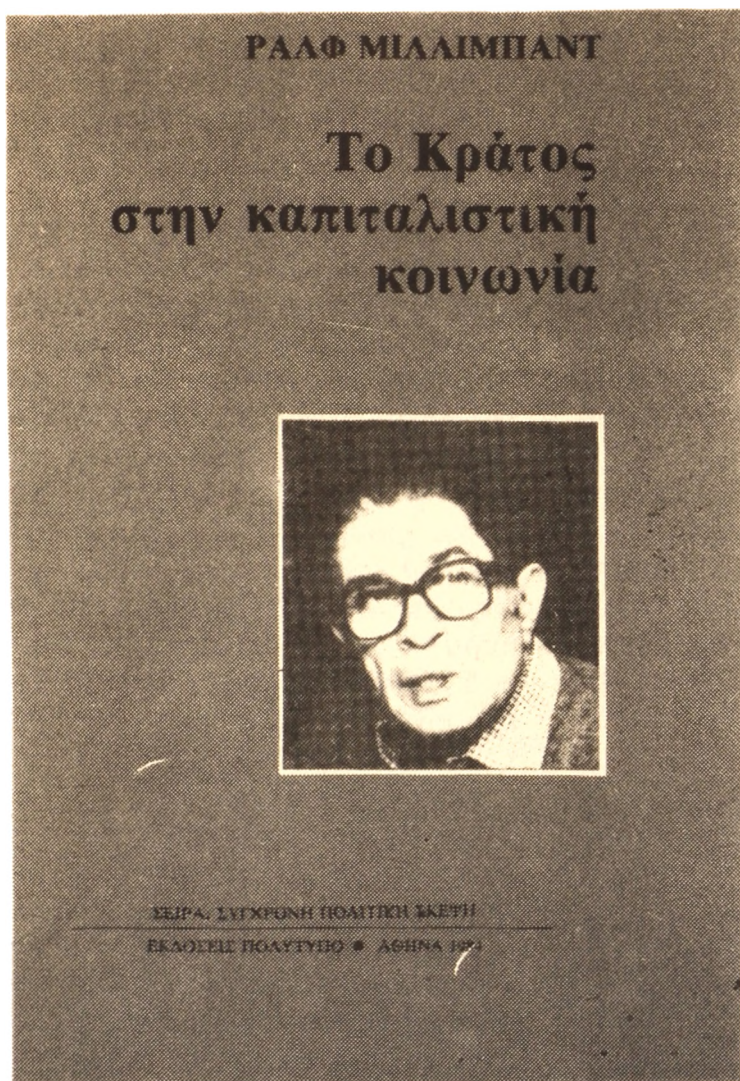
ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ που εξέθεσε στον Κ. Καραμανλή ο Κ. Μητσοτάκης, βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη.

Η ΕΠΙΣΚΕΨΗ στο Λονδίνο πραγματοποιείται και αναμένεται να καθορισθούν και οι επισκέψεις στη Γαλλία και το Ισραήλ. Ενδιάμεσα, βέβαια, ο αρχηγός της ΝΔ κάνει και δηλώσεις «τοπικού χαρακτήρα» για «το πρόβλημα των απορριματοφόρων» στην πόλη των Χανίων, επιδιώκοντας έτσι να συζεύξει τον κρητικό τοπικισμό, που τον διακρίνει, με το «φιλελεύθερο... διεθνισμό» της ΝΔ.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ **ΠΟΛΥΤΥΠΟ**

**Ραλφ Μίλιμπαντ
ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ
ΣΤΗΝ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ**

Πρόλογος: Σπήλιου Παπασπηλιόπουλου

Ένα κλασικό έργο της μεταπολεμικής μαρξιστικής έρευνας στο χώρο της πολιτικής κοινωνιολογίας. Συνδυάζοντας ορισμένες από τις θεωρητικές προτάσεις του «πολιτικού» μαρξισμού με το ριζοσπαστικό ρεύμα της εμπειρικής αγγλοσαξωνικής σχολής της πολιτικής επιστήμης, ο καθηγητής Μίλιμπαντ τεκμηριώνει μία σύνθετη προσέγγιση του φαινομένου «Κράτος», στη διαπλοκή και τη συστατική του σχέση με τους πολιτικούς θεσμούς (κόμματα, Τύπος, ομάδες συμφερόντων, «ιδεολογικοί μηχανισμοί») και την κοινωνία.

Παράλληλα, ο εκτεταμένος πρόλογος του Σπήλιου Παπασπηλιόπουλου τοποθετεί το φαινόμενο του Κράτους στα πλαίσια των σημερινών θεωρήσεων για την «πολιτική θεωρία» της μαρξιστικής αριστεράς, χαράζοντας έτσι τους άξονες για την επανατοποθέτηση του προβλήματος της εξουσίας, της δημοκρατίας και της σοσιαλιστικής αλλαγής σήμερα.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

ΑΘΗΝΑ: «ΠΟΛΥΤΥΠΟ», Δεινοκράτους 131, τηλ. 72.29.237

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: «Μ. Κοτζιά και Σία», Τσιμισκή 78

ΕΚΔΟΣΕΙΣ **ΠΟΛΥΤΥΠΟ**

Πέντε ενότητες διηγημάτων: Το ριζιμιό λιθάρι, δύο συνθέσεις για κιθάρα, οι ρίζες των μπουζουκιών, παρένθεση με πλαγιάιους, τρεις άλλες ιστορίες

Ο Ανδρέας Πετρουλάκης, γνωστός από την καθημερινή του παρουσία στην «Αυγή», στο πρώτο του λεύκωμα, καταγράφει τα καθήκαστα της πολιτικής μας ζωής με καυστικό χιούμορ και μοναδική διεισδυτικότητα.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΠΟΛΥΤΥΠΟ

Δεινοκράτους 131 • τηλ. 72.29.237—72.32.819

του Τύπου, του Ραδιοφώνου, της Τηλεόρασης...

• Στην τελική ευθεία βρίσκονται οι διαπραγματεύσεις για την πώληση της «Απογευματινής». Ο κ. Σαραντόπουλος έτσι αποκτά απογευματινό και πρωινό φύλλο. Η «Κάθε μέρα» ετοιμάζεται και κάνει ήδη δοκιμαστικά φύλλα. Ο Μητσοτάκης προσδοκά πλέον «πρωινό καφέ» και «απογευματινό εσπρέσσο».

• Εξόρμηση ετοιμάζει και ο Α. Βουδούρης. Αυτός φιλοδοξεί να αποκτήσει και κυριακάτικο φύλλο, «σοβαρότερο» του «Ελεύθερου Τύπου», το Σεπτέμβριο.

• Και μια ο λόγος για τον «Ελεύθερο Τύπο». Επικεφαλής στο πολιτικό ρεπορτάζ πήγε ο Πάυλος Καμβύσης, από τους πλέον πεπειραμένους πολιτικούς συντάκτες. Με την ίδια εφημερίδα θα συνεργάζεται και ο Δ. Κατσούδας, πολιτικός επιστήμονας, μέχρι τώρα επιστημονικός διευθυντής του «Κέντρου Πολιτικής Ερεύνas και Επιμορφώσεως».

• Αλλαγές και στο «Βήμα». Ο Μ. Δημητρίου θα είναι ο επικεφαλής όλων των εξωτερικών ρεπορτάζ και ερευνών πλην του πολιτικού και βέβαια του πολιτιστικού. Παραμένει όμως και πολιτικός συντάκτης. Αρχισυντάκτης στα πολιτιστικά θα είναι ο Α. Ζενάκος. Ο Γ. Καρτάλης είναι ο επικεφαλής του εξωτερικού και στο κοινοβουλευτικό ο Γ. Παπουτσάνης, που εγκατέλειψε προ πολλού την «Καθημερινή» και τη «Γραμμή Α.Ε.». Να λοιπόν που υπάρχουν και συνάδελφοι που φεύγουν από τον κ. Κοσκωτά. Είδηση.

• Προβλήματα αντιμετωπίζει, πάντως η «Γραμμή Α.Ε.» αν και οι «24 ώρες» ετοιμάζονται για τις 29 Φεβρουαρίου. Δίσεκτη μέρα! Η διαμάχη στο «ΕΝΑ» μεταξύ του Ν. Σίμου και του Γ. Βλαστάρη συνεχίζεται. Ο Ν. Σίμος υποστηρίζεται από τον διευθύνοντα σύμβουλο της «Γραμμής Α.Ε.» κ. Κουνελάκη με τον οποίο τον συνδέει παλιά φιλία πριν εμφανισθεί ακόμη ο «δρ» Γ. Κοσκωτάς, ενώ ο Γ. Βλαστάρης στηρίζεται από τον Θ. Καλούδη («των άλλων δημοκρατικών δυνάμεων») που είναι διευθυντής στις «24 ώρες».

• Για τα «μάτια» στο κτίριο της Παλλήνης (εσωτερικό κύκλωμα) έχει γράψει το «Ποντίκι», για τις έρευνες στις τσέπες των δημοσιογράφων στην είσοδο το «Αντί», για το πώς όμως παίρνουν άδεια π.χ. για να γράψουν σε ένα άλλο έντυπο ή να δώσουν μια συνέντευξη ή να κάνουν ρεπορτάζ που απαιτεί απουσία από την εφημερίδα οι συντάκτες της «Καθημερινής», είναι άγνωστο. Για να μην έχετε απορίες μας είπαν ότι την ευθύνη —και δεν μιλάμε για απουσία μιας ημέρας— δεν την έχει η διεύθυνση της εφημερίδας, αλλά η... «Γραμμή Α.Ε.». «Είστε», λένε στους συντάκτες, «συνεργάτες της εταιρείας και όχι του κάθε εντύπου».

• Προβλήματα με τον «διευθυντή ραδιοφωνίας» που μετακάλεσε από ευρωπαϊκή χώρα, αντιμετωπίζει, όπως μας λένε, ο Οργανισμός Λαμπράκη. Ο άνθρωπος απεδείχθη ότι δεν είναι και τόσο «ειδήμων» περί τα ραδιοφωνικά —αν και χρημάτισε διευθυντής «πειρατικού σταθμού». Δήλωσε όμως «ειδήμων» εξασφα-

λίζοντας τετρακόσιες χιλιάδες το μήνα, δωρεάν αυτοκίνητο και σπίτι και μια θέση για τη γυναίκα του. Τώρα, ο κ. Λαμπράκης προσπαθεί να καταλάβει «τι έγινε».

• Κατά τα άλλα ο οργανισμός απέκτησε πρόσφατα και τον έλεγχο του εκδοτικού συγκροτήματος του κ. Κώστα Καβαθά («Πτήση», «4 Τροχοί», «Ήχος» κ.ά.). Η πληροφορία είχε δημοσιευτεί παλιότερα στο «Ποντίκι» και διαψεύσθηκε. Οι πηγές μας επιμένουν ότι «τώρα έγινε αλήθεια». Κρίμα. Εξαφανίζονται ένας - ένας από τον τόπο αυτό οι ανεξάρτητοι και ικανοί μικροεκδότες.

• Όσοι από τους αναγνώστες του «στρατιωτικού Αντί» ενδιαφέρονται, στις 29 του μηνός στο «Αστήρ Παλλάς», θα γίνει η παρουσίαση του νέου στρατιωτικού περιοδικού «Άμυνα και Τεχνολογία» του κ. Σπύρου Καρατζαφέρη, για το οποίο γράψαμε στο προηγούμενο τεύχος. Με την ευκαιρία σημειώνουμε ότι, σύμφωνα με νεότερες πληροφορίες, ο κ. Κίτσος Τεγόπουλος δεν συμμετέχει στο κεφάλαιο της «Βέλος ΕΠΕ», όπως λανθασμένα γράψαμε στο προηγούμενο τεύχος.

• Τελικά την αγόρασε την «Εβδόμη» ή όχι ο κ. Κοσκωτάς; Εμείς μαθαίνουμε πάντως ότι την αγόρασε μαζί με τις τουριστικές επιχειρήσεις των ιδιοκτητών της, οι οποίες και τον ενδιαφέρουν περισσότερο. Οι συντάκτες πάντως της «Εβδόμης» δεν διατρέχουν πλέον κανένα κίνδυνο.

• Ευσυνείδητος συνάδελφος προσπάθησε τις ημέρες της δίκης «Έθνους» - Κοσκωτά να επικοινωνήσει με τον κ. Κουνελάκη, διευθύνοντα σύμβουλο της «Γραμμής», προκειμένου να έχει την άποψη της εταιρείας σε κάποιο επίμαχο και αμφισβητούμενο —από τα τόσα— για την υπόθεση θέμα. Παρά τις επανειλημμένες οχλήσεις —ο άνθρωπος άφηνε και μηνύματα και το τηλέφωνό του— ο κ. διευθυνών δεν έδωσε να απαντήσει. Όταν όμως ο ευσυνείδητος δημοσιογράφος βρέθηκε κάπου λέγοντας τον «πόνο» του πήρε την ακόλουθη συμβουλή:

— Επειδή ο κ. διευθύνων κρύβεται γενικώς, ένας τρόπος υπάρχει να τον ξετρυπώσεις: Θα πάρεις τηλέφωνο την ιδιαιτέρα του, θα πεις ότι τον ζητούν από την αμερικανική πρεσβεία —μάλιστα μπορείς να αναφέρεις το όνομα του κ. Βόσνιακ— και ο κ. διευθύνων θα εμφανιστεί αμέσως στο τηλέφωνο. Αν κατά τύχη πραγματικά λείπει ο κ. διευθύνων, τότε αφήστε τα τηλέφωνα, πείτε ότι ο κ. Βόσνιακ θα βρίσκεται στο τάδε τηλέφωνο και ότι επιθυμεί να ακούσει τον κ. Κουνελάκη. Σε πέντε λεπτά ο κ. διευθύνων θα έχει ανευρεθεί και στην άλλη άκρη της τηλεφωνικής γραμμής θα εμφανιστεί να σας αναζητεί «ως κ. Βόσνιακ». Γιατί ο μόνος στον οποίο εμφανίζεται πρόθυμα ο κ. Κουνελάκης είναι ο σύμβουλος της αμερικανικής Πρεσβείας.

Η ιστορία αυτή είναι αποτέλεσμα πείρας και ενός «τεστ» από τις θλιβερές και δύσκολες εκείνες ώρες, όταν το «μεγάλο αφεντικό» τραβολογιόταν από τις αμερικανικές διωκτικές αρχές πέρσι το φθινό-

πωρο. Και τότε ανεζητείτο ο κ. Κουνελάκης αλλά δεν ανευρίσκετο. Μόνον όταν τον ζητούσε ο κ. Βόσνιακ εμφανιζόταν πάραυτα στο τηλέφωνο. Μικρή αλλά διδακτική ιστορία για το πώς μερικοί —οπως ο κ. Κουνελάκης λ.χ.— αισθάνονται ότι επιτελούν το ρόλο τους επικοινωνώντας με τον Τύπο. «Άνευ σημασίας υπηκόους» θεωρούν τους δημοσιογράφους που κάνουν τη δουλειά τους και τους απαντούν όταν και όποτε επιθυμούν. Αλλά οι ίδιοι, οι διάφοροι Κουνελάκηδες, θα πρέπει να αισθάνονται υπήκοοι εδώ που βρεθήκαν... Όσο για τον κ. Βόσνιακ, για να πούμε και του στραβού το δικιο, είναι συνήθως προσιτός. Και όχι μόνο για τον κ. Κουνελάκη.

Άρα αν δεν δοθεί άδεια από την εταιρεία δεν τολμάει κανείς να κάνει τίποτε. «...Και τα σκυλιά δεμένα».

• Ιδού και οι βασικοί συνεργάτες του ραδιοσταθμού «Αντένα» του εφοπλιστή Μίνα Κυριακού. Υπεύθυνος και επικεφαλής του πολιτικοειδησεογραφικού ρεπορτάζ είναι ο Αλέκος Ρήγας, συνεργάτης της «Ελεύθερης Ώρας». Πολιτικό θα κάνουν ο Ανδρέας Ζούλας από την «Καθημερινή» που θα καλύπτει ΝΔ και το «πρες ρουμ», ο Κ. Παπανικολάου από την «Απογευματινή» που θα καλύπτει ΠΑΣΟΚ, ο Γ. Ευσταθίου από την «Κάθε μέρα» που θα καλύπτει την Αριστερά και ο Α. Πετσίνης (ήταν στον «Ριζοσπάστη» και πήγε στις «24 ώρες») που θα καλύπτει την κυβέρνηση.

Σε ενημερωτικά και ειδησεογραφικά προγράμματα, μεταξύ άλλων, θα συνεργαστούν οι Γ. Αγγελής, Γ. Αντωνίου, Βαρβάρα Τσιμπούλη και άλλοι.

Στα μουσικά οι Μιχ. Τσαουσόπουλος και Ιωσήφ Αβράμογλου, για τους οποίους είναι άγνωστο το «πριμ» που πήρανε και υψηλότεροι οι μισθοί που θα παίρνουν. Πλαισιώνονται από τους Άρη Δαβαράκη και Μαλβίνα Καραλή.

Τα συμπεράσματα μόνοι σας...

• Οκτώ συντάκτες απέλυσε ο εντιμότερος κ. Θ. Διακουνάκος από το «Κέρδος» στο πολιτικό, επιχειρηματικό και εξωτερικό ρεπορτάζ. Κάτι δεν πάει καλά στο εμπόριο όπλων ή συμβαίνουν άλλα στο «συγκρότημα»;

• Τη Δευτέρα 8 Φεβρουαρίου θα κυκλοφορήσει το νέο —ειδησεογραφικό— περιοδικό «Χρόνος» που εκδίδει η «Έθνος Α.Ε.». Φιλοδοξία του η έγκυρη και αντικειμενική ενημέρωση. Ίδωμεν...

• Στον Τύπο όμως υπάρχουν και άλλες δραστηριότητες, εκτός από τις καθημερινές εφημερίδες, τις επαρχιακές και τα περιοδικά. Στο χώρο των επιστημονικών περιοδικών κυκλοφόρησε το περιοδικό «Τεύχη Πολιτικής Οικονομίας, Επιθεώρηση Οικονομικών Κοινωνικών Επιστημών». Εκδότης του είναι ο Γιώργος Σταμάτης και ιδιοκτήτης οι εκδόσεις «Κριτική». Για τον όχι και τόσο πλούσιο στη χώρα μας χώρο των επιστημονικών περιοδικών είναι μια προσπάθεια που δίνει ελπίδες για συνέχεια και, γιατί όχι, και άλλες αντιστοιχές εκδόσεις για άλλους επιστημονικούς χώρους.

Κείμενα: ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ Γ. ΚΟΥΡΗ • Εικονογράφηση: ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

Το «δυμήθηκε» η Σουηδέζα ύστερα από 19 χρόνια!..

● Για να δούμε τώρα πότε θα δυμηθεί πόσα πήρε για να δημιουργήσει το δόρυβο με το «νόδο» παιδί του Ανδρέα...

ΑΠΟ αυτόν τον έρμο τόπο έχουν περάσει ένα σωρό φαύλοι πολιτικοί, μερικοί από τους οποίους έγιναν υπουργοί και πρωθυπουργοί, μολονότι ήταν γνωστοί κλέφτες ή κύναιδοι και εν' τούτοις ποτέ καμιά εφημερίδα δεν τόλμησε, όχι να τους ξεφωνήσει, αλλά να γράψει έστω και κάποιο υπονοούμενο για τις δραστηριότητές τους...

ΑΠΟ τότε όμως που έγινε ο Ανδρέας πρωθυπουργός και ο κόσμος έπαψε να ΦΟΒΑΤΑΙ, δεν υπάρχει πια ούτε μια θρωμιά που να μην του την έχουν κολλήσει. Ο ένας τον λέει... κλέφτη (αλήθεια, ρε παιδιά, δεν μας λέτε και μας τι έκλεψε ο πρωθυπουργός για να του το γράψουμε και μεις;..), ο άλλος τον φωνάζει άνθρωπο της CIA και ο τρίτος πράκτορα της ΚΑ-ΓΚΕ-ΜΠΕΙ.. Πρόσφατα δε, μπήκαν και στην κρεβατοκάμαρά του, και ανακάλυψαν οι απατεώνες της πληροφόρησης πως έχει... νόδο παιδί στη Στοκχόλμη, επειδή κάποια... τρελοκαμπέρω Σουηδέζα, από αυτές που κάθε καλοκαίρι μας κουβαλιούνται στα νησιά μας, με μια θαλίτσα... προφυλακτικά - και όποιος αμφιβάλλει, ας ρωτήσει τον πρώτο Ροδίτη που θα συναντήσει - την οποία γύρευε ποιοι έχουν ΚΑΛΟΠΛΗΡΩΣΕΙ, ισχυρίζεται πως εδώ και είκοσι χρόνια την... γκάστρωσε ο Ανδρέας (!) και η δύστυχη το δυμήθηκε μόλις τώρα!... Θάχε χάσει προφανώς το λογαριασμό των εραστών της...

ΒΑΖΟΥΜΕ στοίχημα πως, από δω και πέρα - μέχρι να ληφθεί η απόφαση για τις Βάσεις - σε όποιος μέρος του κόσμου και να πηγαίνει ο πρωθυπουργός θα του θγάζουν πως έχει και από ένα... νόδο παιδί.

ΓΙΑ να δούμε, οι φίλοι μας οι Αμερικανοί πότε θα καταλάβουν πως με τις θρώμικες επιδόσεις που διοργανώνουν σε θάρος του Ανδρέα, ουσιαστικά τον ΡΕ-ΚΛΑΜΑΡΟΥΝ, γιατί ο Λαός μας καταλαβαίνει πως για να τον πολεμάνε στην Ελλάδα και το εξωτερικό, με τόσο θρώμικα μέσα, σημαίνει πως τον ΦΟΒΟΥΝΤΑΙ...

Αυριανή της Κυριακής 24.1

Πολιτικός κατήφορος...

Ε, και λοιπόν, τι έγινε; Συνέβη «κάτι» στη Σουηδία προ είκοσι ετών. «Κάτι» που θα μπορούσε να συμβέ στον καθένα από μας, ανεξάρτητα από φύλο, πολιτική τοποθέτηση, οικονομική κατάσταση, κοινωνική τάξη. Σε άλλες χώρες, ένα τέτοιο «κάτι» θα πέρναγε απαρατήρητο. Εδώ αναγορεύεται σε μείζον πολιτικό και κοινωνικό θέμα, με πρωτοβουλία των εφημερίδων και με την πολύπλευρη βοήθεια του ίδιου του αρχηγού της αξιωματικής αντιπολίτευσης της χώρας και των αλλοδαπών φίλων του, σε σημείο πια που είναι τόσο διαφανείς οι προθέσεις τους, ώστε να γίνονται αντιληπτές από μακριά.

Αν αυτό δεν είναι πολιτικός κατήφορος, τότε σίγουρα θα πρέπει να αλλάξουν οι έννοιες στην πολιτική ζωή της χώρας!

Δημοκρατικός Λόγος 26.1

Ελεύθερος Τύπος 20.1

Πολύ άσχημη φάμπρικα ανοίξαμε

Για σκεφτείτε να πλακώσουν κατά δω όλες οι Σουηδέζες... που διασκεδάζουν με τους νέους μας κάθε καλοκαίρι στα νησιά μας...

● Και να ζητάνε να τους αναγνωρίσουμε τα... κουτσούβελά τους!!!

ΟΣΟ είδατε και σεις φίλοι αναγνώστες τη... νόδα κόρη του Ανδρέα, άλλο τόσο την είδε η Σοφία και ο Γιώργος Παπανδρέου προχτές στη Στοκχόλμη...

ΚΑΙ όμως χτες, οι φυλλάδες του Μητσotάκη, - που το παίζει «καλός» οικογενειάρχης, λες και δεν γνωρίζουμε του καθενός τις επιδόσεις στο γυναικείο φύλο - γράφανε πως τα δυο παιδιά του πρωθυπουργού πήγαν... επίτηδες στη σουηδική πρωτεύουσα, για να γνωρίσουν την... ετεροθαλή αδελφή τους (!!!) την οποία και συνάντησαν λέει, σύμφωνα με δηλώσεις που έκανε η... τρελοκαμπέρω Σουηδέζα στο ξενοδοχείο που έμεναν... Πάλι καλά που δεν γράφουν πως ο Ανδρέας κάλεσε τη... νόδα κόρη του, να εγκατασταθεί μόνιμα στο Καστρί...

ΞΕΡΕΤΕ δε τι φοβόμαστε; Πως μ' αυτή τη «φάμπρικα» που άνοιξαν οι φυλλάδες της αντιπολίτευσης, - για να συκοφαντήσουν τον Ανδρέα, - δεν αποκλείεται ν' αρχίσουν να μας κουβαλιούνται κατά φάλαγγες οι διάφορες Σουηδέζες, απ' αυτές που σαν... «ξελιγωμένες» κατακλύζουν κάθε καλοκαίρι τη χώρα μας, και δεν αφήνουν νέο άνθρωπο ήσυχο, έχοντας τα... κουτσούβελά τους στην αγκαλιά τους, για να τα φορτώσουν στους εφήμερους εραστές τους...

Αυριανή 26.1

Περί τοπικής – και όχι μόνον – τηλεόρασης

του Μωρίς Αβδελά

Αν τους τελευταίους μήνες η ελεύθερη ραδιοφωνία αποτέλεσε τη βεντέτα, όσον αφορά τις εξελίξεις στα ραδιοτηλεοπτικά μέσα, τις τελευταίες μέρες, με αιτία τα γνωστά γεγονότα της Κομοτηνής και της Θεσσαλονίκης, άρχισε να μπαίνει στο προσκήνιο (και στη ζωή μας;) το θέμα της τοπικής τηλεόρασης.

Είναι γνωστές βέβαια οι δηλώσεις των τριών δημάρχων, Έβερτ - Ανδριανόπουλου - Κούβελα, για τη δημιουργία τοπικής τηλεόρασης στους δήμους τους. Στην Αθήνα λειτουργεί ήδη ένας συνδυασμός δορυφορικής κεραίας - αναμεταδότη στην περιοχή της Πλάκας, ενώ ο κ. Έβερτ έχει ανακοινώσει ότι θα αρχίσει σε λίγο καιρό η καλωδίωση κάποιων περιοχών της Αθήνας που έχουν προβλήματα λήψης (όπως η περιοχή Εξαρχείων - Νεαπόλεως με τα προβλήματα που δημιουργούνται από τους λόφους Λυκαβηττού - Στρέφη).

Από την άλλη πλευρά είναι ξεκάθαρο ότι η κυβέρνηση δεν θέλει να συρθεί, όπως στην περίπτωση της ελεύθερης ραδιοφωνίας, σε λύσεις που επιβλήθηκαν από γεγονότα και κέντρα που δεν μπορεί να ελέγξει. Δεν είναι τυχαία λοιπόν η δυναμική αντίδραση στις περιπτώσεις της κεραίας της Κομοτηνής και του κτιρίου της κεραίας του κατ' αρχήν ραδιοφωνικού και κατόπιν τηλεοπτικού σταθμού του δήμου Θεσσαλονίκης.

Νομίζουμε, όμως, ότι το θέμα της τοπικής και ιδιωτικής τηλεόρασης καθορίζεται από παράγοντες όχι μόνον πολιτικούς αλλά και από τεχνικούς, οικονομικούς και θεσμικούς, εξίσου σημαντικούς. Θα προσπαθήσουμε λοιπόν, να παρουσιάσουμε, όσο γίνεται συντομότερα, το πλαίσιο που μπορεί να καθορίσει το τηλεοπτικό μας μέλλον.

Τοπική τηλεόραση

Ένα δίλημμα αυτού του τύπου (ερτζιανή ή καλωδιακή) είναι κατά τη γνώμη μας τεχνητό τουλάχιστον όσον αφορά τον ελληνικό χώρο.

Κατ' αρχήν, σε σχέση με την ερτζιανή, μπαίνει ένα θέμα διαθέσιμων συχνοτήτων, που γίνεται ακόμη πιο έντονο στην περίπτωση που λειτουργήσουν στο μέλλον τουλάχιστον δύο κανάλια ιδιωτικής τηλεόρασης σε εθνική κλίμακα, συν ένα τρίτο κρατικό, που πολύ αόριστα έχει ανακοινωθεί σαν κάποιο σχέδιο του ενιαίου φορέα. Το πρόβλημα αυτό γίνεται πολύ πιο έντονο όταν συνειδητοποιήσουμε τη γεωγραφική μορφή της Ελλάδας, εκτεταμένη νησιώτικη χώρα και ορινοί όγκοι, που επιβάλλει πληθώρα αναμεταδοτών και απασχόληση πολυαριθμών συχνοτήτων.

Σε αντίθεση με την ερτζιανή, η καλωδιακή τηλεόραση ξεπερνά αυτού του είδους τα προβλήματα (συχνότητες κλπ.) καλύπτοντας συγχρόνως μια γκάμα μέχρι και 30 διαφορετικών καναλιών ή και διαφόρων ειδών υπηρεσιών, όπως θα δούμε πιο κάτω. Όσον αφορά δε το πρόβλημα της κάλυψης

μιας πιο εκτεταμένης περιοχής από ό,τι ένα πολεοδομικό συγκρότημα, θα πρέπει θα θυμήσουμε ότι ο πρόδρομος της καλωδιακής τηλεόρασης στις Η.Π.Α. ήταν εναέρια καλώδια, που μετέφεραν το τηλεοπτικό σήμα σε περιοχές «σκιάς» (κακής ή καθόλου λήψης του ερτζιανού σήματος).

Και λίγα διευκρινιστικά περί καλωδιακής τηλεόρασης

Δυστυχώς, από ό,τι έχουμε δει και από τη μέχρι τώρα σχετική αρθρογραφία στον Τύπο και από τις λίγες δηλώσεις των δημάρχων των τριών πρώτων δήμων της χώρας, η άποψη που έχει κυριαρχήσει είναι ότι, κατ' αρχήν, καλωδιακή τηλεόραση σημαίνει αναμετάδοση, την ελάχιστη στην πραγματικότητα δυνατότητα που προσφέρει η εξέλιξη της τεχνολογίας σε αυτόν τον τομέα. Ας δούμε όμως σύντομα τι είναι ένα καλωδιακό δίκτυο.

Κατ' αρχήν, είναι σημαντικό να ξεχωρίσουμε την περίπτωση του καλωδίου από χαλκό από αυτήν των οπτικών ινών. Η δεύτερη περίπτωση μόνον πειραματικά μπορεί να αντιμετωπισθεί προς το παρόν, ακόμα και από χώρες με μεγάλη τεχνολογική εξέλιξη, λόγω μεγάλου κόστους.

Αλλά και στην περίπτωση του χάλκινου καλωδίου (coaxial) μπορούμε να αντιμετωπίσουμε δύο περιπτώσεις: συνδέσεις τύπου «δένδρου» και τύπου «αστέρος». Η πρώτη περίπτωση και η πλέον ξεπερασμένη τεχνολογικά έχει το χαμηλότερο, συγκριτικά, κόστος εγκατάστασης, αλλά μπορεί να λειτουργεί αποκλειστικά μονόδρομα, δηλαδή σαν μέσον αναμετάδοσης και μόνον.

Αντιθέτως, η σύνδεση τύπου «αστέρος» έχει δυνατότητα αμφίδρομης επικοινωνίας (interactif), μέσω ενός ηλεκτρολογίου, με το σταθμό ή και με άλλον χρήστη. Οι δυνατότητες βέβαια είναι πάρα πολλές, όπως επικοινωνία επιχειρήσεων, χρήση τραπεζών πληροφοριών, προγράμματα κατά παραγγελία (ταινίες, παιχνίδια κ.ά.) τηλεοπτικού κολούθησης, τηλεσυναγερμός, κ.λπ.

Ποια πολιτική και ποιες επιλογές

Το στήσιμο των τριών ραδιοφωνικών σταθμών Αθήνας, Πειραιά, Θεσσαλονίκης έγινε βιαστικά, χωρίς να μπορέσουμε να πληροφορηθούμε, τουλάχιστον εγκαίρως, πλειστηριασμούς, τεχνικές προδιαγραφές κ.λπ. Έχει αρχίσει, όμως να διακρίνεται ότι και το θέμα της δημιουργίας της καλωδιακής δημοτικής τηλεόρασης ακολουθεί την ίδια λογική. Να φέρουμε το κράτος μπρος σε τετελεσμένα γεγονότα. Αν, όμως, η περίπτωση των ραδιόσταθμών δεν λειτουργήσει αρνητικά, δεν μπορούμε να πούμε ότι δεν θα συμβεί το ίδιο με την τηλεόραση.

Αν π.χ. αποφασισθεί μια καλωδίωση τύπου «δένδρου» ως φτηνότερη και ταχύτερα εγκαταστάσιμη, σημαίνει ότι χρησιμοποιούμε τεχνολογία ξεπερασμένη εδώ και μια δεκαετία, με ελάχιστες τεχνικές δυνατότητες και αντίστοιχα πιθανότητες οικο-

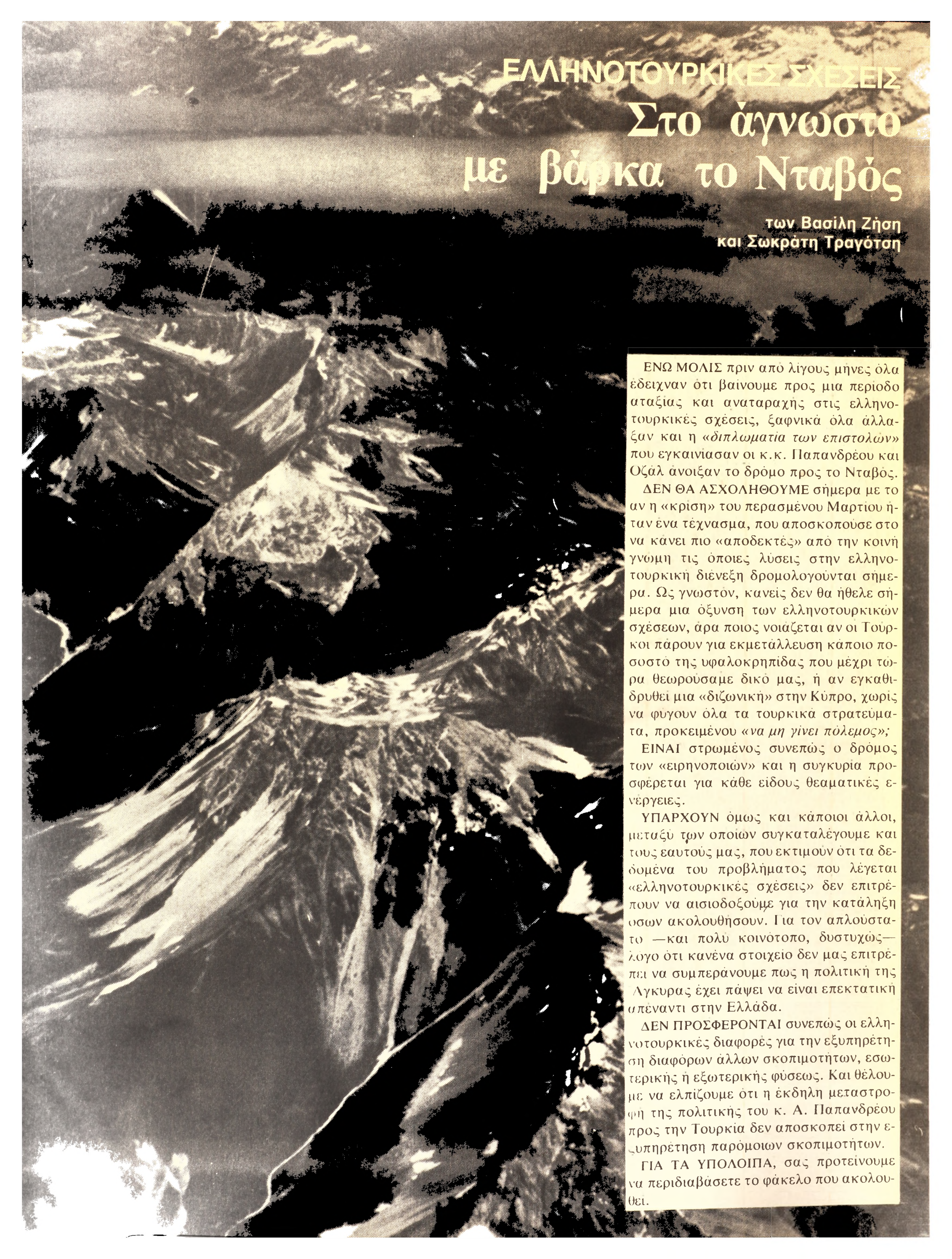
νομικής εκμετάλλευσης πολύ περιορισμένες (ένα από τα βασικά έσοδα των καλωδιακών δικτύων είναι η χρήση τους από επιχειρήσεις, τράπεζες, βιομηχανίες κ.λπ. που προϋποθέτει αμφίδρομη λειτουργία άρα και συνδέσεις τύπου «αστέρος»).

Αντίστοιχο είναι το θέμα επιλογής των βασικών συνδέσεων του δικτύου αν δηλαδή θα είναι και αυτές coaxial ή από οπτικές ίνες, πράγμα που σημαίνει καλύτερη τωρινή απόδοση του δικτύου και ευκολότερη μερική ή ολική αντικατάσταση του κάποια στιγμή από δίκτυο οπτικών ινών.

Τα προβλήματα, όμως, αυτά δεν είναι τα μοναδικά. Θα πρέπει να αναφέρουμε το κενό, νομοθετικό και θεσμικό, σε θέματα εκτός του κρατικού μονοπωλίου των τηλεπικοινωνιών (ΟΤΕ) και τηλεόρασης (ΕΡΤ). Ενδεικτικά θα αναφέρουμε το θέμα της τυποποίησης των τηλεοπτικών συσκευών. Έχει αλήθεια ο ΕΛΟΤ (Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης) προδιαγραφές για τις τηλεοράσεις που συναρμολογούνται ή εισάγονται στην Ελλάδα; Πόσες από αυτές διαθέτουν την απαραίτητη λήψη (peritelevision), με το αντίστοιχο κύκλωμα, για τη σύνδεση με καλωδιακό δίκτυο ή με δορυφορική κεραία; Τι θα κοστίσει η απαραίτητη μετατροπή στους καταναλωτές, όταν για μια έξοδο ακουστικών σε τηλεοπτικό δέκτη, μας ζητήθηκε ένα μέσο ποσό 15.000 δρχ. από διάφορους τεχνικούς; Ή μήπως έχουν προσεγγισθεί καθόλου τα προβλήματα γύρω από τα πνευματικά δικαιώματα των δημιουργών, αφού στην υπόλοιπη Ευρώπη δεν επικρατεί στο συγκεκριμένο θέμα ο ελληνικός πρωτογονισμός, προβλήματα που στην ουσία δημιουργούνται ήδη από τις αναμεταδόσεις τύπου Κομοτηνής ή Πλάκας;

Αντί επιλόγου

Η δυσπιστία που διακατέχει αυτό το άρθρο, δεν προσπαθεί να καλύψει κάποιους δήθεν φόβους γύρω από την ελευθερία της πληροφόρησης και της επικοινωνίας. Αντίθετα, προσπαθεί να θίξει σύντομα, πράγματα που από άγνοια, ή, χειρότερα, από υπολογισμό, κρύβονται. Θέματα όχι μόνο τεχνικού ή νομικού τύπου αλλά και κάποια, κατά τη γνώμη μας, πολύ πιο σημαντικά. Όπως π.χ. τις δυνατότητες της ελληνικής παραγωγής να καλύψει πέρα από τα κρατικά κανάλια, αρκετές ώρες προγράμματος τριών τουλάχιστον ακόμη σταθμών (ας μην υπολογίσουμε τους πιθανούς ιδιωτικούς). Ή την πιθανότητα να γίνουν οι σταθμοί απλοί αναμεταδότες κάποιων ξένων δορυφορικών καναλιών και αδυνατώντας να καλύψουν ένα πλήρες πρόγραμμα (αδυναμία όχι μόνο της ντόπιας παραγωγής αλλά και οικονομικής) να οδηγηθούν στην αθρόα εισαγωγή φτηνών ξένων προγραμμάτων. Ή το πρόβλημα της κατοχύρωσης του κινηματογράφου (δημιουργών και αιθουσών) μετά από έναν τέτοιο τηλεοπτικό βομβαρδισμό. Ή την ανυπαρξία ειδικών σχολών και εκπαιδευμένων ατόμων για να καλύψουν θέσεις με καθήκοντα τεχνικά και καλλιτεχνικά.

ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ Στο άγνωστο με βάρκα το Νταβός

των Βασίλη Ζήση
και Σωκράτη Τραγότη

ΕΝΩ ΜΟΛΙΣ πριν από λίγους μήνες όλα έδειχναν ότι βαίνουμε προς μια περίοδο αταξίας και αναταραχής στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, ξαφνικά όλα άλλαξαν και η «διπλωματία των επιστολών» που εγκαινίασαν οι κ.κ. Παπανδρέου και Οζάλ άνοιξαν το δρόμο προς το Νταβός.

ΔΕΝ ΘΑ ΑΣΧΟΛΗΘΟΥΜΕ σήμερα με το αν η «κρίση» του περασμένου Μαρτίου ήταν ένα τέχνασμα, που αποσκοπούσε στο να κάνει πιο «αποδεκτές» από την κοινή γνώμη τις όποιες λύσεις στην ελληνοτουρκική διένεξη δρομολογούνται σήμερα. Ως γνωστόν, κανείς δεν θα ήθελε σήμερα μια όξυνση των ελληνοτουρκικών σχέσεων, άρα ποιος νοιάζεται αν οι Τούρκοι πάρουν για εκμετάλλευση κάποιο ποσοστό της υφαλοκρηπίδας που μέχρι τώρα θεωρούσαμε δικό μας, ή αν εγκαθιδρυθεί μια «διζωνική» στην Κύπρο, χωρίς να φύγουν όλα τα τουρκικά στρατεύματα, προκειμένου «να μη γίνει πόλεμος»;

ΕΙΝΑΙ στρωμένος συνεπώς ο δρόμος των «ειρηνοποιών» και η συγκυρία προσφέρεται για κάθε είδους θεαματικές ενέργειες.

ΥΠΑΡΧΟΥΝ όμως και κάποιοι άλλοι, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγουμε και τους εαυτούς μας, που εκτιμούν ότι τα δεδομένα του προβλήματος που λέγεται «ελληνοτουρκικές σχέσεις» δεν επιτρέπουν να αισιοδοξούμε για την κατάληξη οσων ακολουθήσουν. Για τον απλούστατο —και πολύ κοινότοπο, δυστυχώς— λόγο ότι κανένα στοιχείο δεν μας επιτρέπει να συμπεράνουμε πως η πολιτική της Αγκυρας έχει πάψει να είναι επεκτατική απέναντι στην Ελλάδα.

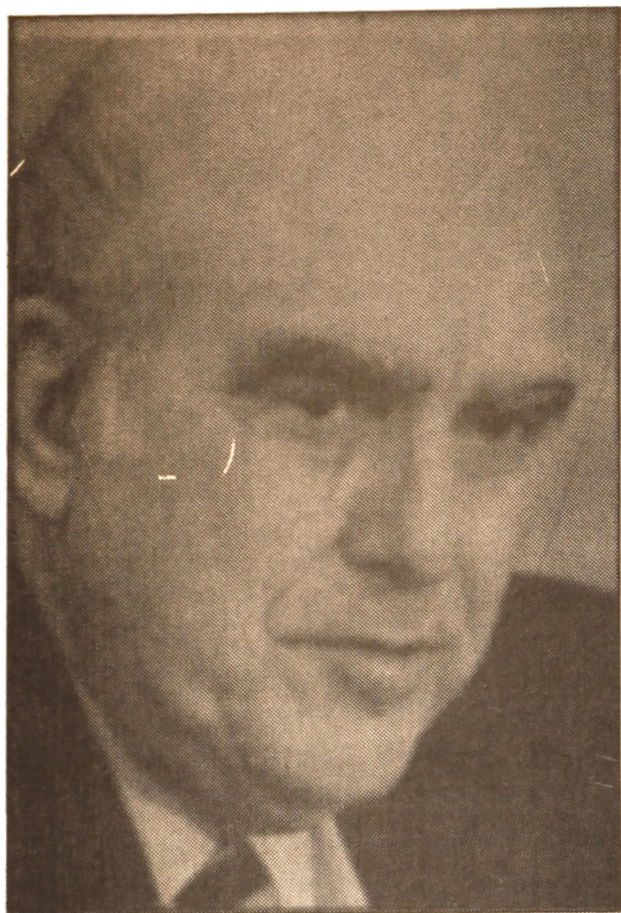
ΔΕΝ ΠΡΟΣΦΕΡΟΝΤΑΙ συνεπώς οι ελληνοτουρκικές διαφορές για την εξυπηρέτηση διαφόρων άλλων σκοπιμοτήτων, εσωτερικής ή εξωτερικής φύσεως. Και θέλουμε να ελπίζουμε ότι η έκδηλη μεταστροφή της πολιτικής του κ. Α. Παπανδρέου προς την Τουρκία δεν αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση παρόμοιων σκοπιμοτήτων.

ΓΙΑ ΤΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ, σας προτείνουμε να περιδιαβάσετε το φάκελο που ακολουθεί.

Ένα Σαββατοκύριακο στο Νταβός

Τι θα συζητήσουν οι κκ. Παπανδρέου και Οζάλ

του Βασίλη Ζήση

...«Εάν η ελληνοτουρκική φιλία ήτο δια την εποχήν κατά την οποίαν εθεμελίωσαν ο κ. Ατατούρκ και ο Ε. Βενιζέλος, απλώς επωφελής δια τους λαούς των, σήμερα η μόνιμος και στενή συνεργασία της Τουρκίας και της Ελλάδος αποτελεί ιστορικήν ανάγκην, συνυφασμένην όχι μόνο με την ασφάλεια και ανεξαρτησία των δύο χωρών, αλλά και με το γενικότερο συμφέρον του ελεύθερου κόσμου και της διεθνούς ειρήνης».

(Από τις δηλώσεις του Κ. Καραμανλή κατά τη διάρκεια της επίσκεψης του (7-12.5.1959) στην Τουρκία. Μόλις έχουν υπογραφεί οι συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου).

Αύριο ή μεθαύριο – όταν γράφονταν αυτές οι γραμμές δεν ήταν ακόμα γνωστό – οι κ.κ. Ανδρέας Παπανδρέου και Τουργκούτ Οζάλ θα συναντηθούν μπροστά σε κάποιο τζάκι, στο παγωμένο Νταβός της Ελβετίας, ελπίζοντας ότι η «διπλωματία των επιστολών», που εγκαινίασαν μετά την κρίση του περασμένου Μαρτίου, θα οδηγήσει και στην αναθέρμανση των ελληνοτουρκικών σχέσεων, εκτός από τη θαλπωρή του τζακιού.

Ο κ. Τουργκούτ Οζάλ έχει κάθε λόγο να θέλει αυτή την αναθέρμανση. Οι Δυτικοευρωπαίοι συνομιλητές του, του έθεσαν ως απαραίσιμο όρο για τη σύνδεση της Τουρκίας με την ΕΟΚ τη βελτίωση των ελληνοτουρκικών σχέσεων και κάποια «σημαντική χειρονομία καλής θέλησης» στην Κύπρο. Το ερώτημα είναι τι να προσδοκά, άραγε, ο κ. Παπανδρέου από τη συνάντηση, τη στιγμή που λίγες ώρες πριν από τη συνάντηση δεν είχαν απαντηθεί μερικά πολύ σημαντικά ερωτήματα, όπως:

- Ποιο θα είναι το αντικείμενο της συζήτησης. Ο Έλληνας κυβερνητικός εκπρόσωπος δήλωσε ότι «θα συζητηθεί το συνυποσχετικό για την υφαλοκρηπίδα», ενώ άλλες κυβερνητικές πηγές επιβεβαίωσαν προηγούμενο δημοσίευμα του «ΑΝΤΙ», σύμφωνα με το οποίο θα συζητηθούν και οικονομικά και πολιτικά ζητήματα. Ωστόσο, ο Τούρκος εκπρόσωπος κ. Γιλμάζ δήλωσε, πριν από λίγες ημέρες, ότι «έληξε η φάση επεξεργασίας των

Καραμανλής - Ντεμιρέλ.

θεμάτων που θα συζητηθούν στο Νταβός». Ποια ήταν αυτά τα θέματα που συζητήθηκαν ερήμην και των δύο λαών;

- Ποιοι λόγοι υπαγόρευαν τη μεταστροφή στην πολιτική του κ. Α. Παπανδρέου, ο οποίος από τη «διπλωματία των κρίσεων», πέρασε στη «διπλωματία των επιστολών», για να καταλήξει στην αυριανή «συνάντηση γνωριμίας». Γιατί, αν

καταλαβαίνουμε καλά, δίνεται η εντύπωση ότι βρισκόμαστε ενώπιον ενός επίσημου ελληνοτουρκικού διαλόγου, τη στιγμή που δεν έχουν αναιρεθεί οι παράγοντες που όριζαν ως επεκτατική την τουρκική εξωτερική πολιτική.

- Τίθεται συνεπώς ένα τρίτο – και ίσως σημαντικότερο – ερώτημα: «Ποια είναι τα μυστικά σχέδια και των δυο

πρωθυπουργών;» Για την ώρα, εμείς τουλάχιστον, δεν τα γνωρίζουμε. Θα επιχειρήσουμε, όμως, μια προσέγγιση του θέματος, βασισμένοι στο ρεπορτάζ που μπορέσαμε να κάνουμε στο μυστικοπαθή χώρο της εξωτερικής πολιτικής και στα σχετικά δημοσιεύματα.

Ένα «συμμαχικό πλαίσιο» λύσεων

Είναι πλέον «κοινό μυστικό» ότι η συνάντηση του Νταβός έχει ένα, τουλάχιστον, κοινό σημείο αναφοράς: Τις πιέσεις που δέχθηκαν και οι δυο χώρες από την Ουάσιγκτον και τους άλλους νατοϊκούς συμμάχους τους. «*Η Ελλάδα και η Τουρκία δεν με χρειάζονται άλλο*» δήλωσε τον περασμένο μήνα ο αρχιεπίσκοπος Ιάκωβος βγαίνοντας από το ξενοδοχείο της Νέας Υόρκης, όπου είχε συναντηθεί με τον κ. Οζάλ. Λίγο αργότερα, η συνάντηση του Νταβός είχε οριστικοποιηθεί. Πόσο, όμως, οι δύο χώρες δεν χρειάζονται τις «καλές υπηρεσίες» του κ. Ιάκωβου και των άλλων μεσολαβητών;

Δεδομένων των πιέσεων για την «αποκατάσταση της συνοχής της νοτιοανατολικής πτέρυγας του ΝΑΤΟ» ο κ. Παπανδρέου προσπαθεί να εκμεταλλευτεί την κακή οικονομική κατάσταση της Τουρ-

...«Οι Έλληνες όσο δεν εγκαταλείπουν την Μεγάλη Ιδέα δεν μπορούν ποτέ να γίνουν φίλοι με τους Τούρκους. Γι' αυτό πρέπει να τεθεί θέμα Δωδεκανήσων και Δυτικής Θράκης».

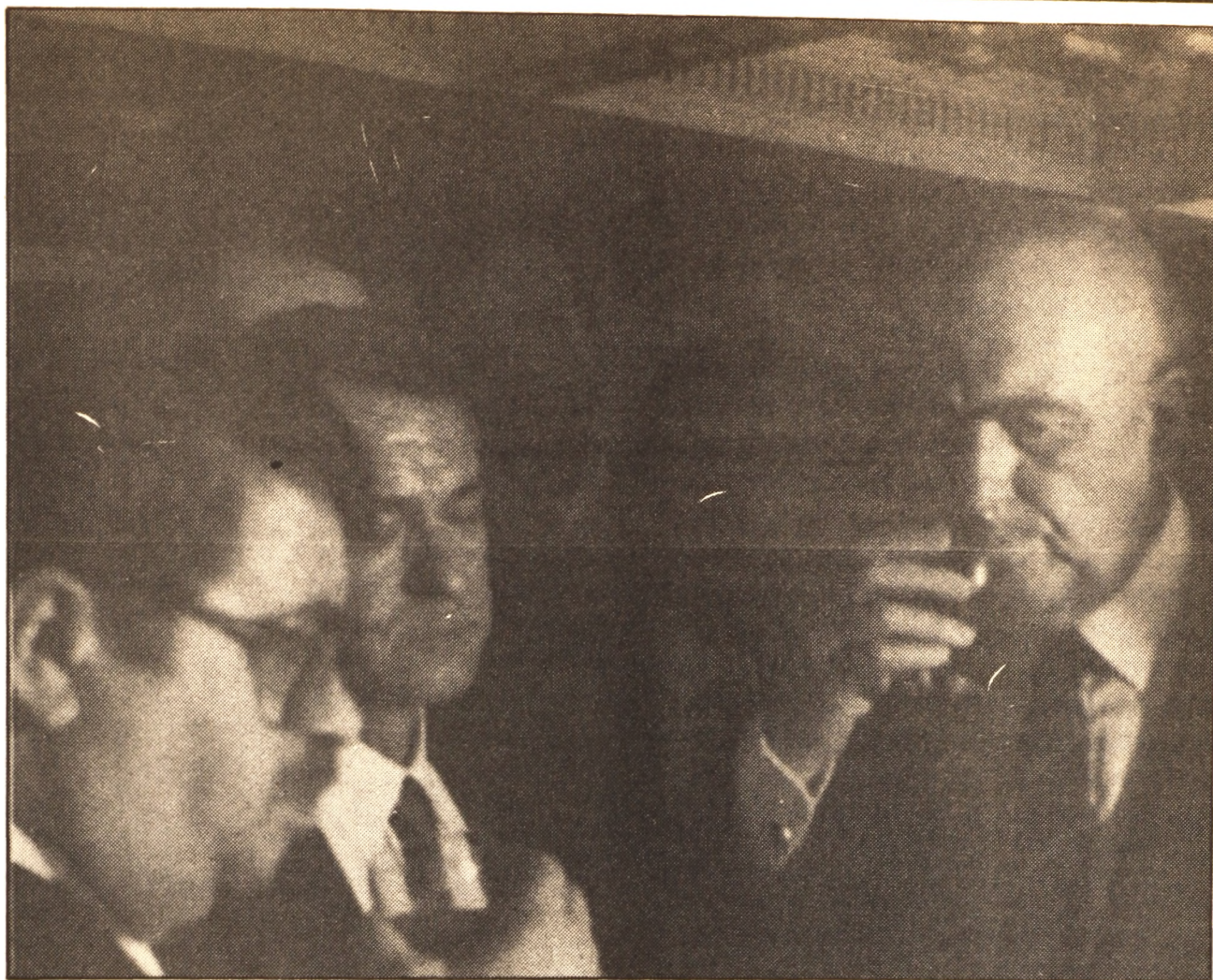
(Στρατηγός SUAT AKTULGA, GÜNEYDİN 25.1.1975)

κίας, την αίτησή της για να ενταχθεί στην ΕΟΚ και τις πιέσεις που δέχεται από το αμερικανικό Κογκρέσο για μια λύση στο Κυπριακό, προκειμένου να αναγκάσει έτσι τον συνομιλητή του να δεχθεί την από κοινού προσφυγή για το θέμα της υφαλοκρηπίδας στο διεθνές Δικαστήριο της Χάγης.

Παράλληλα, ο κ. Οζάλ γνωρίζει πολύ καλά ότι «κάτι πρέπει να γίνει», αν επιθυμεί στα σοβαρά να μπει στην ΕΟΚ και προσπαθεί να πείσει σχετικά τους στρατηγούς και τον Εδρέν να φανούν «πιο διαλλακτικοί» απέναντι στην Ελλάδα και την Κύπρο. Με τα κατάλληλα ανταλλάγματα, εννοείται...

Τι θα συζητηθεί στο Νταβός

Με βάση, λοιπόν, αυτό το συμμαχικό πλαίσιο» διευθέτησης των ελληνοτουρκικών διαφορών και σύμφωνα με πληροφορίες – οι οποίες δεν είναι, φυσικά, δυνατόν να επιβεβαιωθούν επισήμως – ο κ.

Πέρσι στο Νταβός.

Οζάλ θα επιδιώξει να προτείνει στον κ. Παπανδρέου δύο εναλλακτικές λύσεις, όταν θα ζεσταίνονται μπροστά στο τζάκι:

- Πάγωμα των διαφορών και «αποχή από κάθε ενέργεια που θα επιδεινώσει τις διμερείς σχέσεις» («μορατόριουμ»), με στόχο την καλλιέργεια κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ των δυο χωρών και ανάπτυξη της πολιτιστικής, οικονομικής και τουριστικής συνεργασίας.

- Μια καταγραφή των προβλημάτων και έναρξη συνομιλιών. Σκοπός της δεύτερης πρότασης είναι η επιστροφή στην προ του 1980 κατάσταση: Επιτροπές, συζητήσεις για διάφορα θέματα, ατέρμονες διαπραγματεύσεις κλπ. Με λίγα λόγια «κουδέντα να γίνεται για να δίνεται η εντύπωση ότι αποκαταστάθηκε το «κλίμα εμπιστοσύνης».

Σύμφωνα, πάντα με τις ίδιες πληροφορίες και εκτιμήσεις, ο κ. Παπανδρέου θα αντισταθεί και θα επιδιώξει να περιορίσει τη συζήτηση στο θέμα της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας και θα προτείνει την υπογραφή του συνυποσχετικού, εφόσον συμφωνήσουν στον προσδιορισμό της ερώτησης προς το Διεθνές Δικαστήριο. Ακολουθώντας αυτή την τακτική ο Έλληνας πρωθυπουργός θα μπορεί να διακηρύξει, σε περίπτωση αποτυχίας των συνομιλιών στο Νταβός, «τη διαφωνία της Τουρκίας στο θέμα της προσφυγής στη Χάγη». Για να το κάνει, όμως, αυτό, θα πρέπει πρώτα να περιορίσει το αντικείμενο της συζήτησης στο θέμα της προσφυγής. Διαφορετικά θα συμφωνήσει σε ενέργειες που μόνον την Τουρκία θα ευνοούν – οικονομικές, τουριστικές και πολιτιστικές ανταλλαγές – χωρίς κανένα αντάλλαγμα.

Στο σημείο αυτό ο κ. Οζάλ θα θέσει

δέδαια τους όρους τους, όπως ο συνυπολογισμός της «αρχής της ευθυδικίας» (βλ. πρόσφατες δηλώσεις του Εδρέν στο Αλγέρι) στη συγκεκριμενοποίηση του ερωτήματος. Από το σημείο αυτό και πέρα τα πράγματα θα περιπλοκούν περισσότερο επειδή η αποδοχή του όρου αυτού – στον οποίο επιμένει η Τουρκία θα αποτελέσει ένα απρόσμενο δώρο στον κ. Οζάλ. Τέτοια δώρα όμως δεν γίνονται από κανέναν – ούτε από τον κ. Παπανδρέου.

Δεν αποκλείεται, όμως, να έχουμε και διαπραγματεύσεις που θα οδηγήσουν σε μια συμφωνία «τύπου Βαλτικής», που όπως απέδειξε στο πρόσφατο ταξίδι του στη Σουηδία, απασχολεί ιδιαίτερα τον κ. Παπανδρέου. Στην περίπτωση αυτή θα

...«Η Ελλάδα, ιστορικά, είναι μια χώρα που κερδίζει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων ότι έχει χάσει στο μέτωπο...

(SEMIH GÜNER Πρέσβης ε.τ. προς GOKKUSAGI ΤΧ. 1.12.87).

οδηγηθούμε σε μια λύση που θα δίνει δικαίωμα εκμετάλλευσης του Αιγαίου και στις δύο χώρες, με μια αναλογία της τάξης του 3:1 υπέρ της Ελλάδας.

Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημάνουμε την προσοχή των αναγνωστών, σημειώνοντας ότι η τουρκική «Χουριέτ» έγραψε πριν από λίγες ημέρες ότι η Τουρκία «θα ήταν πρόθυμη να δεχθεί την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου, αν διευρυνόταν η βάση του συνυποσχετικού που θα υπογράψουν οι δυο χώρες, για να συμπεριλάβει, εκτός

των κανόνων του Διεθνούς Δικαίου και το συνυπολογισμό ορισμένων "ειδικών χαρακτηριστικών" του Αιγαίου". Η τουρκική εφημερίδα πρόσθεσε, χωρίς από όσα γνωρίζουμε να διαψευσθεί, ότι η «επεξεργασία αυτών των ιδεών» άρχισε πριν από ένα χρόνο στην Άγκυρα, με αφορμή την επίσκεψη του βουλευτή κ. Γιάννη Μπούτου και συνεχίστηκε αργότερα μέσω του Τούρκου πρέσβη στην Αθήνα και των προσωπικών μηνυμάτων που ανταλλάξαν οι δυο πρωθυπουργοί.

Συνεπώς, αν πιστέψουμε την τουρκική εφημερίδα υπήρξε όντως διαπραγμάτευση της ημερήσιας διάταξης στο Νταβός. Και εφόσον η συνάντηση αυτή θα πραγματοποιηθεί, οι δύο πλευρές συμφώνησαν κάπου «στη μέση του δρόμου», τι θα λέει το συνυποσχετικό. Το κρίσιμο ερώτημα αφορά φυσικά αυτή την περιέργη φρασούλα: «Συνυπολογισμός στο συνυποσχετικό και ορισμένων ειδικών χαρακτηριστικών του Αιγαίου». Τι να εννοεί άραγε και ποιοι κίνδυνοι κρύβονται πίσω αυτά τα «ειδικά χαρακτηριστικά»; Η Άγκυρα ως γνωστόν, χρησιμοποιεί τον όρο «ειδικά χαρακτηριστικά του Αιγαίου» για να περάσει τις απόψεις της για το εύρος των χωρικών υδάτων και την υφαλοκρηπίδα.

Πάντως, αν ο κ. Οζάλ δεν αποδεχθεί κάποια φόρμουλα για την υπογραφή του συνυποσχετικού η οποία θα είναι σύμφωνη με το Διεθνές Δίκαιο, τότε θα πρέπει να περιμένουμε το άδοξο τέλος των συνομιλιών του Νταβός. Διαφορετικά τα πράγματα θα γίνουν πιο δύσκολα μόνο για την Ελλάδα.

Επειδή, στην περίπτωση αυτή δεν βλέπουμε για ποιο λόγο ο κ. Παπανδρέου θα δεχθεί την έναρξη μακροπρόθεσμων ελληνοτουρκικών συνομιλιών, με στόχο τη βελτίωση των σχέσεων των δυο χωρών, χωρίς κανένα αντάλλαγμα από την Άγκυρα. Αλλά σε περίπτωση αποτυχίας των συνομιλιών, πρέπει να σημειώσουμε ότι τη μάχη των εντυπώσεων θα την έχει κερδίσει ο κ. Οζάλ. Για τον απλούστατο λόγο ότι θα έχει καταφέρει ύστερα από επτά χρόνια, να οδηγήσει τον κ. Παπανδρέου σε μια αναποτελεσματική συνάντηση, και θα έχει αφαιρέσει από τον Έλληνα πρωθυπουργό το κύριο «ατού» της

Καραμανλής - Ετσεβίτ.

εξωτερικής πολιτικής του: «Δεν συνομιλώ με μια χώρα που κατέχει το 40% άλλου ανεξάρτητου κράτους-μέλους του ΟΗΕ...» Την Κύπρο δηλαδή, που την έχουμε ξεχάσει προετοιμαζόμενοι για το Νταβός.

Αν, λοιπόν, δεν υπάρχει κάποια μυστική «συναίνεση» ή κάποια συμφωνία για την επίτευξη μιας «θεαματικής λύσης» στο Κυπριακό – πράγμα που συζητείται πολύ τις τελευταίες ημέρες – με αμοιβαίες υποχωρήσεις στο Αιγαίο, πολύ φοβόμαστε ότι η συνάντηση του Νταβός έχει αποτύχει πριν ακόμα αρχίσει.

Τελικά, ίσως οι εξελίξεις να διαψεύσουν την απαισιοδοξία μας. Είναι όμως γεγονός ότι οι ελληνοτουρκικές σχέσεις στην παρούσα φάση δεν επιτρέπουν τίποτα περισσότερο από μερικές θεαματικές ενέργειες – είτε εκλογικές, είτε περισσότερο «πολιτικές» – πού, όμως, δεν θα αγγίξουν την «καρδιά» των ελληνοτουρκικών διαφορών ούτε θα θέσουν τις βάσεις για την επίλυσή τους. Από τη μεριά μας, άλλωστε, δεν βλέπουμε κανένα στοιχείο που να μας οδηγεί στο συμπέ-

ρασμα ότι η Τουρκία έχει αναθεωρήσει τις επεκτατικές απόψεις της.

Η πιθανότερη, συνεπώς, εξέλιξη θα είναι μια συνεργασία των δυο χωρών στο επίπεδο των law politics – σύμφωνα με

...«Τα θέματα των μειονοτήτων αποφασίστηκαν να μη θεωρηθούν ως αποτελούντα ζήτημα...»

(Κοινό ανακοινωθέν που εκδόθηκε μετά τη συνάντηση Καραμανλή - Menderes στην Κων/πολη από τις 7-12.5.1959)

τον επιτυχημένο ορισμό του Χόφφμαν – που ίσως δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για να φτάσουμε κάποτε και στο επίπεδο των high politics. Κάτι που είχε, άλλωστε επιτευχθεί και στην περίοδο της πρωθυπουργίας του κ. Ράλλη, χωρίς όμως συνέχεια.

Συνεπώς «ένα δήμα μπροστά και δυο πίσω» και «πολύς θόρυβος για το τίποτα». Αναμένουμε να δούμε ποιος θα πιάσει τα κάστανα που θα ψήνονται στο τζάκι στο Νταβός...

Η πεζογραφική μας παράδοση

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ

Κ. ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΣ Τό βιβλίο της αυτοκράτειρας Έλισάβετ,
Κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ Φθινόπωρο, Π. ΚΑΛΛΙΓΑΣ Θάνατος Βλέκας,
Α. ΜΩΡΑΪΤΙΔΗΣ Τό Τάξιμον, ΨΥΧΑΡΗΣ Τό Ταξίδι μου.

ΝΕΦΕΛΗ

ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΑ
ΤΕΤΡΑΜΗΝΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

ΔΕΛΗΒΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΓΓΛΙΚΑ - ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ - ΓΑΛΛΙΚΑ

- * ΓΙΑ ΑΡΧΑΡΙΟΥΣ. Υψηλές 3-4 τάξεων που καλύπτει τη βασική δομή της γλώσσας στα αγγλικά, γερμανικά και γαλλικά.
- * ΓΙΑ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΟΥΣ. Βελτίωση και συζήτηση.
- * Εντατικά LOWER, για τις εξετάσεις του Ιουνίου.

ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ

ΚΕΝΤΡΟ:

ΠΡ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ 14

ΤΗΛ. 275-566

ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΝ

ΘΗΣΕΩΣ 9

ΤΗΛ. 743-627

Τα χωρικά ύδατα της Ελλάδας και η επέκτασή τους

Εκτός από την επίσημη, υπάρχουν σήμερα στην Ελλάδα τρεις, θεμελιωμένες επιστημονικά, απόψεις που προτείνουν την επέκταση των χωρικών μας υδάτων πέραν των έξι μιλίων. Κοινό σημείο των απόψεων αυτών είναι ότι η επέκταση των ελληνικών χωρικών υδάτων, σύμφωνα με τις αρχές του Διεθνούς Δικαίου, θα «εξαφάνιζε» αυτόματα και το πρόβλημα της υφαλοκρηπίδας και θα έδινε την πολυπόθητη πρωτοβουλία των κινήσεων στην Αθήνα. Ας εξετάσουμε λοιπόν πως η Ελλάδα μπορεί να γίνει «δύναμη» στο χώρο της και όχι μόνον στο χώρο του φανταστικού.

Η Σύμβαση της Τζαμάικα (Montego Bay) του 1982 τερμάτισε τις εργασίες της Γ' Συνδιάσκεψης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της Θάλασσας και αναφέρεται με αρκετή σαφήνεια για τα όρια της αιγιαλίτιδας ζώνης. Το άρθρο 3, του β' μέρους αναφέρει επί λέξει:

«Κάθε κράτος έχει το δικαίωμα να ορίσει το πλάτος των χωρικών του υδάτων. Το πλάτος αυτό δεν ξεπερνάει τα 12 ν.μ. που μετριοούνται από τις γραμμές βάσης που καθορίζονται σύμφωνα με τη σύμβαση».

Μπορεί βέβαια να υποστηριχθεί ότι εκκρεμεί (για πολλούς και διαφόρους λόγους) η επικύρωση της σύμβασης από ένα μεγάλο αριθμό κρατών τα οποία έχουν ήδη μονογράψει τη σύμβαση¹, γεγονός που οδηγεί σε ένα συμπέρασμα τυπικά αποδεκτό, ουσιαστικά όμως αβάσιμο. Το γιατί είναι πολύ απλό: Το Διεθνές (Συμβατικό) Δίκαιο δεν είναι νομικό - τεχνικό κατασκεύασμα αλλά απλά και μόνο η κωδικοποίηση του Διεθνούς Εθιμικού Δικαίου.

Ας ρίξουμε όμως μια ματιά στην εξέλιξη της διεθνούς πρακτικής στο θέμα των χωρικών υδάτων (αιγιαλίτιδα ζώνη).

Το 1971 46 κράτη είχαν αιγιαλίτιδα ζώνη 12 ναυτικών μιλίων

22 κράτη είχαν παραμείνει στα 3 ν.μ. και 17 κράτη διατηρούσαν όριο μεταξύ 3 και 12 ν.μ.²

Στην περιοχή της Μεσογείου που μας ενδιαφέρει ιδιαίτερα, το σύνολο σχεδόν των κρατών που έχουν ακτές στη Μεσόγειο, έχουν αναγνωρίσει, ότι το όριο της αιγιαλίτιδας ζώνης πρέπει να είναι 12 ν.μ. Έτσι, σε σύνολο 18 μεσογειακών κρατών, τρία κράτη (Ελλάδα - Τουρκία - Ισραήλ) έχουν όριο χωρικών υδάτων 6 ν.μ., 13 (Αλγερία - Κύπρος - Αίγυπτος - Ισπανία - Γαλλία - Μάλτα - Ιταλία - Λίβανος - Λιβύη - Μαρόκο - Μόνακο - Τυνησία - Γιουγκοσλαβία) έχουν 12 ν.μ., ένα (Αλβανία) 15 ν.μ. και ένα (Συρία) 35 ν.μ.(!).

Είναι λοιπόν απόλυτα σαφές ότι το όριο των 6 ν.μ. κανόνας εθιμικός κάποτε στη Μεσόγειο, έχει επεκταθεί σήμερα στα 12 ν.μ. και περισσότερο. Πρέπει, εξάλλου να σημειωθεί ότι σύμφωνα με το άρθρο 121§1 της σύμβασης του '82 σε κάθε νησί αντι-

στοιχεί μια αιγιαλίτιδα ζώνη, κάτι που απορρέει φυσικά από την αρχή της «αδιαίρετου κυριαρχίας» μεταξύ ηπειρωτικών και νησιωτικών εδαφών ενός κράτους.

Ας δούμε, όμως, τι εφαρμόζει η Τουρκία: Σύμφωνα με την προφορική ΝΟΤΑ της 2.3.1956 η γειτονική χώρα έχει όριο 12 ν.μ. στη Μαύρη Θάλασσα, 12 ν.μ. στην ανατολική Μεσόγειο (με το νόμο 476 της 15.5.1964) και 6 ν.μ. στο Αιγαίο³.

Με άλλα λόγια, η Άγκυρα έπαιξε και παίζει το γνωστό της παιχνίδι. Στη διεθνή Κοινότητα προσπαθεί να αποδείξει ότι είναι πιστή στους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου τους οποίους, όμως, δεν εφαρμόζει στο Αιγαίο, επειδή όπως ισχυρίζεται αποτελεί «ειδική περίπτωση». Είναι εξάλλου, γνωστό ότι κάθε ενέργεια της Ελλάδας προς την επέκταση της αιγιαλίτιδας ζώνης της, τη θεωρεί *Causus Belli* (αίτια πολέμου).

Οι θεωρίες που επικαλείται η Τουρκία για το Αιγαίο («ημικλειστός θάλασσα» κ.λπ.) έχουν έναν και μόνο στόχο: Να οδηγήσουν την Ελλάδα σε διμερείς συνομιλίες, που θα δώσουν στην Άγκυρα τη δυνατότητα αναζήτησης μιας πολιτικής λύσης και θα συγκρατήσει τη χώρα μας στα πλαίσια των 6 ν.μ.

Ποιοι είναι όμως οι τρόποι αντιμετώπισης αυτής της τακτικής και ποια μπορεί —πρέπει— να είναι η στάση της Ελλάδας; Υπάρχουν μέχρι στιγμής τρεις σοβαρές προτάσεις που θεωρούνται και οι επικρατέστερες:

● Σύμφωνα με την πρώτη, του καθηγητή κ. **Γ. Παπαδημητρίου**, «δεν συγχωρείται αναβολή» στο θέμα της επέκτασης των χωρικών υδάτων της Ελλάδας. «Η Ελλάδα πρέπει να επεκτείνει αμέσως το πλάτος της αιγιαλίτιδας ζώνης της σε 12 ν.μ. ...»⁴.

● Η δεύτερη άποψη είναι του κ. **Κ. Οικονομίδη** διευθυντή της Ειδικής Νομικής Υπηρεσίας του υπουργείου Εξωτερικών, ο οποίος ομολογουμένως δίνει μια πολύ ενδιαφέρουσα διάσταση στο θέμα της επέκτασης των ελληνικών χωρικών υδάτων:

«Η χώρα μας έχει δυο αιγιαλίτιδες ζώνες. Μια γενικής μορφής που καθιερώθηκε το 1936 και έχει όριο 6 ν.μ. και μια ειδική για τα θέματα της αεροπορίας, από το

1931, με όριο 10 ν.μ. Εκείνο που πρέπει να τονίσουμε είναι ότι η ζώνη των 10 ν.μ. είναι καθαρά αιγιαλίτιδα ζώνη και δεν έχει άλλο χαρακτήρα... Αυτό το αναφέρει και ο νόμος του 1931 και κατά το Διεθνές Δίκαιο δεν είναι επιτρεπτή η κατοχή εθνικού εναέριου χώρου πέρα από την αιγιαλίτιδα ζώνη»⁵.

Ο κ. Οικονομίδης συνεχίζει τονίζοντας ότι η διαφορά αυτή των 4 ν.μ. δεν συνιστά παρανομία, αλλά (τα 4 ν.μ.) αποτελούν καθεστώς πλήρους αιγιαλίτιδας ζώνης.

Και τελειώνει ως εξής: «...Επειδή η νομοθεσία μας για τα 10 ν.μ. είναι παλαιά... Θα έπρεπε να την εκσυγχρονίσουμε —έτσι ώστε— να πείσει όλα τα καλόπιστα κράτη για την νομιμότητα του μέτρου».

Το συμπέρασμα είναι ότι ο εναέριος χώρος των 10 ν.μ. ουσιαστικά διέπεται από το ίδιο καθεστώς με την αιγιαλίτιδα ζώνη, και ίσως αποτελεί «προηγούμενο» για την επέκταση της τελευταίας σε 10 ή 12 ν.μ.

● Η τρίτη άποψη εκείνη του κ. **Γ. Βαληνάκη**, επικουρού καθηγητή της Νομικής Σχολής Θράκης που προτείνει ένα «πακέτο» μέτρων για την επίλυση του θέματος των χωρικών υδάτων⁶.

Σύμφωνα με το «πακέτο» αυτό, σε πρώτη φάση η Ελλάδα «με μονομερή της πράξη θα επεκτείνει τα χωρικά της ύδατα σε 12 ν.μ. στο Ιόνιο και τη Μεσόγειο νότια της Κρήτης και σε 10 ν.μ. στο Αιγαίο».

Στη συνέχεια, η Αθήνα θα «αναγγείλει επίσημα την αναστολή των νέων ρυθμίσεων στο Αιγαίο για δυο χρόνια». Τα νέα όρια όμως, θα «ισχύσουν αμέσως στο Ιόνιο και Μεσόγειο». Σκοπός της αναστολής θα είναι να γίνουν οι απαραίτητες συνεννοήσεις με τα ενδιαφερόμενα κράτη, για να ρυθμιστούν οι τεχνικές λεπτομέρειες.

Στη συνέχεια, σύμφωνα πάντα με τον κ. Γ. Βαληνάκη «Ο Έλληνας πρωθυπουργός θα επιδώσει επιστολή στον Τούρκο ομόλογό του, όπου θα εξηγείται η ελληνική θέση και θα προτείνονται διαπραγματεύσεις».

Ο κ. Βαληνάκης αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην «αναστολή» των δυο χρόνων, ως μια προσπάθεια παρεμπόδισης των «εκρηκτικών διαστάσεων» που θα έπαιρνε μια μονομερής επέκταση των ελληνικών χωρικών υδάτων.

Δεν γνωρίζουμε, ούτε μπορούμε να εκτιμήσουμε αν το «σενάριο» του κ. Βαληνάκη μπορεί να εφαρμοστεί και στην πράξη. Αν εφαρμοζόταν, όμως, είναι γεγονός ότι θα έδινε στην Ελλάδα την πρωτοβουλία των κινήσεων.

Πρέπει, επίσης, να προσθέσουμε ότι κοινό σημείο αφετηρία και των τριών προτάσεων είναι η αναγκαιότητα επέκτασης των ελληνικών χωρικών υδάτων, πράξη που ουσιαστικά θα εξαφάνιζε και το ζήτημα της υφαλοκρηπίδας.

Τι πιστεύουμε εμείς ότι θα γίνει; *Ceteris Paribus*.

1. Η σύμβαση του 1982 δεν έχει μονογραφεί από: Τουρκία, Βενεζουέλλα, Ισραήλ και Η.Π.Α. για ξεχωριστούς λόγους.

2. Βλ. Μιχαήλ Δ. Μιχαήλ, η Υφαλοκρηπίδα των Ελλ. Νησιωτικών Συμπλεγμάτων του Αιγαίου και το Διεθνές Δίκαιο, Αθήνα 1987, εκδ. Α. Σάκκουλα.

3. Βλ. Α.Υ.Σ.Β.Φ. Yayinlari "Ege'de Deniz Sorunlari"

Semineri (Τμήμα Πολιτικών Επιστημών του Πανεπ. της Άγκυρας) συνέδριο 1986 «Προβλήματα στο Αιγαίο».

4. Βλ. Γ. Παπαδημητρίου, «Η διαφορά για την υφαλοκρηπίδα του Αιγαίου και το κυπριακό πρόβλημα», Αθήνα 1975, εκδ. Παπαζήση.

5. Βλ. Ε/Τ Σχέσεις (Συνέδριο της ΕΛ.Ι.ΑΜ.Ε.Π.) Αθήνα 1986.

6. op. cit ΕΛ.Ι.ΑΜ.Ε.Π. σελ. 21 και επ.

Ο χάρτης που δημοσιεύεται εδώ για πρώτη φορά, αποτελεί μοναδικό δείγμα στη διεθνή επιστημονική πρακτική και είναι απόρροια τουρκικής επιστημονικής φαντασίας. «Τεκμηριώνει» επιχειρήματα αμφίβολης επιστημονικής αξίας, παρουσιάζοντας τα νησιά ως προέκταση της υφαλοκρηπίδας της Ανατολίας. Για «επαλήθευση» του επιχειρήματος έχουν γίνει 5 μηκοτομές στον αιγαικό χώρο.

Η ΔΙΑΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΦΑΛΟΚΡΗΠΙΔΑ

Υποπτες υποσχέσεις για το συνυποσχτικό

Το σημαντικότερο ίσως ζήτημα στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, αλλά και το μοναδικό που η Ελλάδα αναγνωρίζει ότι συνιστά διαφορά προς διευθέτηση είναι αυτό της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου.

Στις διπλανές στήλες ο αναγνώστης του «Αντί» μπορεί να παρακολουθήσει επιγραμματικά την ιστορική εξέλιξη της διαφοράς. Εδώ θα αναφέρουμε ορισμένα επιπλέον στοιχεία, που θα βοηθήσουν στην καλύτερη κατανόηση των πρόσφατων εξελίξεων.

Παρακολουθώντας την ιστορική εξέλιξη της διαφοράς για την υφαλοκρηπίδα γίνεται σαφές ότι η τουρκική τακτική στο πρόβλημα αυτό δεν μπορεί να γίνει αντιληπτή, αν δεν κατανοηθούν οι λόγοι που οδήγησαν στη μεταστροφή του 1975.

Έλεγε τότε ο πρωθυπουργός της Τουρκίας Σαντί Ιρμάκ:

«...Το διεθνές δικαστήριο, με μια απόφασή του 1969, αποδέχθηκε την άποψη της ηπειρωτικής προέκτασης της υφαλοκρηπίδας αλλά στην περίπτωση ύπαρξης εντός του ίδιου χώρου, νησιών ή ζητημάτων που ενδιαφέρουν δυο χώρες δέχθηκε, ως αρχή, την διευθέτησή των με διμερείς συνομιλίες...και το δικό μας αίτημα είναι, αφού αναγνωρισθεί η ηπειρωτική υφαλοκρηπίδα και η Ανατολική προέκταση να γίνουν συνομιλίες για τα ελληνικά νησιά που μένουν ανάμεσα σε αυτό το χώρο και οι δυο πλευρές να καταλήξουν σε κάποια συμφωνία». (Τζουμχουριέτ 4.6.1975).

Η δήλωση αυτή έγινε για να δοθεί μια απάντηση στο ΛΑ'Ι'ΚΟ ΚΟΜΜΑ του Ετσεβίτ το

οποίο παρατηρούσε στην «Τσουμχουριέτ» της 31-1-1975 ότι «είναι αντίθετο με την προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης χωρίς να γίνουν διαπραγματεύσεις».

Η περίοδος αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική και από την άποψη της εμφάνισης ορισμένων απόψεων με έντονη διαφοροποίηση από τις επίσημες κυβερνητικές θέσεις της Άγκυρας. Γεγονός ασυνήθιστο ακόμα και τώρα, για την Τουρκία, εφόσον υπάρχει ακλόνητη παράδοση συναίνεσης για τα ζητήματα που άπτονται των ελληνοτουρκικών σχέσεων. Έλεγε για παράδειγμα εκείνη την εποχή, ο πρώην υπουργός Εθνικής Άμυνας Χ. Ισίκ:

«Η προσφυγή στο διεθνές δικαστήριο της Χάγης, για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας είναι ένας επικίνδυνος τρόπος. ...Στις εξωτερικές σχέσεις (των κρατών) για τα θέματα που έχουν έντονη πολιτική διάσταση, η προσφυγή σε «δικαιοδοτικούς οργανισμούς» (σ.μ. για την επίλυση των διαφορών) δεν αποτελεί ιδανική λύση» (Τζουμχουριέτ 4.6.75.).

Στη συνέχεια των δηλώσεών του ο ίδιος βουλευτής ισχυρίζεται ότι η υιοθέτηση μιας συγκεκριμένης πολιτικής από την προηγούμενη κυβέρνηση, δεν δεσμεύει και

...«Τα νησιά αυτά του ανατολικού Αιγαίου αποτελούν τμήμα της Ανατολίας και για αιώνες ανήκαν στο κράτος που είχε την κυριαρχία της Ανατολίας»...

(S. DEMIREL στη MILLIYET 9.7.1974)

αυτήν που τη διαδέχεται «Αυτό είναι ένα σύνθετο φαινόμενο στην άσκηση της εξωτερικής πολιτικής».

Βρισκόμαστε λοιπόν αντιμέτωποι με τέσσερα στοιχεία πολύ σημαντικά για την κατανόηση της τουρκικής πολιτικής:

1 Τα γεωμορφολογικά επιχειρήματα («αμφίβολης επιστημονικής αξίας») που θέλουν την υφαλοκρηπίδα σαν φυσική προέκταση της Ανατολίας. Τα ελληνικά νησιά που βρίσκονται κοντά στις τουρκικές ακτές δεν είναι παρά η ανύψωση της ασιατικής ηπείρου (βλέπε το χάρτη που δημοσιεύουμε).

2 Η μέθοδος της οριοθέτησης. Η Τουρκία ζητά, ως μέθοδο μια συμφωνία με την Ελλάδα αντί της μεθόδου της ίσης απόστασης «μέσης γραμμής» που υποδεικνύει το Διεθνές Δίκαιο. Επικαλείται δηλαδή τη ρήτρα των «ειδικών περιστάσεων».

3 Ο ισχυρισμός ότι η διαφορά είναι «πολιτικής» φύσης και όχι «νόμικη - τεχνική», όπως αρχικά παρουσιάστηκε.

4 Η πεποίθηση της Τουρκίας ότι πριν από οποιαδήποτε ενέργεια προσφυγής ή συγκεκριμενοποίησης των ερωτημάτων προς το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, πρέπει να προηγηθούν συνομιλίες διαπραγματεύσεις μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας και μόνο τα θέματα που δεν θα επιλυθούν από τις συνομιλίες να υποβληθούν στο Διεθνές Δικαστήριο.

Πρέπει εδώ να σημειώσουμε ότι την προηγούμενη εβδομάδα η «Χουριέτ» έγραφε ότι μετά την επίσκεψη του βουλευτή Κ. Γιάννη Μπούτου στην Άγκυρα, άρχισε μεταξύ Άγκυρας και Αθήνας, ένας διάλογος

Η ΔΙΑΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΦΑΛΟΚΡΗΠΙΔΑ

με θέμα την υπογραφή του συνυποσχετικού. Σύμφωνα με την ίδια εφημερίδα ο διάλογος διεξήχθη με τα μηνύματα που αντάλλαξαν οι κ. κ. Παπανδρέου και Οζάλ, θα συνεχισθεί στο ΝΤΑΒΟΣ και η Τουρκία ζητά τη διεύρυνση της βάσης του συνυποσχετικού που θα υπογραφεί από τις δυο χώρες για να περιλάβει εκτός από τους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου και τον συνυπολογισμό «ειδικών χαρακτηριστικών» του Αιγαίου.

Η ελληνική πλευρά δεν επιβεβαίωσε, αλλά ούτε και διέψευσε το δημοσίευμα. Πρέπει όμως να τονίσουμε ότι εφόσον τα λεγόμενα της «Χουριέτ» ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα δίνουν μια νέα διάσταση στις ελληνοτουρκικές σχέσεις και μάλιστα πολύ επικίνδυνη για τα ελληνικά συμφέροντα.

Είναι όμως γνωστό, ακόμα και στον λιγότερο πληροφορημένο πολίτη, ότι το σημαντικότερο ζήτημα σε μια προσφυγή είναι ο τρόπος υποβολής των ερωτημάτων. Ποια μπορεί να είναι, για παράδειγμα, τα ερωτήματα που θα αφορούν αυτά τα «ειδικά χαρακτηριστικά» του Αιγαίου; Μήπως η υποβολή τους, μας οδηγήσει σε ένα νέο «τετελεσμένο» από το οποίο δεν θα μπορούμε να υποχωρήσουμε;

Με άλλα λόγια βλέπουμε την Τουρκία να υποστηρίζει τις γνωστές της θέσεις για να οδηγήσει σε αδιέξοδο την προσφυγή, αλλά να κερδίσει όσα προσδοκά από την «αποκατάσταση» του ελληνοτουρκικού διαλόγου. Από τη μια μεριά δίνει την εντύπωση ότι έχει υποχωρήσει και από την άλλη θέτει όρους που κατά την άποψή μας συνιστούν ανυπέρβλητα εμπόδια.

Άλλωστε, από τις πληροφορίες που έχουμε μέχρι στιγμής γίνεται μια προσπάθεια επιστροφής στο καθεστώς 1974-75/80, όπου οι ατελείωτες συναντήσεις ελληνοτουρκικών αντιπροσωπειών δεν έβγαλαν κανένα αποτέλεσμα λόγω της απαράδεκτης τακτικής της Τουρκίας.

Έχουμε συνεπώς την εντύπωση ότι στόχος της Τουρκίας είναι να παρασύρει την Ελλάδα σε διαπραγματεύσεις (υπό τη μορφή ίσως νέων συνομιλιών για το συνυποσχετικό) για να μπορέσει έτσι να αποσπάσει ανταλλάγματα ίσης αξίας με αυτό της επίλυσης της διαφοράς που, σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο, δεν μπορεί να είναι αρνητικό για την Ελλάδα.

Οι ανησυχίες αυτές μεταβάλλονται σε άγχος αν υπολογισθεί και το κόστος μιας επίλυσης που θα ήταν αντίθετη με τα εθνικά, εδαφικά και οικονομικά συμφέροντα της χώρας.

Η μοναδική απάντηση της Ελλάδας, σε περίπτωση που δεν καρποφορήσουν και τούτη τη φορά οι οποιεσδήποτε συνομιλίες - διαπραγματεύσεις που «μαγειρεύονται» είναι να επεκτείνει την χωρική της θάλασσα στα 12 ν.μ. και να κλείσει οριστικά πλέον το ζήτημα της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου μιας και τότε όλες οι υποαμφισβήτηση από την Τουρκία περιοχές θα είναι πλέον στα πλαίσια της απόλυτης κυριαρχίας της Ελλάδας. Μια τέτοια όμως λύση, όπως γράφουμε και σε άλλες σελίδες του αφιερώματος, πρέπει να δοθεί μόνο μετά από πολύ σοβαρή προετοιμασία και το κυριότερο να υπάρξει η ετοιμότητα και βούληση για να μην οδηγηθούμε σε μια εθνική καθίζηση.

1 Νοεμβρίου 1973

Αφετηρία της ελληνοτουρκικής διαφοράς. Η τουρκική κυβέρνηση με απόφασή της παραχωρεί στο ΤΡΑΟ¹ (Εθνική - Τουρκική Εταιρεία Πετρελαίων) το δικαίωμα ερευνών στο Αιγαίο για πετρέλαιο. Η απόφαση δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και αποτελεί τη νομική κατοχύρωση των 27 αδειών αναζήτησης πετρελαίου, που παραχωρήθηκαν από τις 18.10.73 στη ζώνη που βρίσκεται στα «δυτικά της αλυσίδας των ελληνικών νησιών» του Αιγαίου και κατά μήκος της Μικρασιατικής ακτής.

7 Φεβρουαρίου 1974

Η ελληνική κυβέρνηση αντιδρά στην τουρκική προκλητική πρωτοβουλία, με γραπτή διακοίνωση. Γίνεται επίκληση των άρθρων 1§β, 2 και 6 της Σύμβασης της Γενεύης του 1958².

24 Φεβρουαρίου 1974

Έρχεται η απάντηση της Τουρκίας με δική της διακοίνωση. Επικαλείται το ότι δεν δεσμεύεται από το γράμμα της σύμβασης της Γενεύης, επειδή δεν την έχει υπογράψει. Δεν δέχεται τον ισχυρισμό ότι «τα ελληνικά νησιά έχουν δική τους υφαλοκρηπίδα» και τέλος για την οριοθέτηση αποκλείει τη «μέση γραμμή» επειδή θεωρεί ότι στο Αιγαίο ισχύουν «ειδικές περιστάσεις».

Ακολουθεί ένα διάστημα σιγής. Η Τουρκία εκμεταλλεύεται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τη διεθνή απομόνωση της Ελλάδας λόγω του δικτατορικού καθεστώτος.

18 Ιουλίου 1974

Η τουρκική κυβέρνηση παραχωρεί δυο ακόμα άδειες εξερεύνησης στην ΤΡΑΟ. (Ακολουθεί ύστερα από δυο μέρες η εισβολή στην Κύπρο).

2 Ιανουαρίου 1975

Αρχίζουν οι προσπάθειες της ελληνικής κυβέρνησης για την παραπομπή της υπόθεσης στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης με την υπογραφή συνυποσχετικού.

6 Φεβρουαρίου 1975

Απάντηση της Τουρκίας. Αρνείται την παραπομπή και ζητεί διμερείς διαπραγματεύσεις, πριν από οποιαδήποτε ενέργεια. Αρχίζει πλέον, με υποχώρηση της Ελλάδας να διαφαίνεται μια σχετική σύμπτωση απόψεων που θα επιτρέψει κάποια προσέγγιση.

ΡΩΜΗ 17-19 Μαρτίου 1975 Συνάντηση των υπουργών Εξωτερικών Κ. Μπίτσιου και Ιχσάν Σαμπρί Τσαγλαγιανγκίλ. Στο κοινό ανακοινωθέν γίνεται αναφορά για μια κατ' αρχήν ειδική συμφωνία για την παραπομπή της διαφοράς στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης.

Οι συναντήσεις ακολουθούν η μια την άλλη. Εκτός από τις συναντήσεις κορυφής γίνονται συναντήσεις σε διπλωματικό επίπεδο μεταξύ των πρέσβων Γιάννη Τζούνη και Αλή Σουάτ Μπιλγκέ. Οι εξελίξεις δείχνουν ότι βαίνουμε προς μια δίκαιη και ειρηνική λύση.

Ύστερα όμως από τη συνάντηση των Βρυξελλών και αφού η Ελλάδα είχε υποβάλλει ένα σχέδιο συνυποσχετικού, η Τουρκία υπαναχωρεί από τις αρχικές της θέσεις. Αφού, πλέον, δεν ζητά μια εξειδικευμένη μορφή συνυποσχετικού αλλά «ότι απομείνει» από τις διμερείς διαπραγματεύσεις.

18 Νοεμβρίου 1975

Με διακοίνωση της η Τουρκία επιστρέφει στην προ της συνάντησης των Βρυξελλών κατάσταση και αποκαλεί τη διαφορά «πολιτικού - οικονομικού και στρατηγικού χαρακτήρα και όχι νομικής - τεχνικής φύσης».

(1) ΤΡΑΟ και όχι ΤΡΑΟ όπως αναφέρεται από πολλούς.

(2) Συνοπτικά, δίνουν μια απάντηση στους ισχυρισμούς του ότι τα νησιά δεν έχουν υφαλοκρηπίδα και υπενθυμίζουν τη «μέση γραμμή» που προτείνεται από το Διεθνές Δίκαιο ως μέσο οριοθέτησης.

ΕΛΛΑΔΑ - ΤΟΥΡΚΙΑ

Η πορεία προς την ΕΟΚ

15 Ιουλίου 1959	Η Ελλάδα υποβάλλει, επίσημα την αίτησή της, για ένταξη
31 Ιουλίου 1959	...Ακολουθεί η τουρκική αίτηση...
1-2 Μαρτίου 1960	Από τους «6» δίνεται εντολή στην Επιτροπή για την έναρξη των διαβουλεύσεων με την Ελλάδα. Η Τουρκία μένει πίσω.
17 Μαρτίου 1960	Ο Τούρκος υπουργός εξωτερικών Φ. Ζορλού καλεί τους πρεσβευτές των «6» στην Άγκυρα, και τους επιδίδει διαμαρτυρία της τουρκικής κυβέρνησης και σημειώνει την άρνηση της Τουρκίας να αποδεχθεί αυτή την προτεραιότητα που δόθηκε στην Ελλάδα.
27 Μαΐου 1960	Στρατιωτικό κίνημα στην Τουρκία. Πάγωμα των συνομιλιών με την Κοινότητα.
9 Ιουλίου 1961	Η Ελλάδα υπογράφει με την ΕΟΚ τη Συμφωνία των Αθηνών. Με την Τουρκία δεν έχουν αρχίσει ούτε καν οι επίσημες διαβουλεύσεις.
24 Αυγούστου 1961	Η Τουρκία πάλι ...διαμαρτύρεται.
12 Σεπτεμβρίου 1963	Η Τουρκία υπογράφει τη Συμφωνία της Άγκυρας.
21 Απριλίου 1967	Παγώνει η «συμφωνία των Αθηνών».
1 Ιανουαρίου 1973	Αρχίζει να ισχύει το Μικτό Πρωτόκολλο Τουρκίας - ΕΟΚ.
22 Νοεμβρίου 1974	Συνεδριάζει το πρώτο συμβούλιο σύνδεσης ΕΟΚ - Ελλάδας.
12 Ιουνίου 1975	Η Ελλάδα υποβάλλει, επίσημα, αίτηση για πλήρη ένταξη στην ΕΟΚ.
10 Μαρτίου 1979	Τελειώνουν οι συνομιλίες-διαπραγματεύσεις μεταξύ ΕΟΚ και Ελλάδας.
1 Ιανουαρίου 1981	Η Ελλάδα πλήρες μέλος.
22 Ιανουαρίου 1982	Πάγωμα της συμφωνίας ΕΟΚ - Τουρκίας.

Κατοχή στην Κύπρο.

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΟΚ

«Ό,τι κάνει η Ελλάδα, θα κάνουμε κι εμείς»

του Σωκράτη Τραγότση

Το «Σισμίκ» στο Β. Αιγαίο, πέρσι το καλοκαίρι.

Ένα από τα θέματα που από την 1.1.1981 απασχολεί σε σημαντικό βαθμό τους ιθύνοντες της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής είναι το «πώς θα παρακαμφθεί ο παράγοντας Ελλάς» που καλώς ή κακώς έχει συνδεθεί με την εισοδο της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Βέβαια η ενασχόληση της Τουρκίας με την Ελλάδα στο ζήτημα της ένταξης στην ΕΟΚ δεν αποτελεί κάτι νέο. Απλά και μόνο μετά το 1981 παίρνει διαστάσεις ανησυχίας λόγω της «αρχής της ομοφωνίας» που ισχύει στη λήψη των αποφάσεων από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Αυτό βέβαια ανήκει στη θεωρητική προσέγγιση του ζητήματος γιατί γνωρίζουμε πως τα πράγματα δεν είναι ακριβώς έτσι και ότι οι «μεγάλοι» της ΕΟΚ έχουν τους τρόπους για να πείθουν ή να επιβάλουν τη βούλησή τους. Υπάρχει, όμως, στη συγκεκριμένη περίπτωση —η πολιτική— βούληση των υπόλοιπων 11 για να υποδεχθούν την Τουρκία στους κόλπους της Κοινότητας; Θα επιχειρήσουμε μια απάντηση:

Οι σχέσεις της Τουρκίας με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα κρύβουν κατά βάθος την προσπάθεια «δυτικοποίησης» της πρώτης και έναν ατελείωτο αγώνα παρακολούθησης της Ελλάδας¹. Κύριος σκοπός είναι να αποφευχθεί η απομόνωση της Τουρκίας από τη δυτική Ευρώπη και να μην αποκτηθεί από την Ελλάδα, προνομιακή θέση που θα της δώσει τη δυνα-

τότητα απόκτησης διαπραγματευτικής ισχύος.

Οι δυο αυτοί παράγοντες οδηγούν την Τουρκία να παραβλέψει τις αδυναμίες της και να επιδιώκει «με κάθε θυσία» την ένταξη στην Κοινότητα. Τα παρακάτω δυο παραδείγματα είναι πολύ χαρακτηριστικά:

● Στις 11.8.1959 στο προεδρικό μέγαρο ο πρωθυπουργός Μεντερές ζήτησε την άποψη των υπουργών του για την τουρκική αίτηση ένταξης στην ΕΟΚ (η οποία ...είχε προηγηθεί). Εκτός από τα κλασσικά «και βέβαια σωστά ενεργήσατε κ. Πρόεδρε» ακούστηκαν και κάποιες αμφιβολίες, όπως αυτή του υπουργού Σαμέτ Αγάογλου:

«Πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί, δεν ξέρουμε ακόμα «προς τα πού» κλείνει η κοινότητα. Εξάλλου εμείς, είμαστε προετοιμασμένοι;». Έξαλλος ο Μεντερές: «Δηλαδή πώς; Την ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ η Τουρκία δεν μπορεί να την παρακολουθεί ως απλός θεατής. Ποιο μπορεί να είναι αυτό που θα καταφέρουν οι Έλληνες και δεν μπορούμε εμείς»².

● Στις 14.4.1971 ο τότε αντιπρόεδρος της τουρκικής κυβέρνησης, Ν. Ερίμ Ατίλλα Καραοσμάνογλου, δήλωνε: «Για να φτάσουμε στο επίπεδο της Κοινότητας πρέπει να περάσουν 2.359 χρόνια».

...«Οι Τούρκοι υπεύθυνοι στη Γερμανία, πρότειναν, το χτύπημα μιας ειδικής σφραγίδας στο σώμα των εργατών που θα σταλούν εκεί μέσω της υπηρεσίας εξεύρεσης εργατών και εργασιών. Εμείς όμως, το απορρίψαμε επειδή το βρίσκομαι αντίθετο προς τα ανθρώπινα δικαιώματα».

(Ο πρόεδρος «επαφής-μετανάστευσης» κ. HANS MEIK στη MILLIYET της 21.3.1964)

«Υπάρχει παραγγελία των γερμανικών εταιρειών για την εισαγωγή 200.000 εργατών από την Τουρκία. Όμως, η διοχέτευση επιτελείται με αργό ρυθμό. Αν αυτή η κατάσταση συνεχιστεί και δεν βρεθεί λύση θ' αναγκαστούμε να φέρουμε εργάτες από αλλού. Θα προσανατολιστούμε προς την Ελλάδα ή τη Γιουγκοσλαβία».

(Ο πρόεδρος της Ένωσης Γερμανών Εργοδοτών κ. Keller στη MILLIYET της 4.8.1965)

«Μετά το Θεό ο γείτονας».

(από τη συνέντευξη του προέδρου του ΣΕΒ κ. ΠΑΠΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ στο περιοδικό GÖKKUSAGI τχ. 1.12.87).

Όμως το όνειρο της ένταξης φαίνεται ότι έχει κατακυριευσει σε τέτοιο βαθμό την Τουρκία που δεν υπολογίζει, στα σοβαρά και δυο ακόμα παράγοντες:

Πρώτον: Αυτον του πληθυσμού και της θρησκευτικής διαφορετικότητας. Δεν μπορούμε να μην αναφερθούμε στο σημείο αυτό στον επίκουρο καθηγητή της Παντείου κ. Ιρηγόρη Τσάλτα ο οποίος, σε συνέντευξή του που παραχώρησε στο τουρκικό περιοδικό GÖKKUSAGI³, παρατηρεί: «Ο πληθυσμός της τον οποίο η Τουρκία θεωρεί πλεονέκτημα είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα» και προσθέτει: «Αντιλαμβάνεσθε τι θα σήμαινε η εισδοχή 50 εκατ. Μουσουλμάνων σε μια Κοινότητα 250 εκατ.».

Δεύτερον: Αυτον της γεωγραφικής θέσης. Αν, δηλαδή η Τουρκία είναι ευρωπαϊκή χώρα. Σε αυτό το σημείο επικρατεί φοβερή σύγχυση, που απορρέει από μια απλή ανάγνωση της «Συνθήκης της Ρώμης» και της «Συμφωνίας της Άγκυρας».

Ενώ το Άρθρο 237 της Συνθήκης της Ρώμης είναι περιοριστικό, «Κάθε ευρωπαϊκό κράτος δύναται να ζητήσει να γίνει μέλος της Κοινότητας...», το άρθρο 27 της «Συμφωνίας της Άγκυρας» αναφέρει ότι: «αυτή η χώρα σε απροσδιόριστο χρόνο δύναται να γίνει πλήρες μέλος». Το ζήτημα αυτό η Επιτροπή στο παρελθόν το είχε αντιμετωπίσει ως «δεν υπάρχει καμία συμφωνία που να αποκρούει τα επιχειρήματα του ότι η Τουρκία πρέπει να θεωρείται ευρωπαϊκή».

Δεν γίνεται λόγος, δηλαδή, για το αν η Τουρκία είναι πράγματι «ευρωπαϊκή» ή τέλος πάντων είναι «ασιατική». Ο τέως επιτροπος της Κοινότητας Jean Rey, λέγοντας ότι «οι συμφωνίες που συνάπτει η Κοινότητα δεν είναι αυστηρά προσκολλημένες στη γεωγραφία», έδινε μια τελειώς διαφορετική διάσταση στο ερώτημα που προκύπτει από τη σύγχυση των άρθρων 237 και 27 της Συνθήκης Ρώμης και της Συμφωνίας της Άγκυρας, αντιστοιχα. Το γεγονός είναι, όμως, ότι το ζήτημα αποτελεί μια όχι μόνο τυπική λεπτομέρεια αλλά και ουσιαστική. Διαφορετικά, γιατί να μην ενταχθεί στην ΕΟΚ και το Ισραήλ;

Οι ανεπτυγμένες βιομηχανικά χώρες

της ΕΟΚ μπορεί να προσβλέπουν σε μια αγορά 50 και πλέον εκατομμυρίων αλλά αυτό δεν σημαίνει σε καμιά περίπτωση ότι θέλουν «εδώ και τώρα» την Τουρκία στην Κοινότητα.

Κατ' αρχήν οι 12 δεν θα ήθελαν να μεταφερθούν οι ελληνοτουρκικές διαφορές στους κόλπους της Κοινότητας. Αυτό αξίζει τον κόπο να το συγκρατήσουμε μιας και η Τουρκία το έχει καταλάβει πολύ καλά. Και βέβαια, εφόσον την οικονομική της αναστείλωση την οραματίζεται μέσω ΕΟΚ επειδή από πουθενά αλλού δεν είναι ορατή, παρουσιάζεται σήμερα διττειμένη να προβεί σε υποχωρήσεις για να δείξει μια διαλλακτικότητα προς την Ελλάδα, με σκοπό να πείσει τη Δύση.

Στους ανασταλτικούς παράγοντες της τουρκικής πορείας προς την ΕΟΚ πρέπει να προσθέσουμε τον πληθωρισμό που «τρέχει» με 60-80%, το χαμηλό κατά κεφαλήν εισόδημα των 1200 δολαρίων και την φοβερά καθυστερημένη βιομηχανία της Τουρκίας.

Ο Οζάλ τα γνωρίζει βέβαια όλα αυτά, αλλά παίζει για την ώρα πολύ σωστά τα «χαρτιά» της γεωγραφικής γειτονίας της Τουρκίας με την ΕΣΣΔ και το πετρέλαιο της Μέσης Ανατολής. Και επειδή για την καθυστερημένη βιομηχανία της χώρας

του δεν μπορεί να κάνει τίποτα, δίνει κάποιες υποσχέσεις για την Κύπρο και τα Ελληνοτουρκικά.

Όπως γράψαμε και στο προηγούμενο τεύχος ο Οζάλ προσπαθεί να πείσει τον Εϊβρέν και τους στρατηγούς ότι ο δρόμος προς την ΕΟΚ θα ανοίξει αν αρθεί το εμπόδιο που λέγεται Κύπρος. Αυτό άλλωστε του διαμήνησε τελευταία και ο Γάλλος πρωθυπουργός Ζακ Σιράκ: «κάντε κι εσείς κάτι με την Κύπρο και όλα θα πάνε καλά».

Τι μπορεί, όμως, να κάνει ο Οζάλ στην Κύπρο; Μια «διζωνική» με λιγότερους ή καθόλου Τούρκους στρατιώτες και είναι αυτή η λύση του «εθνικού» μας θέματος που περιμένουμε; Ή μήπως ο κ. Α. Παπανδρέου έχει υπόψη του μια άλλη θεαματική ενέργεια;

Το βέβαιο είναι παντως ένα: Εφόσον υπάρχουν τόσοι πολλοί ανασταλτικοί παράγοντες για την ένταξη της Τουρκίας στην ΕΟΚ η Ελλάδα πρέπει να «πουλήσει» πολύ ακριβά το μοναδικό, ίσως, ισχυρό «ατού» που διαθέτει σήμερα.

1, Μ. ΑΛΗ ΜΠΙΡΑΝΤ: ΤΥΡΚΙΕ'ΝΙΝ ΟΥΤΑΚ ΡΑΖΑΡ ΜΑ- CΕΡΑΣΙ (1959-1985) (Η ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΗ ΑΓΟΡΑ) υπό μετάφραση από τους Σωκράτη Τραγότση και Α. Αμπατζή. Κων/πόλη 1986 σελ. 41.
2, op. cit. σελ. 48.
3, τ. 1 Δεκ. 1987.

κομμούνα · εκδόσεις 3602.644

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ

· βιβλιοπωλείο

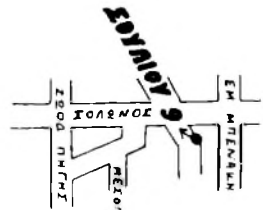
ΟΥΤΕ
ΘΕΟΣ

ΟΥΤΕ
ΙΣΤΟΡΙΑ

Γ.Καραμπελιάς
ΟΥΤΕ ΘΕΟΣ, ΟΥΤΕ ΙΣΤΟΡΙΑ.
Δ.Λιβιεράτος
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ '27-'31.
Τζον Γουώκερ
Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ
ΜΑΖΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ.
Dead Kennedy's
Η ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ.
ΤΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ '87.

·βιβλία
·περιοδικά
·αφίσες

Κομμούνα - Θεσσαλονίκη 10

**ΓΑΛΛΟΓΕΡΜΑΝΙΚΗ
ΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ
ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΑ
Τι συζήτησε
ο κ. Α. Παπανδρέου
στο Βερολίνο;**

Στο προηγούμενο τεύχος αποκαλύψαμε την πληροφορία που αναγράφεται στο πρώτο μέρος του αναδημοσιευόμενου από το «2000 ΝΤΟΓΡΟΥ» ότι ο κ. Α. Παπανδρέου θα πήγαινε στο Βερολίνο για να συζητήσει όχι κυρίως τα πυρηνικά, αλλά την πρωτοβουλία που ανέλαβαν οι κ.κ. Χόνεκερ και Σιράκ για την επίλυση της ελληνοτουρκικής διένεξης. Η ελληνική και η τουρκική κυβέρνηση —η πληροφορία δημοσιεύτηκε και στον τουρκικό Τύπο— δεν επιβεβαίωσαν αλλά ούτε και διέψευσαν την πληροφορία αυτή. Εμείς πάντως επιμένουμε: η γαλλογερμανική μεσολάβηση είναι γεγονός.

Σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές ο κ. Χόνεκερ συζήτησε με τον κ. Σιράκ τις ελληνοτουρκικές σχέσεις, κατά τη διάρκεια της επίσκεψης που πραγματοποίησε ο πρώτος στο Παρίσι στις 7 Ιανουαρίου. Το τι προτείνουν οι δύο ηγέτες για την επίλυση της ελληνοτουρκικής διένεξης δεν έγινε ακόμα γνωστό, αλλά το περιεχόμενο της συζήτησής τους μετέφερε στην Άγκυρα πριν από λίγες ημέρες ο Γάλλος υπουργός Εξωτερικών, Μπερνάρ Ρεϊμόν.

Αντίστοιχα ο κ. Παπανδρέου ενημερώθηκε από τον κ. Χόνεκερ προσωπικά, κατά την ολιγόωρη συνάντηση που είχαν στο Βερολίνο το περασμένο Σάββατο.

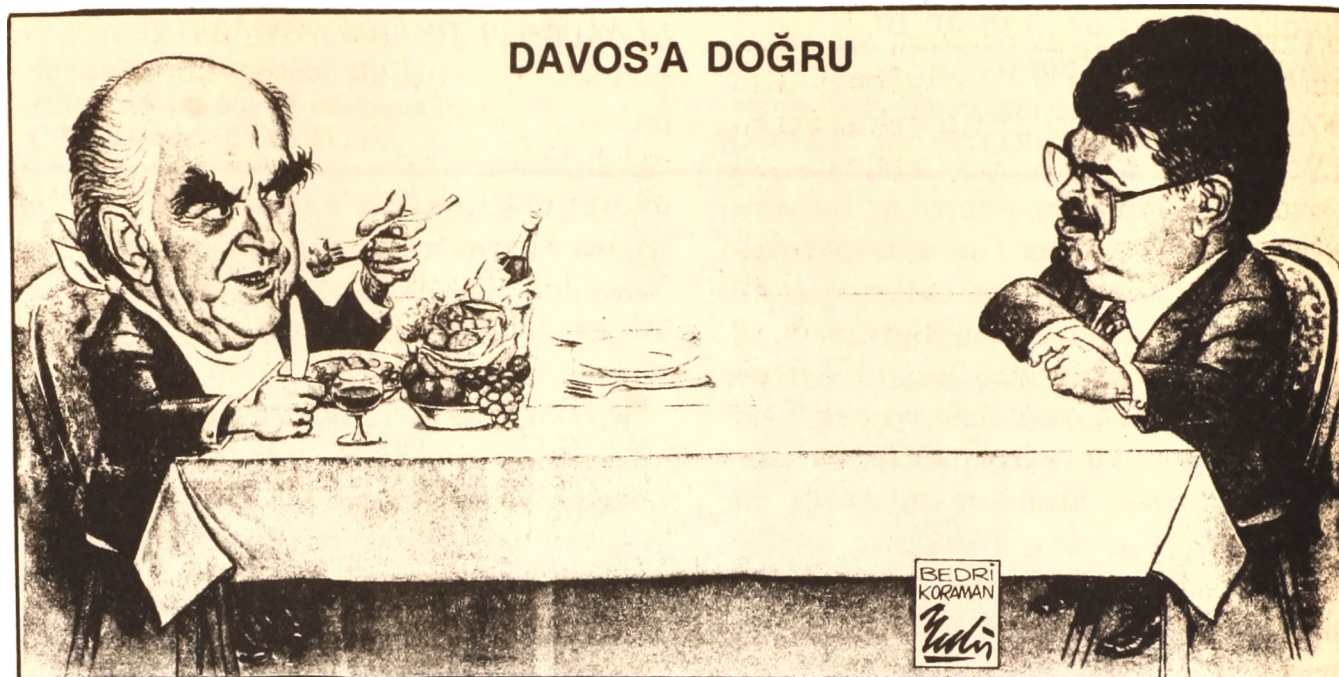
Όπως μαθαίνουμε οι σχετικές συνομιλίες των δύο ηγετών είχαν «βαρύνουσα σημασία» για το μέλλον των ελληνοτουρκικών σχέσεων, αλλά είναι αμφίβολο αν θα μάθουμε το περιεχόμενό τους πριν περάσει πολύς καιρός.

«...Το κρίσιμο σημείο στην κινητικότητα του Ιανουαρίου είναι, στο τέλος του μήνα, στο Νταβός. Βέβαια κανείς δεν περιμένει ότι τα ελληνοτουρκικά προβλήματα θα λυθούν έτσι εύκολα με μια συνάντηση κορυφής. Όμως η άποψη ότι βρισκόμαστε μπροστά σε μια ιστορική ευκαιρία είναι διαδεδομένη στους διπλωματικούς κύκλους των υπερδυνάμεων.

Οι υπογραφές που έβαλαν ο Γκορμπατσόφ και ο Ρήγκαν, δημιούργησαν την αισιοδοξία για μια γενικότερη ειρήνη και συνεννόηση στον κόσμο. Όμως πιο σπουδαίο κι από αυτό είναι ότι σήμερα στην Ελλάδα και την Τουρκία βρίσκονται κυβερνήσεις που φαίνεται ότι θέλουν να κάνουν αποφασιστικά βήματα. Και στις δυο πλευρές του Αιγαίου υπάρχουν κυβερνήσεις που αναλογούν στο «μέσο όρο» των ιστορικών συνθηκών μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο: Στην Ελλάδα η κεντροαριστερά, στην Τουρκία η κεντροδεξιά.

Οι αντίπαλοι του Παπανδρέου λόγω της εγγύτητάς τους με τις ΗΠΑ υπολογί-

«Είμαστε αποφασισμένοι να λύσουμε τα προβλήματα»

«Κατευθείαν στο Νταβός». Σκίτσο της κεντροδεξιάς Μιλιέτ (22-1-88) που εκφράζει τη διάχυτη στην Τουρκία αντίληψη ότι ο Έλληνας πρωθυπουργός «θα τα φάει όλα».

Το άρθρο που ακολουθεί είναι από το περιοδικό «2000'ε ΝΤΟΓΡΟΥ» (Προς το 2000) και πρωτοδημοσιεύτηκε στις 10.1.1988. Αρθρογράφος είναι ο αρχισυντάκτης του περιοδικού ΝΤΟΓΟΥ ΠΕΡΙΝΤΣΕΚ, γνωστός ως αρχηγός του Τ.Κ.Ι.Ρ. (Αγροτικό Εργατικό Κόμμα Τουρκίας). Μετά τις 12.9.1980 έμεινε για τέσσερα χρόνια φυλακισμένος.

Σήμερα, συμμετέχει στην προσπάθεια σύστα-

σης σοσιαλιστικού κόμματος που θα περιλαμβάνει διαφορετικές τάσεις. Το περιοδικό, στο οποίο έχουμε αναφερθεί και παλαιότερα, κυκλοφορεί εδώ και ένα περίπου χρόνο και έχει στο «ενεργητικό» του διάφορες απαγορεύσεις κυκλοφορίας —για τρία τεύχη συνολικά— και καταδική της συντάκτριάς του ΦΑΤΜΑ ΓΙΑΖΙΤΖΙ σε φυλάκιση ενός χρόνου.

ζεται ότι δεν θα προβάλουν εμπόδια στις εξελίξεις προς την κατεύθυνση μιας συμφωνίας. Ο Οζάλ μόλις έχει ανανεώσει τη δική του εντολή - με πλειοψηφία στην εθνοσυνέλευση. Οι κατακτητές της Κύπρου δεν κατάφεραν ούτε να μπουν στην εθνοσυνέλευση. Οι εθνικιστικές σφήνες που θα έρθουν από τη μεριά του Σοσιαλδημοκρατικού Λαϊκιστικού Κόμματος δεν θα έχουν τη δύναμη να παρεμποδίσουν τα βήματα που θα γίνουν.

Επιπλέον —και σημαντικότερο— η κυβέρνηση Οζάλ πρέπει να δείξει την κατανόηση που της επιβάλλουν η Ευρώπη και οι ΗΠΑ για να μπορέσει να αναβάλει την πληρωμή των εξωτερικών χρεών της και να βρει νέες χρηματοδοτικές πηγές. Εμείς, είχαμε επισημάνει πριν από τις εκλογές, αυτό που στελέχη του Οζάλ έλεγαν σε κατ' ιδίαν συζητήσεις τους, ότι δηλαδή «είμαστε αποφασισμένοι να λύσουμε τα προβλήματα με την Ελλάδα». Οι ιθύνοντες στην Τουρκία, βλέπουν το κλειδί πολλών θεμάτων στη στάση που θα τηρηθεί στο θέμα αυτό. Μπορεί με άνεση να

λεχθεί ότι «η συμπάθεια και η εμπιστοσύνη» της ελληνικής κοινής γνώμης προς τον Οζάλ είναι ρεαλιστική. Η ατμόσφαιρα εκεί είναι «το πρόβλημα λύνεται με τον Οζάλ».

Στο Νταβός, οι πρωθυπουργοί των δυο χωρών θα βολιδοσκοπίσουν ο ένας τον άλλον. Αν δει κανείς το ζήτημα όχι από έναν ευρύ ορίζοντα αλλά από το στενό παράθυρο του τουρκικού εθνικισμού, τα «ατού» είναι στο χέρι του Παπανδρέου. Η Τουρκία δεν μπορεί να προσθέσει ένα ατού σε αυτό της Κύπρου.

Η Δύση νιώθει την ανάγκη να ικανοποιήσει την Ελλάδα στο θέμα της Κύπρου —απέναντι στην πράξη της Τουρκίας να λύσει δυναμικά το πρόβλημα. Ενώ στο Αιγαίο αναζητούνται λύσεις που θα ικανοποιήσουν και τις δυο πλευρές.

Όπως θα θυμάστε, η Τουρκία είχε αντιμετωπίσει θετικά το τελευταίο έγγραφο του Γενικού Γραμματέα των ΗΕ Ξαβιέ Περέζ ντε Κουεγιάρ. Ενώ η Ελλάδα τη στιγμή που όλοι έλεγαν ότι θα συμφωνήσει, άλλαξε γνώμη. Τον τελευταίο καιρό

διαδίδεται ότι ο Κουεγιάρ ετοιμάζει νέο έγγραφο. Είναι φυσικό το νέο έγγραφο να περιέχει μετατροπές που να κάνουν την Ελλάδα να συγκατανεύσει. Ο Οζάλ και ο Παπανδρέου γνωρίζουν ότι θα επηρεάσουν και τις εργασίες προετοιμασίας του Κουεγιάρ με τη στάση που θα κρατήσουν στη συνάντηση του Νταβός. Και οι δυο πλευρές θα θελήσουν να ισχυροποιήσουν τις διαπραγματευτικές τους θέσεις. Μόνο που εκείνος που είναι σε θέση να πάρει ανταλλάγματα είναι ο Παπανδρέου. Και ο Οζάλ θα ψάξει τρόπους να πείσει ότι είναι λογικό να είναι «σφιχτοχέρης» μετρώντας τα ανταλλάγματα.

Σχετικά με το θέμα της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου γράφτηκε και στον Τύπο ότι η Τουρκία κλείνει προς την αποδοχή της λύσης της διαιτησίας. Σε κάθε περίπτωση είναι σαφές ότι η Τουρκία έχει για το Αιγαίο —σε σχέση με την Κύπρο— θέσεις που μπορούν πιο εύκολα να γίνουν αποδεκτές.

Οι εκατέρωθεν βολιδοσκοπήσεις και οι στόχοι που θα επιτευχθούν στο Νταβός θα επηρεάσουν αργότερα τη μελλοντική διπλωματική κίνηση και τις διαπραγματεύσεις. Ο ημερήσιος τουρκικός Τύπος είχε γράψει ότι ο υπουργός εξωτερικών της Σοβιετικής Ένωσης θα επισκεφθεί την Τουρκία στα τέλη του 1987 —εμείς αντίθετα γράψαμε ότι η επίσκεψη θα γίνει τους πρώτους δυο μήνες του 1988. Στις συζητήσεις Σοβιετικής Ένωσης - Τουρκίας σε επίπεδο υπουργών Εξωτερικών που θα γίνουν μετά το Νταβός, το Κυπριακό και το Αιγιακό θα πάρουν μέρος κατά προτεραιότητα. Η Σοβιετική Ένωση φαίνεται να μη δίνει σήμερα τη βαρύτητα που έδινε στο 1920 στην πολιτική της «κατακερματισμού της νοτιοανατολικής πτέρυγας του ΝΑΤΟ». Η ειρήνη και η σταθερότητα στην περιοχή βρίσκονται σε αρμονία με την πολιτική που οικειοποιείται η Σοβιετική Ένωση για να αντιμετωπίσει τον, σε παγκόσμια κλίμακα, αντίπαλό της. Ίσως πιο σημαντικό ακόμα είναι ότι η Μόσχα ανησυχεί για ενδεχόμενες λύσεις τύπου Καμπ Ντέιβιντ που θα άφηναν την ίδια εκτός κυκλώματος. Στο σημερινό πίνακα ισορροπίας δυνάμεων η Σοβιετική Ένωση απέχει από μικρουπολογισμούς ωφελών που θα μπορούσε να έχει από μικρο-συρράξεις, οι οποίες θα είχαν ρίσκο για την ίδια. Ιδιαίτερα ευαίσθητη είναι σε εστίες ασυμφωνιών στα σύνορά της.

Ενώ η Βουλγαρία σε σχέση με τη Σοβιετική Ένωση, δίνει την εντύπωση ότι έχει μια πιο στενά εθνικιστική προοπτική. Η πολιτική της Σόφιας φαίνεται να δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα στο ενδεχόμενο απόσπασης κάποιας «ωφέλειας» από μια ελληνοτουρκική ένταση.

Η βαλκανική διάσκεψη που θα συγκληθεί —ύστερα από την επιτυχή σχετική

έκκληση— θα φέρει διάλυση σε αυτές τις εκτιμήσεις. Η κλήση του υπουργού Εξωτερικών της Γιουγκοσλαβίας προς αυτή την κατεύθυνση αντιμετωπίστηκε θετικά από την Ελλάδα, τη Ρουμανία και τη Βουλγαρία. Και η Αλβανία, χωρίς να έχει μεγάλες προσδοκίες, κλίνει προς τη συμμετοχή στη διάσκεψη. Η Τουρκία φαίνεται να είναι σκεπτική —ανησυχώντας ότι λόγω των διαφορών της με την Ελλάδα δεν θα βρει κατανόηση στο Βαλκανικό επίπεδο. Η Τουρκία μπροστά σε ένα μπλοκ Ελλάδας - Βουλγαρίας —που ενισχύθηκε από το σύμφωνο μη επιθέσεως— μπορεί μόνο να ελπίζει σε γεμάτες κατανόηση ευχές των βαλκανικών κρατών. Μόνο που σε αυτές τις ευχές θα διατυπωθεί ότι αναμένονται κάποιες «θυσίες» από την Τουρκία. Παρ' όλα αυτά, στις σχέσεις Ελλάδας - Τουρκίας διαφαίνονται κάποιες ενδείξεις ηπιότητας που ζεσταίνουν τη βαλκανική πλατφόρμα. Η (σσ. αντιβουλγαρική) σειρά «Ξαναγεννιέμαι» που προβάλλονταν από την τουρκική τηλεόραση διακόπηκε. Η Αϊσέλ* γύρισε στην Τουρκία. Το πιο σοβαρό απ' όλα τα θέματα, η αποπυρηνικοποίηση των βαλκανίων και η δημιουργία μας ζώνης ασφαλείας και ειρήνης βρίσκονται στην ημερήσια διάταξη των υπουργών εξωτερικών των βαλκανικών χωρών. Και τα θέματα αυτά ενδιαφέρουν την Τουρκία που έχει στο χώρο της τα περισσότερο πυρηνικά.

Την άνοιξη του 1985, γυρνώντας στην Πόλη μετά την αποφυλάκισή μου από τις φυλακές Μάμακ, στο εστιατόριο του τρένου, είχα συζητήσει για πολλές ώρες με έναν πλωτάρχη του πολεμικού ναυτικού. Δεν ήξερε ποιος είμαι. Ένα από τα περιστατικά που μου είχε διηγηθεί νομίζω πως είναι «ότι πρέπει» για το φινάλε αυτού του γραπτού... Επειδή τα παράλια του Αιγαίου είναι πολυσχιδή, τα τουρκικά πολεμικά πλοία, για να κόψουν δρόμο μπαίνουν λέει συχνά στα ελληνικά χωρικά ύδατα... ο πλωτάρχης μου διηγόταν με μεγάλο κέφι: *"Μια νύχτα για να κόψουμε πάλι δρόμο μπήκαμε στα ελληνικά χωρικά ύδατα... και ξαφνικά βλέπουμε μπροστά μας ένα ελληνικό πολεμικό να μας «προειδοποιεί» και να μας ρωτάει με φωτεινά σήματα μορς ποιοι είμαστε... Εμείς, τι να κάνουμε. Απαντήσαμε πάλι με τη γλώσσα των ναυτικών «είμαστε τούρκοι. Κάνε έρωτα όχι πόλεμο» και περιμέναμε βέβαια με ένταση και αγωνία την απάντηση. Η απάντηση του ελληνικού πολεμικού ήρθε ύστερα από ελάχιστα λεπτά και εξανέμιση την ένταση: «Παρ' ομοίως. Κάνε έρωτα κι όχι πόλεμο».* □

* Η Αϊσέλ, το παιδί βουλγαροτουρκικής οικογένειας που «μετανάστευσε» στην Τουρκία, και το οποίο η βουλγαρική κυβέρνηση αρνιόταν να παραδώσει στους γονείς του για δέκα περίπου χρόνια.

ΣΕΙΡΑ: «ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΨΗΦΙΔΕΣ»

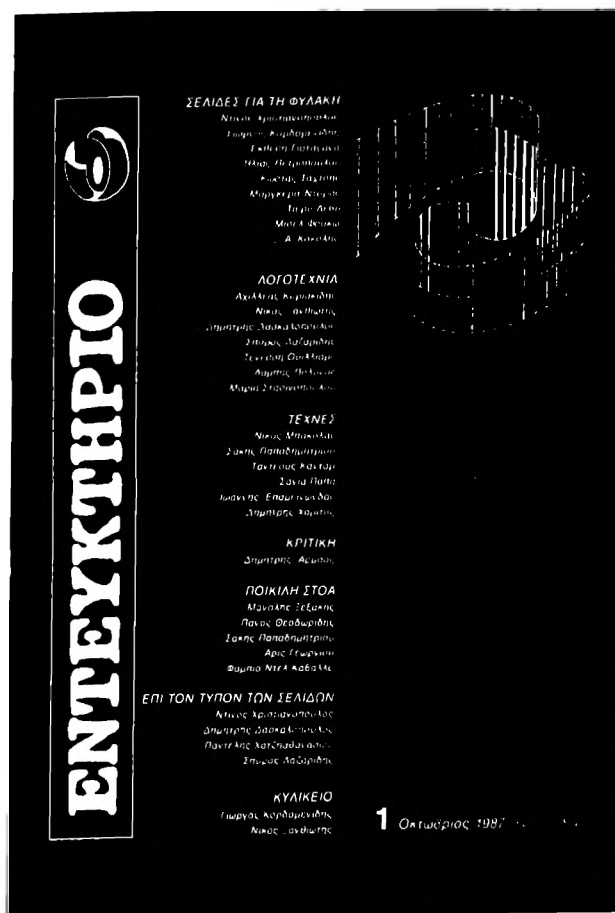
ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Μ. Ζ. ΚΟΠΙΔΑΚΗΣ

ΑΡΧΑΙΑΝΗ

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΟΥ ΕΡΩΤΙΚΟΥ ΣΥΜΦΩΝΟΥ

ΜΕΡΣΕ ΡΟΝΤΟΡΕΝΤΑ

η πλατεία των διαμαντιών

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

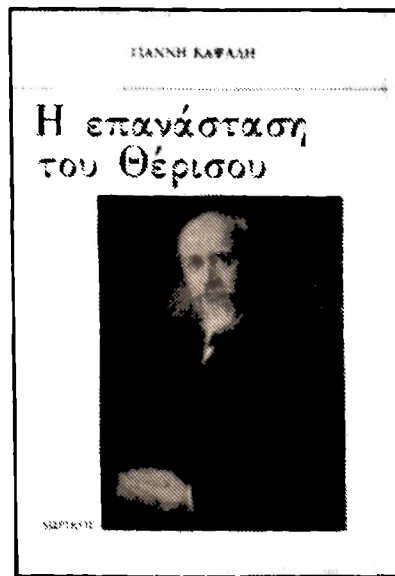
«Η πλατεία των διαμαντιών» είναι κατά τη γνώμη μου το ωραιότερο μυθιστόρημα που εκδόθηκε στην Ισπανία ύστερ' από τον εμφύλιο πόλεμο

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛ ΓΚΑΡΣΙΑ ΜΑΡΚΕΣ

... ένα μεγαλειώδες μάθημα λογοτεχνίας - αν και φαινομενικά λιτό - πάνω σ' ένα θέμα τόσο δύσκολο και τόσο μεγάλο όπως τα δεσμά της ζωής των μικρών και ασήμαντων

ΚΑΡΜΕΝ ΜΑΡΤΙΝ ΓΚΑΙΤΕ

ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΨΑΛΗ

η επανάσταση του Θέρισου

Για πρώτη φορά στη Νεώτερη ιστορία του Έθνους αποκαλύπτεται αντικειμενικά η ανταριασμένη εποχή της πρώτης δεκαετίας του εικοστού αιώνα. Η ανταρτομάνα Κρήτη και ο ματωμένος αγώνας της για την ένωσή της με την Ελλάδα.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΩΡΙΚΟΣ

Μαυρομιχάλη 64 τηλ. 3629675, ΑΘΗΝΑ

ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΕΙΡΗΝΙΣΤΙΚΑ ΚΙΝΗΜΑΤΑ:

«Και τώρα τι κάνουμε;»

«Η συγκυρία ποτέ δεν ήταν καλύτερη για εμάς, αλλά εμείς δεν τη χρησιμοποιούμε».

Η Πέτρα Κέλλι σε χρόνο ανύποπτο

ΣΕ ΑΜΗΧΑΝΙΑ βρίσκονται τα ειρηνιστικά κινήματα της Δυτικής Ευρώπης μετά την υπογραφή της Αμερικανοσοβιετικής συμφωνίας για την εξάλειψη των πυραύλων μέσου και μικρότερου βεληνεκούς.

Αν και η συμφωνία αυτή δεν εξαλείφει τα πυρηνικά όπλα (αφορά μόνο το 3% του συνολικού οπλοστασίου) εξαλείφει τη γενεσιουργό αιτία των ευρωπαϊκών ειρηνιστικών κινήματων, την απομάκρυνση των «ευρωπαϊκών πυραύλων». Οπότε, πολλοί ισχυρίζονται —με αρκετή δόση κυνισμού— ότι δεν υπάρχει κανένας λόγος να συνεχίσουν να υπάρχουν κινήματα του είδους αυτού. Επιπλέον το γενικότερο κλίμα μεταξύ Ανατολής - Δύσης έχει κάνει πολλούς να υποστηρίζουν ότι η συμφωνία που υπεγράφη το Δεκέμβριο στην Ουάσινγκτον έγινε παρά την πίεση των ειρηνιστών και μάλλον έχουν δίκαιο.

Επί τάπητος, λοιπόν, το θέμα της στρατηγικής, των στόχων και της πρακτικής που θα πρέπει να έχουν στο μέλλον τα ειρηνικά κινήματα. Κάτι που επίσης συνηγορεί σε αυτό είναι το γεγονός ότι κυρίαρχοι πολιτικοί σχηματισμοί έχουν υιοθετήσει αρχές και πρακτικές των πάλαι ποτέ «περιθωριακών» της προλιτικής ζωής.

Τα αιτήματα του βρετανικού CND υιοθετούνται από τους Εργατικούς —αλλά και τους Φιλελεύθερους— και στη Γερμανία οι «Πράσινοι» διαπιστώνουν ότι οι καλές τους σχέσεις με τη Σοβιετική Ένωση δεν είναι και τίποτα το επαναστατικό, όταν ένας χαρακτηριστικός εκπρόσωπος του ψυχροπολεμικού κλίματος ο Φραντς Γιόζεφ Στράους, γίνεται δεκτός στη Μόσχα από το Μιχαήλ Γκορμπατσόφ με ανοιχτές αγκάλες. Η πίεση εναντίον των «πασιφιστών» δεν σταματά εδώ: Το αίτημα του μονομερούς αφοπλισμού υιοθετήθηκε από το Εργατικό Κόμμα της Βρετανίας και οι ελεύθερες από πυρηνικά ζώνες από τους Σοσιαλδημοκράτες της Γερμανίας. Για να μην μιλήσουμε για το δικό μας μεγάλο ειρηνιστή.

Είναι λοιπόν τα κινήματα αυτά παρωχημένα, εκτός τόπου και χρόνου; Μήπως έπαιξαν το ρόλο τους σε μια συγκεκριμένη εποχή και τώρα οδηγούνται μοιραία προς την εξαφάνιση;

Μάλλον έτσι θα εξελιχθούν τα πράγματα αν δεν κατανοήσουν ότι ο πόλεμος και η ειρήνη δεν αποτελούν εκδηλώσεις της ζωής σε αυτόν τον πλανήτη ξεκομμένες από όλες τις άλλες, την πολιτική, την οικονομία την εξουσία. Αν δεν κατανοήσουν, ότι πυρηνικός πόλεμος είναι μόνο μια μορφή πολέμου και μάλιστα απίθανη, τη στιγμή που τα συμβατικά όπλα σκοτώνουν χιλιάδες ανθρώπους σε όλο τον κόσμο κάθε μέρα.

ΕΣΣΔ:

ΚGB

ΕΝΑΝΤΙΟΝ GLASNOST

Ο ΒΙΚΤΩΡ Μιχαήλοβιτς Τσεμπρίκοφ, αρχηγός της «Κα Γκε Μπε» γιόρτασε πρόσφατα τα 70 χρόνια της Κομιτέτ Γκοσσουνταρσβενού Μπεζοπασνόστι, «κρατική υπηρεσία ασφαλείας», επί το ελληνικότερον. Κομφός μέσα στο γκρι κουστούμι του ο Τσεμπρίκοφ δεν έχει την όψη «επαναστάτη», δεν θυμίζει με τίποτα τον μακρινό κάτοχο της θέσης του, τον αρχηγό της «Τσεκά», Φελίξ Ντζερζίνσκι.

Στο «πολίτμπυρο» των γελαστών «γκορμπατσόφικών» ο Τσεμπρίκοφ είναι ο μόνος που δεν χαμογελά ποτέ. Οι 700 χιλιάδες διάσπαρτοι σε ολόκληρη την ΕΣΣΔ πράκτορες του του δίνουν κάθε ημέρα τον παλμό μιας καθόλου καλής κατάστασης για το θεματοφύλακα —και αρχειοφύλακα— του «υπαρκτού σοσιαλισμού». Έτσι, μιλώντας πρόσφατα σε μια μυστική συνεδρίαση επιτέθηκε στους «εχθρούς του σοσιαλισμού» και σε εκείνους που «προσπαθούν να εμφυσήσουν στα μυαλά των σοβιετικών πολιτών

Βίκτωρ Τσεμπρίκοφ

το σπέρμα της αστικής δημοκρατίας» και κούνησε απειλητικά το δάκτυλό του στους άλλους που «προσπαθούν να διασπάσουν το κόμμα». Τελικά, για τον Τσεμπρίκοφ, για να νικήσει η επανάσταση πρέπει να τιμωρεί τους εχθρούς της, όπως στην εποχή του πρίγκιπα Ντζερζίνσκι.

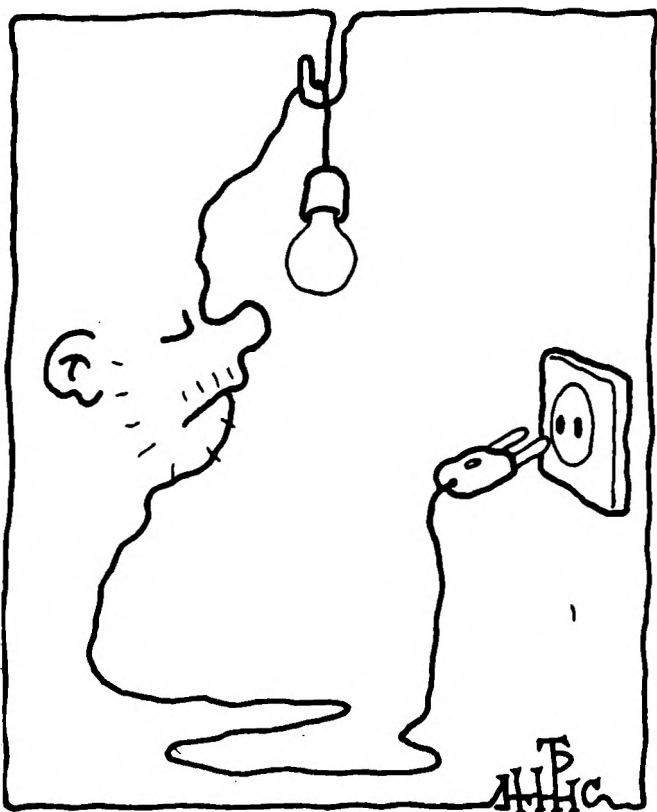
Τα λόγια του Τσεμπρίκοφ στάθηκαν μια ακόμα προειδοποίηση για τον Μιχαήλ Σεργιγιέβιτς Γκορμπατσόφ. Είναι γνωστό ότι η «Κα Γκε Μπε», η πιο εκσυγχρονισμένη από όλες τις δομές του σοβιετικού κράτους, είναι φανατική υπέρμαχη της «περεστρόικα» αλλά δεν συμπαθεί καθόλου την «γκλασνόστ», και είναι φυσικό. Ως σκοτεινός θεσμός, η σοβιετική μυστική υπηρεσία δεν μπορεί να συμβιβαστεί με τη διαφάνεια.

Πρώην στενός συνεργάτης του Γκορμπατσόφ, τους τελευταίους τρεις μήνες ο Τσεμπρίκοφ πλησίασε πολύ τον Εγκόρ Λιγκατσόφ και κατηγορεί τον αρχηγό του ΚΚΣΕ ότι ανοίχτηκε πολύ στους διανοούμενους και τους αντιφρονούντες. Και ήταν ένας από τους πρώτους που ζήτησαν επί πίνακι το κεφάλι του πρώην επικεφαλής της κομματικής οργάνωσης Μόσχας, Μπόρις Γιελτσίν.

Κουράγιο Μιχαήλ Σεργιγιέβιτς.

ΗΠΑ:

Γιατί όχι και λοβοτομή;

ΤΟΝ ΜΕΓΑΛΟ αριθμό των φυλακισμένων, που δεν χωρούν πλέον στα υπάρχοντα κτίρια των φυλακών, επικαλούνται ορισμένοι «εγκεφάλοι» της εγκληματολογίας στις Ηνωμένες Πολιτείες, προκειμένου να προωθήσουν άλλη μια εκλεπτυσμένη μέθοδο καταστολής: τη χρήση φαρμακευτικών τεστ, για να διαπιστώσουν ποιοι «απειλούν» περισσότερο τη δημόσια ασφάλεια, και τη χρήση φαρμάκων καταστολής του κεντρικού νευρικού συστήματος (ηρεμιστικά) προκειμένου να περιορίσουν την «εγκληματική» τους συμπεριφορά.

Οι «εγκεφάλοι» αυτοί έχουν διαπιστώσει, ύστερα από έρευνες και πειράματα, ότι η χρήση φαρμακευτικών εξετάσεων και αγωγών έχει πολύ «ενθαρρυντικά» αποτελέσματα στον περιορισμό του εγκλήματος και του αριθμού των φυλακισμένων.

Βέβαια, ορισμένοι δικηγόροι, που μάχονται για τα πολιτικά δικαιώματα ισχυρίζονται ότι οι μέθοδοι αυτές είναι αντισυνταγματικές, ακόμα κι αν γίνονται με τη συγκατάθεση του «εγκληματία». Για παράδειγμα λένε, οτιδήποτε πει κανείς υπό την επήρεια αυτών των κατασταλτικών φαρμάκων, περνά στο φάκελό του και στον κομπιούτερ και μένει εσαεί ως ένα στοιχείο που μπορεί να χρησιμοποιήσει η πολιτεία εναντίον του.

Επιπλέον, όταν η μέθοδος αυτή χρησιμοποιείται για προφυλακισμένους, που εύχεται να αποδειχθούν αθώοι όταν δικαστούν, μπορεί κανείς να καταλάβει την τρομερή παγίδα.

Έτσι, αναπόφευκτα μπαίνει το ερώτημα του τι ορίζει ενδεχομένως η πολιτεία ως «έγκλημα». Αν η κατασταλτική αυτή μέθοδος γίνει status θα μπορεί στο μέλλον να χρησιμεύσει και για κάποιον που δεν κάνει βληστείες ή φόνους, αλλά θίγει την «τάξη» με κάτι που θα πει, λόγου χάρη.

Έτσι είμαστε όλοι μας υποψήφιοι «εγκληματίες» —και σε λίγο μπορεί να είμαστε όλοι και υποψήφια «φυτά» χάρη στα «ηρεμιστικά» φάρμακα που θα μας ποτίσουν. Άς μας κάνουν λοιπόν τη λοβοτομή όσο το δυνατόν νωρίτερα για να ξεμπερδεύουμε.

ΓΑΛΛΙΑ:

Ο Μονορύ δείχνει το δρόμο στον κ. Τρίτση

ΜΑΛΛΟΝ ΕΚΠΛΗΚΤΟΣ ο Γάλλος υπουργός Παιδείας, Ρενέ Μονορύ, ανακάλυψε ότι οι δρόμοι του Παρισιού δεν γέμισαν διαδηλωτές μόλις ανακοίνωσε το σχέδιό του για εκπαιδευτική μεταρρύθμιση.

Όταν οι σοσιαλιστές προσπάθησαν να καταργήσουν τα ιδιωτικά σχολεία το 1983, οι γονείς ξεσήκωσαν θύελλα διαμαρτυριών. Κι όταν η δεξιά, τρία χρόνια αργότερα, προσπάθησε να αλλάξει το σύστημα εισαγωγής στο πανεπιστήμιο, μαθητές και σπουδαστές εξεγέρθηκαν, θυμίζοντας σε πολλούς ορισμένες στιγμές του Μάη του 1968.

Αυτό που επιχειρεί σήμερα ο Μονορύ είναι να προσαρμόσει τη γαλλική εκπαίδευση στη «μετα-βιομηχανική κοινωνία». Αυτό συγκεκριμενοποιείται στην παρούσα φάση με την προοπτική της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς της «Ευρώπης χωρίς σύνορα» το 1992.

Στα πλαίσια αυτά ο Γάλλος υπουργός Παιδείας ελπίζει να αυξήσει το ποσοστό αυτών που πετυχαίνουν στις εξετάσεις για το «μπακαλορεά» (το 1986 ήταν 33%), καθώς και το ποσοστό των σπουδαστών που ολοκληρώνουν τη μόρφωσή τους προχωρώντας σε ανώτερες βαθμίδες.

Ο Μονορύ επιδιώκει, επίσης, καλύτερη κατάρτιση στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση με παρέμβαση των γονέων και βοήθεια, από την τοπική βιομηχανία. Όμως το ενδιαφέρον της γαλλικής πολιτείας αρχίζει από τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας. Τώρα υπάρχει η φιλοδοξία μέχρι το 2000 το 95% των τετράχρονων Γάλλων να βρίσκεται στο σχολείο.

Λόγω ακριβώς της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς του 1992, η νέα εκπαιδευτική μεταρρύθμιση δίνει ιδιαίτερη σημασία στην εκμάθηση των ξένων γλωσσών (ως γνωστό οι Γάλλοι δεν φημίζονται για τις γνώσεις τους στον τομέα αυτό). Στόχος είναι ένα παιδί επτά ετών να μπορεί να συζητά άνετα σε μια τουλάχιστον ξένη γλώσσα, και να γνωρίζει όσο το δυνατόν πιο άρτια τη μητρική του. Μια δεύτερη ξένη γλώσσα θα διδάσκεται προαιρετικά από την τρίτη τάξη.

Για να στηρίξει το πρόγραμμά του ο Μονορύ δίνει περισσότερη εξουσία στις περιφερειακές εκπαιδευτικές αρχές, στους διευθυντές, τους γονείς, τους δασκάλους και τους μαθητές — με αυτή τη σειρά.

Όμως το ηθικό των δασκάλων στη Γαλλία είναι εξαιρετικά χαμηλό. Κανένας δεν εκτιμά τη δουλειά τους, η οποία δεν αμοιβεται καθόλου καλά. Αν ο Μονορύ θέλει να βρει τους άλλους 290.000 εκπαιδευτικούς που απαιτούνται για να εφαρμοστεί το σχέδιό του θα πρέπει να αλλάξει τις συνθήκες εργασίας και να αυξήσει τους μισθούς των εκπαιδευτικών.

Τελικά, όποια κι αν είναι η γνώμη που έχει κανείς για την απόπειρα εκσυγχρονισμού του κ. Μονορύ, δεν μπορεί παρά να συμφωνήσει ότι τουλάχιστον ο άνθρωπος αυτός έχει ένα σχέδιο και το εφαρμόζει. Τι να πούμε όμως, για τα οικεία παραδείγματα;

ΙΑΝΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΚΑΛΕΡΙ

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΣΑΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΜΕ

Κ. ΚΟΥΝ
**Κάνουμε θέατρο
για την ψυχή μας**

Γ. ΤΣΑΡΟΥΧΗΣ
**Ως στρουθιον μονάζον
επί δώματος**

Γ. ΙΩΑΝΝΟΥ
Ο Τρίτος Δρόμος

Ε. ΦΑΚΙΝΟΥ
Η μεγάλη πράσινη

Γ. ΞΑΝΘΟΥΛΗΣ
Το πεθαμένο λικέρ

Γ. ΙΩΑΝΝΟΥ
Κάλπη Co

Α. ΦΩΣΤΙΕΡΗΣ
**Το θα και το να
του θανάτου**

Γ. ΚΑΤΟΣ
Τα καλά παιδιά

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ 7 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Στο Νο 4 που κυκλοφόρησε

Φάκελος Ελεύθερη Ραδιοφωνία
Κ. Βρεττάκος: «Τα παιδιά της Χελιδόνας»
Οι «θέσεις» του ΚΚΕ εσ.·Αν. Αρ.
Κάτι κινείται στη ΓΣΕΕ
Προεδρικές εκλογές στην Κύπρο

ΕΠΙΧΕΙΡΜΑΤΑ

Οι δαπάνες του δημοσίου, και τα λουκάνικα

του Οικονομικού

Υπάρχουν δυο πράγματα για τα οποία είσαστε κερδισμένοι αν δεν γνωρίζετε πώς «παρασκευάζονται». Τα λουκάνικα και οι οικονομετρικές εκτιμήσεις.

American Economic Review

Δεν θα κομίζαμε γλαύκα στη νεφροσκηπή Αθήνα αν γράφαμε ότι η οικονομική πολιτική της σημερινής κυβέρνησης είναι στην κυριολεξία ανεργατιστή. Όλοι γνωρίζουν, πλέον, ότι τη στιγμή που η κυβέρνηση διατυμπανίζει προς πάσα κατεύθυνση ότι κάνει ό,τι μπορεί για να μειώσει το έλλειμμα των δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών και να βελτιώσει τη λειτουργία τους, από την άλλη κάνει ό,τι μπορεί για να αναιρέσει αυτά που εύκολα διακηρύσσει: Οι δημόσιες δαπάνες, η δυσλειτουργία των δημόσιων επιχειρήσεων και οι προσλήψεις «ημετέρων» εν όψει των εκλογών έχουν ξεπεράσει από πολλού κάθε επιτρεπτό όριο, σε σημείο που να δημιουργούνται ερωτηματικά όχι μόνο για τη «σοβαρότητα» της οικονομικής πολιτικής, αλλά και για τους πραγματικούς σκοπούς του κ. Α. Παπανδρέου.

Γιατί, αν ο σημερινός πρωθυπουργός δεν κρύβει κάποιο «θαύμα», οικονομικό ή άλλο, στο καπέλο του, τότε πολύ φοβόμαστε ότι αν, όπως ο ίδιος διατυμπανίζει σε κάθε ευκαιρία, κερδίσει και τις επόμενες εκλογές, θα περάσει στην ελληνική ιστορία ως ο μόνος Έλληνας πρωθυπουργός που παρέδωσε στον εαυτό του «καμένη γη». Ή μήπως δεν πιστεύει ότι θα τις κερδίσει όπως έχουν σήμερα τα πράγματα, γι' αυτό και επιλέγει συνειδητά το δρόμο της χρεωκοπίας του δημοσίου και «βλέπουμε μετά τις εκλογές».

Αλλά για του λόγου το αληθές, ας παραθέσουμε μερικά στοιχεία από τον προϋπολογισμό του 1988 —έστω και καθυστερημένα— για να αποδείξουμε τις «οικονομετρικές» αλχημείες στις οποίες καταφεύγει η σημερινή κυβέρνηση για να κρύψει τη δυσάρεστη —και για την ίδια και για τη διάδοχό της— αλήθεια.

Εμφανίζει, λοιπόν, η κυβέρνηση στον προϋπολογισμό ότι στο τέλος του 1988, οι Δημόσιες Επιχειρήσεις, θα έχουν πλεόνασμα συνολικού ύψους δυο, περίπου δισεκατομμυρίων δραχμών, έναντι του ελλείμματος των 7,87 δισεκατομμυρίων που παρουσίασαν το 1987 και των 55,17 δισεκατομμυρίων το 1986. Με άλλα λό-

για, η κυβέρνηση επιχειρεί να δώσει μια εικόνα βελτίωσης της λειτουργίας των επιχειρήσεων αυτών και της δημιουργίας πλεονάσματος με τη βοήθεια της αλχημείας.

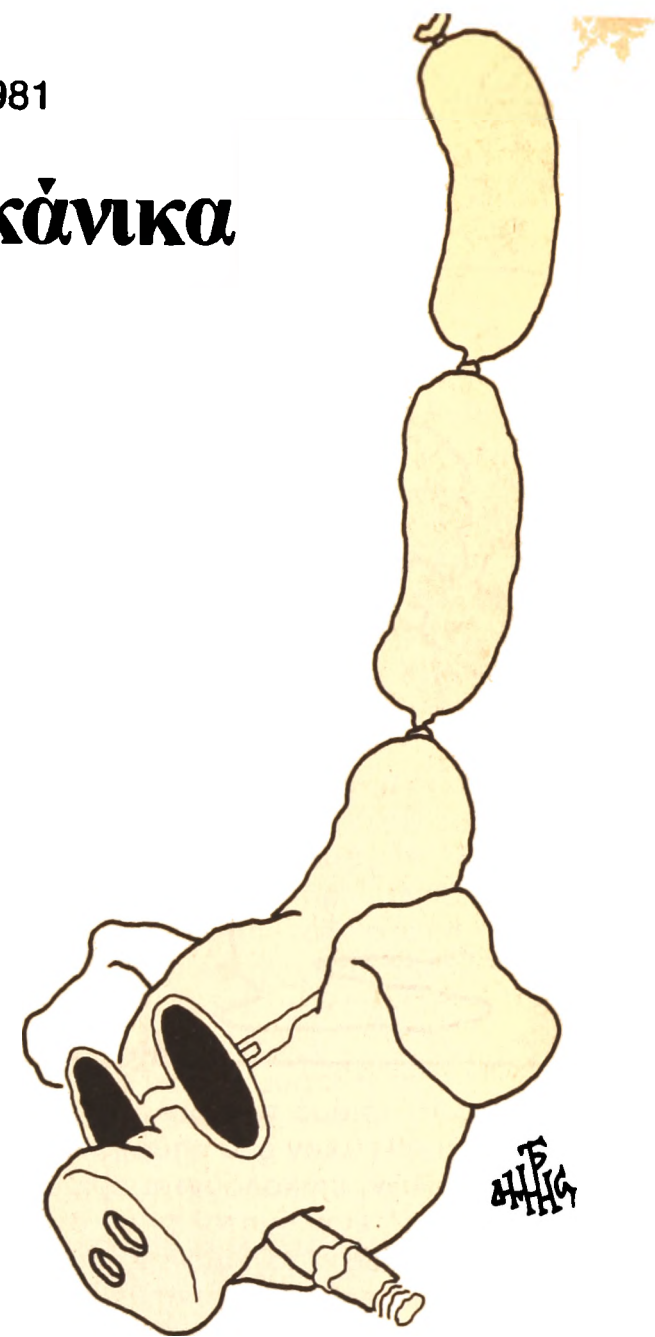
Ποιο είναι το «τέχνασμα»; Στον προϋπολογισμό του 1988 τα στοιχεία που αφορούν τις Δημόσιες Επιχειρήσεις αναγράφονται για πρώτη φορά ξεχωριστά από τα στοιχεία που αφορούν τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας (ΙΚΑ, ΟΓΑ, ΟΑΕΔ, κλπ.), με αποτέλεσμα να δίνεται πλασματική εικόνα για την οικονομική κατάσταση των ελεγχόμενων από το δημόσιο επιχειρήσεων και οργανισμών. Κι αυτό γιατί οι δεύτεροι προβλέπεται να παρουσιάσουν το 1988 έλλειμμα συνολικού ύψους 262 δισεκατομμυρίων δραχμών, έναντι 189,6 το 1987 και 135,7 το 1986, παρά το γεγονός ότι το 1987 οι οργανισμοί αυτοί επιχορηγήθηκαν με 237 δισεκατομμύρια δραχμές.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΟΣΑ, εξάλλου τα οποία δεν αμφισβητούνται από το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας το έλλειμμα των Δημόσιων Επιχειρήσεων και των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας (πρώην ΔΕΚΟ) κάλυπτε το 1984, το 1,56% του ΑΕΠ, το 1985 το 1,83%, το 1986 το 2,44% και το 1987 το 2,98%. Για το 1988, η ίδια η κυβέρνηση προβλέπει ότι το ποσοστό του ελλείμματος επί του ΑΕΠ θα φτάσει το 3,64%. Οι αριθμοί μιλούν μόνοι τους.

Δεν υπάρχει λοιπόν, καμιά αμφιβολία ότι ο κ. Παπανδρέου έχει ήδη κληρονομήσει στον εαυτό του —όπως πιστεύει ο ίδιος— ή στον διάδοχό του— όπως πιστεύει ο κ. Μητσοτάκης— ένα μεγάλο πονοκέφαλο, που λέγεται «ελλείμματα των ελεγχόμενων από το δημόσιο επιχειρήσεων και οργανισμών».

«Προσλαμβάνετε, προσλαμβάνετε,...»

Δεν υπάρχει, επίσης, καμιά αμφιβολία ότι αυτός ο «πονοκέφαλος» προέρχεται από έναν άλλο, του κ. Παπανδρέου επίσης: «Πώς θα κερδίσουμε τις εκλογές; Καλή η εισοδηματική πολιτική που εξηγείλα εγώ στέλνοντας το Σημίτη στο σπιτι του, καλή και η φορολογική πολιτική που εξήγγειλε ο Τσοβόλας, στέλνοντας τους εφοριακούς σε περιπολίες, καλή και η επενδυτική πολιτική που έμεινε στο Ρουμελιώτη, για να εξαγγείλει κάτι κι αυ-

τός, αλλά δεν μας φτάνουν». Τι άλλο μένει λοιπόν. Μα φυσικά οι προσλήψεις.

Από το 1981 μέχρι σήμερα το ΠΑΣΟΚ «εξυγιανε» το δημόσιο προσλαμβάνοντας περισσότερους από 100.000 υπαλλήλους. Έτσι από τους 180.000 που ήταν οι εργαζόμενοι στο δημόσιο το 1981, το 1984 έφτασαν τους 228.000, το 1985 τους 252.000, το 1986 τους 266.000 και το 1987 ξεπέρασαν αισίως τους 270.800. Μόνο πέρσι για τις αμοιβές όλων αυτών το δημόσιο χρειάστηκε 775.228 εκατομμύρια δραχμές, πόσο που εφέτος αναμένεται να φτάσει τα 908.079 δισεκατομμύρια ελληνικές δραχμές πάντα. Χωρίς βεβαία να υπολογίσουμε τις νέες προσλήψεις.

Το πρόβλημα του αριθμού των «υπηρετούντων» στο δημόσιο έχει προσλάβει πλέον τέτοιες διαστάσεις που δεν είναι τυχαίο ότι κάποιοι τεχνοκράτες «παρα τον κ. Ρουμελιώτη», επεξεργάζονται κάποια μέτρα, ανάλογα με κάποια άλλα που πήραν στο παρελθόν ορισμένες τραπεζές για τη μείωση του προσωπικού τους και τη βελτίωση της λειτουργικότητας και της αποδοτικότητάς τους. Και όπως μαθαίνουμε αυτή η επεξεργασία ίσως να είχε προχωρήσει πιο πολύ —ακόμα κι αν το είναι δυνατό με τη σημερινή κυβέρνηση— αν κάποιοι άλλοι τεχνοκράτες που εργάζονται «παρα τον κ. Παπαντωνίου» δεν εξακολουθούσαν να διατηρούν κάποιες επιφυλάξεις σχετικά με τη σκοπιμότητα των μειώσεων του προσωπικού όταν υπάρχει το ενδεχόμενο προωρών βουλευτικών εκλογών...

Οι μισοί Έλληνες «καρφώνουν»

τους άλλους μισούς

του Βαγγέλη Γιαχνή

ΠΕΡΥΣΙ η αγορά είχε αναστατωθεί με την εφαρμογή του Φ.Π.Α. Φέτος ήρθαν οι υποχρεωτικές διাত্রήτες αποδείξεις που ισχύουν για όλες πλέον τις εμπορικές συναλλαγές.

Δυο μέτρα που αποσκοπούν κυρίως στη «σύλληψη» της περιβόητης φοροδιαφυγής που τείνει να απορροφήσει όλη τη δραστηριότητα των οικονομικών υπηρεσιών. Το υπουργείο Οικονομικών —τα τελευταία χρόνια— θα μπορούσε να ονομάζεται και «υπουργείο κατά της φοροδιαφυγής».

ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ επί συζητήσεων και το κυρίαρχο σλόγκαν στα μέσα μαζικής ενημέρωσης είναι το «ζητήστε αποδείξεις». Πραγματικό παραλήρημα. Σχεδόν παράκρουση. Η λέξη «απόδειξη» τείνει να πάρει μυθικές διαστάσεις. Για πολλούς είναι περίπου εισιτήριο που εισάγει τους καταναλωτές στους «κήπους της Εδέμ»...

ΕΙΝΑΙ πράγματι έτσι ή πρόκειται για έναν ακόμη μύθο που έρχεται να διασκεδάσει τη μίζερη καθημερινότητα του λιτοδαιτού βίου μας; Μια ψυχραιμη ματιά —για μια ακόμα φορά— θα διευκρινίζει κάπως τα πράγματα.

ΟΛΟΙ πλέον έχουν συνειδητοποιήσει ότι η φοροδιαφυγή αποτελεί τη μεγαλύτερη μάστιγα που πλήττει την οικονομία της χώρας, τις τελευταίες δεκαετίες. Σύμφωνα μάλιστα με τα στοιχεία του ακαδημαϊκού κ. Αγγελόπουλου, ο τζίρος της παραοικονομίας υπερβαίνει το 50% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος. Αυτό σημαίνει ότι η μισή παραγωγή της χώρας προέρχεται από τις παραοικονομικές δραστηριότητες. Ή αλλιώς, το μισό εισόδημα των Νεοελλήνων είναι καρπός των «υπόγειων» εργασιών. Τα αίτια είναι ιστορικά και σχετίζονται άμεσα με τα δομικά χαρακτηριστικά της Οικονομίας. Ας επισημανθούν —ξανά, γιατί όχι;— τα γενικά χαρακτηριστικά του «ελληνικού οικονομικού θαύματος». Οι βασικότεροι μοχλοί «οικονομικής ανάπτυξης» —όπως έλεγε κάποτε και ο κ. Παπανδρέου— ήταν ουσιαστικά:

- οι άδηλοι πόροι (μεταναστευτικό, ναυτιλιακό, και τουριστικό συνάλλαγμα) που διοχετεύονταν κυρίως στους μικρομεσαίους χώρους και επενδύονταν χωρίς προγραμματισμό και έλεγχο.

- το ξένο κεφάλαιο που χρησιμοποιώντας απ' ευθείας το κράτος (τράπεζες) σαν ιμάντα μεταβίβασης και προστασίας των συμφερόντων του στον ιδιωτικό χώρο (προνομιακές δανειοδοτήσεις, ποικίλες παροχές, και γενικώς ιδιόζουσες διευκολύνσεις) έδρασε κυρίως ευκαιριακά αποσπώντας άμεσα και εύκολα κέρδη.

- η αναιμική «ελληνοειδής» μεταποιητική βιομηχανία που, ακολουθώντας κι αυτή το πρότυπο του ξένου κεφαλαίου, «αναπτύχθηκε» κάτω από τον ιδιότυπο κρατικό προστατευτισμό (π.χ. μέσος όρος στην κλωστοϋφαντουργία των ιδίων κεφαλαίων ήταν 10% και τα υπόλοιπα 90% προέρχονταν από τραπεζικά δάνεια) ενισχύοντας σημαντικά τα χαρακτηριστικά που εμφανίζονται σε χώρες τύπου «μπανανίας».

Σ' ΑΥΤΟ το περιβάλλον και κάτω από αυτές τις ευνοϊκότερες συνθήκες ήταν φυσικό να ευδοκιμήσουν και να αναπτυχθούν ο παρασιτισμός, η παραοικονομία και η φοροδιαφυγή. Πρόκειται δηλαδή για γνήσια τέκνα —κι ας μην αναγνωρίζεται επίσημα η «πατρότητα»— του ενός και ενιαίου «συστήματος» που κυριάρχησε στη μεταπολιτευτική Ελλάδα.

Η ΕΚΤΑΣΗ της παραοικονομίας τείνει πλέον να πνίξει τις επίσημες και νόμιμες οικονομικές δραστηριότητες. Οι συνέπειες και οι επιπτώσεις είναι γνωστές και θα ήταν περιττό να επαναληφθούν. Επίσης, είναι σε όλους γνωστό και ιδιαίτερα στους καθημένους επί των θώκων της εξουσίας, ότι το πρόβλημα της παραοικονομίας και φοροδιαφυγής δεν αντιμετωπίζεται με αποσπασματικά μέτρα διοικητικού χαρακτήρα, αλλά με ευρύτατη και βαθύτατη ανασύνθεση, αναδιάρθρωση και ριζοσπαστικό εκσυγχρονισμό όλου του δομικού, οικονομικού πλέγματος. Τα διοικητικά μέτρα (νόμοι, διατάγματα, «πραιτωριανοί» της Εφορίας κ.λπ.) μόνο στιγμιαία μπορούν να θεραπεύσουν το κακό, καθώς η φοροδιαφυγή —όπως και ο καρκίνος— θα εκδηλωθεί με μετάσταση σε άλλη χρονική στιγμή και σε άλλο σημείο.

Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ —και όχι η πολιτική— λογική που διέκρινε και διακρίνει τους υπουργούς των Οικονομικών (δυστυχώς με ελάχιστες εξαιρέσεις κανένας από αυτούς δεν είχε επαφή με την οικονομία) οδηγεί στην εφαρμογή μιας τακτικής που προσομοιάζει σε εκείνη του αναβάτη που «χτυπάει το σαμάρι αντί για το γαϊδούρι». Καταστρώνουν αστυνομικά σχέδια για να «συλλάβουν» (οι αστυνομικοί και ποινικοί όροι είναι φυσικό επακόλουθο της συνολικότερης λογικής τους) τους «φοροφυγάδες» και εμποτίζουν τους εφοριακούς με πνεύμα εκδίκησης και μισαλλοδοξίας κατά των συμπολιτών τους. Αλλά ποιους και πόσους θα συλλάβουν, όταν οι ίδιοι γνωρίζουν πολύ καλά ότι φοροδιαφεύγει το 90% περίπου των φορολογουμένων πολιτών; Παραλογισμός; Όχι κατ' ανάγκην. Απλώς, όταν δεν υπάρχει πολιτική το κενό αναπληρώνεται με τη λογική των «δερβισιδων» και της επαρχιώτικης κουτοπονηρίας.

ΑΠΟΚΟΡΥΦΩΜΑ αυτής της λογικής είναι βεβαίως ο τρόπος που χρησιμοποιήθηκε για την εφαρμογή του —σωστού κατά τα άλλα— μέτρου των διাত্রήτων αποδείξεων. Η προπαγάνδα που συνόδευε την εξαγγελία του μέτρου των αποδείξεων, όχι μόνο δεν διακρίνονταν για την ηπιότητα και την πειστικότητα των επιχειρημάτων της —όπως θα ταίριαζε σε μια παρέμβαση της πολιτείας που στοχεύει στη βελτίωση της φορολογικής συνειδήσης των πολιτών— αλλά σχεδόν παρότρυνε τους μισούς πολίτες (τους «καλούς») να «καρφώσουν» τους άλλους μισούς (τους «κακούς») υποσχόμενη παράλληλα «λαγούς με πετραχείλια», αν και η ουσία είναι τελικώς ελάσσονος σημασίας.

Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ συμπεριφορά και κυρίως η συνείδηση δεν μεταφυτεύεται στον εγκέφαλο των πολιτών με αστυνομικές μεθόδους και, πολύ περισσότερο, δεν είναι δυνατόν να είναι αποτέλεσμα των όποιων πειθαναγκασμών. Η φορολογική συνέπεια δεν μπορεί παρά να είναι μέρος μιας συνολικότερης στάσης των πολιτών απέναντι σε ένα σύστημα που κινείται και λειτουργεί τηρώντας τους νόμους σε όλες του τις εκδηλώσεις, απέναντι σε ένα κράτος που εμπνέει την αξιοπιστία, το σεβασμό και τη φερεγγυότητα, που κρίνει και αντιμετωπίζει ισότιμα όλους τους πολίτες. Τι σχέ-

ση έχουν όλα αυτά με την πραγματικότητα τούτης της χώρας;

ΜΕ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ των σκανδάλων, της λοβιτούρας, του κομματαρχισμού, της εκλογικής πελατείας και της κραυγαλέας αδικίας; Σε τι είδους συνείδηση αναφέρονται, όταν η συνείδηση του ίδιου του κράτους είναι διাত্রήτη; Ποιος δεν είδε ή δεν άκουσε για τη σκανδαλώδη μονομέρεια, εύνοια και ανοχή του κράτους απέναντι στο μεγάλο κεφάλαιο; Ποιος δεν γνωρίζει ότι οι ίδιες οι κρατικές επιχειρήσεις και τελευταία οι «προβληματικές» παρουσιάζουν πλαστούς ισολογισμούς για να αποφύγουν την επιβάρυνση των φόρων;

ΚΑΙ ΤΕΛΟΣ; Γιατί να συνεισφέρουν οι πολίτες σε ένα κράτος που δεν διαπνέεται από την αντίληψη να διαμορφώσει πλαίσια κοινωνικής πρόνοιας αλλά είναι προσανατολισμένο στην αναπαραγωγή των δομών του; Είναι συνείδηση σε όλους τους Έλληνες ότι το κράτος δεν επιστρέφει υπό μορφή κοινωνικών υπηρεσιών (παιδεία, υγεία, μεταφορές, περιβάλλον κ.λπ.) όσα εισπράττει, αλλά τα σπαταλά σε παροχές προς ομάδες ή περιοχές προκειμένου να συλλέξει εκλογική υποστήριξη.

ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ αυτούς τους λόγους οι ευθύνες που αντιστοιχούν στους πολίτες με τη φοροδιαφυγή είναι ελάχιστες. Και είναι ακόμη λιγότερες αν ληφθεί υπόψη ότι δεν υπήρξε ούτε υπάρχει καμιά προετοιμασία για τη μετάβαση μιας τεράστιας κοινωνικής κατηγορίας, που βιώνει αποκλειστικά από τις παραοικονομικές δραστηριότητες, από τους χώρους της ημι-παρανομίας στους χώρους της νόμιμης εργασίας.

ΤΙ ΘΑ ΓΙΝΟΥΝ οι χιλιάδες των μικροεπιχειρηματιών και βιοτεχνών και οι δεκάδες χιλιάδες των εργαζομένων, αν παρ' ελπίδα η θερμοκέφαλη επιμονή του κ. Τσοβόλα πετύχει στο στόχο της; Υπάρχουν έτοιμες υποδομές και άλλοι χώροι εργασίας ώστε να υποδεχθούν τους εργαζόμενους που δουλεύουν στις «παράνομες» βιοτεχνίες ενδύματος και υπόδησης που παράγουν φασόν για λογαριασμό μεγαλύτερων επιχειρήσεων; Υπάρχουν έτοιμες λύσεις για τους οικοδόμους π.χ. της Θεσσαλονίκης που δουλεύουν στα αυθαίρετα ή στα νόμιμα διαμερισμάτια, που είναι τέλος πάντων καρπός κάποιας παραοικονομικής συναλλαγής και που κατακλύζουν τις ακτές της Χαλκιδικής; Τι θα γίνει με τις βιομηχανίες παραγωγής τσιμέντου, σιδήρου και άλλων οικοδομικών υλικών αν κλείσει κι αυτή η —έστω— ημιπαράνομη αγορά;

ΑΥΤΑ είναι τα πραγματικά προβλήματα και όχι μόνο η αύξηση των κρατικών εσόδων κατά ορισμένες δεκάδες δισεκατομμύρια. Και σε αυτά δεν υπάρχει απάντηση. Είναι δε σίγουρο ότι, μπροστά στην κατάσταση που θα αποκαλυφθεί στην υποθετική περίπτωση σύλληψης όλης της φοροδιαφυγής, θα εκπλαγεί ακόμα και ο ανυποψίαστος στα οικονομικά κ. Τσοβόλας.

ΕΥΤΥΧΩΣ η παράδοση, η πείρα και το «δαιμόνιο της φυλής» (εδώ ταιριάζει) των Ελλήνων εξουδετερώνει άμεσα και εύστοχα τη ντετεκτιβιστική λογική και τις αστυνομικές μεθόδους που εφαρμόζουν οι «εγκέφαλοι» των οικονομικών επιτελείων.

Η ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ συνεχίζεται και θα συνεχίζεται, ενόσω η κυβέρνηση και οι μελλοντικές κυβερνήσεις θα υποκαθιστούν την οικονομική πολιτική με τη λογιστική ευρηματικότητα.

ΣΤΟΥΣ κομπιούτερ της Εφορίας, οι «φοροδιαφυγάδες» απαντούν ήδη με τους δικούς τους κομπιούτερ. Οι νέες τεχνολογίες εισβάλλουν τελικά —και αυτές— από την πόρτα της παραοικονομίας. Γιατί όχι; □

Ένα «αεροπλανάκι» θα μας σώσει

του Κώστα Δέδε

Απομακρύνονται συνεχώς, οι προοπτικές ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, αφού οι προϋποθέσεις για παραγωγικές επενδύσεις εκλείπουν. Τα μεγάλα ελλείμματα του δημόσιου τομέα, ο υψηλός πληθωρισμός, η απουσία ενός αναπτυξιακού προγραμματισμού, η επιφυλακτικότητα και αναποφασιστικότητα στη βιομηχανία και γεωργία για νέες πρωτοβουλίες εξανεμίζουν τις ελπίδες για οικονομική πρόοδο. Τα προβλήματα της οικονομίας και η άνθιση της παραοικονομίας μας έκανε πολλούς να «κατέβουν από το τρένο» και να «ανέβουν —μαζί με άλλους— στο αεροπλανάκι», το οποίο προσγειώνεται, τον τελευταίο καιρό, σε όλα τα μήκη και πλάτη της Ελλάδας. Ο τζόγος, (λαχεία, προ-πό, ιππόδρομος, «αεροπλανάκι», «χαρτιά» κλπ.) έχει αναχθεί σήμερα στην πλέον προσφιλή δραστηριότητα ανεξαρτήτου ηλικίας, ή επαγγέλματος... Και αυτό γιατί είναι ο μόνος τρόπος, όπως ισχυρίζονται αρκετοί, για να απαγκιστρωθούν οι εργαζόμενοι από τις αγκαλιές της λιτότητας και να αποκτήσουν κάποιο εισόδημα που θα καλύψει τις, πέρα από τις καθημερινές, ανάγκες της ζωής... Όταν, μάλιστα το '88 προβλέπεται να είναι φειδωλό σε αυξήσεις αποδοχών. Ο τζόγος λοιπόν, αποτελεί έξοδο από το αδιέξοδο. Ποιος, λοιπόν να νοιαστεί για τα προβλήματα και την πορεία της οικονομίας; Αλλά και όσοι ενδιαφέρθηκαν για τις οικονομικές εξελίξεις τι κέρδισαν;...

Το μόνο που αποκόμισαν ήταν η σώρευση και άλλων προβλημάτων όπως η ποιοτική και ποσοτική —τα τελευταία χρόνια— υποβάθμιση του επιπέδου ζωής, ο εκνευρισμός, η αδιαφορία.

Η αδιαφορία αυτή (θα εντείνεται και θα... επιμηκύνεται όσο η οικονομία θα κινείται στο τούνελ της ύφεσης και δεν θα εκσυγχρονίζει τους παραγωγικούς μηχανισμούς της, και συγχρόνως χωρίς να βελτιώνει τις οικονομικές σχέσεις των τομέων και κλάδων που την αποτελούν.

Φυσικά, δεν είναι δικαιολογημένη η άκρατη απαισιοδοξία και η καταστροφολογία, τουλάχιστον... βραχυπρόθεσμα... Και αυτό γιατί πάντοτε η ελληνική οικονομία διαθέτει τους μηχανισμούς (όπως είναι αυτοί της παραοικονομίας) για να αντέξει τους διάφορους κλονισμούς. Και σε ό,τι αφορά στο σε μια από τις πιο ευαίσθητες πτυχές της, εξωτερικό χρέος (το οποίο στο σύνολό του, μαζί, δηλαδή, με αυτό των ενό-

πλων δυνάμεων ξεπερνά τα 20 δις δολάρια), τα πράγματα δεν είναι τόσο τραγικά αν σκεφθεί κανένας ότι μπορεί να υπάρξουν ρυθμίσεις έτσι ώστε το εξωτερικό χρέος να μην αποτελεί τροχοπέδη για ανάπτυξη.

Η πρόταση του ακαδημαϊκού και καθηγητή κ. Άγγ. Αγγελόπουλου (για αναστολή πληρωμής χρεωλυσίου επί πέντε χρόνια —στο διάστημα αυτό να καταβάλλονται μονάχα οι τόκοι— και αναδιάρθρωση των δόσεων εξόφλησής του έτσι ώστε τα χρεωλυσία να αποπληρωθούν μέσα στα 15 χρόνια, που θα ακολουθήσουν) θα πρέπει να εξεταστεί στα πλαίσια μιας αναπτυξιακής πολιτικής. Ανεξάρτητα αν την πολιτική προτείνει το ΠΑΣΟΚ, η Νέα Δημοκρατία ή η Αριστερά.

Η πρόταση αυτή με τα «συν και με τα πλην της» έχει ιδιαίτερη αξία, διότι λαμβάνει υπόψη τον παράγοντα «χρόνο», τον οποίο αρκετοί οικονομολόγοι —σε αντίθεση με τους φυσικούς...— δεν λαμβάνουν υπόψη στους συλλογισμούς τους, με αποτέλεσμα να τα κάνουν «μούσκεμα». Και πράγματι η έννοια της «χρονικής διάρκειας» αποτελεί μια από τις σημαντικότερες μεταβλητές στην οικονομική μεγέθυνση, δεδομένου ότι από την ώρα που σκέφτεται ο επιχειρηματίας να πραγματοποιήσει κάποια επένδυση, μέχρις ότου η επένδυση αυτή αποδώσει μεσολαβεί κάποιος χρόνος (επενδυτική υστέρηση) μέσα στον οποίο το κράτος θα πρέπει να τακτοποιεί τις διάφορες υποχρεώσεις του. Αν συνεπώς, υπάρχουν ρυθμίσεις ώστε η εκπλήρωση αυτών των υποχρεώσεων να μην είναι «καταπιεστική» και «στραγγαλιστική», τότε οι προοπτικές, για μεγέθυνση της οικονομίας και ανάπτυξη της κοινωνίας, είναι περισσότερο ενθαρρυντικές.

Το ανεκπλήρωτο μιας... υπόσχεσης

Η πρωθυπουργική υπόσχεση για ανάπτυξη προσκρούει στα μεγάλα καταναλωτικά ελλείμματα του δημόσιου τομέα και στον πληθωρισμό.

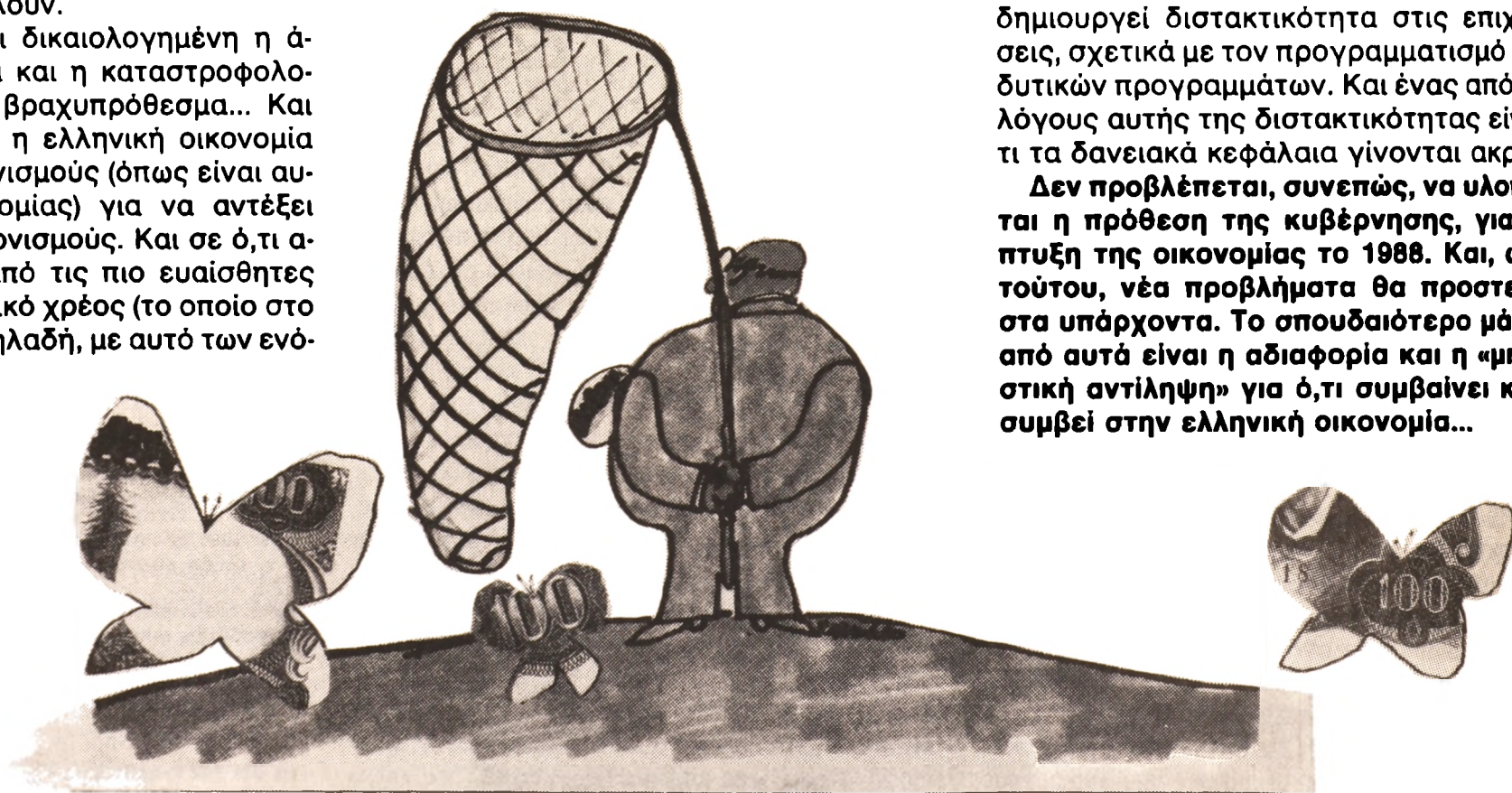
Σε ό,τι αφορά στα δημόσια ελλείμματα, τα οποία συμβάλλουν στην επέλαση των πληθωριστικών πιέσεων, τα πράγματα δεν πάνε καθόλου καλά. Και δεν πάνε καλά γιατί η κυβέρνηση για λόγους που υπαγορεύονται από πολιτικές και κομματικές σκοπιμότητες θέλει να τα διατηρήσει σε υψηλά επίπεδα, προκειμένου να ικανοποιήσει απαιτήσεις που εξασφαλίζουν μεγάλη ψηφοσυλλεκτική αποδοτικότητα. Διατήρηση όμως των καταναλωτικών ελλειμμάτων του δημόσιου τομέα σημαίνει διαμόρφωση μεγάλων επιτοκίων, προκειμένου να χρηματοδοτηθεί μέσω των εμπορικών τραπεζών, ο δημόσιος τομέας. Έτσι, τα περιθώρια για χρηματοδότηση, από τις τράπεζες, παραγωγικών επενδύσεων —παρά τα κέρδη— του ιδιωτικού τομέα στενεύουν, δεδομένου ότι το πραγματικό επιτόκιο των δανείων κρίνεται από επιχειρηματίες ως ασύμφορο.

Τα καταναλωτικά ελλείμματα του δημόσιου τομέα τερπιλίζουν οποιαδήποτε αναπτυξιακή προσπάθεια και υπονομεύουν την ίδια την οικονομική πορεία, λόγω πολιτικών επιδιώξεων και αξιώσεων...

Σχετικά τώρα, με τον πληθωρισμό, εκτιμήσεις αναφέρουν ότι θα φθάσει το 1988 στο 17%, όπως πέρυσι. Στη διαμόρφωση αυτή του πληθωρισμού θα συμβάλουν κυρίως τα ελλείμματα του δημόσιου τομέα, τα κέρδη των επιχειρήσεων, τα οποία αποκτήθηκαν το 1986, αλλά και το 1987, η διολίσθηση της δραχμής, που οδηγεί σε εισαγόμενο πληθωρισμό, και οι αναπροσαρμογές του τιμολογίου των δημοσίων επιχειρήσεων και Οργανισμών, κατά την προσεχή άνοιξη.

Η επίταση των πληθωριστικών πιέσεων δημιουργεί διστακτικότητα στις επιχειρήσεις, σχετικά με τον προγραμματισμό επενδυτικών προγραμμάτων. Και ένας από τους λόγους αυτής της διστακτικότητας είναι ότι τα δανειακά κεφάλαια γίνονται ακριβά.

Δεν προβλέπεται, συνεπώς, να υλοποιηθεί η πρόθεση της κυβέρνησης, για ανάπτυξη της οικονομίας το 1988. Και, ως εκ τούτου, νέα προβλήματα θα προστεθούν στα υπάρχοντα. Το σπουδαιότερο μάλιστα από αυτά είναι η αδιαφορία και η «μηδενιστική αντίληψη» για ό,τι συμβαίνει και θα συμβεί στην ελληνική οικονομία...

ΓΣΕΕ: Δρόμος μετ' εμποδίων

του Γιάννη Φλώρου

Η συμφωνία των συνδικαλιστικών παρατάξεων του ΠΑΣΟΚ και των κομμάτων της Αριστεράς για τη συγκρότηση διαπαραταξιακής επιτροπής, που σκοπό της θα έχει τη διαξαγωγή του 24ου συνεδρίου της ΓΣΕΕ τον Απρίλιο είναι η πράξη με την οποία κλείνει μια περίοδος «διορισμένης διοίκησης στη ΓΣΕΕ» και ανοίγει μια άλλη με άγνωστη κατάληξη. Κι αυτό γιατί εκτός από τα υπαρκτά προβλήματα διαδικασίας και οργάνωσης του συνεδρίου (έλεγχος μητρώων, οργανώσεις «φαντάσματα» που μπορεί να εμφανισθούν ακόμα και την τελευταία στιγμή διεκδικώντας συμμετοχή στο συνέδριο – Λυκιαρδόπουλος, Σουμπασάκης, Μαραβέλιας, – έλεγχος νομιμότητας των οργανώσεων κτλ.) η διαπαραταξιακή επιτροπή, έχει παρακάμψει πολιτικοσυνδικαλιστικά προβλήματα, προκειμένου να προχωρήσει η συμφωνία, τα οποία μπορεί να αποδειχθούν σοβαρότερα από ό,τι εκ πρώτης όψεως φαίνονται.

Οι παρατάξεις, βέβαια, της Αριστεράς (ΕΣΑΚ-Σ, ΑΕΜ, ΣΣΕΚ) υποστηρίζουν ότι αυτές είναι που επέλεξαν και πρότειναν τη λύση της διαπαραταξιακής επιτροπής για να ξεπεραστεί η κρίση που δημιούργησε το κυβερνητικό πραξικόπημα του 1985.

Θεωρούν πως μ' αυτό τον τρόπο θα προχωρήσουν, επιτέλους, οι διαδικασίες για ένα γνήσιο συνέδριο στη ΓΣΕΕ, χωρίς να αντιλαμβάνονται πως δεν αρκεί η συμφωνία για τη μεθόδευση της οργάνωσης του συνεδρίου για να απαλλαγεί το συνδικαλιστικό κίνημα από τις κρατικές και κυβερνητικές παρεμβάσεις. Στην περίπτωση, βέβαια, τήρησης της συμφωνίας υπάρχουν ελπίδες για ένα 24ο συνέδριο ικανό να ανοίξει δρόμους εκδημοκρατισμού του συνδικαλιστικού κινήματος. Αν και μια τέτοια συμφωνία επιτρέπει κάποια αισιοδοξία – ως προς την άρση της κρίσης στη ΓΣΕΕ, δεν στερείται και κάποιου «αναγκαστικού» χαρακτήρα μιας και εξυπηρετεί σε πολλά σημεία τις ανάγκες των παρατάξεων περισσότερο παρά τις ανάγκες εκδημοκρατισμού του συνδικαλιστικού κινήματος.

Οι παρατάξεις της Αριστεράς (ΕΣΑΚ-Σ, ΑΕΜ – ΣΣΕΚ) έπρεπε να δώσουν μια διέξοδο στην κριτική προς τη ΓΣΕΕ. Η ΠΑΣΚΕ δεν μπορούσε να προχωρήσει σε καμία πρωτοβουλία, είτε συνδικαλιστική είτε πολιτική, έχοντας στην «πλάτη» της μια διορισμένη διοίκηση στη ΓΣΕΕ. Έτσι η συμφωνία, ενώ δίνει πράγματι μια διέξοδο, φαίνεται να υπα-

γορεύεται και από τις ιδιαίτερες προτεραιότητες κάθε παρατάξης στο συνδικαλιστικό κίνημα. Αυτό όμως ακριβώς δείχνει και τα όρια αυτής της συμφωνίας, που δεν μπορεί να προχωρήσει πέραν του «ξεμπλοκαρίσματος», στοιχείο που, ίσως, να αποτελέσει στο μέλλον και την απαρχή ενός νέου κύκλου παρεμβάσεων – κρατικών, κυβερνητικών, δικαστικών ή και κομματικών.

Οι αντιφάσεις ενός νέου αγώνα

Χαρακτηριστικές είναι εδώ οι επιφυλάξεις που διατυπώνονται από τις ίδιες τις παρατάξεις, κυρίως της Αριστεράς. Και δικαιολογημένα, εκφράζονται φόβοι για πιθανές παρεμβάσεις στο συνέδριο της ΓΣΕΕ. Παρά το γεγονός έτσι ότι το ΠΑΣΟΚ φαίνεται αποφασισμένο να δώσει μια λύση, αυτή θα πρέπει να θεωρούμε πως αφενός θα εξασφαλίζει μια ευρύτερη συναίνεση, αφετέρου θα είναι ικανή να ελέγχει το συνδικαλιστικό κίνημα. Κατά πόσον, τελικά, το ΠΑΣΟΚ έχει ξεκαθαρίσει τις απόψεις του στο συνδικαλιστικό χώρο θα φανεί στην ΚΕ που θα γίνει στις αρχές Φεβρουαρίου για το συνδικαλιστικό κίνημα. Όμως στο ΠΑΣΟΚ δεν είναι βέβαιο αν επικρατήσει μία γραμμή διαλόγου και συναίνεσης που υποστηρίζεται από ορισμένα μέλη του ΕΓ (π.χ. Στ. Τζουμάκας, Κ. Λαλιώτης) γιατί αυτή συναντά την αντίδραση πολλών συνδικαλιστικών στελεχών και πρώτα απ' όλα του σημερινού προέδρου της ΓΣΕΕ Γ. Ραυτόπουλου. Ορισμένοι υποστηρίζουν ότι μπορεί να «θυσιαστεί» ο κ. Ραυτόπουλος – εξασφαλίζοντας ίσως μια εκλόγιμη θέση στη λίστα των ευρωβουλευτών, αλλά δεν έχει βρεθεί ο υποψήφιος αντικαταστάτης του, ανάμεσα στους οποίους είναι ο υπεύθυνος σήμερα της επιτροπής Διεθνών Σχέσεων της ΓΣΕΕ Χρ. Λιακόπουλος και ο γραμματέας της ΠΑΣΚΕ Λ. Κανελλόπουλος – προκειμένου να ξεπεράσει το ΠΑΣΟΚ αντιξοότητες και να διαμορφώσει ένα νέο πρόσωπο στο συνδικαλιστικό κίνημα.

Όποια όμως εξέλιξη και αν υπάρξει από την πλευρά της ΠΑΣΚΕ το κρίσιμο είναι τι θα κάνει η ΔΑΚΕ. Η παρατάξη της ΝΔ στο συνέδριό της το περασμένο Σαββατοκύριακο δεν απάντησε στο κρίσιμο ερώτημα της συμμετοχής στο συνέδριο. Έτσι σε περίπτωση αποχής την πλειοψηφία στο συνέδριο αναμένεται να έχει η ΠΑΣΚΕ και αυτό θα δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα συγκρότησης

διαπαραταξιακού προεδρείου.

Για την απόφαση αυτή της ΔΑΚΕ, στην οποία υπάρχουν δύο απόψεις μία συμμετοχής και μία αποχής, υπάρχουν δύο εξηγήσεις. Μία που τονίζει το γεγονός ότι δεν συμφέρει σε ένα κόμμα εξουσίας όπως η ΝΔ να εμφανισθεί με ένα ποσοστό π.χ. 20% στο συνέδριο και μία άλλη που τονίζει ότι η στάση αυτή υπαγορεύεται από τη σκέψη ότι σε περίπτωση που κερδίσει η ΝΔ τις εκλογές θέλει να έχει τη δυνατότητα, εξαιτίας της αποχής της ΔΑΚΕ, να προχωρήσει σε νέα παρέμβαση στη ΓΣΕΕ.

Η αποχή της ΔΑΚΕ δημιουργεί προβλήματα κυρίως στις παρατάξεις της Αριστεράς, παρά στην ΠΑΣΚΕ η οποία σε αυτή την περίπτωση θα έχει εξασφαλίσει την αυτοδυναμία. Όμως μακροπρόθεσμα δημιουργεί και για την ΠΑΣΚΕ. Και αυτό, αν συνδυασθεί με ορισμένες σκέψεις για τροποποίηση του άρθρου 69 του Αστικού Κώδικα που επιτρέπει δικαστικές παρεμβάσεις στο συνδικαλιστικό κίνημα, ενισχύεται. Εάν η ΠΑΣΚΕ έχει τον έλεγχο της ΓΣΕΕ γιατί να χάσει από μια δικαστική παρέμβαση στο μέλλον της ΝΔ;

Ανεξάρτητα όμως από τα σενάρια που ακούγονται και τις διαπαραταξιακές τριβές που υπάρχουν – προβλήματα εσωτερικά εκτός από τη ΔΑΚΕ έχει και το ΑΕΜ που κινδυνεύει, αν διασπασθεί (τώρα συνυπάρχουν ΕΑΡ και ΚΚΕ εσ.-Αν. Αρ.) να μην έχει αντιπρόσωπο στη ΓΣΕΕ ή να εκλέξει με προμοδότηση ή συνεργασία με ανεξάρτητους συνδικαλιστές ή παρατάξεις – η πορεία προς το συνέδριο της ΓΣΕΕ δεν θα είναι χωρίς εκπλήξεις. Γιατί και το ΠΑΣΟΚ προετοιμάζει μια νέα πολιτική και η ΝΔ και τα κόμματα της Αριστεράς.

Μένουν ωστόσο πολλές ελπίδες για το δρόμο που άνοιξε η διαπαραταξιακή επιτροπή.

Αν διευρυνθεί και εμπλουτισθεί – ξεπερνώντας τη διαδικασία οργάνωσης του συνεδρίου – και με θέματα που αφορούν και άλλες πλευρές της κρίσης του συνδικαλιστικού κινήματος, εκτός από την κρατική παρέμβαση του 1985, τότε ίσως το 24ο συνέδριο της ΓΣΕΕ να μπορέσει να δημιουργήσει και δείγματα «άλλης γραφής» των εργατικών αγώνων. Και εκεί ίσως φανεί και κατά πόσο οι δυνάμεις της Αριστεράς διδάχθηκαν και από τις κρατικές παρεμβάσεις, και από τον κομματισμό, και από τα «μορατόριουμ», και από τον οργανωτισμό...

Η άποψη του υπουργείου Άμυνας

● Από τον κ. Α. Θεοδωράκη, διευθυντή του γραφείου Τύπου του ΥΕΘΑ, πήραμε την ακόλουθη επιστολή:

Κύριε Διευθυντά,

στο τεύχος 362 της 18-12-87 του «ΑΝΤΙ» ο συνεργάτης του περιοδικού σας κ. Β.Ζ. με άρθρο που τιτλοφορείται «Διαλύουν το μοναδικό Ελληνικό Εργοστάσιο Αεροπλάνων» αναφέρεται στο 202 Κρατικό Εργοστάσιο Αεροπλάνων. Στο τέλος του άρθρου ο κ. Β.Ζ. σημειώνει ότι θα επανέλθει στο ίδιο θέμα και ότι περιμένει μια απάντηση.

Για την ενημέρωση του συνεργάτη σας και των αναγνωστών του «ΑΝΤΙ» σας πληροφορώ ότι το ΚΕΑ ούτε πρόκειται να κλείσει, ούτε διαλύεται. Αντίθετα μάλιστα το υπουργείο Εθνικής Αμύνης ύστερα από πρόταση του ΓΕΑ αποφάσισε την αναβάθμιση του εργοστασίου προκειμένου αυτό να μπορέσει να ανταποκριθεί στο νέο του ρόλο.

Το ΚΕΑ εκτός του έργου που εκτελεί μέχρι σήμερα, θα αναλάβει και την εκτέλεση των αεροπορικών εργασιών από τις οποίες η ΕΑΒ σταδιακά επιθυμεί να απαλλαγεί για να στραφεί προς τον κατασκευαστικό τομέα. Συγκεκριμένα θα αναλάβει σταδιακά τις γενικές επιθεωρήσεις των αεροσκαφών CL-215, HU-16C (ALBATROS) και όλων των εμβολοφόρων κινητήρων.

Για τη βελτίωση των εγκαταστάσεων και των συνθηκών εργασίας του προσωπικού έχουν προγραμματισθεί και εκτελούνται έργα αξίας τριακοσίων ογδόντα εκατομμυρίων δραχμών. Σας παραθέτω κατάλογο έργων με τον προϋπολογισμό τους και το στάδιο υλοποίησής τους:

(1)	Κατασκευή Ιατρείου	21	εκατ.	δρχ.	ανατέθηκε	15/1/88
(2)	Κατασκευή κυλικείου	4	»	»	»	»
(3)	Δίκτυα ευκολιών για 1,2	1	»	»	υλοποιείται	»
(4)	Αποθήκη ευφλέκτων υλικών	500.000	»	δρχ.	ολοκληρώθηκε	»
(5)	Στεγανοποίηση υποστέγων	20	εκατ.	δρχ.	εκτελείται	»
(6)	Επισκευή θυρών και δοκών στήριξης υποστέγων	21,5	εκατ.	δρχ.	εκτελείται	»
(7)	Πυρανίχνευση εγκαταστάσεων	45	εκατ.	δρχ.	δημοπρατείται	»
(8)	Επίστρωση δαπέδων	4,5	εκατ.	δρχ.	συντάσσεται μελέτη	»
(9)	Χώροι - υγιεινής - Αποδυτήρια	120	εκατ.	δρχ.	»	»
(10)	Επιχρίσματα, κουφώματα κλπ.	57	εκατ.	δρχ.	δημοπρατείται.	»

Σχετικά με τις γενικότερες αλλαγές θέλω να σας πληροφορήσω ότι η αναδιοργάνωση του ΚΕΑ και η κατάργηση του κεντρικού επιτελείου αποφασίστηκε ύστερα από εισήγηση και μελέτη του ΓΕΑ και αποσκοπεί στην πάταξη της γραφειοκρατίας και την αποδέσμευση προσωπικού και ιδιαίτερα τεχνικών, που θα χρησιμοποιηθούν πλέον επωφελώς στην άμεση παραγωγή. Τα επί μέρους εργοστάσια (Αεροσκαφών, Κινητήρων, Οχημάτων και Τηλεπικοινωνιών - Ηλεκτρονικών) ενισχύθηκαν σε προσωπικό και αναβαθμίστηκαν οργανωτικά.

Η διάλυση των εγκαταστάσεων ΚΕΑ στο Δέλτα Φαλήρου, υπήρξε απόφαση παλαιότερων Κυβερνήσεων.

Η μονιμοποίηση των συμβασιούχων του ΚΕΑ με τον Ν. 1476/85, ευνοϊκή για το προσωπικό, είχε σαν άμεσο αποτέλεσμα την συνταξιοδότηση εκατοντάδων υπαλλήλων μεγάλης εμπειρίας. Όπως αντιλαμβάνεστε άμεση αντικατάσταση των εμπειρών δεν είναι δυνατή ούτε και ενδείκνυται. Γίνονται όμως ενέργειες για την πρόσληψη 760 τεχνικών και βοηθητικού προσωπικού για την κάλυψη των αναγκών.

Για στοιχεία αυτά που αποδεικνύουν το ιδιαίτερο ενδιαφέρον της παρούσας ηγεσίας του ΓΕΑ και της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας

θα μπορούσε να τα είχε ο συντάκτης του περιοδικού σας, αν ήθελε να παρουσιάσει στο σχετικό άρθρο όλες τις απόψεις.

Ακόμα θέλω να σας διαβεβαιώσω ότι τα μέτρα που έχουν αποφασισθεί θα υλοποιηθούν. Αν τα μέτρα αυτά ενδεχομένως θίγουν κάποια «κεκτημένα δικαιώματα» αυτό δεν μπορεί να αποτελέσει ανασταλτικό παράγοντα για τις σημαντικές αλλαγές που επιδιώκονται.

Τελειώνοντας θέλω να σας πληροφορήσω ότι το Γραφείο Τύπου του ΥΕΘΑ θα καλέσει σύντομα τους στρατιωτικούς συντάκτες —και εκπρόσωπο του περιοδικού σας— να επισκεφθούν το ΚΕΑ, για να παρακολουθήσουν μια επί τόπου ενημέρωση από τους υπεύθυνους της Πολεμικής Αεροπορίας. Η ενημέρωση αυτή αποτελεί συνέχεια ενός κύκλου ενημερωτικών επισκέψεων των δημοσιογράφων στα Επιτελεία και τις βασικές μονάδες των Ενόπλων Δυνάμεων και αποσκοπεί στην όσο το δυνατόν πληρέστερη ενημέρωση της κοινής γνώμης για το έργο που επιτελείται σήμερα στο χώρο της εθνικής μας άμυνας.

Με εκτίμηση

Α. Θεοδωράκης

Διευθυντής Γραφείου Τύπου ΥΕΘΑ

Όταν το υπουργείο Άμυνας βιάζεται

Δημοσιεύουμε ευχαρίστως στις σελίδες αυτές την απάντηση του υπουργείου Άμυνας στο ρεπορτάζ που δημοσιεύσαμε στο τχ. 362 για το Κρατικό Εργοστάσιο Αεροπορίας (ΚΕΑ). Σημειώνουμε επίσης ότι τα ίδια επιχειρήματα με την επιστολή του κ. Θεοδωράκη στο «Αντί», περιέχει και η απάντηση του αναπληρωτή υπουργού Εθνικής Άμυνας κ. Στάθη Γιώτα στη σχετική ερώτηση που κατέθεσε η «Νέα Δημοκρατία» στη Βουλή.

Δυστυχώς για τη «Νέα Δημοκρατία» η διάλυση και μεταφορά του ΚΕΑ από το Φαληρικό Δέλτα άρχισε επί των ημερών της και πραγματοποιήθηκε μέσα σε μια εβδομάδα, ύστερα από προσωπική εντολή του Κωνσταντίνου Καραμανλή, προκειμένου να «αξιοποιηθεί οικοπεδικά» η περιοχή. Γκρεμίστηκε έτσι, ένα εργοστάσιο που τότε έφερε ακόμα τον τίτλο της «υψηλής τεχνολογίας».

Δυστυχώς για το ΠΑΣΟΚ, σήμερα συνεχίζεται η υποβάθμιση του ΚΕΑ και επιμένουμε στο ρεπορτάζ που προκάλεσε την απάντηση του υπουργείου Εθνικής Άμυνας. Και να γιατί:

Στην πρώτη παράγραφο της επιστολής του κ. Θεοδωράκη παρατηρούμε ότι το υπουργείο Εθνικής Άμυνας «αποφάσισε ύστερα από πρόταση του ΓΕΑ την αναβάθμιση του εργοστασίου». Δεν αμφισβητούμε ότι, όντως μπορεί να υπήρξε πρόταση του ΓΕΑ για «αναβάθμιση» του ΚΕΑ. Το θέμα είναι ποιο νόημα δίνει κανείς στη λέξη αυτή. «Αναβάθμιση» εργοστασίου αεροπλάνων σημαίνει, κατά τη γνώμη μας, σύνταξη μελετών για το αντικείμενο εργασιών, το φόρτο εργασιών, τη στελέχωση του με προσωπικό κάθε κατηγορίας, τις μεθόδους εργασίας, τον εξοπλισμό με εγκαταστάσεις κύριες και βοηθητικές. Αντί αυτών παρατηρούμε ότι το ΓΕΑ κατασκευάζει, επειδή δεν τα κατασκεύασε ακόμα, «ιατρεία, κυλικεία» και «δίκτυα ευκολιών». (Τι να σημαίνει άραγε αυτό το τελευταίο;).

Εξάλλου, όσες μελέτες έγιναν, κατ' εντολήν του ΓΕΑ, για την αναβάθμιση του ΚΕΑ πετάχτηκαν στα άχρηστα και από εκεί, μερικές έφτασαν και σε μας. Μνημονεύουμε μόνον τις αγωνιώδεις αναφορές και επικλήσεις όλων των τελευταίων γενικών διευθυντών του ΚΕΑ, όπως των πτεράρχων Παμπούκη, Ελευθερίου και Γκολέμα, που επίσης επί των ημερών του ΠΑΣΟΚ έφυγαν από το ΓΕΑ. Και αν ο κ. Ελευθερίου διέψευσε με επιστολή του στο «Έθνος», ότι παραιτήθη με αφορμή το ΓΕΑ, τον καταλαβαίνουμε. Αν επίσης οι μελέτες αυτές έχουν αποκρυφτεί από τη σημερινή ηγεσία της Πολεμικής Αεροπορίας, ή έχουν χαθεί, μπορούμε να τις προμηθεύσουμε εμείς.

Σε άλλο σημείο της επιστολής του το ΥΕΘΑ υποστηρίζει ότι η σχεδιαζόμενη «αναβάθμιση» αποσκοπεί στην ανάληψη από το ΚΕΑ «ενός νέου ρόλου» ο οποίος συνίσταται στο να αναλάβει επιθεωρήσεις αεροσκαφών τύπων CL-225 και HU-16C καθώς και εμβολοφόρων κινητήρων. Σημειώνουμε για την ώρα ότι η ΕΑΒ θέλει να απαλλαγεί από τις επιθεωρήσεις αυτών των αεροσκαφών και εκτιμούμε ότι μάλλον «μας δουλεύουν». Οι εργασίες αυτές γίνονταν στο ΚΕΑ ο-

πό πολύ παλιά, πολύ πριν τις αναλάβει η ΕΑΒ. Υπενθυμίζουμε ενδεικτικά την ανακατασκευή αεροσκαφών τύπου CL-215 στο ΚΕΑ, για την οποία μιλήσαμε στο επίμαχο δημοσίευμα - και τις αναφορές των πτεράρχων Ελευθερίου και Γκολέμα που τη συνόδευσαν. Υπενθυμίζουμε ακόμα, ότι την εργασία αυτή δεν μπορούσε να την αναλάβει η ΕΑΒ. Για ποια αναβάθμιση του ΚΕΑ μιλάμε τέλος, όταν ο βαθμός συντήρησης εμβολοφόρων κινητήρων στο ΚΕΑ το 1930 ήταν υψηλότερος από το βαθμό επισκευής στην ΕΑΒ το 1987;

Όσον αφορά τα έργα «που εκτελούνται» στο ΚΕΑ, λυπούμεθα πάλι αλλά και ο πλέον άσχετος αντιλαμβάνεται μόλις ρίξει μια ματιά στην επιστολή του υπουργείου, ότι αφορούν βοηθητικούς χώρους ή την απαραίτητη συντήρηση του εργοστασίου. Συμπληρώνουμε μόνο, ότι είναι έργα αποσπασματικά και «βιτρίνας» και δεν λύνουν το πρόβλημα στέγασης δραστηριότητας που αντιμετωπίζει το εργοστάσιο. Εξάλλου, τι γίνεται με το υπόστεγο που κήκε πρόσφατα; Γιατί δεν λαμβάνεται πρόνοια για την επανακατασκευή του, έστω και στη θέση των χώρων υγιεινής, αν δεν υπάρχουν κονδύλια; Και τι γίνεται με τον εξοπλισμό του εργοστασίου; Υπάρχει και ποιας χρονολογίας;

Για τη συνταξιοδότηση έχουμε να επιστήμουμε ότι είναι γνωστή ως πρόβλημα από το 1983, όταν με επανειλημμένες ανα-

φορές, ειδικά του κ. Ελευθερίου, είχε αναζητηθεί εναγωνίως προσωπικό 160 ανθρών για να εξειδικευθεί εγκαίρως. Επί πέντε λοιπόν χρόνια γίνονται ενέργειες για την πρόσληψη των 760 ατόμων που είχαν ζητηθεί από το 1983, ενώ προσλαμβάνονται συνεχώς υπάλληλοι στη γραμματεία με προτίμηση από το γυναικείο φύλλο. Αν αυτό αποκαλείται «αντικατάσταση των έμπειρων» (τεχνικών, δηλ.) τότε η ελληνική γλώσσα έχει χάσει τη σημασία της.

Δεν καταλαβαίνουμε όμως τον υπαινιγμό ότι το άρθρο μας εξυπηρέτησε κάποια «κεκτημένα δικαιώματα» και τίνος. Και εν πάση περιπτώσει η υπεράσπιση της επιβίωσης του ΚΕΑ έχει σχέση με την «ελληνοποίηση», με την ανάπτυξη της τεχνολογίας, με την αυτάρκεια κλπ., κλπ. Αυτά όλα όμως, αντιστρατεύονται τα συμφέροντα εμπόρων και μεσαζόντων. Και αυτό, ξεχνά να το σημειώσει η επιστολή του γρ. τύπου του ΥΕΘΑ.

Αν το υπουργείο Εθνικής Άμυνας είναι υπέρ του πλουραλισμού τότε πρέπει να μας επιτρέψει να του ζητήσουμε να καλέσει στην ενημέρωση που οργανώνει και μερικούς αξιωματικούς, εν ενεργεία και εν αποστρατεία, που έχουν, εντελώς, αντίθετη γνώμη από αυτήν που υποστηρίζει ο κ. Θεοδωράκης στην επιστολή του. Και με στοιχεία μάλιστα, ιδίως για τη στάση του Γ' κλάδου απέναντι στο ΚΕΑ.

B.Z.

ΚΕΑ: Τράμπα με ραντάρ

Είναι πολλά τα ζητήματα που ο κ. Θεοδωράκης απέφυγε να αναφέρει στην απάντησή του για το ΚΕΑ. Όπως μας πληροφορούν, ένα από αυτά είναι και η ένταξη του εκσυγχρονισμού του εργοστασίου στα μερίδια της γερμανικής βοήθειας. Ξαφνικά, αποφασίστηκε η μετάθεση του εξοπλισμού και αντ' αυτού η αγορά ενός «ραντάρ» τύπου MDR-90 της SIEMENS και έξι φωτομηχανών της ZEISS. (Και για τα δύο είδη υπάρχουν βέβαια μεσάζοντες, για το ραντάρ η εδώ αντιπροσωπεία της εταιρείας και για τις φωτομηχανές ο αποστρατός υποπτεράρχος κ. Παπαγεωργίου της DEMCO).

Η αντικατάσταση του εκσυγχρονισμού του ΚΕΑ από την προμήθεια ραντάρ και φωτομηχανών αποφασίστηκε σε σύσκεψη που έγινε στις 9.12.86 με πρωτοβουλία του Γ' Κλάδου του ΓΕΑ επικεφαλής του οποίου είναι ο υποπτεράρχος σήμερα κ. Γρ. Σταφυλίδης και υπο την προεδρία του αρχηγού του Δ' Κλάδου και σημερινού υπαρχηγού της αεροπορίας υποπτεράρχου κ. Γ. Γιαννόπουλου.

● Στη σύσκεψη αποφασίστηκε, η αγορά του ραντάρ και των φωτομηχανών παρ' όλο που όλοι οι παριστάμενοι στη σύσκεψη φορείς (Διοίκηση Αεροπορικού Υλικού, 202 ΚΕΑ, ΓΕΑ / ΓΔ) είχαν αντίθετη γνώμη. Να σημειωθεί ότι οι αντίθετες γνώμες δεν γράφτηκαν στα πρακτικά.

Σημειώνουμε επίσης ότι τα ραντάρ αυτού του τύπου είναι δυσδιάστατα, δεν δίνουν δηλαδή πληροφορίες για το ύψος των στόχων και επομένως είναι

κατάλληλα μόνο για επιτήρηση και όχι για αναχαίτιση. Την ίδια εποχή οι απαιτήσεις του ΓΕΑ καθόριζαν ότι έχει ανάγκη από τρισδιάστατα ραντάρ για να κάνει και αναχαίτισεις. Περισσότερο να σημειώσουμε ότι η «Ζήμενς» δεν κατασκευάζει τρισδιάστατα ραντάρ.

Η υπόθεση δεν έμεινε στο ένα ραντάρ. Έτσι, ενώ οι απαιτήσεις του '85-'86 ήταν δυο δυσδιάστατα και τρία τρισδιάστατα ραντάρ, η αναλογία αυτή έγινε 3/2 το 1987 και εφέτος με απόφαση πάλι όπως λέγεται του κ. Σταφυλίδη προβλέπεται να αγορασθούν πέντε μόνο δυσδιάστατα ραντάρ.

Βέβαια ίσως να υπάρχουν «απόρρητοι επιχειρησιακοί» λόγοι που επέβαλαν αυτή την προτίμηση στα ραντάρ της «Ζήμενς» σε βάρος του εξοπλισμού του ΚΕΑ. Δικαιούμαστε, όμως να ρωτήσουμε την Πολεμική Αεροπορία πώς συμβιβάζεται η ανάθεση της παραγγελίας των ραντάρ στη «Ζήμενς» χωρίς μειοδοτικό διαγωνισμό και με απευθείας ανάθεση, τη στιγμή που οι απαιτήσεις λόγω της τουρκικής απειλής είναι άλλες.

Σημειώνουμε, τέλος, ότι αν μια αγορά στρατιωτικού υλικού ενταχθεί στη γερμανική βοήθεια δεν σημαίνει ότι ο εδώ αντιπρόσωπος του υλικού δεν θα πάρει την προμήθειά του. Τη γερμανική εταιρεία που θα μας το πουλήσει δεν την ενδιαφέρει αν θα πληρωθεί σε δραχμές ή σε γερμανικά μάρκα και η προμήθεια που δίνει για την προώθηση των προϊόντων της ισχύει και στη μια και στην άλλη περίπτωση.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ **ΠΟΛΥΤΥΠΟ**

ΣΕΙΡΑ: «ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ ΛΟΓΟΣ»
Επιμέλεια: Νίκος Γιανναδάκης

ΑΝΑΞΙΜΑΝΔΡΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΑΡΧΕΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΚΟΣΜΟΛΟΓΙΑΣ
CHARLES
KAHN

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ ΛΟΓΟΣ
ΠΟΛΥΤΥΠΟ 1982

ΠΡΟΚΛΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΩΣΙΣ

ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ
E.R.DODDS

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ ΛΟΓΟΣ
ΠΟΛΥΤΥΠΟ 1982

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΟΥ

ΠΕΡΙ ΜΥΣΤΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ
VLADIMIR
LOSSKY

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ ΛΟΓΟΣ
ΠΟΛΥΤΥΠΟ 1983

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

ΑΘΗΝΑ: «ΠΟΛΥΤΥΠΟ»,

Δεινοκράτους 131, τηλ. 72.29.237

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: «Μ. ΚΟΤΖΙΑ ΚΑΙ ΣΙΑ»,

Τσιμισκή 78, τηλ. 279.720

Ο καυγάς για το ...ΕΣΥ

του Ιπποκράτη Φιλάσθενου

ΤΟ Ε.Σ.Υ. που θεωρείται σαν μια από τις σημαντικότερες θεσμικές παρεμβάσεις του ΠΑΣΟΚ, ουδέποτε έπαψε να βρίσκεται στην επικαιρότητα. Κάθε τόσο στον Τύπο εμφανίζονται άρθρα και απόψεις υπέρ ή κατά, προτάσεις για την παραπέρα πορεία του, κριτική για τον τρόπο εφαρμογής του.

ΤΙΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ όμως εβδομάδες, η συζήτηση γύρω από το ΕΣΥ έχει ενταθεί σε πρωτοφανή βαθμό, αυτή καθ' εαυτή η υπόστασή του φαίνεται να κινδυνεύει, ενώ η ίδια η πολιτική ηγεσία του υπουργείου (που είναι ΠΑΣΟΚ...) φέρεται από τον Τύπο σαν αποφασισμένη να αλλάξει βασικές παραμέτρους του.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ στοιχείο είναι το γεγονός ότι όλη αυτή η συζήτηση γίνεται χωρίς να υπάρχει (εξωτερικά τουλάχιστον) λόγος. Οι γιατροί και οι άλλοι εργαζόμενοι δεν απεργούν, οι άρρωστοι δεν πεθαίνουν, η υγεία του πληθυσμού δεν χειροτερεύει (κάποιες επιδημίες γαστρεντερίτιδας χαλούν την εικόνα, αλλά αυτό είναι άλλη ιστορία...), ούτε καλυτερεύει.

ΜΙΑ ΠΙΟ προσεκτική μελέτη των αλλαγών που προτείνονται από τον υπουργό, ίσως μας βοηθήσει να καταλάβουμε τι οδήγησε σε αυτή τη σύγκρουση γύρω από το ΕΣΥ, που παραδόξως (;) είναι κυρίως ενδοπασοκική.

Το ΚΕΣΥ είναι ο πρώτος στόχος του Υπουργείου: καταργείται η προϋπόθεση της σύμφωνης γνώμης για μια σειρά ζητήματα σχεδιασμού και αποφάσεων, και το όργανο αυτό «παρέμβασης και λαϊκής συμμετοχής» συρρικνώνεται σε ένα απλό συμβουλευτικό όργανο που τελικά κανείς δεν θα έχει ανάγκη.

Η ΑΝΑΓΚΗ για παρέμβαση και συμμετοχή του πληθυσμού στο σχεδιασμό υγείας αποτελεί βασική αρχή της κοινο-

κής ιατρικής και κυρίαρχη αντίληψη σε κάθε οδηγία της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας. Πέρα όμως από αυτή τη θεωρητική ανάλυση, χρήσιμο είναι να δει κανείς αν το ΚΕΣΥ πράγματι λειτουργήσει με αυτό τον τρόπο έτσι, και πώς τελικά λειτουργήσει αυτά τα χρόνια. Τα μέλη του ΚΕΣΥ θα πρέπει να κάνουν μια λεπτομερή έκθεση πεπραγμένων. Έτσι ίσως θα διαψευσθούν αυτοί που λένε ότι το όργανο αυτό λειτουργήσει κυρίως σαν κέντρο εξουσίας και εξάσκησης πίεσης μιας πασοκικής ομάδας και λιγότερο σαν όργανο λαϊκής παρέμβασης. Ότι ουδέποτε χάραξε πολιτική αλλά ασχολήθηκε κυρίως με ελάσσονος σημασίας θέματα (που όμως προσδίδουν εξουσία) όπως οι εκπαιδευτικές άδειες ή οι συστάσεις θέσεων. Ότι ουδέποτε υπήρξε η θέληση να λειτουργήσει σαν τέτοιο στο βαθμό που ποτέ δεν δημιουργήθηκε η αναγκαιότητα για αυτό υποδομή ούτε πληρώθηκαν οι θέσεις για ειδικούς επιστήμονες που προβλέπει ο οργανισμός (αλήθεια το ΙΚΥ πόσες υποτροφίες για θέματα κοινοτικής ιατρικής και οργάνωσης έχει προκηρύξει για να δημιουργηθούν αυτοί οι επιστήμονες;). Δεν φτάνει η πολιτική βούληση του προέδρου της ΓΣΕΕ ή της ΠΑΣΕΓΕΣ για να χαραχθεί πολιτική υγείας. Χρειάζονται και ειδικές σπουδές, ειδικές γνώσεις. Ότι τελικά στο ΠΑΣΟΚ μόνο ένα κέντρο αποφάσεων μπορεί να υπάρξει σε κάθε περίπτωση.

Η ΠΑΡΟΧΗ κινήτρων είναι ο δεύτερος κύριος στόχος του υπουργείου. Κίνητρα για να πάνε οι γιατροί στην επαρχία, κίνητρα για να αυξηθεί η παραγωγικότητα.

ΔΕΝ ΕΧΕΙ διευκρινιστεί ακόμη τι κίνητρα θα είναι αυτά και έτσι δεν μπορεί να γίνει σχόλιο. Αποτελεί πάντως γενική παραδοχή ότι τα νοσοκομεία (η μόνη ουσιαστικά υπαρκτή δομή του ΕΣΥ) λειτουργούν με απαράδεκτους βαθμούς παραγωγικότητας και με συνεχώς αυξανόμενο κόστος. Εφαρμογή *management* σε αυτά είναι απαραίτητη. Υπάρχει πάντα όμως η ανάγκη γενικότερου σχεδιασμού στον οποίο θα ενταχθούν τα νοσοκομεία και όπου δεν φαίνεται να έχει γίνει τίποτε περισσότερο από συνεχή αναφορά σε γενικότατες όπως γενικός γιατρός, πρωτοβάθμια υγεία, αποκέντρωση κλπ.

Η ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ των γιατρών είναι σημαντικό πρόβλημα, και η κοινή λογική λέει ότι αυτή δεν πρόκειται να αυξηθεί αν αυτοί εξακολουθούν να αντιμετωπίζονται δημοσιούπαλληλικά, αν έτσι κι αλλιώς παίρνουν την ίδια αμοιβή αν προ-

άγονται κατ' αρχαιότητα, αν δεν ωθούνται στη μελέτη, στην έρευνα, στην επιστημονική ενημέρωση.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ της σχέσης γιατρού - αρρώστου δεν αντιμετωπίζεται ούτε από το ΕΣΥ ούτε από την τροπολογία του υπουργείου. Παλιά η δυνατότητα επιλογής γιατρού από τον άρρωστο ήταν η προμετωπίδα της θέσης των «μεγαλογιατρών» και της δεξιάς για την υγεία. Η ίδια η ζωή όμως έδειξε ότι το πρόβλημα είναι υπαρκτό. Η λογική «πάω στα εξωτερικά ιατρεία», και σε όποιον πέσω, είναι εκτός πραγματικότητας, ο χρόνιος άρρωστος πρέπει (και θέλει) να παρακολουθείται από τον ίδιο γιατρό, και όσοι είχαν την ανάγκη περίθαλψης ένοιωσαν πέρα από το ΕΣΥ, την ανάγκη να προσπελάσουν στο γιατρό που εμπιστεύονται.

Η ΕΚΔΟΧΗ ότι ο κ. Φλώρος εκφράζει «τα συμφέροντα των μεγαλογιατρών που βάλλουν λυσσαλέα το ΕΣΥ» μόνο θυμηδία μπορεί να προκαλέσει. Ουδέποτε η ιδιωτική πρωτοβουλία στο χώρο της υγείας άνηψε τόσο όσο τα τελευταία χρόνια επί ΕΣΥ. Διαγνωστικά κέντρα φυτρώνουν σαν μανιτάρια, εταιρείες δημιουργούνται, επενδύσεις γίνονται. Οι δουλειές εξελίσσονται θαυμάσια και όλοι δοξάζουν το ΕΣΥ που ρίχνοντας το επίπεδο περίθαλψης στα δημόσια νοσοκομεία έστρεψε τον κόσμο προς την μέχρι τότε χειμάζουσα ιδιωτική πρωτοβουλία. Οι προθέσεις του υπουργείου φαίνονται σαν ένα μείγμα προσπάθειας ανακατανομής της εξουσίας μέσα στο ΠΑΣΟΚ και προσπάθειας ελέγχου των διωγκόμενων δαπανών μέσα από την αύξηση της παραγωγικότητας.

ΜΠΟΡΟΥΜΕ όμως να ελπίζουμε ότι κάτι καλό θα προκύψει και για την περίθαλψη ή είμαστε υπερβολικά αισιόδοξοι.

«Το όνομα του Ρόδου» των «αγίων» επισκόπων

του Κ. Β. Σακελλαρίου

Μητροπολιτικές φατρίες, επισκοπικές παρατάξεις και «άγιοι» αρχιερείς, με αφορμή την έγκριση του σχεδίου του προσυμφώνου από την Ιερά Σύνοδο για την παραχώρηση της μοναστηριακής περιουσίας στο κράτος αλληλοκατηγορούνται. Ταυτόχρονα επιδιώκουν να αποκτήσουν «πόντους» στην ιεραρχία προσβλέποντας στον αρχιεπισκοπικό θρόνο και ανατρέποντας τις σημερινές σχέσεις εκκλησίας – κράτους.

Οι εξελίξεις στην Ιεραρχία αναμένεται να έχουν επιπτώσεις τόσο στις σχέσεις πολιτείας-εκκλησίας όσο και στις σημερινές ισορροπίες μεταξύ των διαφόρων επισκοπικών παρατάξεων. Με βάση τα σημερινά δεδομένα εάν σπάσει το «αδιάσπαστο» μέτωπο των μητροπολιτών προβλέπεται ότι:

- Μπορεί να εμποδίσει ή να καταστήσει αδύνατη τη σύναψη συμφωνίας για τη μοναστηριακή περιουσία.
- Να προκαλέσει την άμεση εφαρμογή όλων των διατάξεων του νόμου 1700/87 για την εκκλησιαστική περιουσία.
- Να αποτελέσει το έναυσμα για ένα οριστικό ξεκαθάρισμα παλιών λογαριασμών μεταξύ των αλληλομισούμενων δεσποτικών φατριών.
- Να συντελέσει στη δημιουργία προϋποθέσεων για την ανάπτυξη καλών σχέσεων μεταξύ πολιτείας και εκκλησίας.

Απόστολοι και πρωτόκλητοι της εκρηκτικής ρήξης στο μέτωπο της Ιεραρχίας είναι μερικοί «άγιοι» μητροπολίτες, οι οποίοι, σε πρώτη φάση, επιδιώκουν να εκπαραθυρώσουν τον αρχιεπίσκοπο κ. Σεραφείμ – που κι αυτός φέρει πολύ μεγάλη ευθύνη για την επικρατούσα κατάσταση – και να προκαλέσουν νέα ένταση στις σχέσεις εκκλησίας και πολιτείας, για να φθείρουν την κυβέρνηση.

Η σύγκρουση, που οργανώθηκε από σκληροπυρηνικούς μητροπολίτες με τη συνδρομή και συμβουλή βουλευτών και παραγόντων της Νέας Δημοκρατίας, εκδηλώθηκε με επίθεση ομάδας αρχιερέων – της πασίγνωστης «τρίικας» των «αγίων» μητροπολιτών Πειραιώς κ. Καλλίνικου, Δημητριάδος κ. Χριστόδουλου και Καλαβρύτων κ. Αμβρόσιου – εναντίον του κ. Σεραφείμ και των μελών της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου, γιατί ενέκριναν ομόφωνα το σχέδιο του προσυμφώνου με την πολιτεία για την παραχώρηση της μοναστηριακής περιουσίας στο κράτος.

Τους πρωταγωνιστές της επίθεσης ακολούθησαν – σύμφωνα με το εμπνευ-

σμένο σχέδιο – οι συνεργαζόμενοι και συμπορευόμενοι με αυτούς «άγιοι» μητροπολίτες, που αποτελούν θλιβερά κατάλοιπα της χουντικής περιόδου και προέρχονται ή καθοδηγούνται από εξωεκκλησιαστικές οργανώσεις.

Σ' αυτή την κουστωδία έχουν προστεθεί και μερικοί «πεφωτισμένοι» ηγούμενοι του Αγίου Όρους, όργανα εξωεκκλησιαστικών οργανώσεων, που επιδιώκουν να ελέγχουν και μοναστήρια, τα οποία υπάγονται στην ελλαδική εκκλησία και να ιδρύσουν νέα δικά τους στην Ελλάδα με σκοπό να αυξήσουν τη δύναμη και τα έσοδά τους και να επεκτείνουν την «πνευματική» τους δραστηριότητα, που εκφράζεται με το σύνθημα «Ελλάς Ελλήνων Χριστιανών».

Πηγή αστείρευτου πλουτισμού

Οι επικεφαλής του κυκλώματος θέλουν να ματαιώσουν τη σύναψη της σύμβασης για τη μοναστηριακή περιουσία, επειδή αυτή αποτελεί πηγή πλουτισμού γι' αυτούς.

Οι «άγιοι» αδελφοί της «τρίικας», τα φερέφωνά τους και οι αρχιζήλωτες αγιορείτες ηγούμενοι καταπιέζουν τα ηγουμενοσυμβούλια όλων των μονών της ελλαδικής εκκλησίας κι ιδιαίτερα των μεγάλων μοναστηριών να μην αποστείλουν εξουσιοδοτήσεις στην Ιερά Σύνοδο, για να υπογράψει αυτή για λογαριασμό τους τη σύμβαση με την πολιτεία για τη μοναστηριακή περιουσία.

Η καταπίεση αυτή έχει απόλυτα επιτύχει, γιατί μέχρι σήμερα κανένα από τα ηγουμενοσυμβούλια των μεγάλων μοναστηριών δεν έσπευσε να εκτελέσει τις έγγραφες εντολές της Ιεράς Συνόδου και να αποστείλει σ' αυτήν το ταχύτερο τις απαραίτητες εξουσιοδοτήσεις.

Η απόφαση της Ιεράς Συνόδου (12 Ιανουαρίου) να εγκρίνει το σχέδιο του προσυμφώνου με την Πολιτεία εξόργισε κι ερέθισε τους υπονομεύοντες τη σύμβαση αρχιερείς. Έτσι, ο «άγιος» Δημητριάδος κ. Χριστόδουλος, που είχε οργανώσει την ανταρσία στη Μονή Μεταμορφώσεως των Μετεώρων κι είχε πρωτοστατήσει και σε άλλες, στην προσπάθειά του να τονώσει τους ομοϊδεάτες του, δήλωσε ότι «οι μοναχοί βρίσκονται σε αναβρασμό και επιτροπές υποστήριξης του διωκόμενου μοναχισμού συγκροτούνται ήδη».

Ταυτόχρονα εκδηλώθηκε η σύγκρουση στην Ιεραρχία. Το «αρραγές» μέτωπο των ιεραρχών έσπασε με την κίνηση 17 μη-

τροπολιτών, που ζήτησαν εγγράφως από την Ιερά Σύνοδο να μην προδίδει σε καμιά συμφωνία με την πολιτεία για τη μοναστηριακή περιουσία και υπέβαλαν το αίτημα για έκτακτη Σύνοδο της Ιεραρχίας. Οι 17 είναι οι «άγιοι» μητροπολίτες Σύρου κ. Δωρόθεος, (ο μόνος συνεπής στην τακτική του) Νικαίας κ. Γεώργιος, Ν. Ιωνίας κ. Τιμόθεος, Γόρτυνος κ. Θεόφιλος, Ελασσώνος κ. Σεβαστιανός, Δρυϊνουπόλεως κ. Σεβαστιανός Φλωρίνης κ. Αυγουστίνος, Ύδρας κ. Ιερόθεος, Ν. Κρήνης κ. Προκόπιος, Σιδηροκάστρου κ. Ιωάννης, Γρεβενών κ. Σέργιος, Καρυστίας κ. Σεραφείμ, Λευκάδος κ. Νικηφόρος, Μαρωνείας κ. Δαμασκηνός, Παραμυθίας κ. Τίτος, Τριφυλίας κ. Στέφανος και Πατρών κ. Νικόδημος.

Από τον παραπάνω πίνακα των μητροπολιτών προκύπτει, ότι η διάσπαση κι η ρήξη μέσα στην Ιεραρχία είναι πολύ μεγάλη, γιατί στην κίνηση κατά του κ. Σεραφείμ και της Ιεράς Συνόδου δεν μετέχουν μόνο οι καθαρόαιμοι των εξωεκκλησιαστικών οργανώσεων, αλλά κι οι θεωρούμενοι ως απόλυτα σεραφειμικοί, όπως π.χ. οι «άγιοι» Ελασσώνος, Ν. Ιωνίας, Τριφυλίας, Μαρωνείας, Παραμυθίας κ.λ.π.

Τα παραπάνω αιτήματα δεν προσυπέγραψαν οι «άγιοι» Πειραιώς, Δημητριάδος, Καλαβρύτων και άλλοι ανήκοντες στο ίδιο κύκλωμα, για λόγους τακτικής, γιατί τώρα αγωνίζονται στο σκοτεινό παρασκήνιο, για να συγκεντρώσουν τις υπογραφές 25 τουλάχιστον μητροπολιτών για να ζητήσουν έκτακτη σύγκληση της Ιεραρχίας.

Ο αρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ στην προσπάθειά του να κρατήσει το θρόνο και να δείξει στην κυβέρνηση, ότι είναι «συνεπής» στις υποσχέσεις του για τους όρους παραχώρησης της μοναστηριακής περιουσίας, έκανε την περασμένη εβδομάδα σφοδρή αντεπίθεση κατά των σημερινών αντιπάλων του.

Βέβαια και ο κ. Σεραφείμ φροντίζει για τον εαυτό του. Όμως τα αποκαλυφθέντα κυκλώματα και οι φατρίες μέσα στην εκκλησία δείχνουν το κλίμα και την πολιτική που ακολουθούν οι «άγιοι» επισκοποι για να προασπίσουν τα συμφέροντά τους.

Η κατάσταση αυτή επιβάλλει να υπάρξει από την πλευρά της πολιτείας μια νέα τακτική, αλλά και μια εγρήγορση όσων, μέσα στην εκκλησία, δεν βρίσκονται σε αυτές τις φατρίες και τις «ίντριγκες» των «αγίων» επισκόπων.

Συντεχνιασμός και εφησυχασμός

Δεν θεωρήσαμε ποτέ πως τα λογής βραβεία που επιδοκιμάζουν την κάθε είδους καλλιτεχνική έκφραση δεν υπακούουν σε σκοπιμότητες, δεν απηχούν πολιτικές, δεν είναι απόρροια υποκειμενικότητας στις επιλογές.

Έτσι η λογική των φετινών κρατικών βραβείων, είναι εύκολα αναγνωρίσιμη. Είναι η λογική του μοιράσματος της πίτας και του συντεχνιακού πνεύματος, που κυρίαρχα καθορίζει τη μίζερια του εθνικού μας (διάβαζε: κρατικού) κινηματογράφου. Εδώ, κλητοί είναι πάντα οι εκλεκτοί των κρατικών χρηματοδοτήσεων, αυτοί που διεκδικούν όλο και μεγαλύτερο κομμάτι απ' την πίτα, αυτοί που ορθώνουν στεγανά στους «άλλους λόγους» (αλλά και στους νεότερους κινηματογραφιστές). Αντάλλαγμα: Ένας κινηματογράφος βολεμένος, εφησυχασμένος, κομφορμιστικός.

Η δικαίωση, βεβαίως, τέτοιων επιλογών δεν αποτελεί ούτε κατ' επίφασιν αισθητική δικαίωση. Παρ' όλα αυτά, πολλές φορές συνδικαλιστές που καλούνται να επιβραβεύσουν αισθητικές προτάσεις, έχουν την απαίτηση οι απόψεις τους να μην επιδέχονται αντίρρηση, και, στην προσπάθειά τους να δικαιολογήσουν τα αδικαιολόγητα, γίνονται κραυγαλέοι. Γιατί, κραυγαλέα είναι η επίθεση κατά του κριτικού Ν.Φ. Μικελίδη (που επεκτείνεται και στην Πανελλήνια Ένωση Κριτικών Κινηματογράφου) ο οποίος, δηλώνοντας την έμπρακτη αντίρρησή του σε μεθοδεύσεις διευθυντηρίων, παραιτήθηκε από το γνωμοδοτικό συμβούλιο του Ελληνικού Κέντρου Κινηματογράφου.

Κάποτε οι επικρίσεις μας για την κακοδαιμονία πολλών «στραβών» εισπράττονταν ολοκληρωτικά απ' το κράτος. Σήμερα, υπεύθυνοι για μια σειρά ατοπημάτων στο χώρο του κινηματογράφου είναι και τα σώματα και οι επιτροπές, που κυριαρχούνται από στενή συντεχνιακή λογική. Και —αλίμονο— αντιμετωπίζουν με καχυποψία την όποια κριτική τους γίνεται γιατί έχουν καταφέρει να δηλώνουν «προοδευτικοί». Αλλά, ως τότε η πολιτιστική μας ταυτότητα θα επιδεικνύεται ταυτόχρονα με μια αντίστοιχη κομματική;

Σημειωματάριο ειδήσεων

- Το πολιτιστικό γεγονός του δεκαπενθήμερου μπορούσε να είναι η άρνηση των ταξιτζήδων να κυκλοφορήσουν εντός του δακτυλίου —γεγονός που αλλάζει άρδην την οπτική με την οποία η πόλη φαντάζει κάτω από τα μάτια μας. *Λιγότερο κίτρινο, περισσότερο χαμόγελο.* Οι δρόμοι ανοιχτοί, ο κόσμος φτάνει στον τόπο προορισμού του συντομότερα, μαθαίνει να χρησιμοποιεί τα μαζικά μέσα συγκοινωνίας ή ανακαλύπτει εναλλακτικούς τρόπους μετακίνησης («παπάκια», ποδήλατα, την πεζοπορία...).

Η στήλη σήμερα έρχεται

κοντά σας *κατηφορίζοντας πάνω σε ένα ποδήλατο, ανεμίζοντας ποιήματα του Ανδρέα Εμπειρικού* (Και παραφράζοντας ένα άλλο ποίημα του Γιάννη Κοντού, για τις ανάγκες του ραντεβού).

- Παρ' όλα αυτά όμως, δεν μπορούμε να πούμε ότι μας έλειψε το νέφος. Ελπίζουμε οι αντιστάσεις μας να διαρκέσουν και να μην το συνηθίσουμε.

- Πολιτιστικές ανταλλαγές. Ενώ κυκλοφορούσε στα ελληνικά το τελευταίο πολιτικό έργο του Γκέοργκ Λούκατς «*Αστική και σοσιαλιστική δημοκρατία*» σε πρώτη παγκόσμια έκδοση (μεταφράστηκε από τα γερμανικά), κυκλοφόρησαν στη Γερμανία τα «*Απομνημονεύματα*» του στρατηγού Μακρυγιάννη.

Την περασμένη Δευτέρα, εξάλλου, το Σπίτι της Κύπρου παρουσίασε τα βιβλία δεκαεφτά νέων Κυπρίων συγγραφέων και

τρία περιοδικά, πρόσφατη πνευματική συγκομιδή.

- Μια ζωντανή, μαχητική εφημερίδα εκδόθηκε αυτές τις μέρες από το σχολικό κίνημα μαθητών «*Μαθητική Αυτονομία*», που συγκροτήθηκε πέρσι το Μάιο, μετά τις κινητοποιήσεις στα πολυκλαδικά λύκεια. «*Μαθητική Αυτονομία*» λέγεται και η εφημερίδα της κίνησης κα στο πρώτο φύλλο μπορείτε να διαβάσετε για τη «μαθητική ιδιότητα», «τη φιλοσοφία της αδράνειας», για τους «βαθμούς που... σκοντώνουν» κ.ά. Βήμα διαλόγου, θέλουν οι μαθητές το έντυπο αυτό για όσους νιώθουν την ανάγκη να εκφράσουν όσα πιστεύουν για το σχολείο και τη ζωή τους. Οι ίδιοι δηλώνοντας την ταυτότητά τους μας πληροφορούν ότι αγωνίζονται για ένα σχολείο αντιαυταρχικό, για να μην «καπελώνονται» οι μαθητές από τα κόμματα, αλλά και να μη βουλιάζουν στην παθητικότητα επιδιώκοντας να είναι ενεργοί και υπεύθυνοι πολίτες. Επιζητούν την επικοινωνία και την επαφή με όσους έχουν ανάλογους προβληματισμούς στα τηλέφωνα 82.34.057, 86.54.638.

- Αθόρυβα σχεδόν, επιβλήθηκε στο κοινό που διψάει για ρυθμική μουσική ο χώρος συναυλιών «*Ρόδον*» της οδού Μάρνη. Και, κάθε τόσο, έχουμε την ευκαιρία να ακούμε ενδιαφέροντα σχήματα σε ζωντανές εμφανίσεις τους.

- Στις 2 και 3 Φεβρουαρίου, λοιπόν, θα έχουμε στο «*Ρόδον*» τους *Died Pretty*, ένα από τα δημοφιλέστερα γκρουπ της αυστραλέζικης σκηνής. Η μουσική τους, ένα κράμα ροκ-εν-ρολ μπητ και μελωδίας, υπόσχεται ενδιαφέρουσες βραδιές.

- Αλλά το γεγονός του Φεβρουαρίου, όσον αφορά τις συναυλίες, είναι η συναυλία των *Damned*, του πρώτου πανκ συγκροτήματος, που υπάρχει ήδη από το 1976. Δώδεκα χρόνια μετά το συγκρότημα εξακολουθεί τη διαδρομή του στο χώρο της μουσικής συνεχίζοντας να εκπλήσσει και να προκαλεί τους πάντες (12, 13 Φεβρουαρίου, ώρα 10 το βράδυ).

- «*Ο φίλος του φίλου μου είναι και δικός μου φίλος*». Είναι η παροιμία που χρησιμοποιεί ο Γάλλος σκηνοθέτης Έρικ Ρομέρ ως μότο στην καινούρια του ταινία, για να διηγηθεί την περιπέτεια της ερωτικής επικοινωνίας και της αλλοτρίωσης των σχέσεων, με φόντο ένα ειδυλλιακό προάστιο του Παρισιού. *Ο φίλος της φίλης μου* είναι ο τίτλος της ταινίας που προβάλλεται από χτες και ... η συνέχεια επί της οθόνης.

- Η κινηματογραφική λέσχη του Δήμου Περάματος, θα παρουσιάσει την ερχόμενη Κυριακή, στις 7 μ.μ. στον κινηματογράφο «*Λένα*» (Σκουφά 88, Πέραμα), την *Κάρμεν* του Κάρλος Σάουρα. Ο κινηματογράφος εκτός των τειχών...

- 150 χρόνια από την ίδρυσή του έκλεισε το Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο και η επέτειος γιορτάζεται ποικιλότροπα. Μια από τις εκδηλώσεις που έχουν προγραμματισθεί είναι —σε συνεργασία με την Εθνική Πινακοθήκη— η έκθεση «*Δυτικοευρωπαϊκή ζωγραφική στην Εθνική Πινακοθήκη από τις παλαιές συλλογές του Πολυτεχνείου*», στην οποία

παρουσιάζεται ένα μέρος των έργων δυτικοευρωπαϊκής ζωγραφικής από τις παλαιές συλλογές του Πολυτεχνείου. Παράλληλα κυκλοφόρησε ένα πολυτελές λεύκωμα που περιέχει όλο το υλικό της έκθεσης, μαζί με βιογραφικά των ζωγράφων και κείμενα κριτικής αποτίμησής τους.

- «*Εντευκτήριο*» ονομάζεται ένα νέο καλλιτεχνικό περιοδικό, με έδρα τη Θεσσαλονίκη, του οποίου εκδόθηκε πρόσφατα το πρώτο τεύχος. Βασικό χαρακτηριστικό γνώρισμα του «*Εντευκτηρίου*» είναι ότι θα

υπάρχει, σε κάθε τεύχος, μια κύρια ενότητα κειμένων γύρω από ένα θέμα ή ένα πρόσωπο της τέχνης, με τον τίτλο «Σελίδες». Έτσι στο πρώτο τεύχος δημοσιεύονται οι «Σελίδες για τη φυλακή»: πρωταρχική θέση κατέχουν αποσπάσματα από το άγνωστο βιβλίο του Γεωργίου Ιορδάνου «Φωνή από τον τάφον των ζωντανών», που αποτελεί μια συναρπαστική μαρτυρία για το Γεντί Κουλέ του 1920. Το κείμενο αυτό παρουσιάζεται από τον Ντίνο Χριστιανόπουλο.

● Ενδιαφέρουσα μια «διαφορετική» επαρχιακή εφημερίδα που έφτασε στα γραφεία μας. Πρόκειται για τη «μηνιαία ανεξάρτητη εφημερίδα» —όπως επιγράφεται— «Το σημάδι» που εκδίδει στα Γιάννινα ο Κ. Γιαννάκοβας. Προσπαθώντας να ξεφύγει από την αντίληψη ότι η εφημερίδα της επαρχίας είναι ταγμένη να φωτογραφίζει την πλήξη της κοινωνικής ζωής της επαρχιακής πόλης, η εφημερίδα συντίθεται κυρίως από αναλύσεις, άρθρα γνώμης και παρέμβασης, επιστημάνσεις... Βεβαίως βρίσκεται ακόμη στο δρόμο της παγίωσης του δικού της στυλ, που θα την κάνει να ξεχωρίσει, η αρχή όμως είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντική.

● Στην Κρήτη θα βρεθεί ο Σπύρος Ευαγγελάτος τις προσεχείς μέρες, για να σκηνοθετήσει την αναγεννησιακή κρητική κωμωδία «Στάθης», που θα παρουσιάσει σε παγκόσμια πρώτη το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Κρήτης. Ο σκηνοθέτης ανέλαβε και τη δραματουργική επεξεργασία του κειμένου που δεν έχει σωθεί ολόκληρο. Η πρεμιέρα προγραμματίστηκε για την 1η Ιουνίου.

● Πάμπολλες διαμαρτυρίες διατυπώθηκαν για την «πρωτοβουλία» της ΕΤ-2 να προβάλει παλιές ασπρόμαυρες ταινίες χρωματισμένες εκ των υστέρων. Από τη μεριά του, το κανάλι δεν έδωσε καμιά εξήγηση, θεωρώντας προφανώς ότι μια ταινία —και τι ταινία, το αρχέτυπο του φιλμ νουάρ— είναι το ίδιο με ένα ποδοσφαιρικό αγώνα ή το δελτίο ειδήσεων. Έτσι πρόβαλε το ΤΟ ΓΕΡΑΚΙ ΤΗΣ ΜΑΛΤΑΣ φαινομενικά ανενόχλητη, αλλά δεν παρέλειψε να τονίσει σε μια

μικρή «εισαγωγή» ότι ο αριθμός των εγχρωματισμένων ταινιών που θα μεταδοσει είναι «περιορισμένος». Η ΕΤ-2 σε όλο της το μεγαλείο: η αρχοντοχωριάτικη αισθητική (ένα πρόγραμμα εγχρωμο είναι πάντα προτιμότερο από ένα ασπρόμαυρο) συνδυασμένη με την κουτοπόνηρη λογική (μπόρα είναι, θα περάσει).

● «Για τη Ρούλα Πατεράκη δεν υπάρχει τίποτα έτοιμο. Δεν φτιάχνει χαρακτήρες, δημιουργεί ανθρώπους. Σχέση με το ρόλο μέσα απ' αυτό το δρόμο. Μετά είναι η εκφορά του λόγου που δεν είναι η συνηθισμένη μιας φυσικότητας. Είναι επαφή. Ο λόγος είναι σωματικό φαινόμενο».

Λόγια της Μπέττυς Αρβανίτη από συνέντευξή της στην «Ελευθεροτυπία», που συμπυκνώνουν το θεατρικό όραμα μιας σημαντικής παράστασης για τα σχεδόν χειμαζόμενα θεατρικά πράγματα. Μιλάμε βέβαια για το «Πικρά δάκρυα της Πέτρα φον Καντ» του Ρ. Β. Φασμπίντερ, που ανεβαίνει στο θέατρο της Οδού Κεφαλληνίας 16, σε σκηνοθεσία Ρούλας Πατεράκη.

● Η Περσεφόνη στην πολιτική ζωή της Σοβιετικής Ένωσης, όσο κι αν εγείρει αμφισβητήσεις και έντονες αντιρρήσεις από τους καχύποπτους πολιτικούς αναλυτές, έχει δρομολογήσει έναν αναβρασμό στα της καλλιτεχνικής δημιουργίας. Μέσα στο κλίμα των κραδασμών και τις αλλαγές που βιώνονται στον τομέα της πολιτιστικής παραγωγής, σημαντική είναι η μερίδα της εικαστικής δημιουργίας.

● Με τον τίτλο Σήμερα εκτίθενται στην γκαλερί «Κωστάκης» δουλειές αντιπροσωπευτικές μιας πλειάδας νέων κυρίως εικαστικών καλλιτεχνών της ΕΣΣΔ, που προέρχονται από διαφορετικούς χώρους και εκφράζουν διαφορετικές τεχνοτροπίες και σχολές. Ζωγραφική κυρίως εικονική, με αρκετές επιρροές της ρωσικής εκκλησιαστικής παράδοσης, συγκεντρώνει το ενδιαφέρον του κοινού. Εγκαίνια: 1 και 2 Φεβρουαρίου.

● Μια πρωτοποριακή άποψη —λαξεί το εσωτερικό πέτρινων όγκων απλουστεύοντας τη φόρμα και προκαλώντας το βλέμμα του θεατή να εισδύσει στο υλικό— εκφράζει, με το έργο του, ο Ulrich Ruckriem. Εκθέτει στη γκαλερί Bernier (Μαρασλή 51, ως τις 11-2).

● «Τόπια της πόλης» είναι ο τίτλος της έκθεσης που εγκαινιάζει στις 2-2, στη γκαλερί «Το τρίτο μάτι», (Ξενοκράτους 33) ο ζωγράφος Παλαιολόγος Θεολόγου. Ο καλλιτέχνης θεωρεί πως ποίηση και

ζωγραφική είναι η ίδια η ζωή και η αλήθεια της.

● Ζωγραφική και γλυπτική σε τεχνικές και υλικά της κεραμικής, εκθέτει η Μαρία

Βλαντή στις αίθουσες τέχνης Επίπεδα, Ξανθίου 11 Κολωνάκι.

● Σε όλες αυτές τις εκδηλώσεις μπορείτε να πηγαίνεται και με τα πόδια ή με το ποδήλατό σας. Μη ξεχνάτε όμως ότι το νέφος υπάρχει...

Αβλεψία, στο προηγούμενο τεύχος, άλλαξε τον τίτλο του βιβλίου του συνεργάτη μας Σοφianoύ Χρυσόστομίδη (γνωστότερου στους αναγνώστες μας ως Αντήνορα).

Το βιβλίο —που κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις «Θεμέλιο»— είναι μια συλλογή πολιτικών κειμένων που σχολιάζουν την πρόσφατη επικαιρότητα και δημοσιεύθηκαν στην τελευταία τετραετία στην εφημερίδα «Αυγή». Τίτλος του: «Ελεύθερα και απροκατάληπτα».

Η κυκλοφοριακή επιτυχία, που —όπως μαθαίνουμε— έχει το βιβλίο, ευτυχώς δεν κάμπτεται από την ελαττωμένη μας εγρήγορση κατά την παρουσίασή του.

«Κάτι το ωραίο» δεν είναι ένα απλό δώρο· είναι ένα απόκτημα. Ένα μοναδικό βιβλίο που καταγράφει φαινόμενα και καταστάσεις του νεοελληνικού μας βίου.

«Κάτι το ωραίο» Το καλύτερο δώρο για τις γιορτές...

Με κουμπούρια ή με στρας;

του Μνήμωνος Οίωνοσκόπου

...α φωτογραφία
...τοκομμένα από
...την «πειρατική»
...αρχή των αο-
...χαιστών από
...το Έθνος Μου-
...σείο. ΑΡΙΣΤΕ-
...ΡΑ: Η φώτω-
...ση του άστρου κι
...δωτίου στο στρα-
...τιωτικό δχημ.
...ΔΕΞΙΑ: το κα-
...μινόι Στοιμο να
...εξελίξεται.

Με γκαγκοτερικό τρόπο φυγαδεύονται οι αρχαιοτήτες της ελληνικής γης

Η «ΑΠΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΘΕΩΝ»

Διατρέξαντε τους πρώτους κινδύνους κατά τη μεταφορά τους απ' το Μουσείο στην 'Ελευσίνα

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ
ΕΚΜΑΓΕΙΩΝ
ΕΚΧΩΡΗΘΗΚΑΝ
ΣΤΟ ΜΕΤΡΟΠΟΛΙΤΑΝ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ:

Τό βαθύτερο νόημα
της μάχης
των άμφορέων...

Τό μήνυμα του 'Ηρακλείου πρέπει να το μελετήσε
ή κυβέρνηση χωρίς έχθροπάθειες και έκδικητικές
διαθέσεις. Γιατί ο Λαός το έχει ήδη άφομοιώσει

Ο ΚΛΗΡΟΣ ΜΙΛΑΕΙ: ΠΡΟΣΒΛΗΘΗΚΕ Η ΤΙΜΗ ΜΑΣ...

ΜΕΓΑΛΗ ήταν η συμμετοχή του... ή εξαγωγή των αρχαιοτήτων από... κύκλοι μας είπαν απολίτιστους...

ΜΕΓΑΛΕΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ του Λαού στην Κρήτη

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΑΡΝΗΘΗΚΕ ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΙ-
ΠΟΛΙΤΕΥΣΗΣ ΝΑ ΣΥΖΗΤΗΘΕΙ ΤΟ ΘΕΜΑ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ

Από τους
χαρακτηριστικούς
τίτλους που
κοσμούσαν τα
οχτάστηλα και τα
εξάστηλα των
εφημερίδων. Η
αντιιμπεριαλιστική
πάλη δια της
υπερβολής...

δεν καταλαβαίνει τη διαταγή «φύγετε». Παραμένει στο χώρο, σπρώχνεται βίαια, συλλαμβάνεται, οδηγείται στην κλούβα. Οι άλλοι περαστικοί σκορπίζουν τρομαγμένοι.

Μερικές μέρες πριν στο Ηράκλειο της Κρήτης οι δημοτικές αρχές της πόλης με επικεφαλής τον δήμαρχο Μ. Καρέλλη και τον βουλευτή του ΠΑΣΟΚ Θανάση Σκουλά καταλαμβάνουν το Μουσείο Ηρακλείου.

Οι διωκτικές αρχές αντιδρούν δυναμικά. Τους συλλαμβάνουν και τους οδηγούν μέσα από τους δρόμους της πόλης με συνοδούς χωροφύλακες, στο Α' αστυνομικό τμήμα, όπου τους υποβάλλουν σε εξαντλητικές ανακρίσεις. Ο κόσμος που, παρά

τη βροχή, έχει συγκεντρωθεί και γεμίζει ασφυκτικά τους δρόμους γύρω από το Μουσείο, αποθεώνει το δημοτικό Συμβούλιο και με συνθήματα «Ο Νιάνιαν στο σκαμνί», «Όχι άλλο ξεπούλημα», εκδηλώνει την αποδοκιμασία του για την πρωτοφανή αυτή πράξη.

Η χωροφυλακή αποδοκιμάζεται ομαδικά και στη συνέχεια ψάλλεται από το λαό ο εθνικός ύμνος.

Στο μεταξύ γίνεται γνωστό ότι στρατιωτικές δυνάμεις του Ηρακλείου βρίσκονται σε επιφυλακή. Πολλοί διαβλέπουν τάσεις για επιβολή στρατιωτικού νόμου! Η πόλη σύσσωμη κατεβαίνει σε απεργία. Συγκεντρώσεις, ανακοινώσεις, δηλώσεις. Αναβρασμός.

Αποκριάτικο Σαββατόβραδο. Λίγο μετά τις 9.00 ένα άγημα, με REO της Ελληνικής Αεροπορίας πλησιάζει το χώρο του Μουσείου. 30 περίπου άντρες της αστυνομίας με πολιτικά και άλλοι 10 με στολή έχουν ζώσει κατά μήκος την οδό Τοσίτσα... Από αστυνομικά όργανα με πολιτικά φρουρούνται και οι πλευρές του Μουσείου στις οδούς Μπούμπουλινας και Πατησίων...

Επιλεκτοί άντρες της αεροπορίας μαζί με επιλεγμένους αχθοφόρους εισβάλλουν στο κτίριο του Μουσείου.

Νυχτοφύλακες δεν υπάρχουν για να τους αναχαιτίσουν. Απεργούν. Τα πάντα μοιάζουν να υπακούουν σε ένα καλά υπολογισμένο σχέδιο.

Μετά από λίγο, βγαίνουν φορτωμένοι τεράστια κασόνια, που με τη βοήθεια γερανού τοποθετούνται στα καμιόνια.

20 λεπτά διαρκεί η φόρτωση κάθε οχήματος κι ύστερα καθένα ξεκινά με ιλιγγιώδη ταχύτητα προς την κατεύθυνση της Ελευσίνας.

Κοντινό πλάνο: Στο φορτηγό 45145 το δάπεδο της καρότσας είναι σκουριασμένο και από το βάρος ενός κιβωτίου ανοίγει μια μεγάλη τρύπα... Στο φορτηγό 45080, ενώ ο ανελκυστήρας σπρώχνει ένα κιβώτιο δίπλα σε ένα άλλο, ακούγεται αίφνης ήχος από το ξύλο του κιβωτίου καθώς ραγίζει...

Προφανώς οι συσκευασίες είναι πρόχειρες... μια ξύλινη βάση, λαβές από σχοινί, δυο κομμάτια αφρολέξ πάνω και κάτω από το αντιμειμένο και ένα διαφανές νάιλον δεμένο με κορδόνι.

Όλοι βιάζονται. Εκνευρισμός και αδημονία.

Στο μεταξύ καμιά 20αριά άνδρες των ΜΑΤ, προσπαθούν να κόψουν την θέα από 5-6 περιέργους που κοντοστέκονται.

Νεαρός Γάλλος τουρίστας γύρω στα 25,

Όλα αυτά δεν είναι αποσπάσματα ενός αστυνομικοπολιτικού θρίλερ που επινοήθηκε για την περίπτωση. Η περιγραφή είναι μια συρραφή από δημοσιεύματα εφημερίδων των αρχών του '79.

Τα γεγονότα είναι πραγματικά, το ίδιο και οι ήρωες, αν και οι ίδιοι ουδεμία σχέση έχουν με το σημερινό εαυτό τους.

Αφορμή για την... ηρωική κατάληψη του Ηρακλείου από τις δημοτικές αρχές, στις 26.2.79, ήταν η απόφαση του τότε υπουργού Πολιτισμού Δ. Νιάνια να στείλει 155 αντικείμενα του αρχαιολογικού μας πλούτου στην αλλοδαπή. Τόπος προορισμού το Λούβρο πρώτα και στη συνέχεια το Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης.

Οι αντιδράσεις αρχικά περιορίστηκαν στις ανησυχίες αρχαιολόγων για τα μέτρα ασφαλείας κατά τη μεταφορά και στις αντιρρήσεις των διανοουμένων στην πρεσβασία εμπορευματοποίησης της πολιτισμικής μας κληρονομιάς.

Κραυγές και κινδυνολογία

Όμως, από τη στιγμή που η σκυτάλη πέρασε στα χέρια των πολιτικών ισοπεδώθηκαν ευαισθησίες και αγωνίες κάτω από το ευκολοπρόφερτο δίπολο: «επάρτη Δεξιά» / «αντι-ιμπεριαλιστικό μέτωπο». Η «θρυαλλίδα» της «εξέγερσης» πυροδοτήθηκε.

Από το συμβατικό οπλοστάσιο της Αριστεράς ξεφύτρωσαν πράκτορες πίσω από τους ραδινούς Κούρους και η Δεξιά επιστράτευσε τις δοκιμασμένες διμοιρίες των ΜΑΤ για να προάγει τον πολιτισμού και διεθνώς.

Ο βουλευτής του ΠΑΣΟΚ Θ. Σκουλάς, ακραιφνής κομματικός και αργότερα πρόεδρος της ΠΑΣΕΓΕΣ, δήλωνε τότε:

«Φοβούμαι ότι στην απόφαση για φυγάδευση των αρχαίων μας, που πάρθηκε παρά την αντίδραση του κυρίαρχου λαού, κρύβονται ευρύτεροι στόχοι και σκοποί για το μέλλον της πατρίδας μας. Φοβούμαι μην είναι μια «πρόβα τζενεράλε» για να σταθμίσουν την αντίσταση του λαού μας σε περίπτωση που θα θελήσουν να επιβάλουν τα σκοτεινά τους σχέδια, που θα πλήξουν καιρία την εθνική μας ανεξαρτησία» (26.2.79).

Ο κ. Ν. Κεπέσης, βουλευτής Πειραιά του ΚΚΕ τόνιζε ότι «η απόφαση της κυβέρνησης για τον εκπατρισμό των αρχαιοτήτων δεν μπορεί να πάρθηκε στην Αθήνα, αλλά σε ξένα κέντρα αποφάσεων» και υπογράμμιζε ότι «έχουμε να κάνουμε με μια ακόμα εκδήλωση υποτέλειας στους ιμπεριαλιστές, στο ΝΑΤΟ και στα μονοπώλια της ΕΟΚ» (26.2.79).

Και μέσα στη σύγχυση νάσου ποζάτος ο Καραμανλής επιστρέφοντας από ταξίδι του στις Αραβικές χώρες. Ενοχλημένος από τη διάσταση που έχουν πάρει τα

προβλήματα κι εκθέτετε, τη χώρα μας διεθνώς». Και στην ερώτηση δημοσιογράφων θυμωμένος απαντά: «Είμαι αηδιασμένος» (1.3.79).

Στις δηλώσεις αυτές, όπως και στο έκρυθμο κλίμα που δημιουργήθηκε, αντιστοιχεί μια πολιτική πρακτική από τα κόμματα της τότε αντιπολίτευσης: ένας έντεχνος φανατισμός της μάζας, μια λαϊκίστικη αντίληψη για την άσκηση της πολιτικής, μια πρακτική ξεσηκωμού που δεν αναζητά τα ερείσματά του στο πόσο ζωτικά είναι τα προβλήματα που τον προκαλούν, αλλά στο πόσο εντυπωσιακά εμφανίζονται.

Μας συγχωρείται διακοπή: επιστημονική φαντασία

Τέτοιου είδους φαινόμενα θα αρχίσει να σιγοντάρει, με συνέπεια, άλλωστε, μετά από μερικούς μήνες η «Αυριανή», η οποία αν είχε προλάβει τα γεγονότα πιθανολογούμε πως θα τα σχολίαζε κάπως έτσι:

«ΑΝΤΙ να κοιτάμε τα χάλια μας, που δεν έχουμε στον ήλιο μοίρα με τους δεξιούς απατεώνες που κάθονται πάνω στο σβέρκο μας, αποφασίσαμε ξαφνικά να πουλήσουμε βιτρίνα στην Ευρώπη και στην Αμερική. Πήγε λοιπόν ο υπουργός Πολιτισμού Νιάνιας να αρπάξει τα αρχαία αγάλματα, από το Μουσείο του Ηρακλείου και να τα στείλει στους Αμερικανούς γκάγκστερ, που επειδή είναι μπουνταλάδες, χωρίς αρχαίο πολιτισμό, θέλουνε να βάλουνε τώρα χέρι στην περιουσία μας, την κληρονομιά που μας άφησε ο Μενέλαος, ο Ηρακλής, ο Αχιλλέας και όλοι οι άλλοι εκείνοι σπουδαιότεροι πρόγονοί μας.

ΕΛΛΑ όμως που τον πήρανε χαμπάρι οι λεβέντες Κρητικοί, που είναι περήφανοι και έξυπνοι και δεν πιστεύουν τις ψευτιές του κάθε παλαβιάρη. Κι είπανε: «Πού θα τα πάτε βρε αφιλότιμοι τα αγάλματα; Στους ψευτοκουλτουριάρηδες τους Γάλλους για να τα χαζεύουνε και να περνάνε την ώρα τους γύρω από τους Κούρους και τις Κόρες μας και να σκέφτονται Κύριος οίδε τι αισχρά πράγματα που εκθέτουν τη χώρα μας διεθνώς; Ή στους κλεφταράδες τους Αμερικανούς οι οποίοι μόλις μυριστούν ψαχνό, είναι ικανοί να τα σουφρώσουν γιατί είναι σαβνια στην κλεψιά — απ' αυτούς άλλωστε διδάσκονται και οι ντόπιοι κλεφταράδες, οι δεξιοί υποτακτικοί τους».

Και πάλι τα γεγονότα

Για να ξεπεράσει την «αηδία» του αλλά και να αποφύγει την παλλαϊκή κατακραυγή ο Καραμανλής εξαίρεση τα κρητικά έργα από την αποστολή και αποφάσισε —«τιμωρώντας» έτσι την Κρήτη — να φυγαδεύσει στο εξωτερικό ό,τι ήταν δυνατόν. Έτσι μεθοδεύτηκε η «επιχείρηση - απαγωγή αρχαιοτήτων» από το Αρχαιολογικό Μουσείο της Αθήνας, στις 3.3.79, που παρουσιάσαμε στην αρχή, με

ΗΡΑΚΛΕΙΟ:

Τό βαθύτερο νόημα της μάχης των άρפורέων...

Το μνημείο του Ηρακλείου πρέπει να το μελετήσει ή κούρση χωρίς εχθροσθένες και εχθροσθένες διαθέςεις. Γιατί ο λαός το έχει ήδη άφουώσει.

Λίγοι κατάφεραν να αρθούν πάνω από το κλίμα της καταστροφολογίας και της υπερβολής του αντιϊμπεριαλιστικού μένους που είχε καταλάβει τότε όλες τις οργανωμένες τάσεις της Αριστεράς. Ανάμεσα σ' αυτούς που δεν έχασαν την ψυχραιμία τους οι πτυχιούχοι ιστορικών και αρχαιολόγων που ο σύλλογός τους (ΣΠΙΑ) είχε εκδόσει μια ενδιαφέρουσα ανακοίνωση. Απόσπασμα της ανακοίνωσης στη Φιλοσοφική Σχολή (13-12-1978) και είχε δημοσιεύσει το ΑΝΤΙ (τχ. 117, 20-1-79). Το αναδημοσιεύουμε σήμερα και δεν έχει αλλάξει τίποτα αναφορικά με την αντιμετώπιση από το κράτος της πολιτικής μας κληρονομιάς, και γιατί αποτέλεσε μια νηφάλια παρουσία στην δημοκοπία εκείνων των «επαναστατικών ημερών».

«Πέρα απ' αυτά θα πρέπει να συναισθανθούμε κι εμείς όλοι πόσο υπεύθυνοι είμαστε που φθάσανε εδώ τα πράγματα, γιατί όλα αυτά που λέμε τα ακούμε μεταξύ μας κι ο μόνος που αποφασιστικά θα μπορούσε να μας βοηθήσει στο σταμάτημα αυτής της καπηλείας και στην αντιμετώπιση αυτών των κινδύνων, ο λαός, δεν μας ακούει. Και δεν μας ακούει επειδή κι εμείς όλοι συμβάλαμε ή δεν αντιδράσαμε αρκετά στο να του δημιουργηθεί η εντύπωση ότι η αρχαιολογία είναι κυνήγι θυσιαστών, ότι τα αρχαία μνημεία δεν είναι μάρτυρες πολιτισμού, αλλά «ανεκτίμητα κατορθώματα μεγάλων πνευμάτων» — και από αυτό το «ανεκτίμητα» δεν λείπει η οικονομική παράμετρος — και ότι αυτά είναι «δικά μας» επειδή τα δημιουργήσαν οι «αρχαίοι ημών πρόγονοι», άτομα με υπερφυσικά περίπου γνωρίσματα, και ακόμα ότι όπως κάθε αντικείμενο με οικονομική αξία, μπορούμε να τα εκμεταλλευόμαστε για να εξυπηρετήσουμε τα συμφέροντά μας, «υψηλά» όπως τα εθνικά ή «ταπεινά» όπως τα στενάζα οικονομικά.

Είναι γι' αυτό το λόγο που τολμάμε να πούμε ότι αν είναι να αποτύχουμε στην προσπάθεια να μη γίνει η περιφορά με την επίκληση μεγαλοϊδεατικών τάσεων και τυποποιημένων φράσεων, καλύτερα να αποτύχουμε. Υπάρχει τουλάχιστον έτσι η ελπίδα να ταράχουν μερικές συνειδήσεις και να αρχίσει κάποτε η προσπάθεια να μπουν οι έννοιες αρχαίος πολιτισμός, τέχνη, μνημείο, νεοελληνισμός σε βάσεις άλλες, πιο αληθινές και γι' αυτό και πιο ωφέλιμες».

βάση τα «αστυνομικά» ρεπορτάζ των εφημερίδων της εποχής.

Τα πράγματα «χόντρυναν» πραγματικά. Ο Λεωνίδα Κύρκος ψώνει τον τόνο της επικριτικής του παρέμβασης:

«Τέτοια διαρπαγή Μουσείου από την ίδια την κυβέρνηση δεν έχει ξαναγίνει. Πρόκειται για απίστευτο διασυρμό, για τον οποίο πρέπει να λογοδοτήσουν οι υπεύθυνοι. Οι αρχαιότητες, όπου κι αν εκτεθούν πρέπει να συνοδεύονται από την ένδειξη: Εκλάπησαν από τον ελληνικό λαό» (4.3.79).

Οι αρχαιότητες έφτασαν τελικά στο Λούβρο στις 20 Μαρτίου. Η μεταφορά τους έγινε με στρατιωτικά μεταγωγικά, αφού οι υπάλληλοι της «Ολυμπιακής» αρνούνταν να αναλάβουν την ευθύνη της μεταφοράς. Η αποστολή ξεκίνησε από το στρατιωτικό αεροδρόμιο της Ελευσίνας, όπου εκτός από τα έργα του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου είχαν συγκεντρωθεί η απαχθείσα με περιπολικό του «100» Καρυάτιδα των Σιφνίων (Μουσείο Δελφών) και τα άλλα 14 έργα από το Μουσείο της Σάμου.

Και κάποια στοιχεία για την ιστορία. Το ύψος της ασφάλισης των αρχαιοτήτων σε περίπτωση ατυχήματος ήταν 336.-200.000 δρχ. Δεν έγινε ποτέ γνωστό το ποσό που κατέβαλαν τα ξένα μουσεία στο ελληνικό δημόσιο. Αντίθετα γνωστές έγιναν οι περιφημες ανταλλαγές, που έκαναν το χείλι του κάθε πικραμένου να γελάσει: Το μεν Λούβρο έστειλε στην Ελλάδα μια ασημένια έκθεση με έργα Γάλλων ιμπρεσιονιστών ζωγράφων, το δε Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης στα πλαίσια έκθεσης αφιερωμένης στο Ελ Γκρέκο, έστειλε ένα (αριθμός 1) έργο του ζωγράφου. Μπράβο γενναιοδωρία!

ΗΡΑΚΛΕΙΟ:

Τό βαθύτερο νόημα της μάχης των άμφορέων...

Το μήνυμα του 'Ηρακλείου πρέπει να το μελετήσει η κυβέρνηση χωρίς έγχροπάθειες και έκδικητικές διαθέσεις. Γιατί ο Λαός το έχει ήδη αφομοιώσει

Μετά 9 έτη

Η ιστορική αναδρομή στις «ματωμένες» μέρες του '79 δεν γίνεται χωρίς λόγο. Μόλις την περασμένη Δευτέρα ξεκίνησε για την Αμερική η αποστολή αρχαιοτήτων, των ιδίων αυτών αρχαιοτήτων που 10 χρόνια πριν κινδύνεψαν να γίνουν αφορμή για ...αντιιμπεριαλιστική εξέγερση, με επικεφαλής τότε το ΠΑΣΟΚ.

Τώρα, τους θησαυρούς συνοδεύει με τυμπανοκρουσίες η υπουργός Πολιτι-

σμού κ. Μελίνα Μερκούρη ακολουθούμενη από δεκάδες δημοσιογράφους και υπηρεσιακούς παράγοντες ενώ κανείς δεν διανοείται βέβαια να υποστηρίξει ότι «δεμένη η πολιτιστική μας κληρονομιά σύρεται με τον πιο δουλτικό τρόπο έξω από τη χώρα για να ικανοποιηθούν οι επιθυμίες των ξένων «φίλων» της κυβέρνησης»¹.

Τώρα, έχουν αλλάξει πολλά.

Στην εξουσία είναι το ΠΑΣΟΚ. Ως γνωστόν, το κόμμα αυτό έχει κάνει πράξη την εθνική ανεξαρτησία και οι αποφάσεις δεν παίρνονται από ξένα κέντρα.

Τα ΜΑΤ που τότε θύμιζαν στους Ηρακλειώτες «τα μεταγωγικά των Γερμανών, στον πόλεμο του '40»² τώρα συμβάλλουν στην κοινωνική ειρήνη. Το κράτος σοβαρεύτηκε πια, δεν θα μπορεί «ΤΟ ΒΗΜΑ» να το κατηγορεί ως «καρναβαλιστικό»³. Διότι οι σοσιαλιστές μας και τις απόκριες τις πρόλαβαν, και στο φως του ήλιου με παράτες και δόξες και τιμές στέλνουν τα αρχαία εντεύθεν του Ατλαντικού.

Οι αρχαιολόγοι συναινούν. Ο κ. Γιάννης Τζεδάκης π.χ., προστάρης τότε στις κινήσεις ενάντια στην αποστολή αρχαίων στο εξωτερικό, σήμερα υπερθεματίζει και οργανώνει την ανάλογη δραστηριότητα του ΥΠΠΟ ως προϊστάμενος της υπηρεσίας.

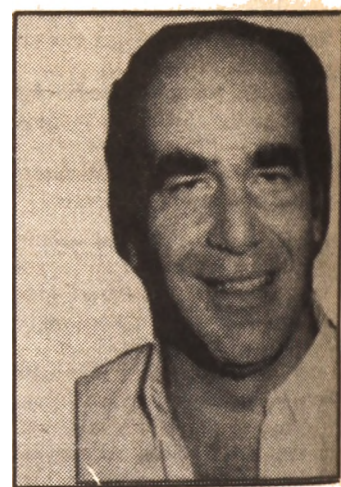
Σπολάτη μας!

1. Από ανακοίνωση διαμαρτυρίας που την υπέγραψαν, κυρίως, διανοούμενοι.
2. Από ανάλυση που δημοσιεύθηκε στην «ΑΥΓΗ» 4.3.79.
3. Με άρθρο του στις 7.3.79, το «ΒΗΜΑ» αποκάλυψε το κράτος «καρνάβαλο» «μη σοβαρό» και «μειωμένης αξιοπιστίας», απ' αφορμή τη νυχτερινή απαγωγή των αρχαιοτήτων. Ενώ το «ΒΗΜΑ» —γνωστό αυτό κι από την υπόθεση Τσιρώνη— ήθελε κράτος με πυγμή...

Μα είναι δυνατόν;

Το «ΑΝΤΙ» αφού φρόντισε να υπενθυμίσει στον γενικό γραμματέα του υπουργείου Πολιτισμού κ. Αλ. Αλαβάνο τον τραγέλαφο του '79, ζήτησε απ' αυτόν μια δήλωση. Δήλωση που, αν και χαρακτηρίζεται από μια προσπάθεια διπλωματικότητας, και τείνει να υποβαθμίσει το ρόλο του ΠΑΣΟΚ στην κλιμάκωση των επεισοδίων του 1979, στην ουσία δεν μπορεί να αποκρύψει την αναντιστοιχία της λογικής του αντιπολιτευόμενου ΠΑΣΟΚ και των πρακτικών του ΠΑΣΟΚ -κυβέρνησης.

Η δήλωση του κ. γενικού είναι η εξής:

«Ο πολιτισμός είναι ο κατ' εξοχήν χώρος της επικοινωνίας και των ανοιχτών οριζόντων. Οι πολιτιστικές ανταλλαγές συμβάλλουν στην προσέγγιση των λαών, τη συνεργασία και την Ειρήνη. Ακόμα, τα προϊόντα της κληρονομιάς μας είναι οι καλύτεροι πρεσβευτές της χώρας, θερμαίνουν τον φιλελληνισμό και βοηθούν στην υποστήριξη των εθνικών μας θεμάτων. Για την έκθεση του Σουλεϊμάν, η τουρκική προπαγάνδα ξόδεψε τεράστια ποσά και την πρόβαλε με όλα τα μέσα. Η έκθεση της

I 28-273

Ο Γιάννης Ιωάννου ήταν τραγικά «μέσα», όταν γελοιογραφούσε τα κωμικά συμβάντα του 1979.

Ουάσιγκτον είναι η απάντησή μας. Είναι αυτονόητο ότι ταξιδεύουν μόνο αρχαία που η μεταφορά δεν πρόκειται να δημιουργήσει κανένα πρόβλημα στην ασφάλειά τους με όλες τις εγγυήσεις για τη σωστή προστασία τους και πάντοτε μετά από έγκριση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου.

Με αυτό το σκεπτικό τα αρχαία ταξιδεύουν στην Αμερική. Προσωπικά δεν είχα ποτέ διαφορετική άποψη για τις

τικών κερδών στην υποστήριξη των εθνικών μας θεμάτων (κεντρικά επιχειρήματα του κ. Αλαβάνου) ή οι αληθινά γκροτέσκο στην υπερβολή τους δηλώσεις της κ. Μερκούρη («Ήρθαμε να κατακτήσουμε την Αμερική») επιβεβαιώνουν ότι οι βασικές μέθοδοι, με τις οποίες το ΠΑΣΟΚ πολιτεύεται, δεν άλλαξαν: Στην βάση της πολιτικής του παραμένει ο κενός εντυπωσιασμός, η λαϊκίστικη πρακτική, η αδιαφορία για οποιαδήποτε δουλειά υποδομής —η οποία, ως γνωστόν, δεν κοστολογείται πάντα με κομματικά οφέλη.

Το ζήτημα που ανακύπτει για μια φορά ακόμη με την εκ νέου εξαγωγή αρχαιοτήτων καταδειχνει το ύφος με το οποίο κάθε φορά συζητάμε για τον πολιτισμό: οι αφορισμοί, οι μυθολογίες, το μάρκετινγκ και ο εντυπωσιασμός προπορεύονται πάντα της ανάγκης για μια βαθύτερη σχέση με την τέχνη.

Στις δηλώσεις αυτές, όπως και στο έκρυθμο κλίμα που δημιουργήθηκε, αντιστοιχεί μια πολιτική πρακτική από τα κόμματα της τότε αντιπολίτευσης. Ένας έντεχνος φανατισμός της μάζας μια λαϊκίστικη αντίληψη για την άσκηση της πολιτικής μια πρακτική ξεσηκωμού που δεν αναζητά τα ερείσματά του στο πόσο ζωτικά είναι τα προβλήματα που την προκαλούν, αλλά στο πόσο εντυπωσιακά εμφανίζονται.

Όστε «είναι θετικό» και «ωριμότητα» το γεγονός ότι οι «εύλογες ανησυχίες» μιας κατευθυνόμενης μάζας, 9 χρόνια πριν, έχουν μετεξελιχθεί σε απάθεια και αδιαφορία σήμερα; «Είναι θετικό» ότι οι ρέκτες της υψηλής πολιτικής επεφύλασαν —και συνεχίζουν να επιφυλάσσουν— στους πολίτες το ρόλο της υποκινούμενης ή της απαθούς μάζας, ανάλογα με το πλαίσιο που τους συμφέρει να διαμορφώνουν;

Μα είναι δυνατόν να προσδοκείτε αενάως «και την πίτα ολόκληρη και το σκύλο χορτάτο»;

Ε... είναι δυνατόν!

Όπως ολοφάνερα καταδειχνεται, οι κοινοτοπίες περί πολιτιστικών ανταλλαγών, συνεργασίας των λαών ή διπλωμα-

ΕΚΔΟΣΕΙΣ **ΠΟΛΥΜΕΤΑ**

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

Η ΑΔΙΑΧΩΡΗΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ
ΕΝΑΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ
ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ ΜΕ ΤΗ ΔΟΥΛΕΥΤΙΚΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
**ΠΟΛΥ
ΜΕΤΑ**
ΑΘΗΝΑ 1981

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ Η Αδιαχώρητη Κοινωνία

Με αφετηρία το μυθιστόρημα του Δ. Χατζή «Διπλό βιβλίο» ο συγγραφέας αναζητά τους όρους με τους οποίους η λογοτεχνική μαρτυρία και η κοινωνική σκέψη μπορούν να θεμελιώσουν μια κοινή δημιουργία.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ **ΠΟΛΥΜΕΤΑ**

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΙΝ ΜΑΡΤΕΝ
ΛΑΜΠΡΑΚΗΔΕΣ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΙΑΣ ΓΕΝΙΑΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
**ΠΟΛΥ
ΜΕΤΑ**

«Κατεδαφίζοντας» τη γυναίκα - φετιχ

του Ηλία Κανέλλη

Ο Όρσον Ουέλλες και η Ρίτα Χάιγουορθ, στη διάρκεια των γυρισμάτων της «Κυρίας από τη Σαγκάη»

Το πέρασμα του Όρσον Ουέλλες από τον κινηματογράφο το χαρακτηρίζει μια βέβηλη πληθωρικότητα, η άρνηση ενσωμάτωσης στις νόρμες του μηχανισμού παραγωγής θεάματος, η ανυποταξία στους κώδικες, μια «άλλη» δημιουργική πρόταση. Για την αυθάδειά του αυτή, το Χόλιγουντ τον τιμώρησε: τον «υποβίβασε» σε κοσμοπολίτη παράγοντα που για να ζήσει υποδιόταν διαρκώς κινηματογραφικούς ρόλους. Οι ταινίες του, μολονότι διαπερνούνταν από την ιδιαιτερότητα της ιδιοφυίας του, ποτέ δεν κατάφεραν να αγγίξουν το μεγάλο κοινό. Προκλητικές, κατέστρεφαν έναν αριθμό από υψηλούς ρομαντικούς μύθους, ικανοποιούσαν όμως ένα σωρό άλλες προσδοκίες για το δύσκολο κοινό των αιθουσών τέχνης και των σινε-κλαμπ.

Έτσι, μια πρόκληση στάθηκε και «Η κυρία από τη Σαγκάη». Στη διάρκεια του 86 λεπτών φιλμικού χρόνου ο σκηνοθέτης «καταδύεται» στη σκοτεινή πλευρά της ανθρώπινης φύσης υπονομεύοντας τις σταθερές χάρη στις οποίες ανθούσε ο χολιγουντιανός μύθος: απομυθοποιεί τη γυναίκα - ηδονοβλεπτικό είδωλο, καταδειχνει την «ηθική» των σχέσεων ανταγωνισμού ανάμεσα στους ανθρώπους, αδυνατεί να ενστερνισθεί την ουμανιστική προοπτική του κόσμου, ειρωνεύεται και, βέβαια, δεν χαρίζεται στο κοινό και

στις ευκολίες που αποζητά, με την άρνησή του να προσαρμόσει τη γραφή του στους κινηματογραφικούς κώδικες.

Η ταινία γυρίστηκε το 1946. Την ίδια χρονιά κάνουν τεράστια εμπορική επιτυχία δυο διαμετρικά αντίθετες ταινίες: «Ο μεγάλος ύπνος» του Χάουαρντ Χωκς και η «Τζιλντα» του Τσαρλς Βίντορ. Ο Ουέλλες με την «Κυρία της Σαγκάης» τοποθετεί το ερωτικό είδωλο της δεύτερης ταινίας στο ζοφερό περιβάλλον της πρώτης: Κάτι περισσότερο. Αποσυνδέει το μύθο και τα θέλητρά του από την τύπο της ηρωίδας που με τη σειρά του κατασκευάζει. Η κυρία Μπάνιστερ δεν θεάται απλώς. Παίρνει πρωτοβουλίες, πολλές από τις οποίες δεν επιτρέπει η κοινωνική θέσμιση (την οποία καθρεφτίζει περισσότερο καιρία από τις άλλες τέχνες ο κινηματογράφος): Δολοπλοκεί, στήνει ιντριγκες που αποβλέπουν στην ερωτική και υλική της ευτυχία, είναι χειραφετημένη, δεν ανήκει, δολοφονεί και δολοφονείται.

«Please, don't kiss me», τραγουδά η Ρίτα - Έλσα Μπάνιστερ απογοητευοντας όλους όσοι περιμεναν με το μάτι στην κλειδαρότρυπα να δουν την υπαινικτική συνέχεια της «Τζιλντα». Η ταινία είναι μια εμπορική αποτυχία.

Το ύφος

Τα πρότυπα του Ουέλλες είναι πολύ πίσω. Στη θεατρική του εμπειρία και κύρια στον Σαίξπηρ. Γι' αυτό και τα πρόσωπα στις ταινίες του βαρύνονται με τη ρε-

τσέτα των αρχετύπων. Το βάρος που επωμίζονται οι ήρωές του έγκειται στην ανθρώπινη υπόστασή τους, και κατ' επέκταση στην κοινωνική τους υπόσταση.

Το πλαίσιο του μύθου της «Κυρίας από τη Σαγκάη» καθορίζει ένα μέχρι το θάνατο ανταγωνισμός. Ανταγωνισμός που, περνώντας μέσα από την ψύχωση της κατοχής, την φετιχιστική διάσταση της επιτυχίας που σημαίνεται μέσω της κτήσης, οδηγεί στη με κάθε μέσο επιβολή. Ο λόγος των ανταγωνισμών έχει διαγραφεί. Είναι η ώρα της κατάδυσης στους χαρακτήρες των προσώπων του δράματος.

Εδώ γίνεται απαραίτητο το προσωπικό ύφος του κινηματογραφιστή, για να κατευθύνει την περιγραφή. Ο αφηγηματικός λόγος είναι ηθελήμενα ελαφρός. Ο ήρωας, ο τυχοδιώκτης ναυτικός Ο' Χάρα σε μια παρωδία συμπλοκής αυτοαπομυθοποιείται ήδη από τα πρώτα πλάνα. Αντίθετα, η μυθοποίηση της γυναίκας έχει μια δόση ειρωνείας. Μέχρι ν' αρχίσει η «κατεδάφιση» η γραφή υπηρετείται με τον τρόπο μιας κομεντί.

Ενδιαφέρον έχουν οι άλλες δυο κύριες προσωπικότητες του έργου. Ο Μπάνιστερ, ο ποινικολόγος που δεν έχει χάσει καμιά υπόθεση στη διάρκεια της καριέρας του, κι ωστόσο βαρύνεται με ένα σκοτεινό παρελθόν, μια υπόνοια φόνου που αποσιωπήθηκε και, κυρίως, μια αδυναμία απόλυτης κατοχής του ερωτικού ειδώλου, της ποθητής γυναίκας. Την αδυναμία του αιτιολογεί ως μια φυσική παρακμή, που συμβαδίζει με την αναπηρία του. Το κοινωνικό επιφανόμενο τον βοηθά να αποκρύπτει πάθη και ατοπήματα. Ωστόσο καταδοκεί και διεκδικεί: η επιβίωση συνυφαίνεται με την επιτυχία.

Ο Γκρίσμπυ, τέλος, ο συναιτέρος του Μπάνιστερ, δεν σημαίνεται ως τραγική φιγούρα γιατί το πέρασμά του από τη δράση εξυπηρετεί μόνο αφηγηματικές αναγκαιότητες κι όχι ένα πρότυπο που βαρύνει η ηθική και χαρακτηριστική του συγκρότηση.

Ο Έρωτας

Ο έρωτας. Δεν θα ήταν ρομαντικό να υποκινήθηκε από τον έρωτά του για τη Ρίτα Χάιγουορθ ο Ουέλλες, προκειμένου να κάνει την «Κυρία από τη Σαγκάη»; Άλλωστε είχαν ήδη παντρευτεί —ένα σύντομο περιπετειώδες ειδύλλιο— κι η ανάγκη να επισφραγίσει κανείς τα γεγονότα σταθμούς της ζωής του υφίσταται και ως δημιουργικό κίνητρο. Παρ' όλα αυτά η δημιουργικότητα του σκηνοθέτη δεν του επιτρέπει να κάνει μια λατρευτική ταινία.

Έτσι λοιπόν το είδωλο, η γυναίκα φετιχ που σαγήνευσε ως Τζιλντα τα πλήθη, λίγο αργότερα, θα αποδοθεί στην οθόνη στις διαστάσεις που προδιαγράφουν τα ανθρώπινα όρια. Παράξενα μοιραία, ικανή να εμπνεύσει τον έρωτα, η γυναίκα οδηγείται να τον καταστρέψει. Γιατί δεν πρό-

κειται για κάποια μεταφυσική εμπειρία, αλλά για «διαδικασία» στον από χώρο των εμπράγματων καθημερινών ανταγωνισμών.

Η επιβίωση τελικά υπερκερνά την ερωτική ταυτοποίηση, διαπιστώνει ο Ουέλλες. Και κλείνει την ταινία με την Έλσα Μπάνιστερ να ψυχορραγεί, τον Ο' Χάρα να την εγκαταλείπει στο θάνατο προτιμώντας το δρόμο της μοναξιάς, της μνήμης και της εντύπωσης των αισθημάτων. «Ίσως να ζήσω τόσο πολύ, ώστε να την ξεχάσω — ίσως πάλι να πεθάνω προσπαθώντας», εξομολογείται, έχοντας επιλέξει το δρόμο της επιβίωσης με κάθε τρόπο - χωρίς να νιώθει ενοχές γι' αυτό.

Επικαλείται το χρόνο. Το μόνο μέγεθος που επισφραγίζει τον έρωτα. Το χρόνο που, άλλωστε, είναι και το μέγεθος του κινηματογράφου.

Οι Έρωτες

Όμως ένας δημιουργός του αναστήματος του Ουέλλες διαχέεται όντας ερωτευμένος τρισπόστατα:

- Με τη ζωή. Με ό,τι τροφοδοτεί τη δραματική περιπέτειά της. Με ό,τι συνέχει τις σχέσεις των ανθρώπων (σχέσεις εξουσίας και αλληλεξάρτησης). Με όλη την πολυσήμαντη δυναμική της επείδη υπάρχει η τρομακτική ύβρις του θανάτου.

- Με τη γυναίκα. Τη μοιραία εκείνη μορφή που ξεχωρίζει από το πλήθος, αίρεται υπεράνω των εφήμερων, υποδηλώνει την ανάγκη της ερωτικής μέθεξης, υποδουλώνει στη σκοτεινή μεριά του χαρακτήρα της τα αισθήματα που την έκκλησή τους καλεί. Με τη γυναίκα σαρκωμένη ικανή να τροφοδοτεί πάθη, να σκλαβώνει, να είναι γοητευτική, να είναι ερωτική χωρίς να εκχωρεί στον κομπορμισμό του λούστρου αυτή της την υπόσταση.

- Με τον κινηματογράφο. Έτσι που να δομεί το υλικό του με πάθος, να αποδίδει με προκλητικές γωνίες θέασης και κινήσεις της μηχανής έναν κόσμο ετερογένειας σε σύγχυση. Να μην αρκείται στα κλισέ που προσφέρουν έτοιμα οι κώδικες, να υπονομεύει ακόμη και την ύπαρξή του στο χώρο του κινηματογράφου «βρίζοντας» το κοινό. Να αποδομεί κάθε οργάνωση οδηγώντας την στο χάος, να ακολουθεί το χάος μαζί με την αεικίνητη κινηματογραφική του μηχανή. Να ξέρει να αποκρύπτει επιδέξια τα σύμβόλά του, αδιάφανα με μια πρώτη ματιά κι ωστόσο να είναι σκηνοθέτης των συμβόλων και των αρχετύπων. *Να είναι σκληρός, ανελέητος με τον κόσμο και τους ζωτικούς μύθους του. Να καταδείχνει την παραξενιά και το φόβο.*

Η ΚΥΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΑΓΚΑΗ (The lady from Shanghai). Παραγωγή: Columbia, 1946. Σενάριο - σκηνοθεσία: Orson Welles. Διευθυντής Φωτογραφίας: Charles Lawton Jr. Παίζουν: Orson Welles, Rita Hayworth, Everett Sloane, Glenn Anders κ.ά. Διάρκεια: 86'.

Ευαισθησίες: δυό είδη

του Αλέξανδρου Ξύδη

Άσπα Στασινοπούλου: Μικτή τεχνική, 1985, 120 x 80.

Άσπα Στασινοπούλου
«Μέδουσα» ως 30.1.

Δε μας δείχνει συχνά δουλειά της η Στασινοπούλου. Αυτή είναι μόνο η τρίτη ατομική της στην Αθήνα σε 22 χρόνια. Σπούδασε ζωγραφική στο Παρίσι και έζησε στο Λονδίνο 1969-1974. Τα τελευταία δέκα χρόνια έκανε πολλές αναζητήσεις και πειραματισμούς στην παραγωγή έργων πάνω σε φωτο-ευαισθητοποιημένα υλικά εκτός από χαρτί (μέταλλα, ξύλα κ.τ.λ.). Εδώ αγγίζει το άρτιο κορύφωμα δουλειάς που, από τη φύση της, δεν μπορεί να είναι φωνοκλάδικη. Οι μισοί τόνοι ανάμεσα στο μαύρο και στο άσπρο της φωτογραφίας πάνω στο κοντραπλακέ, ζητάνε συμπληρώματα σε χρώματα μουντά καφετιά, σκούρα γκριζα προς το μπλε ή το μαύρο, με ξαφνικούς τόνους ροζ ή μπλε ανοιχτούς, μια ήσσονα γκάμα με την οποία αναπλάθει μη-επεισόδια από τη ζωή ενός άντρα γυμνού, που οι στάσεις καθορίζονται μάλλον από εξωτερικά στοιχεία, το ντουφέκι που κρατάει, τη γυναίκα που περιπτύσσεται. Όλα συμβαίνουν σε ένα χώρο ακαθόριστο, ταπεινό και στενόχωρο, θα έλεγε μια στοά ορυχείου, πλαισιωμένα καθώς είναι από σανίδια ακατέργαστα πασαλειμμένα με χρώμα, καρφωμένα πρόχειρα το ένα στο άλλο ώστε να σχηματίζουν μια τυχαία κορνίζα. Από το ημίφως αναδύεται ένας ευαίσθητος λυρισμός μια ποιήση του υπόγειου της κρυψώνας, της φυγής. Απληχεί άραγε τα χαμένα όνειρα της γενιάς του '68, τον πεθαμένο Γκεβάρα, τον βασιζόμενο Παναγούλη, τους υποχθόνιους αγώνες για την αναμόρφωση του κόσμου που δεν τελεσφόρησαν, αφήνοντας τους ανθρώπους συρρικνωμένους πάνω στην προσωπική τους μοίρα; Το ταίχιδι του χρώματος και της ιορφής το παίζει η Στασινοπού-

λου δίχως ατμοσφαιρισμούς σε χαμηλούς τόνους δίχως σύμβολα και σήματα, σταράτα σαν λυρικός που έχει ζήσει τα ντρίππινγκς των αφηρημένων εξπρεσιονιστών, την άρτε πόβερα των Ιταλών, τα τυχαία αντικείμενα του Νταντά σε μια πολύ προσωπική ζωγραφική ποιότητας, που στέκεται μόνη της, πρωτότυπη, μέσα στη σημερινή τέχνη μας.

Γιώργος Μήλιος
Ζουμπουλάκη, ως 31.1.

Ο Μήλιος (γ. 1935) είχε ξεκινήσει πριν αρκετά χρόνια με κάτι μικρούς πίνακες με πολύ προσωπικό ύφος, έγχρωμα ιδεογράμματα ή σημάδια μιας γραφής της οποίας ήταν ο μόνος γνώστης και αναγνώστης. Κέντριζαν την περιέργεια του θεατή υποβάλλοντάς του διάφορες παραστάσεις και εικασίες της φαντασίας. Τώρα έχει απομονώσει μερικά από τα ιδεογράμματα, και τα έχει μεγεθύνει με τρόπο που κάθε πίνακας να εικονίζει μόνο ένα από αυτά. Κρατάν το μυστήριο μιας φόρμας σκούρας «εν τω γίνεσθαι». Μπορεί να παρασταίνει κάποιο ζώο ή αντικείμενο, που, μόλις πάμε να το αναγνωρίσουμε, μας ξεφεύγει. Οι μεγαλύτεροι σήμερα πίνακες του έχουν τον ίδιο ιδεογραφικό χαρακτήρα, όμως ίσως να μην είναι πια το ίδιο οξεία η οπτική ιδέα, η νοητή εικόνα, που τα υποτρέπει με το αποτέλεσμα πως δεν εντυπωσιάζουν το ίδιο άμεσα όπως τα παλιά, και κινδυνεύουν να μεταπέσουν στη διακόσμηση.

Τα έργα τούτα του Μήλιου είναι ασφαλώς γνήσια προϊόντα πολλών, ποικίλων και ακαταστάλαχτων διαθέσεων. Λίγα φέρουν τα ίχνη μιας μύχιας εκφραστικής αναγκαιότητας που ώθησε τον καλλιτέχνη στη δημιουργία τους, όπως π.χ. τα τρία πιο «εξπρεσιονιστικά» (αρ. 15 ως 17). Ζωγράφος με δυνατότητες, ο Μήλιος προφανώς αναζητεί ακόμα τους τρόπους της πιο πειστικής (για τον εαυτό του πρώτα) εξωτερίκευσης ενός εσωτερικού κόσμου πλούσιου πιο πολύ σε ευαισθησία παρά σε παιδείση.

Γ. Μήλιος: Μελάνι σε χαρτί, 120 x 90

Έκδόσεις Στιγμή
ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 91-93, ΑΘΗΝΑ 114 73
τηλ. 36.44.064

Ιωάννης Ανδρέας Τρώιλος

ΡΟΔΟΛΙΝΟΣ

(έμμετρη τραγωδία 17ου αιώνα)

Πρόλογος
ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΑΛΕΞΙΟΥ

Επιμέλεια
ΜΑΡΘΑ ΑΠΟΣΚΙΤΗ

Η τραγωδία *Ροδολίνος* τυπώθηκε για πρώτη και τελευταία φορά το 1647. Γραμμένη σε σφριγηλούς στίχους και έντονα προσωπικό και πυκνό ύφος, είναι, χωρίς άμφιβολία, από τα καλύτερα έργα του Κρητικού Θεάτρου.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

Σοφιανός Χρυσοστομίδης
ελεύθερα
και
απροκατάληπτα

Η ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ ΜΙΑΣ ΤΕΤΡΑΕΤΙΑΣ

Τα ψευδεπίγραφα

Ο χρόνος - δάσκαλος...

Του Σοφιανού Χρυσοστομίδα

ΕΞΑ από τη Μητρόπολη, ο κόσμος είχε γεμίσει την πλατεία: Άρμοι άντρες, γυναίκες, παλιοί αγωνιστές και νέοι.

Θα τολμούσαν ποτέ;

Χαρταετοί...

Ισοτιμία — αλλά πώς;

ΠΟΙΟΣ σας είπε ότι ο «σοσιαλιστικός μετασχηματισμός» δεν έφθασε μέχρι την ΚΥΠ και τις άλλες μυστικές υπηρεσίες; Ποιος σας είπε ότι ο αντισυνταγματικός Ι. Αλέξης ή ο χαφής Κουστάλλος δεν εξυπηρέτησαν τα «οράματα»;

Θεμέλιο

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΟΡΜΠΑΤΣΟΦ

«Ανοιχτά χαρτιά»

Για τον κόσμο και την ΕΣΣΔ

Πρόλογος: Α. Μαυροειδής

Εκδ. Αφοι Τολιδή, Αθήνα 1988

Στον τόμο αυτό δημοσιεύονται τα τελευταία ντοκουμέντα του σοβιετικού ηγέτη Μ. Γκορμπάτσφ μετά τη συγγραφή του βιβλίου του «Περεστρόικα». Είναι η συνέντευξη στον αμερικάνο δημοσιογράφο Τ. Μπροκάου του τηλεοπτικού δικτύου NBC, τα διαγγέλματα μετά την υπογραφή της συνθήκης για την κατάργηση των πυραύλων μέσου και μικρότερου βεληνεκούς, το άρθρο του «Η πραγματικότητα και οι εγγυήσεις ενός ασφαλούς μέλλοντος», η εισήγηση στη σύνοδο της ΚΕ του ΚΚΣΕ για τα 70χρονα της Οκτωβριανής Επανάστασης, η ομιλία του και το κλείσιμο της συζήτησης στη διεθνή διάσκεψη των κομμάτων και κινημάτων που εκπροσωπήθηκαν στο γιορτασμό των 70 χρόνων.

Τα ντοκουμέντα αυτά που σηματοδοτούν την πορεία της ηγεσίας της ΕΣΣΔ τόσο στην εξωτερική όσο και στην εσωτερική της πολιτική συνοδεύονται από εκτεταμένο διαφωτιστικό πρόλογο του Α. Μαυροειδή που αναφέρεται στην ιστορία και τη σημασία των μεταρρυθμίσεων του ηγέτη της Σοβιετικής Ένωσης.

Γ.Α. ΜΑΓΚΑΚΗΣ

Σκέψεις για τη Δημοκρατία

Εκδ. Νέα Σύνορα - Α.Α. Λιβάνη, Αθήνα 1987

Στο βιβλίο αυτό είναι συγκεκριμένα τέσσερα αυτοτελή κείμενα (Για τη φύση της δημοκρατίας, Για την κοινωνική δημοκρατία, Για τη δομή της δημοκρατίας, Για το δικαίωμα της αντίστασης) που έχουν επιλεγεί ανάμεσα από περισσότερα που γράφτηκαν στις φυλακές στο διάστημα 1970-71.

Το κείμενο «για τη δομή της Δημοκρατίας» —που βγήκε κρυφά από τη φυλακή— δημοσιεύτηκε στο πρώτο τεύχος του «ΑΝΤΙ» (Μάιος του 1972) που κατασχέθηκε από τη χούντα.

ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΜΑΞΙΜΟΥ

Η καταστροφή της Θεσσαλονίκης

Εκδ. Στοχαστής, Αθήνα 1987.

Η εργασία αυτής της Πηνελόπης Μαξίμου αφορά την καταστροφή της Θεσσαλονίκης από τους Νορμανδούς που επιδίωκαν να καταλάβουν την βυζαντινή αυτοκρατορία. Τα γεγονότα της εποχής εκείνης, όταν αυτοκράτορας στην Κωνσταντινούπολη ήταν ο Ανδρόνικος Κομνηνός και διοικητής της Θεσσαλονίκης ο Δαβίδ Κομνηνός, εξιστορούνται με έναν τρόπο που αναφέρεται στις στιγμές που συνέθεσαν το πολιτικό και ανθρώπινο τοπίο της εποχής, αλλά και στη ζωή των ανθρώπων. Μια μυθιστοριογραφία γραμμένη συναρπαστικά.

ΒΑΣΚΟ ΝΤΑ ΓΚΑΜΑ

Το πρώτο ταξίδι στις Ινδίες

Μετ.: Μαρία Φερρέιρα - Χιδιρόγλου

Εκδ. Στοχαστής, Αθήνα 1987

Για το πρώτο ταξίδι του Βάσκο ντα Γκάμα υπάρχει το ημερολόγιο του Άλβαρο Βέλιο που ταξίδεψε σαν γραφιάς. Μας διηγείται το ταξίδι με ακρίβεια και με τον αυθορμητισμό του ταξιδιώτη που ανακαλύπτει άγνωστα μέρη.

ΕΛΕΝΗ ΧΟΝΤΟΛΙΔΟΥ

Η συζήτηση για την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση (1976-1981)

Εκδ. Αφοι Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1987

Στην εργασία αυτή παρουσιάζεται η κριτική που άσκησαν τα πολιτικά κόμματα και οι συνδικαλιστικές οργανώσεις των εκπαιδευτικών στην εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1976 και συζητούνται κριτικά οι θέσεις τους.

Μια χρήσιμη εργασία με πολλά στοιχεία όχι μόνο για αυτούς που ασχολούνται με την έρευνα, αλλά και για όσους ενδιαφέρονται για την πορεία των εκπαιδευτικών μας πραγμάτων.

ΕΛ. ΦΕΣΣΑ-ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

Η ιδεολογική κρίση της νεοελληνικής αρχιτεκτονικής

Αθήνα 1987

Η ιδεολογική κρίση της νεοελληνικής αρχιτεκτονικής είναι ο ερεθιστικός τίτλος ενός πυκνογραμμένου δοκιμίου που κυκλοφόρησε το φθινόπωρο του '87 η Ελ. Φεσσά-Εμμανουήλ, που αναφέρεται στην παιδεία, τον κοινωνικό ρόλο και την πρακτική των αρχιτεκτόνων, ως «επείγοντα ζητήματα» ή «εκκρεμότητα» και στηρίζεται στη σχέση μας με το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον. Η διάγνωση της Φ.-Ε. είναι καταδικαστική: «οι λύσεις που δώσαμε κατά καιρούς στο πρόβλημα αυτών των σχέσεων... ήταν κατά κανόνα ατελείς ή πλαστές ή δανεικές». Για να αποδείξει αυτό, η Φ.-Ε. διακρίνει τρεις περιόδους: το νεοκλασικισμό, το λαϊκισμό και το μοντερνισμό του '30 —δηλαδή εξετάζει την περίοδο ως τον πόλεμο. Στην πρώτη αντικρίζει τις χαμένες ευκαιρίες μετεξέλιξης της ντόπιας παράδοσης ως αναγκαία θυσία για την προσέγγιση της Δύσης· στη δεύτερη εντοπίζει το δίλημμα «αυτάρκεια, ελληνικότητα, αυθεντικότητα ή εξάρτηση, ξενισμός, αλλοτρίωση»· στην τρίτη ένα άλλο πάλι δίλημμα εξίσου πλαστό: «πρωτοπορία, νεωτερισμός, πρόοδος ή παράδοση, συντήρηση, οπισθοδρόμηση». Συνοψίζοντας στο τέλος βρίσκει όλα τα διλήμματα άγωνα και κάθε απόπειρα μυθοποίησης καταστροφική, με αποτέλεσμα τη διαιώνιση της κρίσης. Εκείνο που η Φ.-Ε. θεωρεί ως ζητούμενο είναι το να «ευδοκιμήσει» ένας αμερόληπτος κριτικός λόγος που θα διαλύσει τα σκοτάδια, κάτι επιτακτικό μπροστά στη σημερινή σύγχυση που επικρατεί, μετά την παρακμή της μοντέρνας αρχιτεκτονικής και την εισβολή α-

μέτρητων κοινών δαιμονίων. Θα καταφέρουν άραγε οι Έλληνες αρχιτέκτονες να ξεφύγουν από το φαύλο κύκλο; Να το ερώτημα που βάζει αυτό το διορατικό δοκίμιο με μεγάλη έμφαση —και δεν μπορείς να μη μεις σε σκέψεις...

Παραμύθια της Σμύρνης

Συλλογή: Κ. Π. Δεμερτζής

Επιλεγόμενα: Μ. Γ. Μερακλής

Εκδ. Πατάκη, Αθήνα 1987

Παραμύθια που καταγράφηκαν πριν 50 χρόνια, και προέρχονται από προφορικές αφηγήσεις Σμυρναίων της γενιάς που έζησε στη Σμύρνη τις πέντε ή έξι πρώτες δεκαετίες της ζωής της και ένωσε τις συνέπειες της μικρασιατικής καταστροφής.

Ο καθηγητής Μ. Γ. Μερακλής, που διευθύνει τη σειρά αυτή, γράφει σχετικά: «Το παραμύθι με το μύθο που εμπεριέχει μπορεί να δώσει τη σύγχρονη πραγματικότητα προκαλώντας ένα διάλειμμα φαντασίας και ονείρου και με αυτό μια ωφέλιμη αντιρρόπηση στην αποκλειστικότητα της εκλογίκευσης, όπως τη ζει ο σύγχρονος αστός...».

ΤΕΧΝΗ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥΚΟΣ

Τέχνη και Εποχές

Εκδ. Τέχνης, Αθήνα 1987

Η επιλογή έκδοσης μέρους μιας συλλογής δεν είναι μια συνηθισμένη πρακτική στον τόπο μας. Ωστόσο, η πράξη αυτή εμπλουτίζει την αισθητική μας εμπειρία παρά το μερικό της χαρακτήρα. Η επιμέλεια της έκδοσης αυτής είναι, επίσης, αξιοπρόσεχτη. Το ενδιαφέρον των συλλεκτών είναι κυρίως στραμμένο στο αντικείμενο, διακοσμητικό και χρηστικό, καθώς και στο έπιπλο. Χωρίς, όμως, να απουσιάζει η ζωγραφική, η χαρακτηριστική και η βυζαντινή εικονογραφία. Μικρά συνοδευτικά σημειώματα μας πληροφορούν για το καθένα από τα εικονιζόμενα αντικείμενα, αλλά και ένα εκτενέστερο σημείωμα παρουσιάζει ξεχωριστά κάθε ενότητα, κατατοπίζοντας τον μη ειδικό αναγνώστη.

Γ. ΦΑΡΙΝΟΥ - ΜΑΛΑΜΑΤΑΡΗ
Αφηγηματικές τεχνικές στον Παπαδιαμάντη 1887-1910

Εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1987

Στη μελέτη αυτή επιχειρείται η συστηματική έρευνα της τεχνικής της αφήγησης του Παπαδιαμάντη, της περιόδου που έγραφε κυρίως διηγήματα (1887-1910). Η Γ.Φ.-Μ. επιδεικνύει εξαιρετική συνέπεια στη διεισδυτική προσέγγιση του έργου του Παπαδιαμάντη βασιζόμενη κυρίως στη μεθόδολογία του Genette. Αναλαμβάνει το επίπονο έργο της ανάλυσης σημαντικού αριθμού διηγημάτων και μεθοδεύει των αποδεικτική της αναπτύσσοντας τις τρεις κυριότερες τεχνικές της αναπαράστασης: χρόνος, περιγραφή, λόγος.

Εξετάζεται η χρονική οργάνωση της ιστορίας από την αφήγηση, αναλύονται τα είδη, η τυπολογία, η οργάνωση και η λειτουργία της περιγραφής και αναπτύσσονται οι βαθμοί της αναπαράστασης δηλαδή τα είδη και η διαβάθμιση της παρουσίας του λόγου των ηρώων της ιστορίας στην αφήγηση.

Με την έρευνα αυτή ανασκευάζονται μερικές από τις αρνητικές κρίσεις για το έργο του Παπαδιαμάντη και κατοχυρώνονται ορισμένες θετικές· αξιοποιούνται, μάλιστα κατ' εξοχήν τα μεθοδολογικά εργαλεία που προσφέρει στο σύγχρονο μελετητή η επιστήμη της φιλολογίας.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΖΙΟΒΑΣ

Μετά την αισθητική

Εκδ. Γνώση, Αθήνα 1987

«Θεωρητικές δοκιμές και ερμηνευτικές αναγνώσεις της νεοελληνικής λογοτεχνίας»: έτσι προσδιορίζει το περιεχόμενο του βιβλίου αυτού ο συγγραφέας του, ο οποίος διδάσκει νεοελληνική γλώσσα και λογοτεχνία στο πανεπιστήμιο του Birmingham της Αγγλίας. Ωστόσο, το βιβλίο εκτείνεται αρκετά πιο πέρα, φιλοδοξώντας να αποτελέσει μια —έστω συνοπτική— εισαγωγή στη θεωρία της λογοτεχνίας, ενώ υπάρχει εν σπέρματι και μια απόπειρα φιλοσοφικής — κοινωνιολογικής θεώρησης του ρόλου του διανοούμενου και της εξουσίας που ασκεί.

Το βιβλίο με τα ερμηνευτικά εργαλεία που παρέχουν οι θεωρίες για την αισθητική και την κριτική προσέγγιση της λογοτεχνίας —και γενικότερα της τέχνης— επιχειρεί μια επισκόπηση της νεοελληνικής παραγωγής και, υπερβαίνοντάς την, θέτει το πρόβλημα της κατοχής του νοήματος στην τέχνη, της σχέσης δημιουργού και κοινού.

Υπερασπιστής του μεταμοντερνισμού στην τέχνη, της μυθοπλασίας στη λογοτεχνία και των στρατηγικών της εξουσίας όπως τις προσδιόρισε ο Μισέλ Φουκώ, ο Δημήτρης Τζιόβας συνθέτει με επάρκεια ένα ερεθιστικό βιβλίο που μπορεί να συμβάλει στην ανανέωση της ελληνικής λογοτεχνικής κριτική.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΖΕΝΗ ΜΑΡΚΕΤΟΥ

Στην Αστόρια - Νέα Υόρκη

Εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1987

Η φωτογράφος Τζένη Μαρκέτου γράφει μια «αληθινή ιστορία», αποτυπώνοντας την ελληνική Αστόρια της Νέας Υόρκης στο σελιλόνι. Δεν είναι μόνο το φωτογραφικό - ντοκουμέντο που εντυπωσιάζει, ούτε η εξαιρετική ποιότητα της φωτογραφικής της δουλειάς· ούτε είναι μόνο το πλούσιο πληροφοριακό υλικό που παρέχεται μέσα από τις συνεντεύξεις των μεταναστών· είναι, κυρίως, το σπάνιο χάρισμα της ευαισθησίας συνταιριαγμένο με το έντιμο

βλέμμα της αποτύπωσης της αλήθειας, που μας παραδίδει αυτό το βιβλίο - εμπειρία.

Με την έκδοση αυτή, παρατηρούμε την ικανότητα της Τ.Μ. να επιλέγει, κάθε φορά, το ουσιώδες και κορυφαίο και από την άποψη της φωτογραφικής στόχευσης αλλά και με τη χρήση της δραστηκής κειμενολεξάντας. Γνωρίζει, επίσης, να αφηγείται μια ιστορία, δίνοντάς της το διαχρονικό της χαρακτήρα χωρίς όμως να χάνεται η φρεσκάδα του στιγμιαίου. στιγμιαίου.

Οι φωτογραφίες και οι υπόλοιπες μαρτυρίες συγκεντρώθηκαν μεταξύ του 1984 και του 1987. Η έκδοση προλογίζεται από τον Μάικλ Δουκάκη και τη Μελίνα Μερκούρη. Η εισαγωγή είναι του Ντουέν Μάικλς.

ΒΕΓΓΙΟ ΜΕΡΙ

Το σκoini

Μετ. Δημοσθένης Κούρτοβικ
Εκδ. Μέδουσα, Αθήνα 1987

«Το σκoini» θεωρείται από τα σημαντικότερα μεταπολεμικά έργα της φινλανδικής λογοτεχνίας. Είναι ένα αντιπολεμικό μυθιστόρημα, στο οποίο δεν περιγράφεται ούτε ένα πολεμικό γεγονός, δεν πέφτει ούτε μία τουφεκιά. Μέσα από αυτό ο πόλεμος φαίνεται να είναι η προέκταση του παραλογισμού και του τυχαίου, που διέπουν την ανθρώπινη ύπαρξη.

Ο Μέρι που δημοσίευσε αυτό το μυθιστόρημα το 1957 συμπυκνώνει εδώ την άποψή του για τον πόλεμο. «Το σκoini» έχει μεταφραστεί σε πολλές ξένες γλώσσες και έχει μεταφερθεί και στον κινηματογράφο.

ΓΙΑΝΝΗΣ Π. ΓΚΙΚΑΣ

Ρούα ρούχου

Εκδ. Αστέρως, Αθήνα 1987

Οχτώ πεζογραφήματα που στηρίζονται σε βιωματικές παραστάσεις και έχουν αποδοθεί με μια ρεαλιστική ματιά περιλαμβάνει το καινούριο βιβλίο του συγγραφέα. Μοιρασμένα, σε σχέση με τους τόπους αναφοράς, τέσσερα απ' αυτά τοποθετούνται στο αστικό τοπίο, ενώ τα υπόλοιπα αναπαριστούν στιγμιότυπα της ζωής και του θανάτου στα Αρβανιτοχώρια της Νότιας Εύβοιας.

Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί ευθύ λόγο παρατάσσοντας τα δεδομένα του μυθοπλαστικού ιστού, κινούμενος στο χώρο της ηθογραφίας ενώ αρνόμενος στοιχεία από τον προφορικό, καθημερινό λόγο των ηρώων του (χαρακτηριστικών διαφόρων κοινωνικών ομάδων), προσδίδει στο ύφος του την αμεσότητα που απαιτεί η αφηγηματική του σύμβαση.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΝΤΟΣ

Τα απρόοπτα

Τρίτη έκδοση

Εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1987

Ξανακυκλοφόρησε η τρίτη ποιητική συλλογή του Γιάννη Κοντού, που είχε πρωτοβγεί το 1975. Ο ποιητής κυκλοφορεί στην πόλη,

αναφέρεται στην αλλοτριώση της κοινωνικής συμβίωσης, μελαγχολεί και φοβάται την απειλή του χρόνου. Δείγμα γραφής:

«... Οι καπνοί των τραγουδιών σου/δεν συγκινούν αυτόν που εξουσιάζει./Φέρνει και ανάβει τη νύχτα/για να ζεστάνει τα γένια του./Φοβάσαι./Λίγο ακόμη να κρατήσει η βροχή/θα σβήσει ένα πουλί». («Η βροχή και το παρόν»).

ΓΙΕΝΣ ΜΠΙΕΡΝΕΜΠΟΥ

Καρχαρίες

Μετ. Δημοσθένης Κούρτοβικ
Εκδ. Μέδουσα, Αθήνα 1987

Στο βιβλίο αυτό ο Γιεν Μπιέρνεμπου ασχολείται με τον πόνο που με σαδιστική μανία προκαλούν οι άνθρωποι στους ανθρώπους. Αναφέρεται στην αντιφατική φύση του ανθρώπου, στην ικανότητά του να ξεπεράσει την ζωώδη πλευρά του εαυτού του και να εξυψωθεί σε πράξεις αυταπάρνησης και αλτρουισμού.

Οι «Καρχαρίες» ήταν το κύκνειο άσμα του Γ. Μπιέρνεμπου που κυκλοφόρησε το 1974. Δύο χρόνια αργότερα ο συγγραφέας αυτοκτόνησε σε ηλικία 56 χρόνων. Ήταν ο επίλογος μιας ταραγμένης ζωής, σημαδεμένης από ποιητικούς οραματισμούς, φιλοσοφικές ανησυχίες, μεταφυσικές αγωνίες και διενέξεις γύρω από κοινωνικά και ηθικά ζητήματα.

Θ. ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

Νεκρόπολη

Εκδ. Μέδουσα, Αθήνα 1987

Το δεύτερο βιβλίο και το πρώτο ολοκληρωμένο μυθιστόρημα του Θόδωρου Σαραντόπουλου. Με ύφος απλό και δυνατό ο νέος και ταλαντούχος συγγραφέας παρουσιάζει σ' αυτό το μυθιστόρημα που έχει πλοκή αστυνομικής ιστορίας τον αγώνα που κάνουν οι νέοι για να ενταχθούν στην κοινωνία.

Οι αποφάσεις, οι κρυφές αγωνίες και τα θύματα που έκαναν «λάθος» σε αυτή την πορεία δίνονται με μια πλούσια, αλλά λιτή γραφή, που χαρακτηρίζει και το συνολικό ύφος του συγγραφέα.

STANLEY ELLIN κ.ά.

Ιστορίες της σκακιέρας

Μετ.: Γλυκα Μαγκλιβέρα
Εκδ. Κριτική, Αθήνα 1988

Ένα βιβλίο με αφηγήματα που έγραψαν οι Stanley Ellin, Lord Dunsany, Percival Wilde κ.ά., που επικεντρώνονται στο σκάκι, στην τέχνη του και στην τεχνική του, στην αγονία και στην πνευματική ευχαρίστηση που προσφέρει, είναι πρώτα απ' όλα πρωτότυπο. Όταν μάλιστα είναι καθαρή λογοτεχνία και μπορεί να συναρπάσει ακόμα και τον αδαή για τις σκακιστικές κινήσεις, τότε αποκτά ακόμα περισσότερο ενδιαφέρον.

Την επιλογή των διηγημάτων έκανε ο Αλέκος Τσίτσος.

ΧΕΡΜΑΝ ΜΠΡΟΧ

Οι υπνοβάτες-1903

Ες ή η αναρχία, τόμος Β'

Μετ. Κ. Κουντούρης

Εκδ. Μέδουσα, Αθήνα 1987

Ο δεύτερος τόμος της τριλογίας του Χέρμαν Μπροχ, «Οι υπνοβάτες». Το «1903, Ες ή η αναρχία» μας μεταφέρει σε ένα περιβάλλον τελειώς διαφορετικό από εκείνο του πρώτου τόμου: στον μικροαστικό κόσμο που κινείται και ζει στις παρυφές του προλεταριάτου.

Ο ήρωας του βιβλίου Αύγουστος Ες απολύεται από τη δουλειά του και προσλαμβάνεται σε μια μεγάλη ναυπηγική εταιρεία. Μετά από μια απεργία που καταστέλλεται βίαια από την αστυνομία ο Ες παραιτείται. Γνωρίζεται με ένα θεατρώνη και χωρίς να καταλαβαίνει γιατί, αναλαμβάνει να βρίσκει γυναίκες για τη διεξαγωγή αγώνων πάλης. Ταυτόχρονα ονειρεύεται να μεταναστεύσει στην Αμερική. Τα σχέδιά του όμως αποτυγχάνουν και τελικά βυθίζεται στο μικροαστικό κόσμο από τον οποίο θέλησε να ξεφύγει.

Σ' αυτό τον τόμο ο αναγνώστης διακρίνει τις λογοτεχνικές αρετές του συγγραφέα.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

● Κυκλοφορεί η «Σύγχρονη Εκπαίδευση», δίμηνη επιθεώρηση εκαιδευτικών θεμάτων. Στο τεύχος αυτό (37) με αφιέρωμα για τα ζητήματα ιστορίας μπορείτε να διαβάσετε άρθρα για την ψυχοπαιδαγωγική, τα μαθηματικά, τα χημεία και εκπαιδευτικά προβλήματα.

● Ένα νέο επιστημονικό περιοδικό προστέθηκε στα λίγα που κυκλοφορούν. Με τίτλο «Τεύχη Πολιτικής Οικονομίας» φιλοδοξεί να ικανοποιήσει την επιθυμία και ανάγκη πολλών οικονομολόγων, αλλά και κοινωνικών και πολιτικών επιστημόνων για τη δημιουργία ενός οργάνου επικοινωνίας και συζήτησης. Εκδότης του περιοδικού είναι ο Γιώργος Σταμάτης και ιδιοκτήτης οι εκδόσεις «Κριτική». Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ζητήσουν περισσότερες πληροφορίες στο τηλέφωνο 3639434.

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΡΙΑΡΑΣ

Λόγιοι και δημοτικισμός
Εκδ. Εκδοτική Αθηνών Α.Ε.,
Αθήνα 1987

ΣΠΥΡΟΣ ΖΑΧΑΡΑΤΟΣ

Σταλαγμίτες
Εκδ. Αίνος, Αθήνα 1987

ΣΥΜΕΩΝ ΣΟΛΤΑΡΙΔΗΣ

Η Μουσουλμανική μειονότητα της Δυτ. Θράκης σήμερα.
Εκδ. Νομαρχία Έβρου και Σύνδεσμος Εκδοτών Βόρειας Ελλάδας

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΑΛΑΝΟΣ (ΠΑΝΙΤΣΑΣ)

Εποχές
Ποιήματα
Εκδ. «Κοράης», Πάτρα 1987

ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΕΡΗΣ

Χροναξία
Εκδ. Θεσσαλονίκη 1987

ΣΟΥΛΗ ΣΟΥΡΗ

Σκανταλούρης
Εκδ. Κέδρος, τρίτη έκδοση,
Αθήνα 1987

ΣΟΥΛΗ ΣΟΥΡΗ

Πούντη Ρούντη και τρεχάματα
Εκδ. Κέδρος, δεύτερη έκδοση,
Αθήνα 1987

ΣΟΥΚΗ ΣΟΥΡΗ

Ο Κρόκος
Εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1987

ΜΑΡΙΑ ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗ

Παραβάτες
Εκδ. Στιγμή, 1987

ΔΙΟΝΥΣΗΣ Α. ΚΑΡΑΤΖΑΣ

Ως αρχαίος άνεμος
Εκδ. Αχαϊκές Εκδόσεις, Πάτρα 1987

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΠΟΝΙΟΣ

Λαμβάνω την τιμή
Εκδ. Νέα Σύνορα, Αθήνα 1987

Α. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ

Ανθρωπιστική Παιδεία.
Εκδ. Δημ. Παπαδήμα, Αθήνα 1987

ΛΙΛΗ ΜΑΥΡΟΚΕΦΑΛΟΥ

Κλεομένης
Εκδ. Κέδρος, δεύτερη έκδοση,
Αθήνα 1986

ΣΑΡΑΝΤΟΣ Ι. ΚΑΡΓΑΚΟΣ

Ξαναδιαβάζοντας τη «Φόνισσα»
Εκδ. Gutenberg, Αθήνα 1987

ΜΑΞ ΧΟΡΚΧΑΙΜΕΡ

Η έκλειψη του λόγου
Εκδ. Κριτική, Αθήνα 1987

ΧΑΡΗ ΣΤΑΘΑΤΟΥ

Προετοιμασίες
Εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1987.

ΣΤΕΛΛΑ ΒΟΓΙΑΤΖΟΓΛΟΥ

Η συγκάτοικος
Εκδ. Κέδρος, 1987

ΑΡΓΥΡΩ ΚΟΚΟΡΕΛΗ

Η ζωή με τον πατέρα
Εκδ. Κέδρος, 1987

ΤΟΛΚΙΝ

Ο άρχοντας των δακτυλιδιών
Βιβλίο δεύτερο
Οι δύο πύργοι
Εκδ. Κέδρος, 1987

SIDNEY SHELDON

Ανεμόμυλοι των Θεών.
Εκδ. Bell, 1987

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΝΟΒΟΣΕΛΗΣ

Οχτάστηλο με ασπρόμαυρη
φωτογραφία
Εκδ. Επιλογή, Θεσσαλονίκη 1987

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Γ.

ΓΕΩΡΓΟΒΑΣΙΛΗΣ

Φιλοσοφία της παιδείας
Τ.Α' Βάσεις για θεμελίωση
Εθνικής Αγωγής
Αθήνα 1988

Γ.Ε. ΓΕΩΡΓΟΥΣΗΣ

Διπλοσκοπία
Εκδ. Διάττων, Αθήνα 1987

ΚΩΣΤΑΣ ΜΑΚΡΙΔΗΣ

Άσκηση δολιοφθοράς
Εκδ. Θεμέλιο-Κύπρος, 1987

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

Αναστύλωση ενός πέτρινου μίσχου
Αθήνα

ΑΡΙΤΟΤΕΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

Ο ιερός μαστός
Εκδ. Κέδρος, 1987

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΓΡΙΒΑ

Ελάτε να παίξουμε
παιδαγωγικά και ψυχαγωγικά
παιχνίδια.
Παλιά και καινούργια
Ελληνικά και ξένα
Εκδ. Θυμάρι, Αθήνα 1987

διαλογος-διαλογος-διαλογος

ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΜΙΑΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

● Από την αίθουσα Τέχνης «ΑΣΤΡΟΛΑΒΟΣ» πήραμε την επιστολή που ακολουθεί. Αναφέρεται στο κείμενο του συνεργάτη μας Αλ. Ξύδη «Μια σπιθα γνησιότητας» (ΑΝΤΙ τχ. 363).

Αγαπητό «ΑΝΤΙ»

Στο πρωτοχρονιάτικο τεύχος σου (363) διαβάσαμε, δυστυχώς καθυστερημένα, στη σελ. 48 και στην κριτική με τίτλο «Μια σπιθα γνησιότητας» σχόλιο του κ. Αλέξ. Ξύδη σχετικά με την έκθεση έργων του Γ. Τσαρούχη στην Αίθουσά μας. Επειδή διερωτάται, αν η έκθεση αυτή έγινε με την έγκρισή του και η διατύπωση αυτής της απορίας μειώνει την Αίθουσά μας, απαντούμε μέσω του «ΑΝΤΙ» ότι η έκθεση οργανώθηκε από εμάς, αλλά αποφασίσθηκε μετά από δική του έγκριση, όπως είναι εύκολο να διαπιστωθεί, αν ερωτηθεί ο ΙΔΙΟΣ και μόνο ο ΙΔΙΟΣ σχετικά.

Έργα για την έκθεσή μας έδω-σε και μετά την αναγγελία της, το τελευταίο μάλιστα την ημέρα των εγκαινίων.

Σχετικά με την παρατήρηση του κ. Ξύδη για την ποιότητα των έργων και την αιτιολόγησή της, ότι είναι προϊόντα της γενναιοδωρίας του προς τον κάθε επισκέ-

πτη, τον πληροφορούμε, αν φυσικά αναφέρεται σε εμάς, ότι δεν ανήκουμε στην κατηγορία, «του κάθε επισκέπτη» ούτε προμηθεύομαστε έργα από «τον κάθε επισκέπτη». Αντιπαρερχόμαστε τις κρίσεις του για την ποιότητα των έργων που εκθέσαμε και παραπέμπουμε όσους αναγνώστες σας, που δεν είδαν την έκθεση σε ορισμένα μας έργα που δημοσιεύθηκαν στις εφημερίδες και στα περιοδικά (περιοδικό «ΜΙΑ», τεύχος 25, σελίδα 28, περιοδικό «ΕΝΑ» τεύχος 49, σελίδα 175 —το επάνω— και σελίδα 176 —το κάτω—).

Τέλος σχετικά με τον κίνδυνο που διατυπώνει ο κ. Ξύδης, το να γνωρίσουν οι νέοι τον Τσαρούχη από τέτοια έργα, πιστεύουμε ότι δεν είναι κίνδυνος αλλά ευκαιρία να γνωρίσουν οι νέοι μέρος της τελευταίας δουλειάς του, που συνεχίζει να είναι αξιόλογη δουλειά ενός μεγάλου δημιουργού.

Ευχαριστούμε για τη φιλοξενία
Για την Αίθουσα Τέχνης,
«ΑΣΤΡΟΛΑΒΟΣ»
Αντωνία Τριανταφύλλου -
Δημητρακοπούλου

● Ο συνεργάτης μας Αλέξανδρος Ξύδης απαντά στην κ. Αντωνία Τριανταφύλλου - Δημητρακοπούλου:

1. Χαίρω που η Γκαλερί «Αστρολάβος» είχε την έγκριση του κ. Γιάννη Τσαρούχη για μια έκθεση έργων του που του παρουσίασε, όπως μαθαίνω περίπου σαν τετελεσμένο γεγονός.

2. Από τα εκτεθειμένα έργα μερικά τα αγόρασε η Γκαλερί απ' ευθείας από τον κ. Τσαρούχη, τα άλλα ανήκαν σε τρίτους. Μια μεταξοτυπία που έφτιαξε η Γκαλερί δεν την υπόγραψε ο καλλιτέχνης γιατί δεν ενέκρινε την ποιότητά της.

3. Είναι πασίγνωστο ότι ο κ. Τσαρούχης, με πολλή γενναιοδωρία χαρίζει σε πολλούς επισκέπτες έργα του ζωγραφισμένα εκείνη την ώρα σε χαρτιά ή βιβλία. Είναι λιγότερο γνωστό, ότι μετά λίγο καιρό, μερικά καταλήγουν στο εμπόριο. Ελπίζω να μην παρυσύρθηκαν από αυτήν την ανοιχτοχεριά οι γκαλερί που αναφέρω γυρεύοντας «να αξιοποιήσουν» προς όφελός τους μάλλον παρά για τη μόρφωση των νέων τη μεγάλη απήχηση του ονόματος του καλλιτέχνη.

4. Ας μου επιτρέψει η κυρία Α.Τ.-Δ. να διατηρήσω τη γνώμη μου για τα έργα αυτά, σαν από σαραντά χρόνια μελετητής του έργου του κ. Τσαρούχη. Το γεγονός ότι λαϊκά περιοδικά δημοσιεύουν φωτογραφίες τους είναι ενδεικτι-

κό και της μόδας για ό,τι προερχεται από τον κ. Τσαρούχη, και της αποτελεσματικότητας των δημόσιων σχέσεων των γκαλερί, αλλά δεν έχει παρά ελάχιστη σχέση με την εγγενή ποιότητα των έργων.

20.1.88

Αλέξανδρος Ξύδης

ΕΛΛΗΝΟΑΛΒΑΝΙΚΑ

Από τον Π. Παπαδημητρίου πήραμε την παρακάτω επιστολή. Αναφέρεται σε άρθρο της «Αυγής» (29.11.87):

Στην ΑΥΓΗ της 29/11/1987 δημοσιεύτηκε άρθρο με τίτλο: «επαναπατρισμός, ή παραμονή». Σ' αυτό ανάμεσα σε πολλά άλλα αναφέρονται: «...Μέσα στο θετικό κλίμα που δημιουργήσε η επίσκεψη Παπούλια στα Τίρανα θα πρέπει να δούμε, με προσοχή και πλήρη σεβασμό, τα κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας αυτής, ποια άλλη επιλογή θα μπορούσαμε να αναζητήσουμε για τους Έλληνες της Αλβανίας...». «...Μια τέτοια επιλογή θα μπορούσε να ήταν ο επαναπατρισμός —για όσους προτείνουν επαναπατρισμό— ή η παραμονή, για όσους προτείνουν την παραμονή...» Και

ΤΟ ΚΟΣΜΗΜΑ ΚΑΘΕ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ!

Απόστολος Ε. Βακαλόπουλος

ΝΕΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΙΣΤΟΡΙΑ
1204 • 1985

β' έκδοση συμπληρωμένη

Εκδόσεις BANIAS Θεσσαλονίκη 1987

Ο κορυφαίος έλληνας ιστορικός Απόστολος Βακαλόπουλος ο άνθρωπος που μισό αιώνα τώρα ερευνά και συνθέτει την ιστορία του Νέου Ελληνισμού, παραδίδει στο αναγνωστικό κοινό σε δεύτερη συμπληρωμένη έκδοση την πιο εμπειριστατωμένη και την πιο σύγχρονη συνοπτική ιστορία της νέας Ελλάδας (1204-1985).

Ένα βιβλίο απαραίτητο για τον καθένα που θέλει να γνωρίσει την ιστορία του και να ανιχνεύσει την εθνική του ταυτότητα.

Εκδόσεις BANIAS
Αρμενοπούλου 26, τηλ. 219493
Θεσσαλονίκη 1987

παρακάτω: «...Αλλά δεν είναι δυνατόν να υπάρχουν άνθρωποι στον αιώνα που ζούμε —αιώνα της πληροφορικής και τηλεματικής— (μειονοτικοί ή μη) που ενώ θέλουν να ζήσουν σ' άλλη γη σ' άλλη πατρίδα— στην αρχική πατρίδα!!! —καθηλώνονται σήμερα στο χώρο που ορίζουν τα σύνορα μιας άλλης (!) πατρίδας. Η επιλογή: επαναπατρισμός ή μη είναι νομίζω μια ορθή ρεαλιστική επιλογή. Θα σφραγίσει κατά τον καλύτερο τρόπο τη φιλία μεταξύ των δύο χωρών και το θετικό κλίμα που δημιούργησε η επίσκεψη Παπούλια στα Τίρανα...» Και άλλα πολλά. Ο γράφων αισθάνεται την υποχρέωση να παρατηρήσει: κατ' αρχήν οι Έλληνες μειονοτικοί της Αλβανίας έχουν αρχική και τελική πατρίδα εκείνη στην οποία σήμερα ζουν και ποτέ δε ζούσαν σ' άλλη για να επαναπατριστούν.

Όλες οι περιοχές της Νότιας Αλβανίας, στις οποίες υπάρχουν κάτοικοι της ελληνικής μειονότητας γεννήθηκαν εκεί και μεγάλωσαν, ποτίζουν, ποτίζουν και θα ποτίζουν με ιδρώτα και αίμα τα χώματά τους «τα άγια;» (όχι με τη έννοια των Σεβαστιανών) όσο ζουν. Έχουν δημιουργήσει ένα θαυμάσιο πολιτισμό, τις δικές τους κοινωνικές δομές, τη δική τους ιδιόρρυθμη κουλτούρα, που δεν θα άλλαζαν με τίποτε άλλα, έστω και καλύτερα. Άλλωστε και οι ίδιοι Αλβανοί εκτιμούν και προβάλλουν τα τραγούδια, τους χορούς κλπ. και γενικά την πολιτισμική ταυτότητα της μειονότητάς. «Σφιχτοδέθηκαν» μεταξύ τους και με τα δικά τους ήθη και έθιμα. Στη διάρκεια της κατοχής πάλαιψαν με γενναιότητα και μόνοι (Συγκροτήματα Μειονοτικά, τάγμα Θανάση Ζήκου κλπ.) και αδελφικά δεμένοι με τους Αλβανούς (όχι βέβαια με τους Μπαλίστες-Μπαλ-κομπάρε = αλβανικά τάγματα ασφαλείας συνεργάτες των ιταλογερμανών, που θα «ξεκαθάριζαν» τη μειονότητα, όπως ξεκαθαρίστηκε η φτωχολογία της αλβανικής μειονότητας στην Τσαμουριά) του ΕΑΜ Αλβανίας, ύστερα από τη συμφωνία των δύο ΕΑΜ Ελλάδας-Αλβανίας (Ιούλιος 1943). Και σε καμιά περίπτωση δε θέτουν πρόβλημα εκπατρισμού. Η Αλβανία σύμφωνα με το δικό της Σύνταγμα παρέχει τα ίδια δικαιώματα, όπως και στους Αλβανούς. Και η Ελλάδα δεν θέλει και δεν μπορεί να τους «ξεριζώσει» από τα δικά τους χώματα και να τους «μεταφυτέψει» σε καινούρια.

Όταν ο υπουργός Εξωτερικών κ. Παπούλιας με σύστησε στον υπουργό Εξωτερικών της Αλβανίας κ. Μαλίλε χαιρετώντας τον γόνισσα ανάμεσα στ' άλλα: «...Εμείς οι αντάρτες του ΕΛΑΣ, τα μειονοτικά αντάρτικα τμήματα και οι Αλβανοί παρτιζάνοι ποτέ δεν είχαμε καμιά έχθρα ανάμεσά μας. Πάντοτε ή είμασταν ο ένας δίπλα στον άλλον, ή είχαμε την τλάτη ακουμπισμένη στην πλάτη

του άλλου σαν αδέρφια. Ο ΕΛΑΣ γκρέμιζε τα γεφύρια (Αγίους, κτισμάτων) για να μην περάσουν εύκολα οι Γερμανοί στην Αλβανία, και στη Μουργκάνα το 15ο Σύνταγμα αποτελούσε «τείχος» στα μετόπισθεν των Αλβανών. Αλλά και όταν οι Γερμανοί «στριμωχναν» τους Αλβανούς από τα Βόρεια της Μουργκάνας είχαν εξασφαλισμένα τα νώτα τους από το 15ο Σύνταγμα του ΕΛΑΣ. Με τη συμφωνία των δύο ΕΑΜ Ελλάδας και Αλβανίας αποφασίστηκε το άνοιγμα των Ελληνο-Αλβανικών συνόρων (Ιούλιος 1943) και χωρίς κανένα εμπόδιο ξεκινούσαν Έλληνες ζαλωμένοι με λάδι από την περιοχή Φιλιατών και έφταναν μέχρι το Μπεράτι για να πάρουν με το λάδι καλαμπόκι. Το ίδιο και οι Αλβανοί αντίστροφα. Κι έτσι επιβίωσαν οι δύο λαοί και βοήθησαν αποτελεσματικά συνεργαζόμενοι τον παγκόσμιο αντιφασιστικό αγώνα. Η μόνη λύση, η σωτήρια είναι το άνοιγμα των συνόρων και η ελεύθερη επικοινωνία των δύο λαών. Πάμπολλα μας ενώνουν. Και όσα μας χωρίζουν δεν οφείλονται στις διαθέσεις των δύο λαών, αλλά σε ξένες υποκινήσεις αντίθετες προς τα συμφέροντα και των δύο. Έπειτα ούτε η Ελλάδα, ούτε η Αλβανία έθεσαν πρόβλημα επιλογής: «επιστροφή» (ποτέ δεν έφυγαν για να επιστρέψουν) ή παραμονή. Και πού να πάνε; Και αν είναι ελάχιστοι που σκέπτονται είναι εκείνοι που έχουν κάποιους, «πλάτες» στην Ελλάδα, ή αλλού.

Ο πολὺς λαὸς τῆς ἐλληνικῆς μειονότητάς, εἶναι ἀναπόσπαστα δεμένος με τὴ γῆ τῶν πατέρων καὶ παπῶδων, με τὰ χώματά τους. Δημιούργησαν ἐκεῖ ἕναν ἀξιοζήλευτο πολιτισμὸ που τον καμαρώνουν καὶ οἱ Αλβανοί, μιὰ κουλτούρα (ἦθη, ἔθιμα, χοροὺς κλπ.). Μήπως νομίζει κανεὶς πὼς οἱ ζουλοὺ τῆς Αφρικῆς θὰ δέχονταν ευχαρίστως νὰ ἐκπατριστούν, νὰ πάνε σὲ ξένα χώματα που δὲν τοὺς γνωρίζουν, που δὲν μποροῦν νὰ τοὺς «κουβεντιάσουν» που δὲν «τοὺς νιώθουν»; Το ξανατονίζω οὔτε ἡ Ελλάδα, οὔτε ἡ Αλβανία, οὔτε οἱ μειονοτικοὶ θέτουν τέτοιο πρόβλημα.

Ἡ προσφυγία που πλημμύρισε τὴν Ελλάδα το 1922 ἀπὸ τὴ μητέρα Ἀσία, τὰ παιδιὰ τοὺς καὶ τὰ ἐγγόνια τοὺς καὶ τὰ δυσέγγονά τοὺς μέχρι τὴν «καμαρώνουν» στὶς διηγῆσεις, στὶς μνῆμες τῶν «χαμένων πατρίδων» καὶ δακρῶζουν.

Δὲ νομίζω πὼς εἶναι σοβινιστικές αὐτὲς οἱ σκέψεις. Οἱ κάτοικοι τῆς Δρόπολης, τοῦ Βούρκου που γέννησε ἕναν ἥρωα τὸν Τάλιο, δὲν «ξεριζώνονται» εὐκόλα, ἀπὸ τὸν τόπο τοὺς που τὸν ποτίζουν γενιὲς με ιδρώτα καὶ αἷμα. Κι ἂν προσπαθίσει κανεὶς νὰ τοὺς «μεταφυτέψει» σίγουρα θὰ «στεγνώσουν» στὴν ξενιτιά «τὴν πικρή». Θὰ μαραθοῦν ἀνεπανόρθωτα. Μόνον τὸ ἀνοιγμα τῶν συνόρων καὶ ἡ ελεύθερη ἐπικοινωνία ἀνά-

μεσα στοὺς δύο λαοὺς θὰ τοὺς φέρει μιὰ παντοτινὴ «ἀνοιξη».

Παναγιώτης Παπαδημητρίου
Αντιστασιακός
Αθήνα 3-12-1987

ΔΕΝ ΔΙΑΦΕΡΟΥΝ ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΑΛΒΑΝΟΙ

● *Από τη Λωζάννη γράφει ο αναγνώστης μας Ορ. Ηλιανός, αναφερόμενος στο ρεπορτάζ του Χ.Γ.Π. «Οδοιπορικό στην Αλβανία». Να ποια είναι η άποψή του για τους Έλληνες και τους Αλβανούς.*

Αγαπητό ΑΝΤΙ,

Με πολύ ενδιαφέρον διάβασα το άρθρο του συνεργάτη σου Χ.Γ.Π. «Οδοιπορικό στην Αλβανία», καθώς και τα ένθετα που το συνοδεύαν, γιατί έτυχε να βρίσκομαι και εγώ την ίδια πάνω-κάτω εποχή στην Αλβανία, αλλά και για τον πρόσθετο λόγο ότι οι τωρινές και οι ιστορικές σχέσεις Ελλήνων και Αλβανών με ενδιαφέρουν ιδιαίτερα.

Οφείλω να πω πως το άρθρο με άφησε ανικανοποίητο. Με όσα γράφει ο συνεργάτης σας μάλλον συμφωνώ, αυτό που με απογοήτευσε ήταν ο τρόπος αντιμετώπισης του θέματος.

Φρονώ ότι όταν κάποιος γράφει σήμερα για τους Αλβανούς και τους Έλληνες παρουσιάζον-

τάς τους απλώς σαν δυο γειτονικούς λαούς που ο καθένας έχει το δικό του χαρακτήρα, τα δικά του ήθη και τη δική του ιστορία, ξεχωριστά από αυτά του άλλου, αλλοιώνει ηθελημένα ή όχι την ιστορική πραγματικότητα.

Είναι γεγονός ότι από την εποχή της εξάρσης των εθνικισμών στα Βαλκάνια (δεύτερο μισό του 19ου αιώνα) και την ίδρυση του αλβανικού κράτους στα 1912, αλλά πολύ περισσότερο μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο, οι τύχες των δυο λαών, Αλβανών και Ελλήνων, όχι μόνο χωρίστηκαν, αλλά ακολούθησαν συχνά και αντίθετες πορείες. Από τη δική μας πλευρά, για να δοθεί κάποια νομιμότητα σε εδαφικές διεκδικήσεις, αλλά και στο όνομα κάποιας κακώς εννοούμενης «ελληνοποίησης» τοπωνυμίων και πληθυσμών, που ήταν μια εκδήλωση της αντίδρασης στη θεωρία του Φαλμεράνερ, η νεότερη ιστορία μας διαστρεβλώθηκε συνειδητά και ασύστολα, με αποτέλεσμα την αλλοίωση της ιστορικής μνήμης του λαού μας. Γιατί με τη λογική των εθνικιστών της εποχής, αν ο Μπότσαρης ή ο Τζαβέλλας, ο Ανδρούτσος ή ο Καραϊσκάκης χαρακτηρίζονταν σαν Αρβανίτες, δεν θα μπορούσαν πια να λέγονται Έλληνες.

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΟ ΣΙΝΗΜΑ

Ρ. Αποστολίδης • Δ. Βουτυράς
Φ. Γερμανός • Ν. Γεωργιάδης
Γ. Γρηγόρης • Ν. Ζακόπουλος
Φ. Θεοφίλου • Κ. Καβάφης
Κ. Καζαντζής • Μ. Κανέλλης
Φ. Κόντογλου • Μ. Καραγάτσης
Α. Καραβίτσας • Κ. Καρυωτάκης
Ε. Λάγκε • Χ. Λάζος
Α. Λάνδος • Α. Λάρας
Α. Λασκαράτος • Μ. Μανωλάς
Μ. Μελετόπουλος • Γ. Μπαλάνος
Φ. Μπάργλας • Ν. Νούκιος
Μ. Πανώριος • Α. Παπαδιαμάντης
Μ. Παπαναστασίου • Κ. Πασαγιάννης
Τ. Πίττας • Ι. Πολυλάς
Τ. Ρούσσος • Δ. Σιατόπουλος
Α. Σμιτζής • Π. Σπηλιωτόπουλος
Α. Φουριώτης • Α. Χριστόφορος

κολοβού, οπισθοδρομικού και ξενοκρατούμενου ελληνικού κράτους, ταυτόχρονα με την καλλιέργεια της στερείας αρχαιολατρίας και την άνοδο του εθνικισμού άρχισε να προβάλλεται ο διαχωρισμός μεταξύ Έλληνα και Αρβανίτη.

Πολύς λόγος γίνεται σήμερα για την ελληνική μειονότητα της Αλβανίας. Ποιο είναι όμως το κριτήριο που μας επιτρέπει να διαχωρίζουμε, 70, 100 ή 400 χιλιάδες ανθρώπους από τους υπόλοιπους κατοίκους αυτής της χώρας, να ονομάζουμε Έλληνες τους μεν και μη Έλληνες, Αλβανούς, τους δε; Δεν βλέπω άλλο κριτήριο από τη γλώσσα. Φτάνει όμως αυτό; Γιατί, αν μπορούμε σήμερα να διαχωρίσουμε έτσι τους κατοίκους της Αλβανίας σε

ελληνόφωνους και μη, κάτι τέτοιο θα ήταν αδύνατο πριν ογδόντα ή εκατό χρόνια, για τον απλούστατο λόγο ότι τότε και από πολύ πιο πριν βέβαια, όλοι σχεδόν οι Αλβανοί μιλούσαν τα Ελληνικά, που τα είχαν σαν δεύτερη γλώσσα, αλλά πολύ περισσότερο βέβαια τα μιλούσαν αυτοί που είχαν παραμείνει χριστιανοί ορθόδοξοι και μετά την τουρκική κατάκτηση. Το ότι ένα μέρος των ορθόδοξων Αλβανών έφτασε να μιλά τα ελληνικά καλύτερα από τα αρβανίτικα δεν είναι καθόλου εκπληκτικό, αν λάβει κανείς υπόψη του την προπαγάνδα του Πατριαρχείου εκείνη την εποχή (19ος αιώνας και πριν), ενάντια στην αλβανική γλώσσα και την αλβανική εθνική συνείδηση που τότε ξυπνούσε, και την έντονη αντίθεσή του, στην ίδρυση Αλβανικών σχολείων.

Από τη μεριά του λαού όμως τα πράγματα ήταν ολότελα διαφορετικά. Εκεί Αρβανίτης και Έλληνας ήταν δυο όψεις του ίδιου νομίσματος. Οι ίδιοι οι Αρβανίτες θεωρούσαν ότι ήταν απόγονοι των αρχαίων Ελλήνων και είχαν στέρεα ριζωμένη ελληνική συνείδηση, για το λόγο αυτό το γεγονός ότι οι Αρβανίτες πρωτοστάτησαν στην Επανάσταση του '21 και φυσιολογικό απόλυτα είναι και ούτε αυτό αφαιρεί από την επανάσταση τον ελληνικό χαρα-

κτήρα της. Δεν πρόκειται για μια «απ' έξω» βοήθεια, για μια συνδρομή των Αλβανών στον αγώνα των Ελλήνων, αλλά για την υποθήκη ενός και μόνου λαού που μαχόταν για τη λευτεριά του. Μόνο μετά την αποτυχία της επανάστασης και τη δημιουργία ενός

Σχετικά με την ελληνοφωνία των Αλβανών να ένα χαρακτηριστικό απόσπασμα από το βιβλίο του V. Berard «Τουρκία και Ελληνισμός»: «Η χριστιανική κοινότητα του Ελβασάν είναι το προκεχωρημένο φυλάκιο του ελληνισμού εδώ στα βόρεια. Όλοι αυτοί οι Αλβανοί καταλαβαίνουν και όλοι τους σχεδόν μιλούν τα Ελληνικά (αυτά γράφονται το 1896)... θεωρούν τους εαυτούς τους Έλληνες... Όταν λένε ότι είναι Έλληνες εννοούν με αυτό ότι δε θέλουν να συγχέονται με τους Βουλγαρομακεδόνες και τους καθολικούς της άνω Αλβανίας... Όσο για τη γλώσσα, προτιμούν, λένε, να εξασφαλίσουν για τα παιδιά τους ένα τελειοποιημένο γλωσσικό όργανο (δηλ. τα Ελληνικά) παρά ένα βάρβαρο εργαλείο (τα Αλβανικά)».

Θα προσθέσω και κάτι άλλο. Τα οικογενειακά ονόματα που βρίσκει κανείς στη Δρόπολη στην Αλβανία, τα βρίσκει και στην Ελλάδα και ειδικά στα αρβανιτοχώρια της Αττικοβοιωτίας και αλλού. Τους κατοίκους όμως των χωριών αυτών τους λέμε στην Ελλάδα Αρβανίτες, και πραγματικά, ως τα σήμερα ακόμα πολλοί από αυτούς μιλούν τα Αρβανίτικα, κι αυτό μόνο από παράδοση, χωρίς ποτέ να τα έχουν διδαχθεί σε κάποιο σχολείο. Αν ψάξουμε εξάλλου ανάμεσα μας οι σύγχρονοι Έλληνες, πάμπολλες ρίζες αρβανίτικες θα βρούμε.

Αυτοί είναι οι κύριοι λόγοι που με κάνουν να θεωρώ ότι όσο αφορά τους Έλληνες και τους Αλβανούς τουλάχιστον, δεν έχει νόημα να μιλάμε για εθνικές μειονότητες, και κάθε προσπάθεια να τραβηχτεί μια καθαρή διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στους δυο αυτούς λαούς, είτε από ιστορική, εθνολογική, είτε από πολιτιστική σκοπιά είναι καταδικασμένη σε αποτυχία.

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία
Ορέστης Ηλιανός
Λωζάννη

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
115 21 Αθήνα
Τηλ. 72.32.713 — 72.32.819

- Συντακτική επιτροπή:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΗΣΗΣ
ΤΑΚΗΣ ΚΑΦΕΤΖΗΣ
ΧΡ. ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΛΩΡΟΣ
- Εκδότης:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δεινοκράτους 131
115 21 Αθήνα
- Γραμματεία-Λογιστήριο:
ΤΑΣΙΑ ΡΟΥΜΠΟΥ
- Μοντάζ:
ΤΑΣΙΑ ΛΕΒΟΝ
- Φωτοστοιχειοθεσία:
«ΠΟΛΥΤΥΠΟ» ΕΠΕ
Δεινοκράτους 131
Τηλ. 72.29.237
- Αναπαραγωγή φιλμ:
«ΠΟΛΥΤΥΠΟ» ΕΠΕ
Δεινοκράτους 131
Τηλ. 72.29.237
- Εκτύπωση:
«ΝΕΟΣ ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ» Α.Ε.
Μπουμπουλίνας 16
Τηλ. 27.94.550

- Κάθε ενυπόγραφο άρθρο εκφράζει την προσωπική άποψη του συγγραφέα του.
- Χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικού

Εξαμ. 1.100 δρχ. - Ετήσια 2.200
Ετήσια Οργανισμών
Τραπεζών, κτλ.: 8.000 δρχ.
Φοιτητική έκπτωση 15%

Εξωτερικού

Ευρώπη - Μεσογ. χώρες:
εξάμηνη: δολ. 14
ετήσια: δολ. 28
Η.Π.Α. - Καναδάς - Αν. Ασία -
Αυστραλία - Ωκεανία:
εξάμηνη: δολ. 17
ετήσια: δολ. 34

- Εμβάσματα, επιταγές:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δημοχάρους 60
115 21 ΑΘΗΝΑ

- ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: δρχ. 100
- ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: δρχ. 200

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

- Για τα βιβλιοπωλεία της Αθήνας:
Περιοδικό «ΑΝΤΙ»
Δημοχάρους 60
τηλ.: 72.32.713 - 72.32.819
- Για τα βιβλιοπωλεία Β. Ελλάδας: Βιβλιοπωλείο Μ. Κοτζιά και Σια Ο.Ε.
Τσιμισκή 78, τηλ. 279.720
546 22 Θεσσαλονίκη

Παιδική σειρά ΝΕΦΕΛΗΣ

ΕΛΕΝΗ ΜΑΝΤΕΛΟΥ

Έντάξει Έλευθερίτσα;
καί όπως είπαμε

Ζωγραφιές

ΤΑΤΙΑΝΑ ΡΑΪΣΗ-ΒΟΛΑΝΑΚΗ

Επίσης
ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ

ΒΟΥΛΑ ΜΑΣΤΟΡΗ

Η φυλλοελένη

ΕΛΕΝΗ ΜΑΝΤΕΛΟΥ

Τό δακράκι

Έκδόσεις ΝΕΦΕΛΗ

Μαυρομυιάλη 9, Αθήνα
Τηλ. 360.77.44 — 360.47.93

ΠΕΤΡΟΥ ΠΙΖΑΝΙΑ

Ο ΜΑΡΕΙΣΜΟΣ
ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ
ΣΟΣΙΑΛΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΠΡΩΤΗ

και ο
πρώτος
τόμος

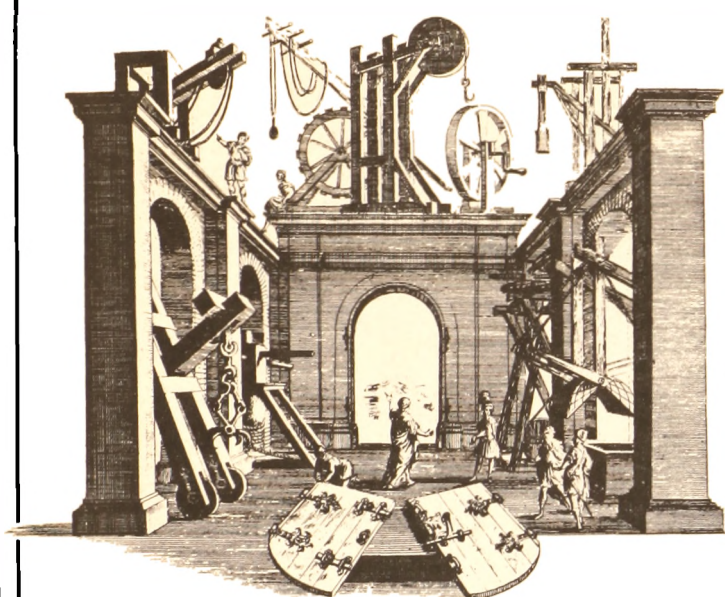
εικοσιτέρεις
έχουνε βρει
βιβλία

Γ.Σ.

ΜΑΚΗΣ ΠΑΝΩΡΙΟΣ

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

Από τα πρώτα μεταβυζαντινά χρόνια
μέχρι σήμερα

ΑΙΟΛΟΣ

28
ΧΡΟΝΙΑ ΚΟΝΤΑ ΣΑΣ

Ο Μανώλης
Μπαρμπουνάκης
και οι συνεργάτες του
σας περιμένουν στα 4 μεγάλα βιβλιοπωλεία

- 1 ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ 4, ΤΗΛ. 228 682
- 2 ΕΓΝΑΤΙΑ 150, ΤΗΛ. 235 916
- 3 ΤΟ ΚΑΤΩΪ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ 6, ΤΗΛ. 271 853
- 4 ΤΟ ΣΠΙΤΑΚΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ
ΚΑΡΟΛΟΥ ΝΤΗΛ 3, ΤΗΛ. 239 746
το μοναδικό παιδικό βιβλιοπωλείο

ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΓΙΑ
COMPUTERS

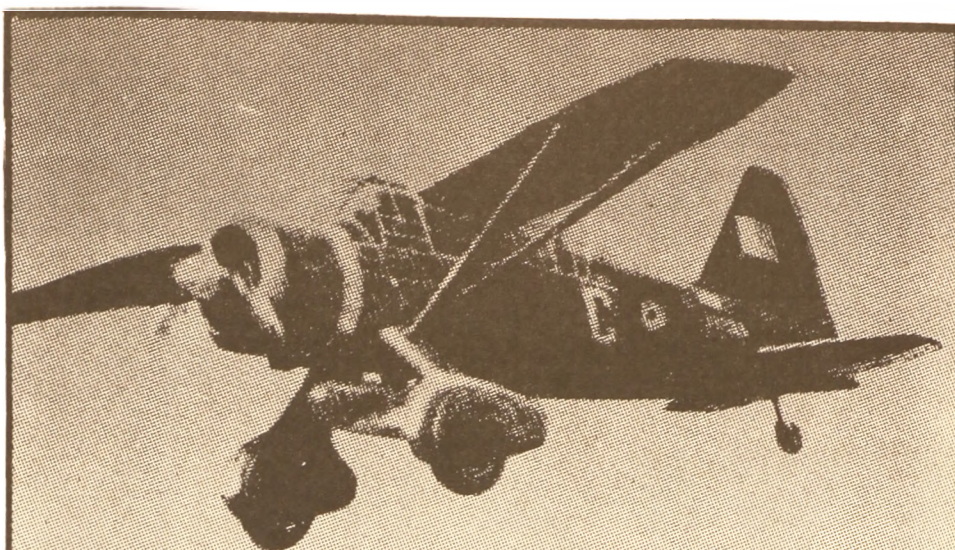
ΤΩΡΑ
ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ
ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ
(Αγγλικά - Γερμανικά - Ιταλικά - Γαλλικά)

Βιβλία, χιλιάδες βιβλία για σας και
τα παιδιά σας από 30 δρχ.
Εγκυκλοπαίδειες, παιδικές και μεγάλες
με τις καλύτερες τιμές.

ΜΑΝΩΛΗΣ ΜΠΑΡΜΠΟΥΝΑΚΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

ΤΣΑΝΤΑΡΑΚΗ

Απόστολος Στρογγύλης

ΤΟ ΑΝΤΑΡΤΙΚΟ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ

Η μοιραία αερογέφυρα
της Εθνικής Αντίστασης

Εκδόσεις Γλάρος

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ 31 • 106 77 ΑΘΗΝΑ • ΤΗΛ. 36.18.457 - 36.19.167

ΧΙΟΥΡΡΕΜ

Ο ΜΑΥΡΙΤΑΝΟΣ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ

Δύο συγκλονιστικά βιβλία της
ΚΑΤΡΙΝ ΚΛΕΜΑΝ

σε μετάφραση ΕΦΗΣ ΚΟΡΟΜΗΛΑ

Εκδόσεις ΝΕΦΕΛΗ, Μαυρομυγδάλη 9, Τηλ. 360.77.44

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΔΡΟΣ

Γ. Γενναδίου 3 – τηλ. 36.02.007

Γιάννης Ρίτσος

ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΙΤΣΟΣ

3×111
ΤΡΙΣΤΙΧΑ

ΚΕΔΡΟΣ

3×111 ΤΡΙΣΤΙΧΑ

Η δεκοχτούρα απ' τα χαράματα φωνάζει:
18, 18, 18. Κάλεσμα; Κλάμα;
Εγώ ένα 3 της αντιπαραθέτω.

3×111 Τρίστιχα, λοιπόν, ο Ρίτσος
αντιπαραθέτει άλλη μια φορά στο
μαύρο. Στίχοι που ζητούν να καθι-
λώσουν το φως μέσα απ' τις λάμπες

της ελάχιστης στιγμής. Σ' αυτόν τον μικρόκοσμο αποτυπώνεται πάν-
τα ο κόσμος, από κει ξεπηδά και το θαύμα της ίδιας της ποίησης.
«Στο διάφανο φτερό ενός εντόμου / μελέτησα τη γεωγραφία / της τέ-
χνης», λέει ο ποιητής.

Τάσος Λειβαδίτης

ΤΑΣΟΣ ΛΕΙΒΑΔΙΤΗΣ

ΠΟΙΗ-
ΣΗ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

ΚΕΔΡΟΣ

ΠΟΙΗΣΗ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

1972-1977

Στο δεύτερο τόμο
του Τάσου Λειβαδίτη περιέχονται
τα παρακάτω
έργα του:

Νυχτερινός επισκέπτης και άλλα διηγήματα

Οι τρεις

Ο διάβολος με το κηροπήγιο

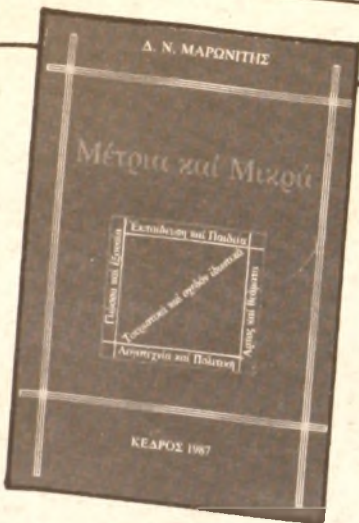
Σκοτεινή πράξη

Βιολί για μονόχειρα

Δ. Ν. Μαρωνίτης

Δ. Ν. ΜΑΡΩΝΙΤΗΣ

Μέτρια και Μικρά

ΚΕΔΡΟΣ 1987

ΜΕΤΡΙΑ ΚΑΙ ΜΙΚΡΑ

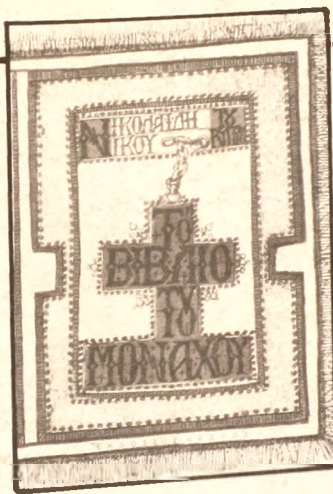
Η όποια ιδιορρυθμία αυτού του τόμου,
σε σχέση με τους προηγούμενους ή και
παράλληλους συγγενείς του, δρίσκεται
ίσως σε δύο, αποκλίνοντα μεταξύ τους,
σημεία: ορισμένα τουλάχιστον κείμενα
παρατέμπουν σ' ένα χώρο προσωπικό-
τερο και σχεδόν ιδιωτικό· κάποια άλλα
υπερασπίζονται, με μεγαλύτερο φανατι-
σμό από άλλοτε, τη δημόσια αμνηχανία

του διανοούμενου στον τόπο μας. Η λέξη «αμνηχανία» είναι μάλλον με-
τριοπαθής, αφού υπονοεί συχνά πραγματική απελπισία ή και αγανάκτη-
ση απέναντι στην αύξουσα άρνηση για μια μορφή διαλόγου που ενδιαφέ-
ρεται λιγότερο για τα παθολογικά του υποκείμενα και περισσότερο για
το ζητούμενο αντικείμενό του.

Νίκος Νικολαΐδης ο Κύπριος

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ

Με το βιβλίο αυτό εγκαινιάζεται η έκ-
δοση ολόκληρου του έργου του σπου-
δαίου αυτού λογοτέχνη και ζωγράφου
που πέθανε πριν 30 χρόνια στην Αίγυ-
πτο. Στο Βιβλίο του Μοναχού ο λογο-
τέχνης και ο ζωγράφος συνεργάστη-
καν για να παρουσιάσουν ένα εξαιρε-
τικό στην πρωτοτυπία του έργο, τόσο
στην εμφάνιση όσο και στο περιεχόμε-
νο. Ο Στρατής Τσίρκας, που τόσο είχε

αγαπήσει τον άνθρωπο και το έργο του είχε πει: «Πρόκειται για θεμέ-
λιο του ουμανισμού, δηλαδή της ανθρωπιάς και του καλλιεργημένου
ύφους στα νεοελληνικά γράμματα, θεμέλιο και παρουσία, ένα βιβλίο
που με την έκδοσή του η λογοτεχνία μας πλουτίζεται με τον αισθητικό-
τερο τρόπο».

Μίκης Θεοδωράκης

ΜΙΚΗΣ
ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ
ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ
ΤΟΥ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ

3
ΚΕΔΡΟΣ

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΟΥ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ

Ο ΕΦΙΑΛΤΗΣ
ΤΟΜΟΣ ΙΙΙ

Ο Μίκης Θεοδωράκης παρου-
σιάζει τον τρίτο τόμο της συ-
ναρπαστικής αυτοβιογραφίας
του: «Οι Δρόμοι του Αρχάγγε-
λου».

Αυτή τη φορά καλύπτει την εποχή στο Μακρονήσι 1949-
1950, όπου του δίνεται η ευκαιρία να εκφράσει τις σκέψεις του
για την πολιτική κατάσταση.

Ειρήνη Σπανίδου

ΕΙΡΗΝΗ ΣΠΑΝΙΔΟΥ

Το φίδι του Θεού

ΤΟ ΦΙΔΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Παιδί ενός υπερήφανου, δάνανσου και
αυταρχικού πατέρα και της όμορφης αλ-
λά απόμακρης κι απογοητευμένης γυ-
ναίκας του, η Άννα αγωνίζεται να με-
γαλώσει μέσα στην Ελλάδα του 1950 - σ'
ένα τοπίο καταρρημαγμένο από τον πόλε-
μο και τον εμφύλιο. Ο πατέρας της φέρ-
νει στο σπίτι διάφορα ζώα - φίδια, ένα
κοράκι, ένα ελάφι, μια σκύλα - προσπα-

θώντας να χαράξει πάνω της τη δικιά του σκληρή αντιμετώπιση της ζωής
και να την πλάσει σύμφωνα με το δικό του άτεγκτο αντρικό πρότυπο. Η
Άννα όμως, που μ' έκπληκτα μάτια παρακολουθεί κι αναρωτιέται για
όλα γύρω της, που λαχταράει γι' αγάπη, δγάζει τα δικά της συμπεράσμα-
τα από τις έντονες συγκρούσεις μαζί του.